

БАРБАРА ТЕЙЛЪР БРАДФОРД ПИСМО ОТ ИСТАНБУЛ

Превод от английски: Нина Рашкова, 2016

chitanka.info

*Както винаги на моя съпруг Боб и както винаги с
цялата ми любов*

ПРОЛОГ

Истанбул, април 2004 година

След много размишления и тревоги писмото най-накрая беше написано. Но не и изпратено. Вместо това беше прибрано в чекмедже на бюрото, за да може да го обмисли, думите да се преценят внимателно, преди да бъде предприета тази последна, безвъзвратна стъпка.

На следващата сутрин писмото беше прочетено още веднъж, поправено и заключено в чекмеджето за втори път. На третия ден отново беше прегледано внимателно, поправено и допълнено. С удовлетворение, че всичко е казано ясно и сбито, окончателният вариант беше преписан на чисто. После листът беше сгънат и сложен в плик, който беше адресиран и облепен с марка. „Въздушна поща“ беше написано в горния ляв ъгъл на плика, който подпряха на старинния френски часовник върху бюрото.

Не след дълго повикаха малкия син на готвача във всекидневната на горния етаж. Връчиха му плика със заръка незабавно да отиде до пощата и да го пусне.

Момчето веднага излезе от вилата и помахна на градинаря, докато излизаше през желязната градинска порта на ялъ — турската вила. Намираще се в азиатската част на Истанбул, на брега на Босфора в Юскюдар — най-големия квартал на града с най-много история.

Докато отиваше към пощата, хлапакът стискаше здраво писмото, горд, че му е възложена такава важна задача. Беше само на десет, но хората казваха, че го бива за всичко, и той се радваше.

Лек, благоуханен полъх идваше откъм морето и носеше едва доловим мирис на сол и нестихващите радостни възгласи от увеселителен кораб, който си проправяше път през Босфора към Черно море и новите междинни пристанища.

Момчето бързаше, изцяло отдадено на своята задача, припомняйки си указанията писмото да бъде пуснато в кутията с надпис „Международна поща“. Щеше да замине за Америка. Не

биваше да сгрещи и да го пусне в кутията за писма за страната. Скоро свърна от пътя покрай морето и тръгна по дългата, стръмна улица „Халк Кадеси“. Пощенската служба се намираше в горния ѝ край и като стигна там, за няколко минути намери кутията за писма с надпис „Международна поща“ и пусна писмото. След това пое обратно по същия път.

Когато Босфорът пак се появи пред погледа му, хлапакът се затича; бутна градинската порта и се запъти към кухнята. Завари баща си да приготвя обяда и чинно докладва, че е пуснал писмото. Баща му се обади по телефона, говори с работодателя си, след това засмяно разроши косата на сина си. Награди го с баклава.

Момчето излезе навън, седна на стълбите на припек и започна да похапва вкусния сладкиш. Замечтано седеше там, нямаше как да знае, че писмото, което току-що пусна, ще промени завинаги живота на много хора. Толкова драстично ще го промени, че те никога повече няма да бъдат същите.

Авторът на писмото знаеше всичко това. Но последствията бяха без значение. Много отдавна беше извършена ужасна злина. Разбулването на истината закъсня прекалено много. Най-накрая беше разкрита и ако имаше възмездие, така да бъде. Най-същественото беше, че едно зло беше поправено.

ПЪРВА ЧАСТ

ПИСМОТО

*Прочети го сто пъти ако щеш; то
завинаги запазва свежестта си, както цветните
листенца запазват своето благоухание. Никога
няма да загуби смисъла си, който, случайно
разгадан, след миг ще е забравен.*

„Рисунъкът, който
оставя едно
стихотворение“ — Робърт
Фрост^[1]

ПЪРВА ГЛАВА

Изгледът от терасата на втория етаж беше необятен и смайващ. Джъстин Ноулан го познаваше добре, въпреки това винаги оставаше поразена, като го зърнеше дори след кратко отсъствие, и днешният ден не правеше изключение.

Облегна се на боядисаните в бяло дървени перила и се загледа в очертанията на Личфийлд Хилс, които се губеха към далечния хоризонт. Обраслите с гъсти гори склонове се спускаха към тучни ливади; отвъд тях езерото Уорамауг, разположено в долината, блещукаше на слънцето, наподобяващо грамадна сребърна ивица. Както обикновено Джъстин притаи дъх, изпълнена с безкрайно удоволствие, че отново е в „Индианско бърдо“ — домът, в който порасна и прекара по-голямата част от живота си.

Беше ясен, слънчев ден със синьо небе и носещи се облаци, но вятърът щипеше, напомняйки за отминалата зима. Беше студено за април.

Джъстин потръпна и се загърна с плетения жакет, докато поглъщаше с жадни очи гледката — обшитите с белосан обков къщи, толкова характерни за Кънектикът, разпръснати тук-там по ливадите, от дясната ѝ страна до горичка от тъмнозелени дървета имаше три силоза и два червеникави плевника, подредени един до друг в далечината. Бяха там, откакто се помнеше — позната и любима гледка.

Внезапно ято птици премина необичайно близо до перилата и тя сепнато примигна. Ятото се понесе към небето във V-образна формация — съвършена и чудно красива. Тя се загледа след птиците, докато се издигаха все по-високо в синевата, после се обърна и влезе в къщата. Взе сака от стълбищната площадка, внесе го в спалнята, веднага извади дрехите и тоалетните принадлежности и ги подреди. Още от дете имаше изградени навици, по природа беше добре организирана. Ненавиждаше безредието и го избягваше.

Огледа спалнята, усмихвайки се на себе си, и изведнъж се почувства щастлива. Обичаше тази стая и цялата къща... беше изживяла някои от най-щастливите си моменти тук, в „Индианско

бърдо“, особено когато баща ѝ беше жив. Тя и нейният брат близък обожаваха своя дом.

Радваше се, че майка им запази къщата, че с брат си Ричард имаха възможност да я използват през уикендите и през дългите летни ваканции. И за двамата беше убежище, където се подслоняваха, за да откъснат от натоварената си програма в Ню Йорк.

Изминалият месец Джъстин прекара в Манхатън, завършвайки последния етап от работата върху новия документален филм за Жан-Марк Бретон — най-великият жив художник, като ръководеше монтажа с режисьора и филмовия редактор. Беше много тежко — цели дни и нощи работа; часове наред напрежение, стрес, тревоги, хубави и неприятни изненади, от време на време кавги, понякога разочарования. Но когато изгледаха финалния кадър не без известно притеснение, ги обзе бурна радост. Филмът, който предполагаша, че ще бъде проблематичен от първия ден на снимките заради темперамента и диктаторския манталитет на техния обект, се оказа добър. В действителност много, много добър за тяхна всеобща радост.

Сега Джъстин се молеше филмът да бъде посрещнат по същия начин, когато го излъчат следващата седмица. Миранда Евънс, шеф на отдела за документални филми на „Кейбъл Нюз Интернешънъл“, щеше да го изгледа абсолютно безпристрастно, което винаги удовлетворяваше Джъстин и нейния екип. В салона за прожекции Миранда изоставяше всякакви предубеждения, поради което Джъстин се осланяше на нейната преценка. Тази непредубеденост беше рядко качество. Миранда ѝ повярва от самото начало и финансира голяма част от документалната поредица „Кървави диаманти“, една друга трудна тема.

Ненадейно я обзе безпокойство. Пое дълбоко дъх и си забрани да се тревожи. Филмът беше чудесен, при това напълно завършен. Каквото било, било.

Поклати глава и се ядоса на себе си, защото ѝ се искаше да забрави филма в мига, в който види обработения финален кадър. Но не успяваше, винаги ѝ отнемаше време да престане да се вживява. После несъзнателно изпаднаше в друго състояние с чувство на празнота, тревожност и усещане за загуба.

Спомена го пред Ричард снощи и той започна да се смее, защото разбра точно какво има предвид. Двамата с нейния брат близък много

си приличаха. Той ѝ напомни, че ще отиде в къщата, за да се зареди умствено и физически, и ще ѝ хрумнат свежи и интересни идеи, веднага щом се отърси напълно от умората. След това приключи разговора по телефона с доста дразнеща забележка.

„Прав е, разбира се — реши тя, като излезе от спалнята и заслиза по стълбите. — Никой не ме познава по-добре от него, точно както и аз го познавам.“ За миг ѝ стана тъжно, като си спомни Памела, жената на Ричард, която почина преди две години от рак.

За външния свят брат ѝ беше спокоен, със стоическа твърдост, човек, който се владее, но тя знаеше колко е съкрушен. Държеше се уравновесено и се скъсваше от работа заради петгодишната си дъщеря Дейзи. Джъстин възнамеряваше да се погрижи и за двамата този уикенд — да гушка дъщеричката и да играе с нея, и да бъде нежна приятелка за таткото.

* * *

Като слезе от стълбището, Джъстин се запъти към малката всекидневна с изглед към поляната, която използваше също така за кабинет главно за домашното счетоводство.

Беше настанила Дейзи тук, когато пристигнаха от Ню Йорк преди половин час, и племенничката ѝ още седеше на бюрото с кутия моливи и картинки за оцветяване.

Ким, бавачката, този уикенд беше в почивка и Тита, една от домашните помощници, кръжеше около нея и я насърчаваше да рисува с различни моливи.

— С всички цветове на дъгата — говореше Тита с нежен глас.

Следобедното слънце нахлуваше в стаята и светлорусите къдрици на Дейзи искряха на светлината. „Какво прелестно дете — помисли си Джъстин, — възхитителна е, както и да я погледне човек, толкова е трудно да не я разглезим.“

Тя не можа да не се усмихне в себе си, докато гледаше колко внимателна е Тита към Дейзи, как и помага. Тита и нейната сестра Пърл обичаха Дейзи като свое дете и в известен смисъл тя беше тяхно дете. Двете жени живееха и работеха в „Индианско бърдо“ от дълги години и вече бяха членове на семейството.

Двамата с Ричард пораснаха покрай тях, ценяха онова, което вършеха, за да поддържат къщата, галерията и ателиетата в идеален вид. Смятаха себе си за благословени заради Тита и Пърл; за Ричард те бяха солта на земята.

Като влезе в стаята, Джъстин попита:

— Какво оцветяваш, Дейзи?

Дейзи и Тита се обърнаха едновременно, щом чуха гласа ѝ, и Дейзи обясни:

— Ваза с цветя, лелю Джуджу.

— Същата като баща си е — позасмя се домашната помощница.

— Наследила е този талант от него, той го има от малък.

Внезапна усмивка светна на лицето на Джъстин, после тя се разсмя.

— За разлика от нас двете! Не ни биваше много като художнички, нали? Моите произведения бяха серия огромни петна.

И Тита се разсмя.

— Моите също и по мен имаше повече боя, отколкото на платното.

Дейзи, вперила очи в леля си, попита:

— Колко струва да отида там?

— Къде да отидеш, миличка?

— На небето. Искам да занеса моята картинка на мама. Нарисувах я за нея. Имам много парички в прасенцето. Май че десет долара. То е голямо прасенце.

Джъстин загуби дар слово за момент. Гърлото ѝ се сви. Като преглътна няколко пъти, най-сетне успя да изрече:

— Малко повече е, мисля.

— О — кимна Дейзи и сви устнички. — Значи ще ми трябват парички. Ще пазя картинката за мама и ще ѝ я занеса после. Когато спестя още.

— Точно така.

Тихият глас на Джъстин прозвуча пресипнало. За нейно облекчение детето наведе отново русокосата си главица и потъна в своите рисунки.

Двете жени се спогледаха.

Тита само дето не се заплака, черните ѝ очи се изпълниха с тъга. Хапеше долната си устна, за да не се заплаче.

Джъстин се покашля и каза:

— Хайде, Тита, да вървим да се подготвим за пикника утре.

— Пикник! — Петгодишното момиченце обърна глава, яносините му очи светнаха изведнъж. — В беседата ли?

— Беседка, мила — поправи я внимателно леля й. — Да, там ще се разположим, ако времето е хубаво. И знаеш ли какво, леля Джо ще дойде със Саймън.

— О! Саймън е най-добрият ми приятел.

— Отиваме в кухнята, ела при нас, ако ти потрябва нещо, Дейзи.

Джъстин кимна на Тита, която едва ли не избяга от стаята, и излезе подир нея.

* * *

Тита се беше вкопчила прегърбена в мивката и все още преглъщаше сълзите си.

Джъстин отиде при нея забързано. Разбираше я точно как се чувства, прегърна я и я притисна до себе си.

— Знам, знам, тъжно е. Някои неща, които говори, спират дъха ми, късат сърцето ми. Ричард също остава без думи. Но изведнъж тя грейва... знаеш го, Тита. Особено ако й отвлечеш вниманието. И наистина забравя.

— Да... но се измъчвам заради нея. Безсилна съм.

— Трябва да й намираме занимания, Тита. Виж как реагира, като споменах пикника и Саймън. Научих много от Ким. Тя не й оставя минутка свободна, когато не е на училище. И ние ще направим същото този уикенд, както впрочем правим от две години насам.

— Знам, знам... — Тита замълча, въздъхна дълбоко, овладя се и добави: — Ще кипна вода да пием чай.

— Чудесно. — Джъстин й се усмихна и стисна ръката й. — С Дейзи всичко ще бъде наред.

Тита кимна и отиде да напълни чайника с вода.

Джъстин застана пред огнището и се огледа. Кухнята вдъхваше спокойствие, беше уютна и тя я обичаше много. На куки, прикрепени към ламперията, блестяха медни тенджери и тигани, сплитове лук и

чесън, китки лавандула и мащерка, и всичко това внушаваше усещане за френския Прованс.

Кухнята открай време беше центърът на къщата, защото част от нея бе обзаведена като всекидневна. Около огнището бяха разположени диван, кресла с високи гърбове и облегалки за главата, телевизор, уелски кухненски бюфет, а голямата дървена маса за десет души разделяше стаята; зад масата бяха плотовете и цялата обичайна кухненска подредба. С теракотения под, стените в светло прасковен цвят, пердетата и тапицерията на цветчета, кухнята имаше чар и гостоприемна атмосфера.

Телефонът зазвъня и Джъстин отиде до малкото писалище в ъгъла до огнището, за да се обади:

— Индианско бърдо — изрече и веднага седна на стола, щом чу гласа на своята секретарка. — Здравей, Елън.

— Здравсти, Джъстин. Предполагам, че си се изнесла за рекордно кратко време.

— Точно така. Какво има?

— Всичко е наред. Току-що ми се обадиха от отдела на Миранда. Тя иска да гледа филма във вторник в четири следобед вместо в четвъртък сутринта. Казах ѝ, че няма проблем, но ще се консултирам и с теб. Нямаш записани никакви ангажименти.

— Седмицата ми е свободна, знам. Така че ще прожектирам филма, когато на Миранда ѝ е удобно.

— Ще се обадя на Анджи и ще потвърдя. При теб всичко е наред предполагам.

— Да. Тук сме с Тита и Дейзи. Детето оцветява картинки. Още не съм видяла Пърл... тя е на пазар; а Карлос и Рикардо са на хребета и работят на обекта на Ричард.

— Къщата за гости.

— От която всъщност нямаме нужда. От друга страна, на него му е необходимо, Елън, защото си намира занимания тук. Това го разсейва.

— Все още скърби твърде много — промърмори секретарката. — Ще ми се да познавах някоя мила жена, с която да го запозная.

— Опасявам се, че няма да я забележи — отвърна остро Джъстин. — Както и да е, ще се върна във вторник сутринта вместо в сряда. Приятен уикенд, Елън.

— И на теб също.

Докато затваряше телефона, нямаше как да знае, че нейният свят, както и този на Ричард, щеше да се промени завинаги.

[1] Робърт Лий Фрост (1874–1963) — американски поет. — Б.пр.

↑

ВТОРА ГЛАВА

По-късно следобед, когато Дейзи заспа, Джъстин отиде в малката гостна и седна на писалището. Не ѝ отне много време да прегледа пощата, получена за месеца, през който тя и Ричард бяха в Ню Йорк.

Повечето бяха боклуци, които изхвърли незабавно; провери сметките и ги закопча заедно, разгледа поканите за разни местни събития и също ги отдели настрана.

Най-отдолу на купа имаше четвъртит бял плик от хартия, която ѝ се стори чуждестранна. „Определено е европейска“ — помисли си, като го взе.

Джъстин видя веднага, че е адресирано до нейната майка Дебра Ноулан и че пощенският печат е от Истанбул.

Кой познаваше майка ѝ точно в Истанбул от всички градове по света? Но пък от друга страна, как би могла да знае? Майка ѝ имаше приятели къде ли не. Като обърна плика, забеляза, че нямаше име или адрес на подателя. Позагледа писмото малко по-дълго и си помисли, че навярно е покана, тъй като точно такъв беше размерът му.

Сви вежди, зачудена дали да го отвори или не. Преди осем години, когато майка ѝ се премести в Калифорния, им предостави правото да ползват тази къща. Изискванията бяха съвсем незначителни — да поддържат къщата в добро състояние, да плащат месечните сметки и да препращат всички писма, ако се отнасят до юридически въпроси.

Това споразумение се спазваше стриктно от самото начало. Майка им плащаше годишния данък, те се грижеха за поддръжката и заплатите на семейството чилийци, които продължаваха да работят в „Индианско бърдо“ при тях — Тита, сестра ѝ Пърл, нейният съпруг Карлос и баща му Рикардо.

За пръв път от осем години се получаваше лично писмо. Джъстин сви рамене; взе ножа за хартия, разряза плика и извади писмото.

Отбеляза си наум името, гравирано най-отгоре на листа за писма, име, което никога не беше чувала, и започна да чете:

Скъпа Дебра,

От известно време искам да ти пиша, но за съжаление все не събирах смелост. Обаче това писмо повече не може да се отлага. Ти не ме познаваш. Дойдох в Лондон да те видя, когато беше бебе, но няма как да помниш. Аз съм най-близката и най-отдавнашна приятелка на твоята майка и ти пиша, понеже съм крайно обезпокоена за нея. С години се тревожи и се чувства нещастна заради отчуждението между вас. Напоследък стана още по-мрачна и още по-съсипана от сърдечната болка, на което повече не мога да бъда свидетелка.

Копнее да види теб, Джъстин и Ричард. Обича ги нежно, точно както обича и теб. Ти си нейното единствено дете.

Мой дълг е да те помоля, Дебра. Защо я прогони, Дебра? Не разбирам поведението ти към твоята майка. Със сигурност нищо не е чак толкова лошо, та да не може да се поправи. Каквато и да е била причината за това отчуждение, трябва да сложиш край незабавно, преди да е станало прекалено късно, преди тя да умре. Почти на осемдесет е, както ти е добре известно. И така, умолявам те да потърсиш майка си, да се свържеш с нея, да я върнеш в живота си и в живота на нейните внуци. Зависи от теб и само от теб да прекратиш страданието ѝ и душевната ѝ болка.

С най-искрени чувства

Анита Лоуи

Джъстин занемя. Взираше се в думите, които току-що прочете, чувствайки сякаш земните пластове се разместваха под краката ѝ. Беше шокирана. Забеляза, че ръката ѝ трепери, както държи писмото, после осъзна, че цялата трепери. Не ѝ се вярваше какво научи. Баба ѝ е още жива! Как е възможно? За какво ставаше въпрос?

Пое дълбоко дъх, остави писмото на писалището и се помъчи да подреди мислите си. След няколко минути се успокои, наведе се, за да

прочете още веднъж писмото, да погълне думите... те разкриваха нещо толкова важно, че беше смаяна.

Баба ѝ беше още жива.

А тяхната майка преди десет години беше им казала потресаващата и безбожна лъжа. Каза им, че тяхната баба, майката на Дебра Габриел Хардуик, е загинала в катастрофа с частен самолет.

Умът ѝ заработи трескаво. Писмото истинско ли бе? Или измислица? Как беше възможно? Каква е причината? Беше адресирано до майка ѝ и звучеше правдоподобно. Истинско е, добре; не се съмняваше.

И тогава смисълът му я връхлетя най-неочаквано. Като вълна от радост. „Баба е жива!“ Забеляза пощенското клеймо, примигвайки, за да не потекат сълзите ѝ. Писмото бе изпратено в началото на април. Сега приближаваше края на месеца. Писмото лежеше в този лакиран поднос за писма от три седмици. Никой не бе отговорил на Анита Лоуи. Пък и как да се изпрати отговор? Обратен адрес нямаше. Всъщност къде живееше баба ѝ? В Лондон? Или в Истанбул? С Анита Лоуи ли? Едно време пътуваше често между двата града. И защо тази жена не съобщаваше повече подробности за местонахождението на баба ѝ? Защото вярваше, че Дебра знае. Очевидно това е отговорът. Което отново ѝ напомни за лъжата на майка им.

Преди десет години, в деня след дипломирането им в колежа, Дебра им бе обяснила защо баба им отсъства на церемонията. Докато държали последните си изпити, частният самолет, в който била и Габриел, се разбил в Гърция. Никой не оцелял, телата не били намерени.

Като затвори очи и се върна назад във времето, Джъстин си спомни думите на майка си съвсем ясно: „Не ви казах за смъртта на баба ви, защото не исках да ви разстройвам преди толкова важни изпити“.

Но нищо от това не е било истина... писмото го показваше. И обичната им баба беше жива и се намираще някъде там. Бабата, която обожаваха и която толкова често оставаше при тях, и играеше толкова голяма роля в живота им.

Според Анита Лоуи между майка им и баба им настъпило отчуждение. Защо? Заради нещо наистина непоносимо ли? Навярно така беше, след като продължаваше десет дълги години. Всичките тези

изгубени часове, дни, седмици, месеци и години. Отминали безвъзвратно. За бога, защо? Отговор нямаше.

Обзе я гняв към майка ѝ и несъзнателно посегна към телефона, за да я попита, но после се отказа. Майка ѝ не беше в Лос Анджелис. Преди три дена замина за Китай, за да купи стоки за своя бизнес с вътрешно обзавеждане. От Китай отиваше в Хонконг и щеше да отсъства шест седмици. Не можеше да ѝ се обади сега. Часовата разлика не беше удобна.

Погледна часовника си. Беше почти три и половина. Ричард нямаше да пристигне от Ню Йорк в следващия час. Трябваше да говори с него; трябваше да си изработят план... и първата, най-необходима стъпка беше да намерят баба си, преди да е станало прекалено късно.

* * *

В малкия коридор откъм задната страна на къщата Джъстин взе от закачалката старата масленозелена пелерина на баба си, наметна се и излезе навън. Искеше да подреди мислите си, докато брат ѝ пристигне.

Преди малко щеше да се обади на Ричард по мобилния телефон, но промени внезапно решението си. Знаеше, че трябва да обуздае желанието си веднага да сподели с него тази невероятна новина. Такъв беше естественият им начин на действие.

Близнаците винаги са много близки, между тях има по-специална спойка, емоционална зависимост и връзка, и в това отношение тя осъзна, че с брат ѝ не са изключение. Всички близнаци имат такива изживявания. Но този следобед разбра, че трябва да почака, докато той пристигне, за да му покаже писмото и да обсъдят как да действат. Двамата ще измислят план, не се съмняваше. Бяха най-страхотният екип през целия си живот.

Прекося задния двор и се качи по дървеното бяло стълбище, изградено в склона на хълма. Карлос, съпругът на Пърл, явно го бе преобядисал наскоро и то блестеше на слънцето. Десетте стъпала я отведоха до широка площадка, където вляво имаше голяма беседка,

също прясно боядисана, за да посрещне пролетните капризи на времето.

Джъстин се поколеба, после влезе. Стисна очи, спомняйки си щастливите мигове от детството им. Отвори очи и се огледа, съзнавайки, че опасенията за баба ѝ са на първо място. Не можеше да не се тревожи, да не се пита как е, след като вече знаеше, че не е мъртва.

Излезе от беседката и продължи да се изкачва по стълбите, докато не стигна края му. Застана пред ливадата, зад която беше галерията, построена от баба ѝ, след това реконструирана от баща ѝ и променена в някои части от брат ѝ преди четири години.

Галерията беше красива, изградена от варовиков камък на два етажа; продълговата, семпла, но с елегантна архитектура, с ателиета от двете ѝ страни. Повечето стени бяха остъклени. Ателиетата всъщност бяха свързани с галерията и покривът на цялата постройка беше полегат, със зелени керемиди. Именно той беше нов, проектиран от нейния брат близък, ценен като един от най-добрите архитекти днес. Според нея беше плод на истинско вдъхновение. Покривът със зелени керемиди сякаш се носеше над галерията и стъклените „крила“, цялата сграда внушаваше чувство за хармония и лекота, в стила се долавяше европейско влияние.

Джъстин влезе в галерията и включи осветлението, после свали пелерината и я остави на малката пейка точно до вратата. Заради картините, някои от които много ценни, въздухът се контролираше и се поддържаше постоянна температура през цялата година. Беше хладно и умиротворяващо, усещането за простор, сводестият таван, тишината и спокойствието я зарадваха.

Мина бавно през галерията, без да се задържа пред някоя картина, както правеше понякога, просто вървеше целенасочено през просторното, бяло пространство. Ричард беше проектирал подвижни прегради, които нарече „плаващи стени“, защото лесно се преместваха, където беше необходимо. Беше инсталирал някои от тях в центъра на галерията и беше окачил на тях свои картини, както и на много други художници. Джъстин мина между тях, като ги побутваше леко встрани.

След секунди се озова в другия край на галерията и се насочи към ъгъла, където бяха изложени картините на баба ѝ. Интересуваше я една от тях, на която се възхищаваше от години. На нея бяха

изобразени две момичета, вероятно петнайсет-шестнайсетгодишни, в разцъфтяла ливада, с тъмнозелени хълмове в далечината под лазурно небе. Момичетата бяха пленителни с техните летни рокли от някаква много тънка материя, с издути поли и разпилени от вятъра коси. Откакто се помнеше, знаеше, че по-високото момиче с руса коса и сини очи е баба й Габриел. Другото не се знаеше кое е. Самоличността му бе неизвестна.

Дали не беше Анита Лоуи?

Джъстин се наведе и прочете надписа, поставен отстрани на картината — „Приятелки на ливадата“. Отдолу стоеше името Габриел Хардуик и годината, когато е била нарисувана — 1969.

Най-неочаквано си спомни нещо — склонността на баба й към детайлите, как документираше грижливо почти всичко.

Джъстин откачи малкото платно от стената и го занесе в ателието на Ричард, което бе свързано с галерията. Обърна го внимателно върху масата и разгледа вътрешната страна. Ами да, ето го, малък етикет, залепен в долния край съвсем до рамката, пожълтял от годините. На него пишеше *A & G: 1938*. Върху етикета беше залепено прозрачно тиксо.

По памет ли бе рисувала Габриел? И „А“ от Анита ли идваше? Може би. Наистина не можеше да не се запита, защото в писмото Анита Лоуи твърдеше, че е най-отдавнашната и най-близка приятелка на Габриел. Значи вероятно беше тя. В известен смисъл нямаше значение дали момичето на портрета е Анита Лоуи или не е. Защото истинската Анита без колебание се беше изразила красноречиво и смислено преди около три седмици, когато най-сетне беше взела писалка и лист за писмо, след явно колебание дали да напише писмо, продължило няколко години. Най-после беше помогнала на приятелката си и слава богу. Сега си спомни смътно, че баба й говореше за своята най-добра приятелка... Анита.

Джъстин върна картината в галерията, закачи я на мястото й и за няколко секунди се вгледа в нея. Другото момиче имаше кестенява коса, искрящи черни очи, излъчваше и нещо екзотично. Позачуди се защо досега не го е забелязвала... може би защото винаги се е взирала в поразително красивото, русокосо момиче — нейната баба, пленителната Габриел. Изведнъж разбра, че другото момиче е Анита.

Върна се в центъра на галерията, където сводестият таван като в катедрала беше най-висок, и седна на сгъваемия стол от бяло ленено платно. Хладното, светло пространство, тишината и усещането за спокойствие винаги я успокояваха, и днес го почувства особено подчертано. Обгърна я съвършен покой. Затвори очи и се замисли за баба си и за последния път, когато я видя.

Беше потънала в мислите си, когато пискливото звънене на телефона я стресна. Извади го от джоба си и отговори:

— Ало?

— Почти пристигнах — каза Ричард.

— Радвам се. Къде си?

— Какво има? Звучиш странно.

— Добре съм. Къде си?

— Тъкмо излизам от Ню Престън. Защо?

— Моля те за услуга.

— Готово, каква?

— Искам да дойдеш направо в галерията. Чакам те тук.

— Ще дойда, щом видя Дейзи.

— Моля те, Ричард, трябва веднага да дойдеш тук! Случи се нещо и...

— Какво? Кажи ми какво има!

— Не мога по телефона. Моля те, Рич, просто ела първо тук. Моля те.

— Добре. След малко ще се видим.

Нетърпелива и неспокойна, Джъстин стана и се запъти към остъкленото ателие на брат си. Щеше там да го чака. Докато отиваше към стъкления куб, друга картина привлече вниманието ѝ и тя се приближи да я погледне. Беше портрет на нея и на брат ѝ, нарисуван от прочута нюйоркска портретистка, когато бяха четиригодишни.

Художничката ги бе уловила съвсем вярно. Колко много си приличаха с еднаквите руси коси, трапчинките и светлосините очи.

— Да, близнаци без съмнение — промърмори. Емоционално свързани.

Техният баща беше поръчал портретите и много ги харесваше. Но не и майка им. Всъщност тя не желаше да ги рисуват. Сега на Джъстин ѝ просветна изведнъж, че реакцията на майка ѝ беше странна, и се учуди защо. Защо, за бога, е била против портрета? „За

тази главоблъсканица няма отговор“ — помисли си тя. Но Дебра Ноулан беше странна птица, точно каквато е и сега... вятърничава, ексцентрична, понякога направо безотговорна. „И лъжкиня“ — добави наум.

Въздъхна, върна се в ателието на Ричард и се огледа. Както винаги блестеше от чистота благодарение на Тита, Пърл и тяхната преданост към „Индианско бърдо“.

Изведнъж чу хрущенето на чакъла, когато колата спря. Немаше търпение, побърза да излезе и мина през галерията до входната врата почти на бегом.

След секунда Ричард слезе от колата и се запъти към нея явно разтревожен, с изопнато лице.

— Виждам, че нещо не е наред — каза той, изкачвайки стълбите. — Хайде, кажи ми. И нещо ужасно ли е?

Тя се хвърли в прегръдките му, притисна се силно до него и после, докато влизаха, отговори:

— Много, много ужасно. Но, от друга страна, е хубаво. Прекрасно.

Затвори вратата, хвана ръката му и го поведе през галерията.

— Да отидем в твоето ателие, искам да ти прочета писмото, което заварих днес. Но те предупреждавам, Рич. Ще останеш шокиран.

ТРЕТА ГЛАВА

Щом влязоха в остъкленото ателие на Ричард, Джъстин седна на един от малките, модерни столове и направи знак той да седне на другия. Ричард поклати глава, подпря се на масата и високата му фигура ѝ се стори още по-кльоцава и източена от всякога. Забеляза, че е отслабнал.

— Не искам да сядам — обясни той, без да откъсва очи от лицето ѝ. — По-добре да остана прав.

— Знаех, че ще кажеш така.

— Винаги знаеш какво ще кажа, точно както аз знам какво ще излезе от твоята уста... но не и днес, струва ми се.

Вдигна озадачено вежда и продължи да се взира в нея.

Джъстин кимна, бръкна в джоба на якето си, извади плика и му го подаде.

— Ето, прочети го.

Ричард го погледна и отново вдигна вежда.

— Адресирано е до мама...

Тя го прекъсна:

— Бъди доволен, че нея я няма и че го отворих аз, а не тя! Иначе никога нямаше да разберем истината.

Той присви очи.

— Какво намекваш, Джуджу? За какво става въпрос?

— За баба. Трябва да ти кажа нещо... — Замълча и пое дълбоко дъх. — В писмото пише, че баба е жива, Ричард.

— Какво? — Той се смая и поклати глава. — Това не може... — Гласът му заглъхна, Ричард беше толкова потресен, че не довърши изречението.

— Вярно е — отговори тя, като се помъчи гласът ѝ да остане равен.

Брат ѝ извади писмото и започна да го чете припряно. Когато го прочете, отиде до стола и седна. Изглеждаше, сякаш някой го е ударил в корема.

Джъстин видя колко е поразен, също като нея преди малко. Той се вцепени, лицето му стана бяло като платно. Явно беше разтърсен. И как да не е? Новината беше невероятна.

— Трудно е да го проумееш, Рич, знам, и аз...

— Вярваш ли? — прекъсна я той остро, после погледна писмото, което още стискаше, озадачен и объркан.

— Вярвам, да. Звучи съвсем искрено и защо тази жена ще напише подобно писмо, ако баба не е жива? Няма никакъв смисъл — подчерта Джъстин.

— Питам се защо не е писала досега на мама? — Той се взираше в сестра си, все така объркан.

— Нямам представа. Но мисля, че се е случило нещо важно напоследък, което е накарало Анита Лоуи да напише писмото. Най-накрая. Пише, че баба е още по-нещастна, употребила е думата „мрачна“, и разбираш ли, баба може дори да се е разболяла. Или в отчаянието си баба е помолила Анита да го напише.

Като се наведе напред, Джъстин се взря в лицето на своя брат близък. Самата тя беше много сериозна, в очите ѝ имаше тревога.

— Може и да си права — промърмори Ричард. — Всъщност сигурен съм, че си права.

— Трябва да открием баба колкото е възможно по-скоро — заяви Джъстин.

— Да, съгласен съм.

Той стана и отиде до бюрото си, което представляваше плот от дебело стъкло, монтиран върху стоманена основа. Седна пред него и се замисли, загледан през прозореца в дърветата.

Най-после извърна поглед към сестра си.

— Тя е излъгала. Нашата майка ни е излъгала преди десет години. Да постъпи така безбожно. Това е отвратително, ужасно. Спомням си много добре колко се разстроихме, колко тъгувахме. — Затвори очи за миг и като ги отвори, завърши с гневен глас: — Не съм чувал нещо по-безскрупулно, това е непростимо.

Джъстин мълчеше. Той изрази на глас всичко, което си бе мислила преди малко, но пък те бяха двете половини на един човек, неоспорим факт още от деня на тяхното раждане. Помежду им имаше разлика петнайсет минути и Ричард все я дразнеше, че е по-големият, след като се е родил първи.

Тя каза:

— Бог знае какво се е случило между баба и нашата майка, за да причини това... отчуждение. Но да продължава десет години е възмутително. На мен ми се струва наистина странно. Очевидно на дъното на цялата работа е майка ни.

— Анита Лоуи го загатва, Джъстин. Във всеки случай да не забравяме, че мама винаги е била леко ексцентрична.

Джъстин се изненада.

— Меко казано, не мислиш ли?

— Изразих се любезно. Тя беше леко смахната, докато растяхме. Непостоянна, безотговорна, неразумна, знаеш какво още.

Джъстин се намръщи.

— Знам, но да не подхващаме тази тема днес, нали нямаш нищо против?

Мисълта, че тяхната майка е била неуправляема и не е била вярна на баща им, винаги я беше смущавала.

— Нямам. Знам точно как се чувстваш по този въпрос.

Джъстин само кимна, спомняйки си тяхната майка и тяхното странно детство, и колко много зависеха от баща им. Той ги отгледа, ако трябваше да се каже истината. След малко каза:

— За нея да изрече лъжа от такава величина, при това на нас, нейните деца, за майка си... — Замълча отново, въздъхна и завърши с толкова тих глас, че едва се чуваше: — Това е злина, Рич, да направи такава злина.

— Да — потвърди той, защото знаеше, че сестра му е абсолютно права. — След миг попита: — Тя не е ли в Китай?

— Да, и знам какво си мислиш. Искат ти се в този момент да се обясниш с нея. По телефона. Но часът не е подходящ и във всички случаи според мен трябва да почакаме, за да застанем срещу нея. Искам да видя изражението ѝ, когато разбере, че знаем каква е — кучка, и че знаем какво е причинила на баба.

— И на нас. Бяхме толкова тъжни. На майка ни няма да ѝ се размине, ще се разправяме с нея, като му дойде времето. Как ще открием баба? Дали да не се обадим на майка и да попитаме?

— Не, тя няма да ни каже. Ще настоява, че баба е мъртва. Ще я открием чрез Анита Лоуи. Предчувствам, че живеят близо една до друга — отговори Джъстин.

— Значи твърдиш, че баба е в Истанбул, а не в Лондон, така ли?

— Предполагам, защото Анита явно живее там, иначе как ще знае, че баба не е добре. Трябва да отидем в Истанбул.

— Съгласен съм. Но кога?

— Веднага. Ще направи осемдесет през юни. Не бива да губим никакво време.

Ричард стана, Джъстин също, щом Дейзи се втурна в галерията с викове:

— Тате! Тате! Ето ме... Дойдох да те взема, тате!

Тита едва я догонваше.

Джъстин каза:

— Ще поговорим после. Дъщеря ти те търси.

— Добре, довечера.

— Рич, само още нещо. Имаш ли нещо против да кажа на Джоан?

— Защо настояваш да казваш на когото и да било за ужасната постъпка на майка ни? — попита той потресен.

— Не настоявам, пък и Джоан не е случаен човек, Рич, тя е най-добрата ни приятелка, израснахме заедно. Но работата е там, че... Тя познава добре Истанбул, има много връзки там и много приятели. Ще ни е необходима помощ и си мисля, че тя ще ни даде имена и ще ни запознае с подходящите хора.

— Тогава й кажи. Но под секрет — отговори той.

Заобиколи бюрото и целия засия, когато грабна детето в прегръдките си.

* * *

След няколко секунди Ричард излезе с Дейзи в галерията, докато тя го молеше:

— Завърти ме, тате, моля те, завърти ме.

Той се съгласи. Пусна детето на пода, хвана го през гърдите и го завъртя, и пак, и пак, краката на Дейзи летяха пред нея, щастливият ѝ смях огласяше тихата галерия.

Ричард също се разсмя и като го гледаше Джъстин, също се зарадва на този безгрижен момент. Знаеше колко е разстроен заради

невероятната лъжа на тяхната майка, толкова е гневен, колкото и тя заради цялата безбожна история. И все пак се прикриваше добре поради очевидни причини. Не искаше Дейзи да разбере, че нещо не е наред.

Мисълта, че майка им се забавлява в Китай, че си прекарва чудесно, което бе под всякакво съмнение, изпълни Джъстин с внезапен гняв, направо побесня. После примигна и се обърна към Тита, която стоеше до нея и ѝ говореше нещо.

— Извинявай. Този смях ми липсваше. Какво каза?

— Че Ричард е страхотен баща.

— Такъв си е, Тита. Между другото хрумна ми да поканим Джоан на вечеря. Предполагам, че имаме достатъчно храна.

— О, да. Аз изпекох три селски пая, Пърл — бут, има и много зеленчуци. Достатъчно за всички. — Тя се засмя. — Ще нахраним цяла армия.

Джъстин се усмихна.

— Както обикновено! Ще се обадя на Джоан и ще ти кажа дали ще дойде по-късно.

— Няма проблем — отговори Тита и се запъти през галерията, като подвикна на Дейзи: — Ще те чакам, миличка.

Джъстин не откъсваше поглед от брат си и се чудеше дали ще има възможност да отиде с нея в Истанбул. Той искаше от все сърце, но още работеше по един важен архитектурен проект. Неговият нов хотел в Батъри Парк беше почти завършен, но тя знаеше, че последните, изключително сложни инсталации ще се монтират през следващите две седмици. Не беше сигурна дали ще може да се освободи, пък и във всеки случай тя не се страхуваше да замине сама. Беше свикнала да обикаля света заради документалните филми, но Ричард прекалено бдеше над нея и нямаше да я пусне сама. Също така държеше да открие истината, както и тя.

Ричард най-после престана да се върти и пусна Дейзи да стъпи на пода. Притискаше я до крака си и я милваше по косата.

— Зави ли ти се свят, миличка?

— Не, не ми се зави, татко, добре съм.

Той погледна сестра си.

— Що се отнася до нашата приятелка... Предпочитам да ѝ кажеш, че възнамеряваш да снимаш документален филм в Турция и

заминаваш по тази причина.

— Съгласна съм. По-добре да изтъкна тази причина, нали?

Той кимна и като пусна Дейзи, отиде до Джъстин и прошепна:

— Това писмо е фатално и нашият живот вече няма да е същият.

— Знам — отговори тя, загледана в сините му очи, забележително еднакви с нейните. — Животът на много хора ще се промени.

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Щом Ричард излезе с Дейзи, Джъстин тръгна бавно през галерията, набирайки номера на най-близката си приятелка Джоан Брендън. Тъй като тя не се обади, остави ѝ съобщение и се отправи към своето студио.

Преди години беше кабинет на баща ѝ, макар че днес дизайнът му беше коренно различен. Остъклените стени, които Ричард конструира, даваха простор, великолепна дневна светлина и прекрасен изглед към имението.

Бюрото ѝ бе копие на това на Ричард. Тук имаше малко повече вещи, отколкото в неговото ателие — снимки в сребърни рамки, сувенири от някои от пътешествията ѝ в чужбина, часовник за път „Тифани“, който Джоан ѝ подари за двайсет и първия рожден ден, сребърна чаша, пълна с моливи, съчетани по цветове, което бе още един знак за склонността на Джъстин към прецизност и съвършенство. На стъклена масичка бяха сложени компютърът ѝ и клавиатурата. Включи го и след няколко минути провери, но нямаше съобщения.

Седна пак на стола и се замисли, докато чакаше Джоан да се обади. Бяха приятелки от детството. Майката на Джоан притежаваше къща по-надолу от „Индианско бърдо“ и двете израснаха заедно. Джоан наследи къщата и приятелството им продължи. Майката на Джоан беше вдовица и бащата на Джъстин направи всичко възможно да даде на момичето обич и по-късно мъдър съвет, когато майка ѝ почина.

Тони Ноулан. Отиде си в разцвета на силите от инфаркт преди дванайсет години, без дори да подозира, че има сърдечно заболяване. Джъстин съзнаваше отлично, че благодарение на него с брат си постигнаха успехи. Той ги възпитаваше, налагаше им режим и ред в живота, научи ги какво е дълг, отговорност и етичност.

Обичаше ги много и го показваше, посвети им се и в резултат двамата с Ричард станаха пълноценни, любещи и относително нормални възрастни хора. Имаха здрава основа, не можеше да се отрече.

Тони Ноулан ги научи да бъдат етични и почитени, предаде им чувството за чест. „Държете на истината“ — непрекъснато им повтаряше. Да, беше добър човек и прекрасен баща, неговите ценности бяха солидни.

Съвсем неочаквано две десетилетия изчезнаха и Джъстин го видя в деня, когато Пърл, Тита и тяхната майка Естрелита пристигнаха в къщата. Беше наел Естрелита, чилийка, да прислужва в „Индианско бърдо“, защото майка им вечно отсъстваше заради своя бизнес с вътрешно обзавеждане.

За изненада и ужас на баща им Естрелита се появи с двете си дъщери, които току-що бяха пристигнали от Чили. Спомни си как на баща ѝ сърце не му даде да отпрати двете момичета при семейството на Естрелита в Чили и им разреши да останат. Но нае веднага адвокат по емигрантски дела и пое задължението да им бъде настойник. От полза се оказа фактът, че Естрелита бе работила няколко години в Ню Йорк и имаше „зелена карта“, затова процедурата протече гладко.

— Боже мой, двайсет и две години — промърмори. С Ричард бяха на по десет, Пърл — на осемнайсет, Тита — на шестнайсет.

Понеже баща ѝ позволи на момичетата да останат, те разбраха, че трябва да помагат на майка си и наистина помагаха. Но Пърл и Тита копнееха да готвят, тъй като обичаха храната, а баща им ги научи да готвят.

Джъстин затвори очи, потънала в спомените за тяхното детство, и ги видя каквито бяха преди толкова години. Чу гръмкия смях на баща си, кискането на момичетата и Ричард, който също взимаше участие във веселбата.

Тогава се тревожеше заради почти постоянното отсъствие на майка си, чиято работа я откъсваше от тях. Изведнъж Джъстин разбра колко се е възмущавала в онези дни.

Стресна се от мислите, които я връхлетяха, изпъна гръб и отвори очи. Но все така живо си представяше Пърл и Тита. Колко предани и верни бяха през всичките тези години.

Останаха, след като Естрелита се разболя сериозно и умря тук, в „Индианско бърдо“. Старата къща стана техен любим дом, също както на нея и на брат ѝ.

Пърл се венча преди четиринайсет години в местната църква и бащата на Джъстин я предаде на младоженеца, а тя и Тита бяха

шаферки. Пърл се омъжи за свой трети братовчед — Карлос Гонзалес, който пристигна от Маями на гости на Пърл и Тита и не си тръгна. Тони Ноулан му намери работа като градинар и дърводелец, а след женитбата на Пърл и Карлос неговият баща дойде от Маями да живее при тях и да помага в „Индианско бърдо“. Също като сина си Рикардо беше съвестен работник и майстор дърводелец.

Като се връщаше към изминалото време, Джъстин осъзна, че майка им нямаше участие в тяхното детство, докато баба им постоянно беше около тях. Дебра Ноулан беше сдържана и надменна и някак все не споделяше тяхната радост. В известен смисъл беше като странница, която се е отбила за малко.

Какво е накарало майка ѝ да изрече тази противна лъжа преди десет години? Съсипала бе живота на Габриел, причинила ѝ бе болка, а на тях — ненужна скръб. Само едно чудовище би направило нещо подобно, нещо толкова ужасно. Зло. Онова, което майка ѝ бе сътворила, беше истинско зло.

Телефонът ѝ иззвъня и тя се обади. Чу гласа на Джоан:

— Аз съм, Джо.

— Здравсти, къде си?

— Тъкмо пристигнах от Ню Йорк. Ти кога дойде, Джуджу?

— Рано следобед. Има ли някаква вероятност да дойдеш на вечеря с мен и Рич? Желаям да се възползваме от знанията ти, освен че искаме да те видим.

— Ще дойда. Дерия ще сервира вечерята на Саймън. За какво са ви необходими моите знания?

— За Истанбул. Отивам там по работа. Трябват ми някои препоръки и твоите връзки.

— Божичко, така ми се иска да можех да дойда с теб, но не мога. Ще се възползваш от моите връзки. В колко часа да дойда за вечеря?

— В седем става ли?

— Готово.

* * *

В кухнята се носеха невероятно вкусни миризми... на ябълки и канела, на батати и най-вече на чесъна, с който беше подправен

свинският бут във фурната. Джъстин почувства изведнъж вълчи глад и се досети, че не е обядвала.

Щом Пърл я видя до вратата, остави дървената лъжица и се спусна да я прегърне и да я притисне до пухкавото си тяло. Колкото Тита беше дребничка и стройна, толкова по-голямата ѝ сестра беше пълничка и блага. И все пак си приличаха много с черните къдрици, черните очи и неизменните усмивки. И двете бяха добри и сърдечни.

След като най-сетне я пусна, Пърл я огледа критично.

— Сякаш си отслабнала!

— Отслабнала съм, така е. Липсваха ми твоите ястия, ти също.

Пърл засия.

— Джоан ли ще дойде на вечеря?

— Естествено. Кой ще изпусне твоите ястия? По-добра от теб в кухнята няма.

— Хайде, хайде, подмазваш се.

Пърл се засмя пренебрежително, но явно ѝ достави удоволствие. После отиде пак до печката. Разбърка ябълките в тигана и изключи котлона. Отвори фурната и видът на бута я задоволи.

Джъстин влезе и седна на голямата маса.

— Къде е Дейзи?

— Тита я заведе да си измие зъбите. Скоро ще дойде, нали вечеря в шест.

Както говореше, Пърл погледна часовника, видя, че е шест без петнайсет, и побърза да вземе селския пай от плота под прозореца.

— Трябва да го запека — промърмори по-скоро на себе си, отколкото на Джъстин.

— Знаеш ли къде е Ричард?

— Качи се в стаята си. Какво ще кажеш за яйца с аншоа и майонеза за ордъовър?

— Я виж ти, яйца по парижки. Обожавам ги! Не сме яли от цяла вечност. Страхотна идея.

— По-добре да проверя имам ли аншоа и майонеза. — Като се понесе леко към килера, продължи да говори: — Баба ти ме научи как да правя яйца по парижки. Предупреждаваше ме... яйцата да бъдат сварени в последната минута. Все казваше: „Трябва да са много, много топли, перлена кралице“. — Пърл се извърна и неочаквано се засмя. — Помниш ли, че ме наричаше така, Джъстин? Пък нали и това е името

ми. Казваше, че е по подобие на перлените крале и кралици от онова място в Лондон.

— Ист Енд и перлените крале и кралици винаги са кореняци лондончани.

Спомените се завъртяха ненадейно пред погледа ѝ — баба ѝ тук, в кухнята, учи Пърл как да приготвя селски пай, пай с бърберици и месо, риба с пържени картофи, както и твърдо сварени яйца с майонеза и с аншоа най-отгоре, които всички обичат.

— Носят дрехи, обшити с перли — съобщи Пърл, затваряйки вратата на килера.

Джъстин се смъкна от табуретката.

— Ще отида да се преоблека, но първо ще сложа масата.

— Не е необходимо, Тита я сложи. — Пърл се подсмихна. — За трима.

Джъстин се разсмя на хитрото изражение на Пърл, чиито страни розовееха, излезе в коридора и се качи по стълбите.

Вратата на Ричард беше откритата. Тя я бутна и погледна вътре.

— Здравсти! Говорих с Джо. Ще дойде на вечеря.

Той беше на бюрото си. Обърна се и кимна.

— Добре, радвам се, че ще се видим.

Сестра му влезе.

— Проучих това-онова за Истанбул в интернет. Изведнъж си спомних нещо, Рич. Когато татко и баба работеха в изложбения салон на татко в сградата на Д & Д на Трето авеню, внасяха стоки от Турция.

Ричард ѝ хвърли красноречив поглед.

— И аз се сетих. Имаха две фирми: „Екзотични краища“ и „Далечни земи“. И двете фирми внасяха мебели и аксесоари от Китай, Япония, Тайланд и Индия. И от Турция, разбира се. Не ходеше ли баба там от Лондон? В Истанбул имам предвид.

— Мисля, че ходеше с чичо Трент — каза Джъстин.

— Бяха близки приятели — промърмори Ричард. — Когато той почина преди тринайсет години, тя много се разстрои.

— Малко след неговата смърт баба се върна в Лондон... говореше, че ще купува килими за мен — спомни си Джъстин.

В същия момент Ричард се сети:

— Хереке! Там се тъчаха килимите. Татко ми показва такъв, когато бях с него в изложбения му салон една събота; копринен, струва

ми се. Много красив и много скъп. Като се замисля, тя познава Истанбул доста добре... права си, Джуджу, почти сигурно е, че баба е там. Сетих се изведнъж, че тя имаше добри приятели в Турция.

— Искам да замина следващата седмица, колкото е възможно по-скоро — съобщи Джъстин. — Ти ще успееш ли да дойдеш?

Той я погледна и поклати глава загрижено и със съжаление.

— Не, не мога. Следващата седмица започва монтажът на огромната инсталация и макар да знам, че Алън Фокс е опитен и ще следи работата, Винсънт Кулсън ще изпадне в истерия, ако не съм там. Ще настоява да стоя на строежа по двайсет и четири часа в денонощието, ако денонощието има двайсет и седем часа, ще стоя по двайсет и седем, и ти го знаеш.

— Да, знам, ще се оправя, честно. Мога да отида сама. И преди съм пътувала сама, когато съм снимала филми в чужбина. Не се притеснявай за мен толкова много.

— Как да се променя след трийсет и две години? Винаги се притеснявам за теб, Джуджу. Но не е само това. И аз се тревожа за баба като теб, чувствам, че съм длъжен да бъда с теб, да помогна да я открием.

— Джоан е била в Истанбул три пъти, два във ваканция и веднъж заради филм, който режисираше. Ще ни помогне с познанства, пък и аз ще ти се обаждам всеки ден. А ти, щом се освободиш, ще дойдеш.

— Ще взема и Дейзи. — Скочи на крака. — Като споменах Дейзи, обещах ѝ да седя до нея, докато вечеря. Кога ще дойде Джоан?

— В седем. Ти върви при чаровната си дъщеря. А аз отивам да се докарам.

ПЕТА ГЛАВА

— Изглеждаш страхотно — възкликна Джоан Брендън. — Много работа и никакви забавления ти действат добре!

Като се почувства по-спокойна за пръв път през този ден, Джъстин се усмихна и се спусна да посрещне най-близката си приятелка.

— И ти изглеждаш доста добре...

Не довърши изречението и грабна ръцете на Джоан.

— Хайде, прегърни ме — каза Джо.

Двете жени се прегърнаха, след това се отдръпнаха и се загледаха една друга.

Джъстин каза:

— Направила си нещо със себе си... нова прическа. Косата ти е по-къса, харесва ми. Много шик.

— И ти си по-слаба, във форма си и косата ти също е различна. По-дълга, по-лъскава. Ах, ти, чаровнице.

Разсмяха се, спомняйки си как винаги се срещаха с подобни забележки за тяхната външност. Още веднъж подеха обичайния тон, нарочно, разбира се, понеже сега вече беше шега. Когато бяха в пубертета, едната все обвиняваше другата в прекалена суетност.

Джоан застана пред огъня в камината както винаги, наслаждавайки се на топлината, особено в тази хладна априлска вечер. Джъстин отиде до масата с напитките и чашите, където, освен всичко останало имаше и бяло френско вино с плодов аромат в сребърен съд с лед.

— Това става ли? — попита тя. — Сансер е.

— Става, идеално е.

След като наля виното, Джъстин отнесе чашите до камината, подаде едната на Джоан и се чукнаха.

— Значи филмът стана добър, така ли? — попита Джъстин, като седна срещу приятелката си.

— Най-добрият ми филм — отговори Джо. — Знаменитостите се държаха великолепно, нямаше проблеми с моите изисквания за

публичност, знаех техните позиции, нямаше капризи и кавги. Вместихме се и в сроковете, и в бюджета. Слава богу. Радвам се, че се върнах в Ню Йорк и при Саймън. Горкото дете, наистина ми липсва. Но няма начин да бъде с мен в Лос Анджелис, когато работя. Не искам да пропуска и училището, пък и на баща му никак няма да му се понрави, ако не е в Ню Йорк.

— Не, няма. Как е той?

— О, все същото. С лошо настроение, деспотичен, нетърпелив. Нищо никога не е наред. Той е човек на отрицанието, такъв е Малкълм Брендън, и е дребнав. Но ако поиска, може да бъде много чаровен.

— На мен ли го казваш. И сега е такъв, въпреки че сме разведени. По-добре разкажи как си ти? Как завърши филма? Понякога ми се струваше разтревожена.

— Тежък месец, както ти обясних, когато ми се обади по телефона. Но в края на краищата документалният филм стана много хубав. Да се работи с Жан-Марк Бретон е цяло нещастие, но не може да се отрече, че е много надарен и изкуството му е прекрасно. Дъхът ти секва. Картините му са толкова живи, толкова ярки, а Прованс и Испания са изключително благодатни за един филм. Ще го прожектирам на Миранда Евънс във вторник следобед. Видя някои от пробните снимки, когато дойде във Франция, също така изгледа подбор от кадри, снимани през деня. Макар и да си го казвах, крайният резултат е... идеален.

— Като те познавам, не може да е иначе. Какво е мнението ѝ за новото заглавие?

Джъстин направи кисела физиономия.

— Отначало не беше сигурна... преди всичко „Доказателство за живот“ означава различни неща за хората. Например: „Докажи ми, че заложникът не е мъртъв“. Това казват полицаите на похитител или на беглец, който държи някого против волята му. За мен означава, че ако мога да снимам филм за един от най-великите творци в света, изключителен художник, саможив, необщителен, ексцентричен, тогава ще имам доказателство за неговия живот, доказателство, че не е мъртъв, както много хора предполагат. В наше време почти никой не го е виждал на публично място и се говори много за здравето му. Аз доказах, че е жив, енергичен, в отлично здраве, и току-що потънах в куп клишета.

— Клишета като „вярно“ и „истина“ се използват често, затова се наричат „клише“. — Джо отпи глътка вино и погледна замислено приятелката си. — Наистина ли е голям сваляч, както се говори, или е само подробност от всичките врели-некипели?

Изразът на Джъстин се промени едва забележимо, замълча и сините ѝ очи станаха изведнъж замислени и сериозни.

Джоан я познаваше много добре и почувства, че случайно е нахлула в опасна зона. Въздъхна дълбоко и промърмори:

— Предполагам, че притежава онова, което наричат фатален чар. Така ли е? Ти поддаде ли се?

— Не, разбира се, че не, не ставай глупава — бързо отговори Джъстин, като повиши леко глас.

Джоан кимна и си помисли: „Не ѝ вярвам. Изчерви се. Какво крие от мен?“. Покашля се и промърмори:

— Цял свят говори, че жените не могат да му устоят.

— Аз устоях, повярвай ми.

Ричард попита:

— На какво устоя, Джуджу?

Той влезе в гостната, прегърна и целуна Джоан, наля си чаша вино и седна при тях на другия диван.

Сестра му обясни:

— Джо ме поднася заради Жан-Марк Бретон или по-скоро за неговата репутация на прелъстител. Тъкмо ѝ казвах, че не се поддадох на неговия тъй наречен чар.

Ричард усети, че сестра му е смутена по някаква причина, и с желанието да я успокои, каза:

— Стори ми се наистина свестен тип, когато се запознах с него, Джо. Разговаря приятно, добре осведомен е за много неща и от само себе си е ясно, че е голяма привилегия да се запознае човек с него в дома му. И самият маестро да му покаже галерията си е чест. — Ричард отпи от виното. — Не ми направи впечатление на мъж, който скача на първата срещната жена.

— Не съм казала подобно нещо! — възмути се Джоан, после се разсмя. Загледа се в Джъстин и смени темата: — Кога възнамеряваш да заминеш за Истанбул?

— Следващата седмица, след като прожектирам филма на Миранда във вторник. Сигурна съм, че ще го хареса, и щом уредя

всички формалности с СНИ, ще замина.

— Документален филм за Истанбул ли ще правиш? — Джоан вдигна вежда въпросително.

— Не знам още. Имам идея и ако се окаже приложима, може би ще снимам по-късно тази година.

— И каква е идеята?

— Знаеш, че съм суеверна, Джо — промърмори Джъстин, избягвайки подробностите. — Никога не говоря за идеята си, преди да съм я развила и да съм я оформила окончателно.

— Разбирам. Имам там много близка приятелка и тя ще ти бъде изключително полезна. Преди всичко говори много добре английски. Професор по археология е. Но понеже е умна, знае, че с археологията не може да се издържа, така че отвори туристическа агенция. Познава много хора и всичко, което се отнася до старини, развалини, дворци, историята на страната от византийския период, Отоманската империя до наши дни. Питай я за всичко. Ще ти отговори. Вече ѝ изпратих имейл да я предупредя, че ще ѝ се обадя утре.

— Как се казва? — попита Ричард.

— Ифет Йозгьонюл, а пък агенцията ѝ — „Петен“. — Джоан извади от чантата си няколко листа. — Ето информация, която изтеглих от моя компютър за нея. Има също така и за Истанбул.

Джъстин нетърпеливо грабна листовете.

* * *

Ричард и Джоан се заговориха за хамбара в нейния имот, който тя искаше да преустрои в студио, а Джъстин се съсредоточи в написаното. Щеше да ѝ помогне.

Стана изведнъж чувствителна, когато Джоан се впусна в разговор за Жан-Марк Бретон и неговата репутация на сваляч. Документален филм за прочут художник, за творчеството му и за живота му винаги е достатъчно проблематично; нещата се усложниха и объркаха, когато той се влюби в нея. Бе взела решение още преди месеци с никого да не обсъжда работата по филма, а пък за връзката си с него нямаше абсолютно никакво намерение да говори.

Прогони мисълта за французина и продължи да чете за Ифет Йозгъонюл. Само от прочетеното я хареса. Без съмнение жената можеше да ѝ помогне по най-различни начини и по всяка вероятност щеше да открие Анита Лоуи, която бе ключът към загадката за местонахождението на баба ѝ.

Тита се появи на вратата и Джъстин я погледна с вдигнати вежди.

— На масата ли ни каниш?

— Моля ви, веднага — каза Пърл, — заради яйцата.

— Умирам от глад — съобщи Ричард и стана. — Хайде, Джо, и си вземи виното.

Тита изчезна по коридора и той отведе Джоан и сестра си в малката, уютна трапезария, която някога е била трапезария за закуска, изпълнена със слънчево жълто, зелено и мебели със стъкло. Ричард я беше проектирал и пренаредил наново. Като махна всички стъклени неща, с изключение на две етажерки отстрани на камината, и използва съчетание от алено и черно... аленото на стените, черното на пода плюс мебелите със старинен чар, постигна огромна разлика.

— Страхотна трансформация — отбеляза Джоан, докато Ричард я настаняваше на стола. После отиде да поднесе стол и на Джъстин.

Прошепна на сестра си:

— Къде е писмото? Оставих го на моето бюро.

— В джоба ми е — промърмори тя и като погледна към Джоан, каза: — Съгласна съм с теб за трапезарията и макар да слушах с половин ухо, когато говорехте за хамбара, мисля, че идеята на Ричард за реконструкция е чудесна.

— Така е. Но пък той е най-добрият — отвърна Джо.

— Ифет ми хареса, преди да се запозная с нея — измърмори Джъстин.

— Ето и яйцата по парижки — обяви Пърл, като влезе с поднос с чинии. Тита вървеше след нея и подаваше на всеки чиния.

— Божичко, яйца, както баба ти ги правеше... Обожавам ги.

Джоан се нахвърли върху тях.

„Колко странно, от години никой не е споменавал баба — помисли си Джъстин. — А днес всички си спомнят за нея.“ А тя изпита тревога за баба си и така беше през целия ден — ту се залисваше, ту ѝ се стягаше душата. Къде е? Добре ли е? Има ли нужда

от пари? Какво си мисли за тях? За нея и за Ричард? Вярваше ли, че и те имат вина за това ненормално положение, оповестено от маниакалната ѝ майка? Надяваше се, не, молеше се, да не е така.

Нейната майка. Та нима майка ѝ Дебра Ноулан не е смахната? Двама съпрузи след смъртта на баща им; и двамата се разведоха с нея, или тя с тях, Джъстин не знаеше точно. Кой мъж би понасял странностите ѝ? Беше капризна, разсеяна, повърхностна, прахосница. Талантлива, изтерзана, лукава, тревожна. Джъстин въздъхна. С лекота можеше да изреди цялата азбука с определения за тяхната майка, която винаги е била отсъстващата майка.

— Давам пени за мислите ти — сепна я Ричард, който се бе облегал и се взираше в сестра си, загрижен за нея и за баба им.

— Не мисля за нищо, което си заслужава да ти го кажа — отговори тя. — Яйцата бяха вкусни.

Усмихна му се.

— Много. Добре си се сетила.

— Всъщност Пърл се сети. Между другото днес следобед видях Карлос и Рикардо да носят някакви грамадни талпи към твоя строеж. Как върви работата?

— Те са страхотни майстори и ще го завършат до лятото. Но то е наистина само едно обикновено бунгало, Джуджу, а не грандиозна къща.

Джъстин взе да се подсмива.

— Обикновено ли? Не говори врели-некипели, по мое мнение се оформя нещо изключително прелестно.

Джоан каза:

— Нямам търпение да го видя. Кога ще мога да му направя една обиколка?

— Не става още за обиколка, както се изрази, Джо... не още. Но утре ще те разведе наоколо преди чая в беседката. — Усмихна се нежно на Джоан. — Научих всичко за пикника от Дейзи. Радва се много, че ще дойдете със Саймън.

— И ние се радваме — промърмори Джо. Искаше ѝ се да добави, че Джъстин и Ричард са тяхното семейство, друго си нямат, че ги обичат много и зависят от тях в много отношения. Но се сдържа.

Погледна крадешком Ричард, както го поглеждаше, откакто се помнеше. През целия си живот го бе обичала, беше луда по него, но

той никога не бе проявявал интерес към нея. И после един ден лапна по сладкодумния, многословен, настойчив Малкълм Брендън, който се оказа празноглав фукльо. А пък Ричард се ожени за Памела, която умря. Джо от своя страна се разведе с празноглавото чудовище от Уолстрийт.

Като започна да хапва от селския пай, изведнъж ѝ направи впечатление, че тази вечер той не изглежда толкова тъжен. Разсеян — да. Замислен — да. И най-вече загрижен. Нещо го тревожеше.

Беше абсолютно сигурна, че в този момент не тъгува за Памела. Имаше разлика в поведението му; изглеждаше нервен, напрегнат, тревога помрачаваше тези великолепни сини очи. Беше замислен, познаваше този израз още от детството им.

Джо отмести поглед към Джъстин с впечатлението, че тя също е различна тази вечер. Умълча се след разговора за Жан-Марк. И все пак... имаше нещо друго, което смущаваше приятелката ѝ. Да не би някакъв проблем с майка им?

Дебра, по която си падаха всички мъже, щом се запознаеха с нея, ето такава бе мнението на Джо за нея, откакто порасна достатъчно, за да осъзнава секса. Сексуална стръвница. Така някои наричаха Дебра Ноулан. Най-сексапилната стръвница на два крака. На колко ли години е сега? Над петдесетте. Да. На петдесет и три, или някъде там. Но красива, както винаги, с изваяно лице, дълга коса и ясни сиви очи. Очи, които сякаш намекваха: „Ела да си легнем“. Така ги описа Малкълм и като че ли я харесваше. Той харесваше много жени и спеше с много жени, заради което се разведоха. И тя беше доволна, че се разведоха.

Джоан се покашля и каза:

— Нещо не е наред, Рич. Виждам, че не е, Джуджу.

Загледа и двамата внимателно.

Те я зяпнаха, но не продумаха.

— Разберете, познаваме се от бебета, имаме общо минало. Не можете да се преструвате пред мен. И двамата сте ужасно угрижени.

Джъстин се обърна към брат си, питайки го с поглед.

Ричард прехапа устни и сви вежди.

— Има проблем, Джо, права си. Но в момента не искам да говорим. Не и тук. Да вечеряме; Тита и Пърл толкова са се постарали в кухнята. Ще говорим, докато пием кафе. Съгласна ли си?

— Да, разбира се — отговори тя, учудена какво се е случило.

ШЕСТА ГЛАВА

Тита поднесе кафето в гостната и после изчезна.

Щом останаха сами, Джъстин извади писмото от джоба си и го подаде на Джоан, която седеше срещу нея.

— Причината, заради която с Ричард сме разстроени и угрижени, е това.

Джоан взе писмото, започна да чете и видимо настръхна. Най-накрая вдигна глава и ги погледна шокирана.

— Защо? — попита с треперещ глас. — Защо майка ви е казала, че Габриел е мъртва? Защо ви е излъгала?

— Не знаем — отвърна тихо Ричард. — Нямаме също така представа защо са скъсали помежду си. Озадачени сме не по-малко от теб.

— Но това направо е ужасно... даже думата не е достатъчно силна... по-скоро потресаващо е. И само като си помисля за горката ви баба! О, боже, не мога да го понеса. Колко ли нещастна е била през всичките тези години. Колко е страшно... да бъде прогонена по този начин, да я разделят от вас.

Светлозелените очи на Джоан се напълниха със сълзи и тя примигна няколко пъти, преди да продължи:

— Липсвали сте й. Копняла е да ви види. Габриел сигурно е страдала жестоко.

— И ние мислим така. Вярваме напълно на писмото на Анита, нали, Ричард?

Джъстин погледна брат си и той кимна.

— Очевидно баба не е много добре и трябва да я открием, колкото е възможно по-скоро.

— Тази е истинската причина да отидеш в Истанбул, нали? Вярваш, че тя е там — подчерта Джоан, загледана в Джъстин.

— Да.

— И двамата вярваме, че е там — добави Ричард.

— А не е ли възможно да е в Лондон? Англичанка е преди всичко, има къща там. Доколкото знам, тя я продаде преди години, но

положително държи апартамент... — Джоан не се доизказа, когато забеляза неодобрителното изражение на Джъстин.

Ричард изрече бавно и замислено:

— Прочетох писмото няколко пъти и, честно казано, мисля, че тя е с Анита. Ако четеш между редовете, ще се убедиш.

— Утре сутрин ще се обадя първо на Еди Грейндж — каза Джъстин. — Помощник-режисьор на последния ми филм е. Ще го помоля да провери някои неща.

— Какви например? — погледна я брат ѝ любопитно.

— Например ще потърси баба в телефонния указател на Лондон...

— Защо не се обадим направо в колцентър? — попита Ричард. — Или да потърсим в интернет?

— Не ставай глупав! — възкликна Джъстин. — Разговор с колцентър отнема час, може и повече, и винаги те препращат през Ню Делхи или някъде през Индия, така че се откажи. Еди ще свърши най-добре работата. — Тя направи гримаса, после добави: — Както и да е, знам, че не живее в Лондон. И като поразмислих, по-късно ще потърся в интернет.

— Защо сте толкова сигурни, че не е в Лондон? — попита Джоан.

— Предчувствие, да си кажа честно. Но виж, Джо, Анита е най-старата ѝ и най-близка приятелка. Анита го казва от ясно по-ясно в писмото. При тези невъзможни обстоятелства, когато ти липсват внуците, прогонена си от семейството, няма ли да поискаш да бъдеш с най-близката си приятелка? Особено ако остаряваш, а баба ще стане на осемдесет през юни.

— Прави сте, при тези обстоятелства ще искам да бъда с най-добрата си приятелка, а това си ти... Ако някой може да я намери, това е Ифет.

— Надявам се. Между другото, не ѝ споменавай, когато ѝ се обадиш утре. Само ѝ кажи, че възнамерявам да правя документален филм. Не искаме да се разгласява.

— Няма да кажа на Ифет нищо, изобщо не бих ѝ казала — отговори Джоан. — Повярвайте ми, във всички случаи ще пазя тайната. Винаги съм оправдавала доверието ви.

— Знам, че не беше необходимо да го казвам, Джо, защото ти си ни като сестра. Но искам да знаеш как ще подхожда в началото. Ще говоря по работа, преди да стигна до Анита.

Джоан кимна и ѝ се усмихна успокоително.

Ричард се обади:

— Не можеш ли да отидеш с Джъстин? Ще бъде по-спокоен, Джоан, ако можеш. Опасявам се, че през следващите две седмици няма да мога да мръдна заради инсталациите в хотела в Батъри Парк.

— И аз съм заета, Ричард. Току-що подписах договор за филм, който ще се снима в Манхатън. — Като се намръщи, добави: — Едва ли бих могла да се измъкна.

— Дори не бива да опитваш — промълви Джъстин. Сложи нежно ръка върху ръката на брат си. — Ще се оправя, Рич. На трийсет и две съм също като теб. Пораснала съм. Мога да пътувам и сама.

Ричард се засмя и я притегли до себе си. Тя беше най-добрият му приятел, освен негова близначка, както и най-важният човек в живота му, с изключение на дъщеричката му. Мисълта да живее без Джъстин, го ужасяваше.

Джоан каза:

— Когато работех там по онзи смахнат филм преди няколко години, Ифет беше незаменима. Ще помогне на Джъстин.

— Това ме успокоява — промърмори той.

— Кога ще заминеш? — попита Джоан Джъстин.

— В сряда, след като покажа филма на Миранда и тя одобри окончателния вариант. И знам, че ще го одобри. Между другото проверих полетите. Има доста от летище „Кенеди“ до Истанбул. Нощни полети.

— Точно така, около десет часа е до Истанбул. Провери непременно дали полетът е директен, което е най-добре. Едва ли ще ти е приятно да сменяш самолет в чужд град.

— Ще взема следобеден полет или с „Делта“, или с „Турски авиолинии“. И двете компании имат директни полети.

Продължиха да обсъждат още малко пътуването и Джоан стана.

— Ще си тръгна. Благодаря за вечерята и на двама ви. И съжалявам. — Погледна ги внимателно. — Съжалявам, че майка ви е постъпила толкова ужасно с Габриел и с вас. Но пък ако погледнем

реално, това е прекрасна новина... баба ви е жива и аз нямам търпение да я видя.

— Знаем, че я обичаш — каза Ричард, излизайки от гостната със сестра си и Джоан.

Изпратиха я до вратата и застанаха на прага да поговорят още малко.

Джъстин неочаквано изрече:

— Едно време мислех, че внимавах да не си около майка ни, Джоан. Дори като че ли тя те плашеше. Има ли такава нещо?

— Пазех се от нея, но не се страхувах — отговори приятелката ѝ.
— Знаете ли, мисля, че всъщност благоговеех пред нея, същевременно се чувствах застрашена.

— Използваш странна дума — отбеляза Ричард и се загледа за момент в нея. — Тя не беше опасна. Знаеш ли какво, винаги съм мислел, че майка ни е вятърничава. Ексцентрична.

Джоан кимна.

— Такава беше, наистина. Предполагам, че съм се чувствала застрашена от красотата ѝ, по-добре не бих могла да се изразя. И начинът, по който въздействаше на мъжете, беше невероятен. Загубвах ума и дума, щом я погледнех. Да си кажа честно, никога не съм мислела, че е лош човек. Нито пък ми е минавало през ума, че е способна да направи нещо толкова... толкова жестоко, толкова лошо.

— Нито пък ние — прибави Ричард тихо.

Джъстин нищо не каза.

* * *

Джъстин се сепна и се събуди, чувствайки се дезориентирана. В спалнята ѝ беше светло и за част от секундата си помисли, че е сутрин. После осъзна, че пространството е изпълнено с меката, сребриста лунна светлина.

Стана, отиде до прозорците откъм градината и се загледа навън. Високо в безоблачното небе грееше пълната луна. Беше изключително ярка и тя ѝ се полюбува, после пак си легна.

Отново я връхлетяха мислите, които я измъчваха, преди да заспи, и отново я разтърсиха. „Майка ми знае ли къде живее баба ми?“

Очевидно Джъстин не можеше да е сигурна, че знае, но в писмото на Анита имаше едно изречение, което подсказваше нещо различно: „Свържи се с нея, преди да е станало прекалено късно“. Разбира се, Анита може би просто предполагаше. Освен ако не беше наясно, че Дебра знае точно къде е майка ѝ.

Това бяха някои от мислите, които се въртяха в главата ѝ по време на вечерята. Беше ги пренебрегнала, но сега отново я тревожеха.

На вратата се почука внезапно; отвори се тихо.

— Джъстин, спиш ли?

— Не, Рич — отговори тя, докато той влизаше и затваряше вратата. — Будна съм — промърмори.

Той седна на леглото. Изглеждаше озадачен.

— Какво има? — попита тя, като забеляза тревога в очите му.

— Събудих се преди около половин час, защото нещо ме тревожи, предполагам. Спомних си какво пише Анита в писмото до мама. Да се свърже с баба. Но нито пише къде, нито съобщава адрес.

— Същото си мислех преди няколко минути! Затова се събудих... е, често си мислим едни и същи неща, нали?

— Да. Значи и според теб мама знае адреса на баба.

— Трудно е да се каже. Може би. От друга страна, Анита просто предполага, че го знае. Защо?

— Чудя се дали да не се обадим на мама най-накрая? В Китай. Знаеш ли каква е часовата разлика?

— Тринайсет часа. Те са преди нас. Мисля, че не бива да ѝ се обаждаме, Рич. Да ти кажа честно, направо не искам.

— Защо?

— Опасно е.

— В какъв смисъл?

— Във всякакъв. Най-напред ще се побърка, като ѝ кажем, че знаем за баба и че ни е излъгала. Ще отрича, ще креци, ще вика. Ако възразим и ѝ обясним как сме разбрали, ще каже, че старата дама, която е написала писмото, страда от деменция и не знае какво прави или говори. Знаеш каква е, ще отрича докрай всичко, ще лъже най-нагло. Никога няма да признае, че баба е жива. Във всички случаи...

— Но ние можем да се справим с истерията и преструвките. Случвало ни се е и друг път.

— Сега е различно, защото усещам, че има нещо много по-сериозно, по-важно зад тази раздяла, и мисля, че мама е виновната. Баба нищо лошо не е направила, в това съм абсолютно сигурна. Нашата баба е била винаги практична и разумна; беше изключително учтива, дори мека, уравновесена и много мила. Често съм се питала откъде мама е взела своя своенравен темперамент... или по-точно от кого. Виж, Рич, работата е там... аз съм твърдо убедена колко е опасно, ако мама разбере, че ние знаем какво е направила, как е държала настрана от нас баба през всичките тези години. Ако тя знае къде е баба, както и Анита, бог знае какво може да се случи. Възможно е да отиде при тях, да ги изплаши до смърт, да не ги остави на мира.

— Не вярвам, че ще ги малтретира физически — възрази Ричард, после сви вежди. — Това ли намекваш?

— Не. И аз не вярвам, че ще им посегне. С думи, да. А подобно малтретиране може да съкруши всеки, какво остава за две стари дами. Ами ако някоя от тях получи сърдечен пристъп или инфаркт заради майка ни?

— Да, разбирам какво имаш предвид. Тя може да бъде много зловна. И злостна. Има лош език.

— За голямо съжаление е вярно. Няма мярка според мен, на всичко е способна. Така че, не, не искам да ѝ се обаждаме и да я питаме къде живее баба. Ще открия Анита и тя ще ме отведе при нея. Не забравяй, че бях журналистка, преди да започна да правя филми, и знам как да проследя някого.

— Пък и ще се свържеш с Ифет. Джо твърди, че тя ще ти бъде много полезна.

— Сигурно. — Джъстин погледна часовника. — Боже мой, почти два часът е! Хей, Рич, мога да се обадя на Еди в Лондон и да го накарам да провери в телефонния указател. — Посегна към телефона на нощната масичка, но той се намръщи.

— Не му се обаждай в този ранен час, за бога. Едва седем е в Лондон.

— Като познавам Еди, вече е станал.

— Но няма ли да му се стори странно, че му звъниш посред нощ наше време?

— Предполагам. — Остави слушалката и каза: — По-късно ще го потърся. Междувременно бих изпила чаша чай... или мляко. Знаеш

ли какво, гладна съм.

— И аз. Значи така се разбираме. Няма да предприемаме нищо. Няма да се обаждаме на майка ни в Китай или където и по дяволите да е.

— Да. Ще открия баба и няма да ми отнеме дълго време, както си мислиш. Имам добро предчувствие за тази приятелка на Джоан, а пък аз вярвам на инстинкта си. Баба е в Истанбул. Изискана англичанка, с благородна осанка, положително се появява в местното общество, движи се в определени кръгове.

— Права си. Да вървим в кухнята. С удоволствие бих изпил чаша горещ чай с парче кейк или някакъв сладкиш.

Джъстин стана, облече халат и с брат ѝ слязоха по стълбището към кухнята. Сложи чайника на котлона, а той отвори хладилника, но като не намери нищо, което да го изкуши, надникна в килера.

— Божичко, тук има кокосов кейк — извика и извади чинията с кейка.

Джъстин го погледна смръщено.

— Ако докоснеш кейка, много ще загазиш. Пърл ще изтръгне сърцето ти!

— Татко казваше така!

— От баба го бе научил. Предполагам, че Пърл е направила кейка за чаеното парти в беседката утре.

— Ах! Извинявай. Ще го върна в килера. — След минута се появи оттам със стъклен буркан с бисквити. — Какво мислиш? Пърл ще се ядоса ли, ако си взема от тези бисквитки?

— Мисля, че ще бъдеш в безопасност.

* * *

Огънят в камината вече не гореше, но имаше жар и в кухнята беше топло и уютно. Ричард и Джъстин седяха на голямата квадратна маса, пиеха чай и хапваха бисквити.

Не разговаряха, но честите и дълги мълчания никога не бяха неловки. По-скоро действаха успокоително. Беше така, откакто се бяха родили. Бяха абсолютно спокойни, когато бяха заедно, на една и съща вълна. Много често им хрумваше едновременно едно и също и казваха

какво си мисли другият. Връзката между близнаци. Така го описваше Ричард за радост на Джъстин.

Като деца правеха всичко заедно, ходеха в една и съща детска градина, завършиха една и съща гимназия. После отидоха да учат в колежа в Кънектикът в Ню Лондон, което беше идеално за тях, както се оказа.

Джоан попита дали може да се причисли към групата там и те останаха възхитени. И така триумвиратът от детството продължи и през ранната им младост в колежа, както и след това.

Джъстин и Ричард се разбираха на всякакво ниво и сега той ненадейно каза:

— И двамата овладяхме яда си и това е най-хубавото сега, не си ли съгласна?

Тя кимна и добави с нисък глас:

— Но часът на разплатата ще дойде, знаеш го.

— Конфликт с мама ще бъде като някаква глезотия в този момент, Джъстин. Сега най-важното е да потеглиш за Турция.

— Съгласна съм. — Пресегна се и сложи ръка върху неговата. — Знам, че ще се тревожиш, но ще ти се обаждам всеки ден, обещавам.

— Няма значение дали ще бъде ден или нощ, телефонът ще бъде включен. — Поклати глава и стисна ръката ѝ. — Надявам се, че баба е добре. Не ми се мисли какви са били за нея изминалите десет години... сигурно се е чувствала много наранена.

— И самотна — отбеляза Джъстин меко. — Това е най-тъжното нещо за всеки човек. Самотата.

ВТОРА ЧАСТ ТЪРСЕНЕТО

За да стигнем до небесните порти, трябва да плаваме понякога с вятъра, понякога срещу него, но трябва да плаваме, а не да се носим по течението, нито пък да стоим на котва.

Оливър Уендъл
Холмс^[1]

СЕДМА ГЛАВА

Джъстин позна веднага Ифет Йозгъонюл. Улесни я, разбира се, и табелката с големи букви „НОУЛАН“, която държеше висок мъж, застанал до нея.

Но Джъстин знаеше, че е тя. Отговаряше на описанието на Джоан — стройна, дребна, брюнетка с къса къдрава коса и лъчезарна усмивка. В момента вече махаше. Джо бе казала на Ифет кого да очаква, нямаше съмнение — ужасно дълга американка с дълга руса коса и сини очи.

Джъстин също помахаше и направи знак на младежа, който носеше саковете ѝ, да я последва. Той забърза след нея.

Миг по-късно двете жени се запознаха и Ифет каза на перфектен английски:

— Здравей, здравей. Радвам се да се запознаем. Добре дошла в Истанбул.

— И аз се радвам, че съм тук и че се запознахме, госпожо Йозгъонюл.

— О, моля те, наричай ме Ифет, както всички.

— Добре, Ифет, а аз съм Джъстин, съгласна си, нали?

— Разбира се. Това е име, което ние, турците знаем добре. Преди векове сме имали император на име Юстиниан, построил прочутата църква „Света София“... Но сега не ти е необходим урок по история. Да вървим при колата. А това е Селим, нашият шофьор.

Високият мъж се поклони учтиво и се усмихна, Джъстин също се усмихна и му подаде ръка.

Ифет ги поведе през летище „Ататюрк“ навън към колата, която се оказа минибус. Младежът сложи багажа отзад и Джъстин попита Ифет:

— И други хора ли ще вземем?

— О, не. Но винаги използвам минибус. — Като сниши глас, добави: — По-евтини и по-удобни са от обикновените коли.

Усмихна се на носача, плати му и му благодари.

Джъстин също благодари.

— Аз трябваше да платя, Ифет. Имам пари за бакшиш в джоба си.

— О, не се притеснявай. Ела... да тръгваме... денят не е ли прекрасен?

— Прекрасен е — съгласи се тя и погледна нагоре. Небето синееше, тук-там плуваха бели облачета, беше слънчево и топло — идеално пролетно време. Пое няколко пъти дъх, доволна, че е навън след дългия нощен полет, после се качи в минибуса.

Като потеглиха, Ифет я попита какво иска да прави днес, ако изобщо ѝ се прави нещо, и че ѝ е запазила стая в хотел „Чъраган Палас Кемпински“, според инструкциите на Джоан.

— Да, тя ми каза там да се настаня и че ще ми хареса. А колкото до това какво ще правя, днес ще я карам по-кратко. Поспах в самолета, но не много. Да си призная, бях неспокойна. Днес няма да правя нищо.

— Естествено, Джъстин. В хотела има басейн. И което е по-важно — СПА. При това на високо ниво. Може да се поглезиш. — Ифет ѝ се усмихна и цялото ѝ лице грейна. — Даже можеш да отидеш на турска баня, ако искаш. Но ще ти изцеди силите.

Джъстин се засмя.

— Джоан е голяма почитателка на турската баня и настоя поне веднъж да отида. Но днес ще се въздържа.

— Много ми е интересно, че ще правиш документален филм тук, в Истанбул. Мога ли да попитам за какво ще бъде?

— Още не знам — призна тя, като ѝ се усмихна притеснено. — Трябва да разгледам града, да се поразходя, да науча нещо за хората, за живота, за историята на Истанбул, за политиката, религията. А именно религията ме заинтригува много. Изумително е, че мюсюлмани, евреи и християни живеят мирно в Истанбул от векове. Това е подвиг. Изумително е.

— Така е, и ще ми бъде приятно да ти помогна в проучванията.

— Благодаря.

* * *

Фоайето на „Чъраган Палас“ беше просторно, обзаведено изключително елегантно и внушително.

Всички, от портиерите и пиколата, до управителя и младите рецепционистки, ги поздравяваха любезно и сърдечно. Джъстин се досети, че познават добре Ифет. По тази причина я посрещнаха царски.

Секунди след като влязоха във фоайето, помощник-управителят и една рецепционистка ги поведоха към асансьора. Слязоха на петия етаж, където беше нейната стая. Щом влязоха, Джъстин видя, че гледката към Босфора е великолепна. Стаята беше голяма и удобна, с дивани и фотьойли до остъклените врати, от които се излизаше на тераса. На нея имаше маса и столове.

— Прекрасно е, много благодаря — обърна се тя към персонала на хотела. След като ѝ обясниха всичко, те си тръгнаха.

Щом останаха сами, Ифет каза:

— Радвам се, че стаята ти харесва, Джъстин. Тази сутрин дойдох да проверя и също останах доволна. Бях поръчала с гледка към Босфора, но невинаги разполагат с такива стаи.

— Благодаря. За мен е идеална. Бих искала да обядваме заедно, Ифет, и да обсъдим някои неща. Имаш ли време?

— Запазих днешния ден за теб. Благодаря. Бихме могли да обядваме на терасата, освен ако не предпочиташ климатика вътре.

— Не, предпочитам навън. Извини ме, ще се пооправя за няколко минути. Но преди това искам да се обадя по телефона, ако открия телефонен указател. — Докато говореше, Джъстин се оглеждаше, но поклати глава разочаровано. — Но тук не виждам указател.

— Ще намеря номера веднага. — Ифет извади мобилния си телефон и попита: — Кое е името?

— Анита Лоуи. Но не го открих нито в Гугъл, нито другаде в мрежата. Нека да погледнем в тукашния указател.

Ифет обясни:

— Ще се обадя в моята агенция, това е най-бързият начин.

Джъстин кимна, взе чантата си и отиде в банята. След като изми ръцете и лицето си, се зае с гъстата си, дълга, руса коса. Среса я, вече не беше на объркани кичури, сложи си червило и парфюм.

Докато се оглеждаше, се замисли за баба си и за Анита. Знаеше, че няма да намери покой, докато не ги открие. Външният ѝ вид не я вълнуваше, умът ѝ бе зает главно с тях.

Опъна черния си блейзър, извади якичката на бялата шемизета върху ревера и реши, че поне е спретната. Взе чантата си и се върна в стаята, готова за действие и за онова, което оставащият ден щеше да ѝ донесе.

Ифет я погледна и каза:

— За съжаление Анита Лоуи не фигурира в телефонния указател на Истанбул.

— О! — Джъстин сви устни и попита: — Би ли потърсила едно друго име, моля те? Габриел Хардуик. Търсих и нея, но без успех.

Ифет отново се обади в своята агенция. След няколко секунди поклати глава.

— За жалост и нея я няма.

— Чудя се как ще ги открия — промърмори Джъстин по-скоро на себе си, после се усмихна насила. — Ще отиваме ли да обядваме?

— Да.

Докато вървяха към асансьора, Ифет я попита:

— Имаш ли адрес на някоя от двете? Ако имаш, можеш да напишеш съобщение. За час ще го доставят. Тук има специална служба, която използвам.

— Нямам адрес нито на едната, нито на другата — отговори Джъстин, като междувременно бяха слезли във фойето. Тя си помисли: „Ако знаех адреса, тук ли щях да стоя?“. После прибави бързо: — Наистина трябва да открия Анита. Абсолютно сигурна съм, че живее в Истанбул, и... — Внезапно млъкна изведнъж и остана като закована, загледана в Ифет.

Ифет я погледна и попита:

— Какво има?

— Току-що ми хрумна нещо. Ако човек има собственост в Истанбул, тя не е ли в държавните регистри заради данъците?

— Естествено! — възкликна Ифет. — Собствеността се регистрира в общината. Ще поръчам на един от моите служители да провери. Извини ме, Джъстин, ще говоря на турски. Бързо ще свърша.

— Няма проблем.

Ифет се обади и разговаря с някого в агенцията.

— Ще се погрижат — съобщи тя с усмивка и блеснали очи. Погледна часовника си. — Дванайсет и половина е. Обедно време. Чак утре ще получа информацията.

— Разбира се, благодаря. Хайде, да вървим да обядваме.

Двете минаха през фойето и ресторанта и излязоха на терасата.

Настаниха ги на маса, откъдето имаше прекрасен изглед към парка на хотела и басейна. Отвъд се виждаше Босфора. Както обикновено, там постоянно преминаваха най-различни плавателни съдове — платноходки, частни яхти, туристически корабчета и фериботи, товарни кораби. В далечината се очертаваше силуетът на грамаден увеселителен кораб, явно на котва.

— Какъв фантастичен изглед! — промълви Джъстин.

— Прекрасен е. Ако не ти се излиза, тук ще си намериш занимания. Има СПА, фризьорски салон, много магазини, барчета, ресторанти, плувен басейн и тенискорт.

Джъстин се усмихна.

— Но аз искам да излизам, искам да разгледам града, да го опозная.

— Направих списък. — Ифет извади лист от чантата си. — Изредих храмовете, като „Света София“ и по-малката „Света София“, и двете са построени от твоя съименник Юстиниан. Синята джамия, музея в Топкапъ и най-различни други забележителности. Утре ще те заведа, където пожелаеш.

— В ръцете ти съм, ти най-добре знаеш, но не искам да пропусна големия пазар и пазара за подправки.

— В списъка ми за събота са — отвърна Ифет и вдигна поглед към сервитьора, който се появи до масата им. Поръчаха си газирана вода и взеха по едно меню, които той им подаде.

— Не ям много и не съм склонна да рискувам с непознати храни — обясни Джъстин. — Но тук виждам няколко неща, които обичам. Например сандвич с пилешко, майонеза, маруля и домати, както и различни салати. Избра ли си нещо, Ифет?

— И аз като теб не ям много. Ще си поръчам някаква салата.

— А пък аз сандвич. — Джъстин направи знак на сервитьора, който се приближи и взе поръчката им. После попита Ифет: — Била ли си в Ню Йорк?

Тя поклати глава.

— Но познавам Лондон много добре. Ходя често там. Искаш ли да пообиколиш Турция? Има ли някое място, което държиш да посетиш?

— Винаги съм искала да отида в Ефес, но сега едва ли ще успея. Може би следващия път.

— Ако решиш да снимаш документален филм.

— Точно така.

* * *

Двете жени се харесаха, допаднаха си веднага по време на пътуването от летището и не престанаха да разговарят. В самолета Джъстин прочете още веднъж в лаптопа бележките на Джоан и пътеводителя, който ѝ даде, и понеже учеше бързо и имаше добра памет, разговаряше свободно с Ифет. Но образът на баба ѝ и мисълта за Анита не ѝ даваха мира. Знаеше, че щом намери едната или и двете, ще се успокои. В момента беше напрегната и неспокойна, както и преди.

Точно в два часа Джъстин прекъсна разговора за подземното византийско водохранилище с широка мрежа за водоснабдяване и каза:

— Съжалявам, но ще прекъсна за малко нашия разговор, трябва да се обадя на брат си. Очаква да чуе какво се е случило досега.

— Добре, Джъстин, ще те оставя да говориш спокойно.

Ифет се наклони да стане и да се отдалечи, но тя я спря:

— Не, не, не е необходимо. Само ще му се обадя да му кажа, че съм пристигнала благополучно и че се грижиш за мен. — Поклати глава и въздъхна. — Той се безпокои много за мен. — Извади мобилния си телефон, набра номера на Ричард и след секунди чу гласа му. — Аз съм, Рич, невредима в Истанбул, седя край Босфора и обядвам с Ифет. Точно два часа е тук и предполагам, че ти закусваш в Ню Йорк.

— Закусвам препечена филийка и кафе на крак в кухнята. Как беше полетът? Ами Истанбул? А хотелът? — засипа я той с въпроси.

— Полетът мина добре, даже нямаше десет часа, кацнахме навреме. От малкото, което видях, Истанбул е изумителен. Времето е чудесно, хотелът — също. О, Ифет е очарователна... вече се сприятелихме.

— Значи има на кого да разчиташ и мога да си отдъхна.

— Разбира се. Знаеш, че умея да се грижа за себе си. Някакви новини?

— Нищо особено. Дейзи е добре, работата върви и първият етап от монтажа започна. Дотук засечки няма.

— Чудесно. Очевидно аз нямам никакви новини по нито един въпрос. Още е много рано. Утре ще ти се обадя по същото време, ти също ми се обади, ако ти потрябвам. Целувам те, обичам те.

— И аз те обичам, Джуджу. Прегръщам те.

Джъстин се усмихна на Ифет и обясни:

— Все се тревожи за мен, но не може да се сдържи. И аз съм същата. Близнаци сме и буквално сме пришити един за друг.

— О, близнаци, разбирам отлично. Имам приятелка — и те със сестра си са същите.

— Много добре знам за какво става въпрос. И е необикновено в много отношения. А сега да се върнем на нашия разговор. Казваше ми, че водохранилището е строено от византийците по времето на Юстиниан.

— Наподобява мрежа от пещери под Истанбул. Можем да го разгледаме, ако те интересува, отворено е за посещения.

— С удоволствие. — Джъстин извади елегантен бележник от чантата си и каза: — Вписвам византийското водохранилище в моя списък, заедно с двата големи пазара.

— Чудесно. През следващите няколко дни ще обиколим навсякъде. Може би при обиколката на античните паметници и старините в Истанбул ще ти хрумне идея за документален филм.

— Може би — промърмори тя, — само може би.

[1] Оливър Уендъл Холмс (1809–1894) — американски писател, по професия лекар. — Б.пр. ↑

ОСМА ГЛАВА

В стаята зазвуча някакъв глас. Мъжки глас. Мелодичен. Леко фалцет. Пееше на непознат език.

Джъстин отвори очи и примигна в бледата светлина. Надигна се, седна в леглото и се заслуша по-внимателно, докато гласът заглъхна. Настъпи пълна тишина. Не се долавяше никакъв звук.

Остъклената врата беше отворена, тя стана и излезе на терасата. Погледна към парка, като очакваше да види оркестър и певец, който се подготвя за друга песен. Но нямаше оркестър, нито музиканти или певец.

И тогава се досети. Беше чула мюезина, който от минарето призоваваше правоверните на молитва. Джоан ѝ бе обяснила, че това се случва пет пъти на ден и с усилватели гласът се чува в целия гъсто населен район.

Призивът на мюезина я събуди от дълбок сън, принуди я да стане и всъщност бе доволна. Трябваше да помисли сериозно.

След като обядваха с Ифет, се прибра в стаята си, извади от саковете нещата си, подреди ги и се обади на Еди Грейндж в Лондон. Той не беше открил в интернет нищо за двете фирми, в които баба ѝ бе участвала. Нямаше никаква следа от „Екзотични земи“ и „Далечни краища“. Все едно не бяха съществували.

Благодари на Еди и затвори телефона. Тази информация и фактът, че баба ѝ не фигурираше в лондонския телефонен указател, доказваха повече или по-малко, че не живее в Лондон. Освен ако имаше невключен в указателя номер. Но Джъстин се съмняваше. Баба ѝ не беше потайна. За разлика от майка ѝ.

Облегната на перилата, се загледа в нощта и се потопи за миг в красотата. Синьото като опашка на паун небе бе осеяно със звезди, навсякъде примигваха светлини, особено от другата страна на Босфора, в азиатската част.

„Колко е странно — помисли си тя, — че съм в Истанбул, в Европа и Азия едновременно. Какъв интересен град.“ Изведнъж

осъзна, че повече от всякога е убедена, че баба ѝ е тук, в този град. Почувства го интуитивно.

И сега не преставаше да се пита дали при проверката в общинския жилищен регистър ще се установи адресът на Анита. Или на баба ѝ. Съвсем в реда на нещата беше Габриел да има свой дом тук. По характер бе независима, решителна и енергична, стоеше здраво на краката си, бореше се с живота заради себе си и заради близките си.

Джъстин се усмихна на себе си. Бе наследила тези черти от нея, в това нямаше съмнение. Баща ѝ беше ѝ казал, че прилича повече на баба си, отколкото на майка си. И беше вярно, слава богу.

Защо баба ѝ се беше преместила да живее тук, в Истанбул? На този въпрос Джъстин можеше да отговори веднага.

Анита, с която баба ѝ беше приятелка цял живот, живееше тук. Освен тази причина имаше и други. Климатът беше мек през цялата година според Ифет, идеален за възрастна жена; познаваше Истанбул от времето, когато е въртяла бизнес; и други стари приятели живееха тук; начинът на живот ѝ харесваше.

Джъстин влезе в стаята, запали лампите и седна на един стол. Затвори очи и се замисли за баба си. В общи линии Габриел Хардуик беше изчезнала привидно от лицето на земята. Сякаш беше мъртва. Тя знаеше, че не е покойница. Писмото на Анита го потвърждаваше.

В Лондон положително не е останало нищо от нейния живот. Днес Еди ѝ го каза недвусмислено. „Абсолютно нищо“ — така се изрази. И тя наистина се изненада, дори се разтревожи, когато той се усъмни дали нейната фирма за внос изобщо е съществувала.

Ами ако същото се случи и тук? Ами ако и двете жени не притежават дом в Истанбул? Тогава няма да има начин да я открие. Ще изпадне в безизходица...

„Стена на сини и бели плочки.“ Най-неочаквано си представи стената на сини и бели плочки в нийоркската кухня на баба си. „Не една стена, а няколко.“ Баба ѝ каза, че плочките са от Истанбул. Също както вазите със сини и бели мотиви, ваните, саксиите и порцелановите съдове, които баща ѝ и баба ѝ продаваха на дизайнерите от Манхатън. Предмети от пиринч. Килими. Онези красиви копринени килими от Истанбул. Не, от Хереке, градче недалеч от Истанбул.

Докато си спомняше всичко това, ѝ хрумна: „Да, точно така. Търговци на плочки, порцелан, антикварни стоки и килими... тях трябва да открия, ако се наложи.“ Може би щяха да си спомнят нейната баба, може би я познаваха и знаеха къде живее.

Джъстин отиде до бюрото и започна да прави списък на артикулите, които баща ѝ и баба ѝ внасяха от Турция. Докато пишеше, усети, че ѝ олеква, защото се досети за още един начин да проследи Габриел Хардуик. Щеше да я открие. Нямаше да намери спокойствие, докато не разбере къде е. Утре започваше търсенето.

* * *

По едно време Джъстин се отърси от мислите си и стана от бюрото. Излезе на терасата и седна под нощното небе. Погледна нагоре и се възхити на небесната арка, обсипана със звезди. В душата ѝ сякаш стана по-светло и по-мирно.

От другата страна на Босфора азиатската част просветляше в различни цветове и заприличваше на вълшебна страна от приказките. Хората вечеряха на терасата на ресторанта, дочуваше приглушени гласове, някой свиреше на пиано.

Позна веднага песента — „Да минеш под дъгата“ от нейния любим филм „Магьосникът от Оз“. Баба ѝ харесваше филма толкова, колкото и те двамата с Ричард, когато бяха малки. Винаги беше мечтала за лъскави, алени обувки като на Дороти.

„Ето от какво имам нужда: от магьосник — помисли си тя, — добра фея и магическа пръчка.“ Въздъхна и тогава се замисли за онази влудяваща загадка. Какво се беше случило между майка ѝ и баба ѝ, за да се стигне до това безумство? Мина ѝ през ума дали има нещо общо с пари. Майка ѝ бе прахосница, знаеше го от малка. Гневният глас на баща ѝ отекваше в главата ѝ дори в този момент, все едно бе до нея. „Разорение“ беше другата дума, която не слизаше от устата му. „Ще ме разориш, както харчиш“ — викаше ядосано той, следваше друг скандал, затръшване на врати и спорове на висок тон с часове.

Но в края на краищата се помиряваха и атмосферата се нормализираше. Но като поглеждаше назад, съзнаваше, че всеки един от тях е държал другия в ръце или по-скоро за гърлото... този брак

беше най-шумният от всички бракове. След един от тези скандали баба им не стъпи известно време в имението. Вместо това отиде в Хънтингтън при нейния близък приятел и адвокат Трент, в неговата къща, надвесена над Лонг Айлънд Саунд. Понякога баба им ги взимаше със себе си и двамата с Рич се радваха много на тези пътешествия, радваха се да бъдат с чичо Трент, който ги размиваше и измисляше фантастични игри. Майка им винаги беше против да ходят там, на Лонг Айлънд, главно защото не харесваше Трент Сондърс. Никак не го харесваше.

„Ревнувала е — хрумна изведнъж на Джъстин. — Ревнувала е, че Трент е имал място в живота на баба. Какво промърмори веднъж? — Никой не може да заеме мястото на моя баща.“ Но нейният баща е умрял, когато майка ѝ е била на седем. Тя го идеализираше. Постоянно говореше за Питър Хардуик.

Колко странно, че толкова дълги години не си беше спомняла за този разговор. Най-неочаквано изплува в съзнанието ѝ, може би защото ѝ подсказваше нещо сериозно. Трент Сондърс е бил повече от американския адвокат на баба ѝ, бил е специален приятел, всъщност съвсем специален. „Надявам се, че е бил“ — помисли си Джъстин, като си представи баба си, прелестната блондинка със сини очи и игрив смях, винаги безумно елегантна и чаровна, изключителна дама. Много изискана и умна.

Кипна изведнъж. Разгневи се на майка си. За част от секундата се изкуши да ѝ се обади в Китай, но се въздържа. Защо да ѝ дава повод? Много по-добре е да я постави пред свършен факт, след като изпълни онова, заради което бе дошла тук. И пак почувства със сигурност, че няма да ѝ каже къде се намира баба ѝ. Начинът на действие на майка ѝ винаги е бил да отрича всичко.

Джъстин погледна часовника си, видя, че е девет и половина, и влезе в спалнята. Обади се на румсървис и си поръча зелена салата, различни видове сирене и чай с лимон. След това пусна телевизора и потърси Си Ен Ен, за да чуе последните новини.

Дори като малка обичаше да слуша новини, вълнуваше се какво става по света и това обясняваше защо стана журналистка. Следеше ентузиазизирано новини от дете, беше нещо като запаянко на тази тема.

Погледа Си Ен Ен, след това превключи на „Скай Нюз“ от Лондон. „Тази вечер има само лоши новини“ — помисли си тя, загледана в екрана. Гласът на редактора на новинарския отдел в местния вестник на Кънектикът, където постъпи за пръв път на работа, отекна в главата ѝ. „Лошите новини продават вестника — повтаряше постоянно на своите репортери. — Хич не си правете труд да ми носите добри новини.“ Ами светът напоследък е една огромна лоша новина.

Превключи отново канала и намери онзи, който най-вече я интересуваше — Международни новини. Залепи се пред екрана, докато не дойдоха от румсървис.

Сервитьорът вкара маса на колелца и я остави пред телевизора. Тя благодари и подписа сметката, без да откъсва очи от екрана.

Джъстин замръзна изведнъж. Лицето на екрана беше нейното. Говорителят обясняваше: „Известната документалистка Джъстин Ноулан ви отвежда в личния свят на най-великия жив художник Жан-Марк Бретон. Лентата с биографията на майстора «Доказателство за живот» ще се излъчи по този канал през септември от специалната ни документална поредица.“

Изредиха се бързо няколко кадъра с Жан-Марк Бретон, от къщите му в Прованс и Испания, и после всичко свърши. Нейното лице също не се появи повече. Новините продължиха. За бизнес както обикновено.

Джъстин остана слисана. Сега осъзна какво е имала предвид Миранда, когато, след като гледа филма, каза: „Ще вдигнем шум, Джъстин. Филмът е великолепен и ще се превърне в световен хит. Аз ще се погрижа. Ще подготвя веднага кампанията, както и рекламата“.

Това се случи във вторник. Днес беше четвъртък. Значи Миранда вчера бе сглобила няколко кадъра с подходящ текст, прочетен със златния глас на Ерик Фроман. Рекламата е тръгнала още тази вечер. Миранда Евънс работи бързо, направо се надпреварва с времето. Явно е убедена, че притежава потенциален хит. Но пък Миранда я бе насърчавала винаги, от самото начало ѝ помагаше в телевизията.

Боже мой, и още веднъж боже мой! Джъстин се зарадва много, изпита истинско удоволствие и веднага се обади на Ричард.

Когато той отговори, тя каза:

— Рич, аз съм. Неудобно време ли уцелих? Мога ли да говоря?

— Здравей. Да, аз съм още в офиса. Какво се е случило?

— Само да чуеш! Миранда сътвори цяло чудо. Току-що видях първата реклама за „Доказателство за живот“ по Си Ен Ен. Представяш ли си! Случайно попаднах на рекламата, явно тя я е подготвила вчера, докато аз съм била в самолета. Трябва да призная, че се изненадах.

— Но това е чудесно. Тази вечер ще гледам новини, дано го излъчат. Тя наистина работи здраво. Как мина денят ти?

— Доста отчайващо в дадения случай. Анита и баба не фигурират в телефонния указател на Истанбул. Но ние си го знаехме. Ифет проверява регистрите за собственост. Ако притежават къщи, ще бъдат вписани там. Еди не откри никаква следа от фирмите, в които баба е участвала. Сещаш се — „Екзотични краища“ и „Далечни земи“. Както се изрази той: „Нищичко, ама абсолютно нищичко“. Той дори предположи, че навярно не са съществували.

— Греша. Баба ни е разказвала за тях, а тя не си измисляше. Вероятно ги е ликвидирала много отдавна и той не е търсил достатъчно назад в годините. Да се надяваме, че Ифет ще открие нещо.

— Хрумнаха ми няколко други идеи. Например Ифет да ме заведе при търговци на килими и порцелан. Ако имам късмет, ще открием някой, който познава баба и знае къде живее.

— Много добра идея. На прав път си, така че продължавай. Обади ми се утре. Сега тръгвам, Джуджу, след няколко минути имам съвещание.

— Тук е десет вечерта. Ще си лягам. Ще ти се обадя утре.

И двамата затвориха. Джъстин имаше просветление. „Интервю — помисли си тя. — Ще дам няколко интервюта за «Доказателство за живот». Ще обясня, че съм тук да подготвя документален филм за Истанбул. По телевизията, във вестниците.“

Стана и потърси бележника с имената, които ѝ бе дала Джоан. Наистина имаше просветление. Ако тя не успееше да намери Анита и баба си, щеше да ги накара те да я намерят. Медиите бяха ключът. „Ще поставя лицето си пред баба — добави наум. — Това е единственият начин.“

ДЕВЕТА ГЛАВА

Намираха се насред града в жегата. Беше необичайно топло за май според Ифет и Джъстин бе доволна, че се е облякла с бял памучен панталон, тънка памучна шемизета и удобни обувки.

В момента двете жени се радваха на прохладата под гъстия листак в градината на площад „Султан Ахмед“. Сутринта излязоха рано и вече бяха обходили двореца „Топкапъ“, някогашната резиденция на отоманските султани, и съседния район. Като стигнаха площада, посетиха Синята джамия, след това „Света София“, разположени една срещу друга в двата края на парка.

На Джъстин ѝ направиха силно впечатление и двата старинни паметника. Синята джамия, прочута заради отоманската си архитектура, имаше шест минарета, значителен брой позлатени кубета със заострени върхове и двеста и петдесет прозореца. А вътре беше запленена от керамиката от Изник в синьо и бяло, с която бяха облицовани стените. Те ѝ напомниха за копията на същите плочки, които баща ѝ и баба ѝ продаваха в техния магазин в Манхатън. От Ифет Джъстин научи, че „Света София“ е едно от световните архитектурни постижения. Била построена от византийския император Юстиниан преди завземането на Константинопол от турците. Огромното здание ѝ приличаше повече на катедрала.

Джъстин се обърна към Ифет:

— Благодаря ти за разходката из забележителностите на Истанбул, но бих искала да отдъхнем малко, какво ще кажеш?

— Съгласна съм. Мисля си, че обиколката на двете джамии и двореца „Топкапъ“ е достатъчна за една сутрин.

— Нямам нищо против да отидем и на пазара за подправки. Но нека първо да обядваме някъде.

Ифет кимна и се обади на Селим, техния шофьор, да дойде да ги вземе. След това обясни на Джъстин:

— Трябва да тръгнем към пазара. Оттам ще му бъде по-лесно да ни вземе.

* * *

— Този ресторант открай време ми е любим... на мен и на всички — обясняваше Ифет. — Но ще го откриеш трудно, ако не знаеш къде да гледаш. Пристигнахме — добави тя, докато минаваха през главния вход на пазара за подправки. После поведе Джъстин по тясно каменно стълбище. — Ресторантът се нарича „Пандели“ и се намира на първия етаж.

Ифет се качваше пъргаво, Джъстин я следваше малко по-бавно, като си казваше, че трябва да се залови отново с гимнастика, и то веднага.

Като влязоха, Джъстин каза тихо на Ифет:

— Е, със сигурност си заслужаваше катеренето.

— Знам — засмя се туркинята.

Един сервитьор ги посрещна любезно и ги настани на маса до прозореца. Поръчаха си газирана вода и взеха по едно меню.

Оглеждайки се, Джъстин възкликна:

— Синьо-зелените плочки са разкошни, а сводовете — смайващи. Какво прелестно място.

— Популярно е сред хората с изискан вкус, а храната е много вкусна — допълни Ифет. — Надявам се да опиташ бюрека, с който ресторантът е прочут. Представлява тестени триъгълничета, пълнени със сирене и подправки, които се пържат, и като се опържат, бухват и стават златисти.

— Ще го опитам. Много съм гладна. Снощи хапнах малко и почти нищо не закусвах. — Взе менюто и го проучи, хареса всички изредени ястия. Най-накрая си избра костур, печен в хартия. — Ще хапна риба.

— И аз. — Ифет направи знак на сервитьора и даде поръчката. — Има много забележителности и музеи. Не бива да бързаме. Не искам да те изморявам, Джъстин. След като се наобядваме, ще обиколим пазара за подправки. Искаш ли утре да разгледаме Капъль чаршъ?

— С удоволствие. Разбираш ли, ако разгледам наведнъж много забележителности и музеи, всичко ще се обърка, няма да има смисъл. По-добре аз да определя темпото. А за тази сутрин благодаря.

Дворецът ми направи силно впечатление, особено отделението за жени — харема. — Наведе се към Ифет и каза: — Нещо като щастливо хрумване ме споходи, докато бяхме в „Топкапъ“. Изпитах внезапно желание да работя върху биография на Истанбул... филмова, разбира се. Този мегаполис има наистина изключителна история. Ще нарека филма „Биография на един град“.

Ифет се вгледа в нея.

— Добре си се сетила. Чудесна идея.

Джъстин каза самата истина. Идеята ѝ хрумна съвсем внезапно, докато разглеждаха харема. Разбра веднага, че може да се получи увлекателен разказ за Истанбул. Щеше да направи проучванията веднага щом намери баба си.

Ифет тъкмо я питаше как би могла да ѝ помогне, когато телефонът ѝ звънна. Тя се обади, заслуша се внимателно, благодари и затвори.

— Обадиха се от моята агенция. Съжалявам, Анита Лоуи не фигурира в общинските регистри.

— О! — Джъстин се почувства обезсърчена. Покашля се. — А Габриел Хардуик?

— Тя също.

В този момент Ифет осъзна, че другата жена е ужасно разочарована. Тя се натъжи и сините ѝ очи се насълзиха, сякаш щеше да се разплаче.

— Да откриеш тези жени е важно за теб, нали, Джъстин?

— Изключително важно.

Двете се умълчаха. Ифет се чудеше за какво става въпрос и защо нейната нова приятелка е толкова разстроена.

Джъстин се подвоуми дали да ѝ се довери, но веднага се отказа от тази идея. Запозна се с Ифет едва вчера и едва ли беше редно да ѝ покаже писмото на Анита. Би се поколебала да го покаже на когото и да било. Майка ѝ беше направила нещо безбожно и не искаше абсолютно никой да знае. Освен Джоан, която ѝ беше като сестра. От друга страна, може би дължеше някакво обяснение на тази мила жена. Редактирана версия на истината.

Тъкмо щеше да започне разговор и дойде сервитьорът с бюрека. Облегна се и почака, докато останат сами.

* * *

Джъстин осъзна, че с брат си може би са допуснали ужасна грешка. Бяха решили, че Анита живее в Истанбул, заради писмото с пощенско клеймо от Истанбул. Съществуваше вероятност просто да е минавала оттук или да е била във ваканция. Не знаеха къде живее Анита, това беше неоспорим факт, нито пък баба им. Разтревожи се повече от всякога.

Почувства се в безизходица. Колко глупави бяха, и тя поспециално. Овладея се и реши да сподели с Ифет, макар и само до известна степен. Твърде много се срамуваше от постъпката на майка си, за да разкрие тази част от историята. Трябваше да избегне обяснението за скъсване на връзката и да наблегне на необходимостта да открие двете жени.

Джъстин се облегна по-удобно и се огледа. Ресторантът представляваше няколко свързани помещения. Облицовката със синкава керамика създаваше усещане за хлад, лъхаше на чистота от прозорците и колосаните бели покривки, и в тази обстановка човек си отдъхваше от врявата, изпълваща близките пазари и терминалите на фериботите; беше като убежище, далеч от блъсканицата.

— Радвам се, че те доведох тук, Джъстин. Мисля, че ти харесва — каза Ифет, преди да хапне от бюрека.

— Харесва ми много. Ресторантът нов ли е? — попита тя и също опита бюрека.

— Не, стар е. Отворен е през 1901 година от някой си Пандели и оттогава се радва на успех.

Като изяде бюрека, Джъстин погледна любезната жена и каза тихо:

— Дължа ти обяснение защо търся Анита Лоуи, но нека първо да се наобядваме. Ще говорим, докато прием кафе.

Точно така и направиха, наслаждавайки се на печения костур и зеленчуците на скара. И двете отказаха десерт и си поръчаха турско кафе.

— Много е силно, но защо не по изключение? — промърмори Ифет, усмихвайки се на Джъстин. — Какво искаше да ми обясниш за Анита Лоуи?

— Ще започна от Габриел Хардуик — прошепна Джъстин. — Тя ми е баба и вярвам, че ще я открия чрез Анита.

Ифет като че ли се изненада и за момент остана мълчалива, после каза:

— А аз не успях да открия Анита. Има и други начини да я потърся, ако си сигурна, че живее в Истанбул.

— Там е работата, че не съм. Но където и да е, мисля, че баба ми е с нея. Приятелки са от деца. Ще ти разкажа каква е историята.

Джъстин разказа накратко случая, като обясни, че заради недоразумения между Габриел и дъщеря ѝ, тяхната майка, са загубили връзка с баба си. Най-накрая завърши:

— Разтревожена съм, защото Анита пише, че баба е паднала духом, и ние с Ричард ѝ липсваме много. Също така сигурно не е добре... почти на осемдесет е.

Другата жена я изслуша внимателно и замислено изрече:

— Всеки е правил своите предположения. И аз имам своето. Да приемем, че Анита и Габриел наистина живеят тук. Ако е така, мога да предприема още няколко действия. Каква е националността им? Американки ли са?

— Не, и двете са англичанки. Както ти казах, мисля, че са израснали заедно в Лондон. Въпреки че моята баба има някаква връзка с Йоркшир, в Северна Англия. Защо питаш?

— Защото тук има много консулства. Чуждите граждани ги посещават често, само за да се обадят, и оставят имената си за справки. Или пък за приеми и други събития, които организира консулството. Има и други организации, в които участват чужди граждани. Мога да проверя.

— Благодаря. Аз също имам няколко идеи. Изглежда, баба ми е имала в миналото връзки с Турция. Купувала е килими, антики и керамика за магазина в Ню Йорк, който държаха с баща ми. Продаваха ги на дизайнерите. Чудя се дали не познаваш търговци... някой може да е работил с баба и още да я помни.

Ифет вдигна вежда и попита:

— Какви килими? Турски или персийски?

Джъстин поклати глава.

— Не, не, бяха тъкани от коприна, от Хереке.

— Отлично хрумване, Джъстин — ентузиазира се Ифет. — Познавам един много добър търговец на килими. Когато пожелаеш, можем да отидем в неговия магазин. Не е далеч оттук.

— Да отидем. Но имам и друга идея, за която знам, че можеш да ми помогнеш. Снощи гледах телевизия и прехвърлях каналите. Щом намерих канала, в който работя, се изненадах, като видях моето лице. Не можех да повярвам. Аз по турската телевизия. Беше реклама за моя нов документален филм. И тогава ми хрумна идеята да ме интервюират в някоя местна телевизия. Анита и баба може да ме видят.

Тревожното изражение на Ифет изчезна и тя се усмихна.

— Чудесно. Телевизионно интервю мога да уредя. Ами статия във вестник? Имаме всекидневник „Замай Дейли Инглиш“. Ще се обадя в редакцията.

— Разведри деня ми, даде ми надежда! — възкликна Джъстин и лицето ѝ засия. — Да оставим пазара за подправки и вместо това да отидем в магазина за килими.

* * *

— Отиваме в „Пунто“ — обясни Ифет. — Не е далеч от Капъль чаршъ. — След пет минути поведе Джъстин по една тясна уличка, после влязоха през тежка дървена порта. — Търговецът се намира в този хан.

— Какво значи хан? — попита чужденката.

— Хан е странноприемница с голям вътрешен двор, ограден от всички страни със сгради, и първоначално, преди векове, е давал подслон на пътниците, на стадата, конете им и стоките. През нощта тежката порта се залоствала здраво за по-голяма сигурност. Днес в тези ханове има занаятчийски работилници и магазини, пръснати са из цял Истанбул. Щом завием зад този ъгъл, и ще пристигнем.

След малко Ифет я въведе в малък, старинен магазин, наречен „Пунто“. Щом влязоха, млад мъж с широка усмивка забърза към тях. Поклони се на Ифет и се ръкува с нея, все така усмихнат. Ифет го запозна с Джъстин и тя научи, че се казва Кемал, и е най-малкият син

на собственика. Поведе ги веднага надолу по някакво стълбище и Ифет каза тихо:

— Води ни в стаята за специални клиенти.

— Аз не съм клиентка — прошепна Джъстин.

— Знам, той също знае, че търсиш сведения за Габриел Хардуик. Казах му по телефона. Иска да не се вдига шум, а на теб ще ти покаже килими в знак на особено внимание.

— Разбирам — отвърна тя.

Кемал им посочи един одър и каза на английски:

— Настанете се, дами. Удобно е, нали?

— Да, благодаря — отговори също на английски Ифет. След това мина на турски. Джъстин предположи, че му обяснява за какво става въпрос. Кемал кимна и след като прекоси бързо помещението, влезе в някаква канцелария.

Джъстин попита Ифет:

— Какво му каза?

— Помолих го да се обади на баща си, който днес не е тук, и да го попита дали познава твоята баба. След това му продиктувах буква по буква името й. Ще ни изпрати помощника си Мустафа да ни покаже най-хубавите копринени килими от Хереке, след което една тъкачка ще ни демонстрира как се работи на стан. Надявам се, че нямаш нищо против, все пак трябва да бъдем учтиви.

— Естествено, че нямам нищо против.

Мустафа дойде, здрависа се с тях, поклони им се и донесе първия килим. Беше красив, както и следващите два, но когато просна на пода четвъртия, Джъстин онемя. Цветовете му бяха различни нюанси на синьото, беше великолепен, всъщност единствената дума, с която можеше да се опише.

— Поразително красив е — възторжено каза на Ифет и се усмихна на Мустафа. — Никога не съм виждала по-красив килим.

Младият мъж грейна.

— Благодаря. Наистина е специален и много рядък. Озипек е. Име с изключителна репутация.

Дойде друг млад мъж с поднос с чаши чай.

— Имаме обичай да черпим посетителите с чай. Трябва да го изпием, иначе ще се обидят.

Когато след малко Кемал се върна, Мустафа излезе и младият мъж заговори бързо нещо на турски, след като се извини на Джъстин.

Щом той млъкна, Ифет направи кисела физиономия.

— Има добра новина. Бащата на Кемал е познавал баба ти. Англичанка на име Габи е купувала килими от него. Лошата новина е, че от години не я е виждал. Много съжалявам.

— Не се притеснявай. Поне сме сигурни, че баба е идвала в Истанбул. Между другото Габи е умалителното ѝ име.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Мъжът вървеше самоуверено през фойето на хотел „Чъраган Палас Кемпински“ и съзнаваше, че всички го гледат. Беше свикнал и затова не обръщаше внимание.

Казваше се Майкъл Долтън, беше висок, гъвкав, във великолепна физическа форма, на възраст около трийсет и девет. Заради спиращата дъха външност и фамилното име, хората, които се запознаваха с него, си мислеха, че може би е брат на британския актьор Тимъти Долтън. Но това не беше така, нито пък мъжът имаше нещо общо с актьорската професия или киното.

Майкъл Долтън се подвизаваше в съвсем различно поприще и то му беше по сърце. Отвеждаше го навсякъде по света и го срещаше с най-различни хора. Отдавна притежаваше своя компания, независимо от обекта на дейност. Неговата общителност, чар и неизменна усмивка бяха пленителни, обезоръжаващи и убедителни и прикриваха истинската му същност. На съвсем оскъден кръг хора се разрешаваше да видят истинския Майкъл Долтън, с неговата изключителна интелигентност, дълбоко вникване в международната политика и огромни познания за световната история.

Ширеха се най-различни хипотези как изкарва прехраната си. Някои казваха, че е таен агент на ЦРУ. Други твърдяха, че е британец, че работи за британското разузнаване и е под прикритие от М16. Имаше и такива, които бяха убедени, че е посредник, който урежда спорове между президенти и министър-председатели. Според други уреждаше финансовите сделки на магнати, тирани, олигарси и парите му идвали оттам. Но всички грешаха.

Майкъл Долтън правеше точно това, за което твърдеше. Притежаваше и управляваше собствена охранителна компания с клонове в Лондон, Париж и Ню Йорк. Тя се ползваше с известност, имаше прекрасна репутация и изключителен успех сред много важни клиенти, в това число корпорации, банки и мултинационални компании.

Много от подмятанията за него случайно бяха истина. Беше американец, роден в Ню Йорк, следвал в Принстън и Харвард, имаше научна степен по право и се бе сгодявал. Едно време. Сега беше необвързан и предпочиташе да си остане така.

Майкъл Долтън имаше две мантри: „Онези, които се пенсионират, умират; който пътува най-бързо, пътува сам.“ Тези две мисли се въртяха в главата му, когато излезе на терасата на хотела и се огледа. Само две маси бяха заети. На едната седеше млада руса жена, на другата човекът, с когото имаше среща.

Като стигна до масата, сложи ръка на рамото му и чу репликата, която очакваше:

— Погледни към другата маса, Майкъл. Не съм виждал толкова красива блондинка от векове.

Той се засмя и седна.

— Все същият си, Чарли, едното ти око винаги шари по момичетата, даже когато имаш важна работа.

Чарлс Антъни Гордън, който управляваше частна банка в Лондон, също се засмя и попита:

— Какво ще пиеш? Надявам се не вечната кока-кола.

— Няма да пия кола, а чай.

— Знаеш ли какво? И аз ще си поръчам чай. За по-силничко питие ми е малко рано. Е, какво чувстваш, след като развали годежа?

— Облекчение. Точно това си мислех, като идвах насам. Напомнях си и че когато човек се пенсионира, умира.

— Това е камък в моята градина, стари приятелю, но знаеш ли какво? Мисля, че ще променя намерението си.

— Няма ли да се пенсионираш? — изненада се Майкъл. Вгледа се в стария си приятел, който не беше стигнал още пенсионна възраст.

— Надявам се, Чарли, че говориш сериозно.

— Съвсем сериозно. Честна скаутска и всичките други глупости. Виждаш ми се зарадван.

— Направо се разтреперих от радост. Как промени решението си? Толкова категоричен беше преди две седмици, когато бях в Лондон.

— Знам и не се преструвах. Но разговарях по въпроса с нашия шотландски приятел. Той е много логичен.

Майкъл направи знак на сервитьора и поръча два чая — единия с мляко, другия с лимон, и като останаха пак сами с Чарли, добави:

— Радвам се, че Алистър те е оценил. Не мога да изразя колко си важен за нас. Но пък ти си го знаеш.

— Знам. Затова промених решението си. Трябва да изпълня дълга си, да браня земята на свободните и храбрите.

Майкъл се наведе към него.

— Щастлив съм, че не ти купих прощален подарък.

— Да, щеше да си похарчиш напразно парите. — Чарли постави запалка и пакет цигари на масата. — Знам, че обичаш да пушиш от време на време... опитай една от моите, Майкъл. Любимата ти марка са.

— Благодаря. Ще запаля. — Той взе цигара и я запали. — В пакета е, нали?

— Да.

След като дръпна няколко пъти, Майкъл загаси цигарата в пепелника, взе пакета цигари и го прибра в джоба на самото си. Побутна запалката към Чарли и той я взе.

— Опасявам се, че имам лоши новини — рече Майкъл, насочил изцяло вниманието си към англичанина. — Онези птици, за които говорихме, когато бях в Лондон, може би ще бъдат доставени на някой друг.

— Фазаните ли? — Чарли вдигна вежди. — По дяволите, обещаха ни, че това няма да се случи.

— *C'est la vie* — промърмори Майкъл, намръщи се и поклати глава. — На някои хора не може да се разчита.

— Може ли да ги отстраним? — попита Чарли.

— Работя по въпроса. Ще ги компрометираме или ще ги отстраним. Според мен тези фазани по-специално не бива да се предлагат на пазара... никога. — Когато Чарли не отговори, Майкъл възкликна: — Ако откъснеш очи от блондинката, ще чуеш още новини.

— О, извинявай. Не можех да не ѝ се възхитя, като се изправи. Какво дългокрако създание, нали?

Майкъл само се усмихна и каза тихо:

— Следи отблизо нашия човек за връзка, нека да се увери, че го поддържа изцяло.

— Ще се погрижа.

Сервитьорът донесе голям чайник с чай и Чарли се обърна към Майкъл:

— Ще дойдеш ли в Лондон в началото на юни? Ако дойдеш, искам да ми бъдеш гост на Уимбълдън.

— Не, едва ли ще дойда — отговори той. — Но благодаря за поканата.

* * *

Двамата мъже вървяха през градината на хотела към мраморния „Чъраган Палас“, сграда в стил рококо, която е представлявала руини, докато не била включена в комплекса на новия хотел. Сега там се помещаваха разкошни апартаменти и салони за частни събития, турски ресторант, и въпреки всичко това не бе загубила нищо от чара на деветнайсети век.

Майкъл Долтън и Чарлс Гордън бяха съдружници и приятели от много години. Майкъл знаеше, че зад английския снобизъм, с който Чарлс се представяше пред света, се криеше почтеност, решителност и сигурност. Управляваше банката, която неговият дядо бе основал през 1903-а, а баща му я бе извел до върха; с управлението на Чарлс, финансов гений, банката просперираше повече от всякога през последните двацет и пет години. Чарлс беше на петдесет и девет, но изглеждаше много по-млад.

Банката беше клиент на „Долтън Инкорпорейшън“ и компанията на Майкъл се грижеше за сигурността и на висшите й служители. Двамата мъже се сприятелиха през изминалите седем години и обменяха жизненоважна информация по много други въпроси, не само за банката. Без съмнение тези въпроси бяха свързани със събития, които въздействаха на международната политика и често я променяха. По този начин въздействаха и на световните финанси.

Сега, когато бяха съвсем сами в градината, Майкъл попита Чарлс:

— Някакви имена ли ми даде?

— Да, на трима души. Ще намериш под цигарите едно листче. Възможно е да станат опасни. Макар че не всеки го знае. Трябва постоянно да ги държиш под око.

— Разбрах. — Той веднага смени темата и попита: — Колко време ще останеш в Истанбул?

— Пет дена. С жена ми съм и с две от децата — Рандолф и Агнес. Мисля, че ги познаваш. Ще прекарам един спокоен уикенд със семейството си. Радвам се, че се оказахме по едно и също време тук. А ти колко ще останеш?

— Още не знам. Дойдох да се срещна с няколко клиенти, така че може би седмица, после ще се върна в Париж за кратко. Тъкмо поех един нов клиент тук, който напоследък взима сериозни мерки за сигурност.

— Много хора постъпват така след единайсети септември и не мога да ги виня. Светът стана опасен. — Чарли направи физиономия и добави: — Защо ли ти го обяснявам. Ако някой знае, това си ти.

— Барутен погреб. — Майкъл поклати глава. — Светът никога няма да е същият. Променя се всеки ден. При това толкова бързо, че е трудно обикновеният човек да живее в крак с времето. Явно трябва да живеем толкова нормално, колкото е възможно.

Чарлс Гордън не каза нищо и двамата мъже повървяха мълчаливо известно време, както винаги, без да се притесняват един от друг. Когато стигнаха старинния дворец, се обърнаха и продължиха по обратния път, всеки потънал в мислите си.

По едно време Чарлс каза:

— Зарадвах се, като разбрах, че сме в един и същи хотел, Майкъл. Оказа се и удобно.

— Да, така излезе. Тук съм, ако имаш нужда от нещо.

— Моля се да нямам — възкликна приятелят му.

— И аз — додаде Майкъл.

* * *

Като се прибра в своя апартамент, Майкъл извади цигарите от пакета и го тръсна, за да падне листчето. Прочете имената, които Чарлс бе написал, и веднага му стана ясно защо беше предпочел да му ги предаде по този начин, вместо просто да му ги каже.

Накъса бележката на малки парченца, същото направи с пакета и с цигарите и пусна всичко в тоалетната.

Върна се във всекидневната, отвори остъклената врата и излезе на терасата. Колко красив беше Босфорът в този час на деня. Слънцето

заязваше и тъмносинята вода на пролива се къдреше на леки вълни, по които играеха пурпурни, розови и златни отблясъци, а небето пламтеше в краищата на далечния хоризонт. Обичаше града привечер. В киното този час имаше име. Наричаха го „Магически час“ и наистина беше точно такъв. Светът беше красив. Колко жалко, че беше пълен с лудост.

Съблече самото си, метна го на облегалката на стола и седна. Замисли се за клиентите, с които предстоеше да се срещне тук. Но скоро се отнесе и си спомни думите, които каза на Чарли преди малко. Нарече света „барутен погреб“ и това беше самата истина. Всичко можеше да се случи, навсякъде, по всяко време.

Като историк знаеше, че историята на света е всъщност история на войните. Безконечни войни. Беше убеден, че за мъжа да се бие е генетично заложено, импулс, на който не може да устои. Винаги ще има войни, защото мъжът няма избор. Войната е закодирана в човешката природа. И каквато и да е причината, постига се едно и също. Власт. Въздъхна тихичко.

Всичко, което можеше да направи, беше онова, което правеше, надявайки се да надделее здравият разум.

Изразът веднага му напомни за Ванеса, неговата бивша годеница, и за последния им разговор преди четири месеца. Каза му, че се надява да надделее здравият разум, той да продаде компанията си, да вземе парите, които му предлагаша, и да се спаси. И тя да е до него. В онзи момент разбра, че тя не може и няма да се промени. Ненавиждаше професията му и искаше той да води съвсем различен живот. Всъщност искаше напълно да го промени. Да направи от него друг човек.

И така, той се спаси. Без парите за компанията, защото не се споразумя и отказа да продава. Спаси се и от нея, защото съмненията, които имаше към Ванеса, се превърнаха в увереност. Разбра, че тя не е жената, с която иска да изживее живота си. Не беше срещнал такава жена, но се надяваше, че ще срещне. Искаше да бъде обичан заради самия него, заради човека, какъвто беше станал. Не искаше да бъде превърнат в съвсем друг човек или в марионетка на някоя жена.

Телефонът иззвъня и той стана. Мина през стаята и отиде до бюрото.

— Ало?

— Аз съм, скъпи. В колко часа да те очаквам?

— След около час, мила. Така удобно ли е?

— Разбира се, нямам търпение да те видя.

— Аз също.

Тя само се засмя и затвори, усмихна се и той, докато отиваше на терасата да си вземе сакото. Харесваше смеха ѝ. Беше изпълнен с радост. Това искаше от живота. Радост. Мина му през ума, че радостта е нещо, което отдавна не е изпитвал, не само през годината, която прекара с Ванеса. Тя не познаваше радостта. Беше чувство, което не разбираше. Или може би не беше изпитвала.

„Гадна мисъл“ — смъмри се, като се върна в гостната и закачи сакото в гардероба. Извади копринена вратовръзка, за да се издокара за вечеря. Искаше му се тази вечер да е неотразим. Усмихна се отново, предвкушвайки предстоящата вечер.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

„Истанбул. Град на контрасти. Европейски. Ориенталски. Екзотичен — пишеше Джъстин в своя бележник, след което добави, — космополитен град, различен във всяко отношение...“

Остави химикалката, понеже телефонът ѝ засвири познатата мелодия. Изтича в спалнята, взе го от нощното шкафче и се обади:

— Ало?

— Аз съм, Джъстин — каза брат ѝ и гласът му прозвуча, сякаш е в съседната стая.

Изненада я и тя възкликна:

— Да не се е случило нещо? Защо ми се обаждаш сега? В Ню Йорк е четири часът сутринта.

— Не мога да заспя. Работих допреди половин час и почувствах внезапно желание да ти се обадя. Предполагам, че ще излизаш, при теб е обяд, нали?

— Да, и колкото и да е странно, аз също изпитах внезапно желание да ти се обадя, но явно нямаше как, посред нощ е при теб. — Покашля се и продължи: — Как е Дейзи? Как върви работата?

— Дейзи е страхотна, всички се суеят около нея, монтажът на инсталациите върви без засечка дотук. Ще го свършим навреме. Предполагам, че си в лошо настроение.

— В лошо настроение съм, да. Вчера стана седмица, откакто съм тук, и още не съм намерила баба, а това ме отчайва до смърт, Ричард.

— Знам... знам и че си направила всичко възможно. Интервюта по турската телевизия, статии във вестниците. Всички в Истанбул би трябвало да знаят, че вече си там.

— Предполагам. Мислех си... може би Анита и баба живеят тук, но някъде далеч, и не са гледали рекламата по телевизията за мен и за „Доказателство за живот“. Според теб възможно ли е?

— Да, възможно е... — Той замълча, после добави някак колебливо: — Виж, Джъстин, хрумна ми да...

— Какво? — прекъсна го тя, като се чудеше дали не е пропуснала нещо. — Какво ти хрумна?

— Да се обадя на мама. Тя сигурно знае къде живее Анита Лоуи, в противен случай Анита щеше да напише адреса си на плика.

— Аз няма да ѝ се обадя. Ти трябва да го направиш.

— Не, не мога, по-добре ти.

— Изключено. Да се обяснявам с нашата майка по телефона няма смисъл. Ще каже, че Анита Лоуи страда от деменция или от алцхаймер. Вече говорихме по този въпрос. Единственият начин да се доберем до истината е да ѝ кажем всичко в очите и да я изтръгнем от нея. Знаеш каква е, и ти си израснал с нея.

— Всъщност не сме, като се замислиш. Израснахме с татко и баба.

— Вярно е. Честно да ти кажа, не искам да ѝ се обаждам, ти също не бива да ѝ се обаждаш. Тя няма да ни каже абсолютно нищо и само ще я предупредим, че сме наясно каква е, каква жалка личност е.

— Права си, но какво ще правим? В задънена улица сме.

— Така изглежда и на Ифет нищо не ѝ хрумва, макар че много се стареа. В нейната агенция проверяват всички организации и клубове, където се събират чужденци по разни поводи, също така са се свързали с Британското консулство, но като че ли никой не ги познава. Както би казал Еди: „нула, абсолютна нула“.

Джъстин замълча, потискайки тревогата и чувството за безсилие.

— Значи се носим в морето без посока в продънена лодка — промърмори Ричард. — И всеки момент ще потънем.

Джъстин не можа да не се засмее.

— Това беше една от любимите поговорки на баба.

— Както и: „Ще се леят сълзи преди полунощ“. Друго нейно любимо... предупреждение.

— „Престани да плачеш, със сълзи доникъде няма да стигнеш.“ Баба имаше сентенции за почти всяка ситуация, които помнеше от леля си Берил, поне така ми е казвала. Както и да е, хрумна ми една друга възможност, която може да даде резултат. Щях да ти се обадя малко по-късно да я обсъдим и да те попитам съгласен ли си.

— Казвай.

— Ще пусна обява в някой вестник и...

— Обява ли? — разтревожи се той. — Това ще смути баба, да не говорим за Анита, която дори не познаваме. Не го прави.

— В момента не ми пука дали някой ще се смути; безпокоя се за тези две жени, и по-специално за баба. Във всеки случай обявата няма да е за тях, а за новия ми документален филм. Заглавието е „Биография на един град“ и ще бъде за историята и хората на Истанбул.

— Кога го измисли? — попита той, леко озадачен.

Джъстин едва ли не го виждаше как свива вежди, докато говори.

— Измислих го тук. Идеята започна да се оформя през последните няколко дни... за документалния филм имам предвид.

— А обявата за какво ще бъде?

— Ще отправя молба към чужденците, говорещи английски, да се срещнат с мен и да споделят своите чувства и мнения за града. Ще поканя и коренни жители на Истанбул, които могат да разкажат интересни истории. Те ще говорят с асистентката, която ще проучва фактите.

— Вече имаш асистентка! — изненада се той.

— Да. Ифет Йозгьонюл.

— Тя съгласна ли е?

— Всъщност още не съм я питала. Ще говоря с нея днес. Ще обядваме заедно, после ще се разходим с лодка по Босфора.

Ричард, някъде там в Ню Йорк, се умълча.

— Възнамерявам да спомена в обявлението Анита и баба. Ще ми помогнеш много, ако отидеш в моя апартамент да извадиш снимката на баба от рамката и да ми я пратиш днес с куриер. Върху скрина в спалнята ми е.

— В обявата ли ще я използваш?

— Да.

— Не вярвам, че на баба ще ѝ бъде приятно да види снимката си във вестник, наистина не вярвам. Никак няма да ѝ хареса.

— Знам го много добре, но съм отчаяна. Ти също, затова ще използвам всякакви средства. Надявам се, че ще види снимката си, и ще ме намери. Нали точно това иска според писмото на Анита. Ако баба не попадне на обявата, може Анита да я види или някой друг техен приятел, и да ѝ кажат. — Като пое дълбоко дъх, Джъстин завърши: — Моля те, Ричард, подкрепи ме, много е важно.

— Подкрепям те, не се съмнявай. Утре сутрин ще взема снимката и веднага ще ти я изпратя. Но виж, надявам се, че знаеш какво правиш...

— Тя няма да се ядоса, обещавам ти — прекъсна го тя.

— Нямам предвид баба. Имам предвид факта, че ако публикуваш обявление във вестник с молба да интервюираш хората за града, в който живеят, ще дойдат хиляди.

Джъстин се засмя.

— Съмнявам се. Повечето са стеснителни като стане въпрос за лични преживявания.

— Ще видиш — заплаши я, а после и той се засмя. — Боже мой, само на теб може да ти хрумне нещо подобно.

— Това не е вярно, на теб също ще ти хрумне. Веднага. Близнаци сме.

— Винаги ли последната дума трябва да е твоя?

— Да, защото твоята е била първа, когато си се родил петнайсет минути преди мен. Татко казваше, че си пищял до небесата.

— Не си спомням — отговори той и по гласа му още се усещаше, че е развеселен. — Добре, разбрахме се. По-късно ще се чуем.

— Ще ти изпратя обявата за мнение, щом я подготвя — каза Джъстин. — Трябва да я провериш и да ми съобщиш.

— Нека да е лаконична. Не забравяй, колкото по-кратко, толкова по-ясно.

* * *

През следващия половин час Джъстин добавяше бележки за Истанбул в дневника си, но изведнъж се замисли за обявата и престана да пише. Осъзна, че Ричард беше прав за две неща. Първо, ако покани хората да разговарят с нея за Истанбул, може да се явят хиляди. Второ, баба ѝ по всяка вероятност ще се почувства нещастна, ако види снимката си във вестник. Затова трябваше да премисли намеренията си и много внимателно да формулира обявата, както и дали да публикува снимката на Габриел. Може би идеята наистина не беше добра.

Щом се срещнат с Ифет, ще ѝ предложи работа като асистентка на проекта. Надяваше се тя да приеме. Ифет се гордееше със своя град и щеше да пожелае да бъде показан по най-добрия начин, в най-благоприятна светлина.

Следващата ѝ задача беше да изпрати имейл на Дейзи, Джоан и на Елън в офиса. Свърши бързо тази задача и отиде да се приготви.

Ифет я беше предупредила, че денят ще бъде пак горещ, затова се облече с тънка лятна рокля и обу сандали.

Фактът, че още не беше открила двете жени, я измъчваше постоянно, но пък сега намери утеха и се обнадежди заради идеята да пусне обява за документалния филм за Истанбул. Също така с нетърпение очакваше разходката с лодка по Босфора, понеже щеше да види от различен ъгъл града, който започваше да опознава и да обича.

* * *

— И ако ти се заемеш с проучването по проекта, ще бъда изключително доволна — заключи Джъстин, вперила напрегнато поглед в Ифет, след като ѝ разказа за своята идея.

— Много се радвам — отговори другата жена по нейния прелестен, спокоен маниер. — Поласкана съм, че ми предлагаш.

— Благодаря, Ифет, много ти благодаря. Твоето съгласие страшно ме облекчава. В моя офис ще те включат във ведомостта на новия екип, който сформирам за работа по проекта. Само трябва да ми кажеш какъв да бъде хонорарът ти.

Ифет само кимна и каза:

— Според мен Ричард е прав. Не можеш да каниш хора да те посещават тук, в хотела. Ще те нападнат орди. Ще разрешиш ли да направя едно предложение, Джъстин?

— Естествено, казвай!

— Мисля си, че трябва да помолиш хората да пишат на теб или на мен по имейла на агенцията и ние ще сортираме писмата. Ще отделим подходящите кандидати, за да ги интервюираш.

— Страхотно хрумване! Кой по-добре от теб ще подбере хората. Ти си от Истанбул.

— Да, от Истанбул съм, макар че не съм родена тук. От провинцията съм. Моето семейство има чифлик, там съм пораснала.

— Напуснала си чифлика и си се преселила в големия град, също като мен. Родена съм и съм отгледана в Кънектикът и с Ричард още

държим къщата, където сме отгледани. През уикендите ходим там. Твоето семейство запази ли чифлика?

Ифет кимна.

— Един от братята ми го управлява.

— В такъв случай сигурно произхождаш от голямо семейство.

— Имам сестра Нимет и трима братя — Хасан, Ихсан и Измет. Сестра ми живее в Истанбул.

— Колко хубаво... предполагам, че двете живеете самостоятелно, като мен.

— Да. Да се върнем на обявата за документалния филм. Какво по-точно възнамеряваш да напишеш в нея?

Джъстин взе чантата си и след като порови малко, напипа бележника и го извади. Прелисти страниците, покашля се и започна да чете:

— „Носителката на наградата «Еми»“, телевизионната продуцентка Джъстин Ноулан ще снима документален филм със заглавие „Биография на един град: разказ за живота в Истанбул“. Това е заглавието, текстът съдържа само няколко реда. Ето какво написах: „Последният филм на Джъстин Ноулан «Доказателство за живот» ще бъде излъчен през септември. В него се разказва за живота на човека, смятан за най-големия жив художник днес — Жан-Марк Бретон, и ще бъде гледан от милиони зрители по целия свят.“ — След кратка пауза продължи: — Ще има малко празно пространство, след което ще напиша нещо подобно: „Сега Джъстин Ноулан възнамерява да фокусира своята камера върху Истанбул и неговата история, религиозни общности, традиции, архитектура и забележителности, храна, както и върху живота на обикновените хора. Знаете ли някоя интересна история за града? Ако знаете, моля...“ — Джъстин затвори бележника и заключи: — Толкова за текста, трябва, разбира се, да прибавим адреса на твоята агенция. Какво мислиш?

— Като дължина е идеален. Стегнат и ясен. Кога ще го публикуваш?

— Надявам се следващата седмица. Възнамерявам да покажа твоята снимка като на главен асистент, моята като на режисьор и на Габриел като на консултант. Тя може да я види, или някой приятел, и ще се досети, че съм тук. Но като изключим това, решението ми да

направя филм е съвсем сериозно. Обявата не е само опит да открия баба. Надявам се, че разбираш, Ифет.

— Ти си сериозен и искрен човек, Джъстин, знам го. Проектът е много интересен. Радвам се, че ще участвам в него, и с удоволствие ще ти дам снимката си.

— Благодаря, а сега може би е най-добре да поръчаме нашите салати. В колко часа ще дойдат да ни вземат с лодката?

— На пристана на хотела в два часа.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Няколко часа по-късно Джъстин и Ифет се качиха на лъскавата бяла моторница, закотвена на пристана на „Чъраган Палас“, и седнаха на защитените със стъкла места зад двамата мъже, които я управляваха. Следобедът беше слънчев, много топъл, но там, където се настаниха, беше прохладно. Имаше вода, безалкохолни напитки и съд с лед на масата.

Щом потеглиха и се отправиха към висящия мост над Босфора, Джъстин стана и се премести на открито. Носеше своята камера и започна да снима веднага. Когато минаваха под моста, остана смаяна от съоръжението. Какво великолепно постижение на инженерното изкуство!

Ифет дойде при нея и обясни:

— Приближаваме края на Черно море. Ще обърнем и ще се върнем покрай азиатския бряг. И ако поискаш, ще обиколим още веднъж, за да снимаш.

— Благодаря, Ифет. Оттук перспективата е съвсем различна. Мисля да повикам Еди Грейндж да дойде за няколко дена. Той работи като помощник-продуцент на документалните филми, които снимам в Европа. Искам да почувства Истанбул, защото се надявам да се включи в екипа на новия филм.

Ифет кимна, после попита:

— А какво означава помощник-продуцент?

— Означава точно каквото казах — всеки ден е на линия, ръководи снимките, а аз съм изпълнителен продуцент, което означава, че отговарям за всички и всичко. Аз също съм на линия всеки ден, но само по няколко часа. Трябва да се грижа до самия край на работата.

— С други думи, ти си шефът.

Джъстин направи гримаса, позасмя се и промърмори:

— Точно така.

Започна пак да снима, а Ифет остана до нея.

Сега плаваха покрай другия бряг, където се редяха джамии, вили, музеи, старинни сгради и градини, всичките с добър изглед, понеже

бяха построени до самата вода. Ифет започна да говори за азиатската част на Истанбул, като споменаваше забележителности, паметници, ресторанти, известни с хубавата си храна, също така разказваше за историята на тази част от града и на Турция изобщо. Джъстин още веднъж се удиви на познанията ѝ, които обхващаха всичко, от археология до съвременна история и различните местни традиции.

След като направиха пълен кръг по Босфора, Джъстин попита:

— Ифет, би ли помолила човека, който кара моторницата да ни върне до централната част на Истанбул? Искам да направя още снимки на града.

— Да, ще го помоля — отговори Ифет и добави, — но той говори английски.

— Не знаех, извини ме.

Върнаха се на местата си. Джъстин се почувства като истинска глупачка. Естествено, че говори английски. Туризмът тук е основно препитание.

Като спряха по средата на протока, тя започна да снима. Искаше да улови града от различни ъгли.

След малко престана да снима и се загледа към града. Онова, което виждаше, ѝ направи силно впечатление: църкви, синагоги, джамии, всичките се издигаха редом едни до други, старинни дворци, величествени и елегантни, модерни хотели, жилищни сгради, музеи. Зад тях бяха оживените улици, тесните пасажи, хановете, модните магазини, офисите, ресторантите и кафенета, Капълъ чаршъ и пазарът за подправки, бутици за изискани дрехи и бижута, и навсякъде сергии за плодове и зеленчуци, пържена риба и други местни деликатеси, като кадаиф и баклава. И измежду цялото това многообразие бяха домовете на хората. Повече от осем милиона живееха и работеха в европейската част на Истанбул. Огромен метрополис, гъмжащ от всякакви хора, където животът течеше по най-разнообразен начин.

Внезапно една мисъл я изплаши. Как ще намери баба си тук? Централен Истанбул беше огромен. „Като на лов за диви патици съм — помисли си тя и се почувства съкрушена и тъжна. Седна на мястото си и въздъхна тихичко. — По дяволите, по дяволите! Игла в копа сено, ето какво търся аз.“

Ифет я наблюдаваше загрижено и докосна ръката ѝ.

— Какво има, Джъстин? Нещо се замисли...

Не каза нищо повече. Беше деликатна, не любопитстваше и не се натрапваше.

— Никога няма да я намеря — промълви най-накрая Джъстин отчаяно. — Само като погледна този град, и се разтрепервам. Това не е просто град като град, това е поразителен метрополис, какъвто никога не съм виждала. По стотици начини ми е чужд и все пак странно близък в друго отношение... той ме покори. Никога няма да открия баба. Сега вече се убедих. Може да е в болница или в старчески дом. А може и да не живее тук. Това пътешествие беше загуба на време. Невъзможно е да я намеря.

— О, Джъстин, не бива да говориш така! Не бива да губиш надежда. — Ифет се наведе към нея и продължи ентусиазирано: — Мисля, че идеята ти за документален филм е великолепна. Както и да пуснеш обява.

Джъстин вдигна глава и засрамена погледна новата си приятелка.

— Ето че взех да подсмърчам и да се самосъжалявам. Дължа ти извинение, Ифет. Откакто съм тук, се държа като абсолютна егоистка. А ти си страхотна, понасяш търпеливо всичките ми капризи и ми помагаш по всякакъв начин. Бях погълната от мисълта да намеря баба си, никакво внимание не ти обърнах, а ти беше толкова мила с мен.

— Не си се държала егоистично. Мислеше за Дейзи, тревожеше се за Ричард и все пак ти хрумна блестяща идея. Да очертаеш биографията на един град. Какво прекрасно хрумване. Така че, моля те, не ми се извинявай. Не заминаваш още. Каза, че ще повикаш от Лондон твоя асистент Еди. Каза, че искаш да види града. Онзи ден нарече Истанбул „градът на хиляда и едно съновидения“. Мисля, че и това става за заглавие, ако мога да се изразя така. Моля те, не губи надежда... не още. И не забравяй обявата. Тя може да даде резултат.

Джъстин я загледа, като си мислеше колко необикновена е тази млада жена, и добави бързо:

— Ифет, ти си истинска благословия. Даде ми кураж.

— Радвам се. Хайде да обиколим Босфора още веднъж. Ще плаваме покрай азиатския бряг и ще направим още снимки... тук е различно, уникално, старинно.

— Готово, съгласна съм. Мога да набера екип от колкото души пожелае.

* * *

Ифет отиде при Арзу и Нури, които управляваха моторницата, и им каза нещо. След като им даде инструкции, се върна при Джъстин и седна до нея.

— Какво има? Умълча се. Наред ли е всичко? — попита тя.

— Да, благодаря, Ифет. Тъкмо си мислех за една идея, която обсъждахме с Ричард в Ню Йорк. Може би ще успее да открие баба по този начин, но се колебае.

— За какво става въпрос? — заинтригува се Ифет.

— За частен детектив от някоя агенция. Отначало с Ричард имахме това намерение, но после се отказахме. — Джъстин погледна Ифет. — Сега вече не съм толкова сигурна, че сме били прави.

— Доколкото разбрах, баба ти е почти на осемдесет. На колко е Анита? На същата възраст ли е?

— Предполагам, след като са израснали заедно. Сигурно и двете са немощни, може да не са добре здравословно... дори да са болни.

— Разбирам защо се колебаеш да наемеш детектив. Във всеки случай мога да намеря подходящ, дискретен, щом сметнеш за необходимо.

— Ще прибегнем до това само в краен случай.

Телефонът на Джъстин зазвъня.

— Ало?

— Здравей, Джоан се обажда.

— Джо, здравей! В моторница на сред Босфора съм с Ифет. Обикаляме цял следобед пролива.

— Де да бях с вас. И ако имаш нужда от мен, ще дойда.

— Какво стана с филма. Да не се е случило нещо? — разтревожи се Джъстин.

— Да, случи се, и още как. Напуснах тази сутрин. Уволниха директора преди няколко дена. Не харесвам онзи, когото назначиха на негово място, така че отидох право при продуцента и му казах, че няма да участвам в тази продукция. Имаше разгорещен спор, споменаване на договори и клаузи и така нататък. Не мога да работя с Джуд Хилиър, новия директор. Ако си спомняш, преди се скарахме с него.

— Спомням си, Джо. Носи му се славата на скандалджия и тиранин. Съжалявам, че се е наложило да напуснеш. Страшно харесваше сценария и актьорския състав, знам.

— Искаш ли да дойда за седмица и да ти помогна в търсенето? Знам от твоя имейл, който получих тази сутрин, че си закъсала.

— Радвам се, че си предлагаш услугите, Джо, но да ти кажа честно, не вярвам, че има още какво да направя. В задънена улица съм, както ти писах.

— О, Джъстин, това е ужасно, толкова ми е мъчно. Знам колко си отчаяна. Ще се радвам да дойда за няколко дена.

— Ще остана само седмица, за да направя още един опит. След това се връщам в Ню Йорк. Искам да подпиша договор за нов филм с Миранда. Затова няма смисъл да предприемаш този дълъг полет. Но благодаря за предложението.

— Само дай знак, ако промениш мнението си. Със Саймън ще прекараме уикенда в „Индианско бърдо“ с Дейзи и Ричард. Ще си направим чаено парти в павилиона, както казва Дейзи, и ще останем за вечеря.

Джъстин се зарадва на тази новина и възкликна:

— Това е прекрасно! Благодаря ти, че ще бъдеш с тях, когато мен ме няма. Признателна съм ти, Джо.

Джоан се разсмя.

— За мен е удоволствие, Джъстин, огромно удоволствие. Струва ми се, че Рич в момента има нужда от нежност, любов и грижа, и възнамерявам да му ги дам. Защо да оставям някоя случайна непозната да ме изпревари?

— Имаш моята подкрепа. Наистина му липсва женска компания... — Тя замълча и после добави меко: — И всичко останало, затова му го дай.

— Не се тревожи, ще му ги дам. Мога ли да говоря с Ифет?

— Разбира се. Ще се чуем през уикенда. Ето ти Ифет.

Подаде телефона на Ифет и се замисли за Ричард и Джоан, представяйки си ги като любовна двойка. От години знаеше какви са чувствата на приятелката ѝ към брат ѝ. По-рано не улучиха подходящия момент. Сега може би щяха да успеят. Стисна палци и се помоли наум.

ТРЕТА ЧАСТ ОТНОВО ЗАЕДНО

*Богато е съкровището,
сладко е удоволствието;
сладостта е удоволствието
след скръбта.*

„Празни
кът на
Александър“
— Джон
Драйдън^[1]

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Отново обърнаха моторницата и заплаваха към Мраморно море, оставяйки зад себе си Централен Истанбул. Като минаваха покрай „Чъраган Палас“, Джъстин се обърна към Ифет:

— Каня те днес на вечеря. Но не в хотела. Избери ресторанта, ти познаваш заведенията.

— Не, не, не е необходимо — протестира тя. — Аз те каня.

Джъстин поклати глава.

— После ще се разберем за това, но те моля да избереш някой от любимите ти.

Ифет се беше научила да не спори с Джъстин за нещо подобно и промърмори:

— Ще направя резервация.

Седна под тентата и се обади в своята агенция.

На Джъстин ѝ направи впечатление, че движението по Босфора стана изведнъж по-оживено. Два ферибота плаваха от единия до другия бряг, няколко моторници като тяхната явно също правеха обиколка. Нури намали скоростта, за да избегне дирята, оставена от моторниците пред него.

Стана много шумно. В лазурното небе кръжаха чайки, пронизителният им вик и бумтенето на фериботите създаваха какофония. Истинска лудница. „Още една фраза на баба, когато ставаше прекалено шумно“ — помисли си Джъстин и затвори очи. Боже, къде беше тя, неуловимата Габи? Зачуди се дали не е мъртва, дали не си е отишла от този свят.

Изостави тази неприемлива мисъл, взе камерата и започна да снима красивия пейзаж, понеже не искаше да се задълбочава в нищо депресиращо. Работата винаги беше най-доброто средство срещу всичко, което я тревожеше или потискаше.

Най-накрая моторницата пак направи завой и се понесе покрай азиатския бряг, под Каракой, откъдето фериботите потегляха за Юскюдар.

Джъстин направи серия великолепни снимки, а също и на Кулата на девойката — бяла постройка по средата на пролива.

След това насочи камерата към красивите вили, старинните, реставрирани ялъ. Две от тях, заобиколени от градини, се издигаха на самия бряг на Босфора. Напомниха ѝ за дворците във Венеция. Бяха не по-малко изящни.

Нури караше бързо, но изведнъж намали скоростта. Пред тях друга моторница спря до някакъв кей. Трима души тъкмо слизаха и Нури явно не искаше да разклати лодката.

Хората се заизкачваха по стълбите, които извеждаха на дългия кей, свързан с градината на розовата вила.

Нури маневрира покрай кея и тя насочи камерата си към розовата вила, която беше изключителна.

Балконите бяха с изкусна дърворезба, открояваща се като нежна бяла дантела на розовите стени. Градината пламтеше с най-различни цветове — от синьото на глицинията до червеното на дивите рожкови, светлорозовото на божурите и изобилието от многоцветни лалета, цъфтящи навсякъде. Каква гледка! „Съвършена, както се казва“ — помисли си тя.

Джъстин приближи картината и в този момент едната от жените на кея се обърна, за да хване копринения си шарф, който се развяваше зад нея и щеше да отлети. Погледна за миг към камерата и лицето ѝ попадна в кадър.

Джъстин ахна, вцепени се и едва не изпусна камерата. Уловеното в кадъра лице беше на баба ѝ с ореол от платиненоруса коса.

* * *

Остави камерата, ръцете ѝ се разтрепериха и тя се развика с цяло гърло:

— Бабо! Бабо? Аз съм! Джъстин! Бабо, обърни се! Бабо, бабо!

Жената не я чу заради вятъра и шума на плавателните съдове. Нури вече беше подминал розовата вила и набираше скорост. Джъстин се развика към него:

— Нури! Нури! Спри тази моторница веднага!

Ифет, която беше под тентата и говореше по телефона, се изправи и отиде при нея.

— Какво става? Случило ли се е нещо?

— Видях баба! Там, при розовата вила. Снимах я. Накарай Нури да се върне. Моля те, Ифет! Тя не ме видя! — Гласът ѝ секна. — Моля те! Това е баба! Ще я позная, където и да е.

— Вярвам ти — извика тя и побърза към кабината. — Моля те, обърни моторницата, Нури. Не чухте ли госпожица Ноулан?

Той поклати глава.

— Вятърът е силен, има шум и от морето, и не се чува. — Нури направи завой и потегли в обратна посока.

— Спри, моля те, при розовата вила — нареди Ифет.

След няколко минути стигнаха до кея на розовата ялъ. Там беше само мъжът, който придружаваше двете жени, и говореше с лодкаря.

Джъстин видя, че двете жени са в градината. Едната носеше синия копринен шарф, който едва не отлетя, и сърцето ѝ подскочи.

Повече не можеше да се сдържа и се развика от моторницата:

— Бабо! Бабо! Аз съм!

Мъжът се приближи и се загледа недоумяващо в Ифет и Джъстин.

— С какво мога да ви бъда полезен? — попита на английски.

Преди Джъстин да отговори, Ифет обясни:

— Моята приятелка мисли, че познава дамата със синия шарф ей там в градината. Искане да говори с нея.

— Трябва да говоря с нея! — развика се Джъстин и преди другата жена да я спре, скочи от моторницата, изкачи стъпалата и хукна по кея.

Мъжът така се смая, когато тя профуча край него към градината, че остана като закован. Но веднага се съвзе и се спусна след нея.

Заради внезапната суматоха, жената със синия шарф и нейната спътница, облечена с червен тоалет, погледнаха към кея явно изненадани, може би дори изплашени.

Ифет също изкачи стълбата и се затича след мъжа и Джъстин.

Джъстин крещеше с все сила:

— Бабо! Бабо! Аз съм!

Жената със синия шарф я чу, пристъпи напред и разпери ръце, като я позна. По лицето ѝ се стичаха сълзи, когато внучката ѝ се

хвърли към нея и едва не я събори.

— Бабо! Ти си! О, бабо. Търсих те толкова много.

* * *

Габриел Хардуик стоеше като ударена от гръм. Взираше се безмълвно в Джъстин, докосваше нежно лицето ѝ и най-накрая промълви:

— Наистина ли си ти, скъпата ми? Ти ли си?

Гласът ѝ трепереше, сините ѝ очи се пълнеха със сълзи.

— Да — прошепна Джъстин и прегърна баба си. Габриел също я притисна към себе си. Двете се прегръщаха и ридаеха.

Ифет се просълзи, толкова много се развълнува, но същевременно ѝ олекна. Най-накрая Джъстин откри баба си, мисълта я изпълни с трепет и радост. Избърса сълзите си и подаде ръка на другата жена.

— Извинете, бях нетактична, но така се развълнувах, че Джъстин намери баба си. Аз съм Ифет Йозгъонюл. Вие, предполагам, сте Анита Лоуи.

И жената с червения тоалет плачеше. Избърса сълзите си с дантелена кърпичка и най-после кимна.

— Анита Лоуи съм и много се радвам да се запознаем, госпожице Йозгъонюл — отговори тя и стисна ръката ѝ.

— О, моля ви, наричайте ме Ифет.

— А вие мен Анита, всички така ме наричат. А това е моят внук Майкъл Долтън.

Мъжът се приближи и подаде ръка на Ифет, повдигайки озадачено вежди. Черните му очи бяха изпълнени с топлота и сърдечност.

— Радвам се да се запозная с вас, Ифет. Наричайте ме Майкъл. Мога да кажа, че това е най-драматичното появяване, на което съм бил свидетел. Освен това за пръв път едва не бях отнесен от блондинка.

Ифет тъкмо щеше да започне да извинява Джъстин и се усети, че той се шегува. И двамата се подсмигнаха.

Анита каза:

— Може и да беше необичайно и драматично, но е изключително желано, уверявам те. А сега, Майкъл, Ифет, да отидем при тях и да ги заведем вкъщи. Иначе току-виж, ще стоят там, ще плачат и ще се прегръщат до полунощ.

Тримата отидоха при Габриел и Джъстин, които най-последно престанаха да се прегръщат. Габриел се обърна към Майкъл:

— Това е отдавна загубената ми внучка Джъстин. Джъстин, това е Майкъл Долтън, внукът на Анита.

Те се ръкуваха и Анита прегърна Джъстин.

— Може би е ясно и без да го казвам, но ти си радост за очите ми, скъпа. Защо се забави толкова много?

Джъстин зяпна стъписана.

— Защото нямах адреса ти.

Възрастната жена остана не по-малко изненадана.

— О! Ами, нека да влезем вкъщи и да разнищим историята на чаша чай.

— Чай! — възкликна Майкъл и очите му засияха. — При тези обстоятелства мисля, че шампанското е по-уместно. Та това е истински празник.

— Точно така — отговори Анита и ги поведе през градината. Джъстин и Габриел се държаха за ръце, като че ли се страхуваха да се разделят. И двете не преставаха да се усмихват.

* * *

— Винаги прием чай в „златната“ стая — каза Габриел, като водеше внучката си през просторната гостна с високи прозорци, с искрящ кристален полилей, а на пода с лъскав паркет. — Наричаме я така заради жълтеникавите копринени завеси, които стават златисти в този час на деня.

— Това твоята вила ли е, бабо? — попита Джъстин, залепена до нея, без да сваля очи от лицето ѝ. Още не можеше да повярва, че най-последно са заедно, че я е намерила.

— Не, на Анита е. — Габриел се усмихна и лицето ѝ светна. — Живее в съседната вила. Ще ти покажа моята малка ялъ после, скъпа.

— Да седнем ли до прозорците? — попита Джъстин, загледана към прозорците в еркера, драпирани със златистожълти завеси от тафта. — Трябва да се обадя на Ричард и да му съобщя новината.

— Разбира се, там ще седнем. Обади му се веднага. Нека и той да се успокои.

Двете жени минаха през стаята по красивия турски килим, настаниха се на дивана и Джъстин набра Ричард. Докато чакаше да се обади, осъзна, че едва диша, толкова много се вълнуваше.

— Аз съм, Рич — каза тя уж равнодушно.

— Здравей, Джъстин, но съм на съвещание и не...

— Не ми пука! Чуй ме за минутка. Тук има един човек, който иска да говори с теб. Моля те, стани и излез в коридора, ако си в твоето ателие.

— В моето ателие съм. Добре, излизам. Кой иска да говори с мен? Каква е тази работа?

— Ще ти кажа, щом излезеш.

— Излязох. Кой иска да говори с мен.

— Баба.

— Какво?! — извика той безкрайно изумен.

Джъстин подаде телефона на баба си и Габриел се обади:

— Ало, Рич. — Гласът ѝ трепереше.

— О, боже мой! Бабо! Наистина ли си ти? — Гласът му затрепери неудържимо, той се разплака, като се мъчеше да потисне сълзите. — Какво се случи? Как те откри Джъстин? Мислехме, че сме в задънена улица, че завинаги си изчезнала. Кажи ми! Говори!

Габриел също плачеше. Избърса очите си и отговори:

— Късмет. Щастлива случайност. Една от онези странни случки, които понякога ни връхлитат в живота, когато най-малко ги очакваш. — Тя извади от джоба на самото си кърпичка, издуха носа си и се опита да се успокои. — Прекрасно е да чуя гласа ти, скъпи. Надявам се скоро да те видя, Ричард.

— Ще дойда веднага, щом мога. О, и, бабо, имам дъщеричка. Дейзи. На пет годинки е. Вече си прабаба. Джъстин не ти ли каза?

— Тя ме намери едва преди десет минути — разсмя се през сълзи тя и върна телефона на Джъстин.

— Хей, Рич, ще поговорим ли, или трябва да се върнеш на съвещанието?

— По дяволите съвещанието. Ще почакат. Разказвай, как откри баба?

— Съвсем накратко ще ти кажа. По-късно ще говорим надълго и нашироко. Днес следобед кръстосвахме с Ифет Босфора. Снимах с видеокамера азиатския бряг на Истанбул за моя нов филм. Нашата моторница намали скоростта, когато минавахме покрай една красива вила, понеже трима души слизаха от тяхната на кея. Вилата ми направи впечатление и насочих камерата към нея, и тогава една от жените се обърна. Беше баба. Лицето ѝ беше пред очите ми в обектива на камерата. След това нашата лодка се понесе напред, затова се наложи да направи завой и да се върне. Скочих на кея и хукнах, като се развиках с всички сили след баба. Тя ме чу и ме видя. След миг се прегърнахме.

— О, божичко, наистина е било късмет! Точно както баба казваше! — извика Ричард, силно развълнуван. — Ако нямаше камера, нямаше да я забележиш, и ако не беше минала покрай вилата точно в този момент, пак нямаше да я намериш. Бъдещето е пред нас.

— Каквото е писано, ще стане. Мотото на баба, когато бяхме деца. Беше предначертано да я намеря. От все сърце вярвах, че е тук. Докато не се отчаях през последните няколко дена.

— Слава богу, че вярваше и не се отказа, само това мога да кажа. Вече трябва да се върна на съвещанието. Ще се обадя по-късно. Ще бъдеш с баба, предполагам.

— Че къде другаде? — Затвори телефона и видя, че Габриел плаче и бърше очите си. Джъстин седна до нея и я прегърна. — Имаме да си говорим толкова много, бабо, и аз имам цялото време на света.

— Не, всъщност нямаш толкова време — отвърна припряно Габриел. — Предполагам, че чаят и розовото шампанско са сервирани. Не бива да караме Анита да чака. — Разсмя се изведнъж и щастие, че е с Джъстин, озари лицето ѝ. — Следобедният чай е ритуал за Анита. Ще си помислиш, че сме в „Риц“. Изнася цяло представление.

Джъстин се засмя, долавяйки шеговития намек на баба си. Винаги се отнасяше с чувство за хумор, което идваше от английското ѝ възпитание. Колко много ѝ бе липсвало да се смее с баба си на живота и на хората с техните безкрайни слабости.

Тя се изправи и предложи ръка на баба си.

Габриел я погледна подозрително и възкликна:

— Какво си въобразяваш? Че съм някоя старица ли? Не ставай глупава, Джъстин! Мога и сама да стана.

— О, извинявай, бабо. — Погледна Габриел и каза съвсем искрено: — Изглеждаш чудесно, признавам. В цветущо здраве. Анита също.

— О, трябва да й го кажеш!

[1] Джон Драйдън (1631–1700) — английски поет, критик, драматург, придворен поет от 1670 до 1700. — Б.пр. ↑

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Джъстин усети отново разочарованието, което цяла седмица я измъчваше. Но само за миг. Сподави веднага това чувство.

Онова, което искаше, беше да отведе баба си някъде насаме, да говори с нея — обяснения, въпроси, обсъждане на ужасното отчуждение, което ги беше разделило. По природа решителна и с проницателен ум, трябваше да взима решения веднага, да стигне до дъното на нещата, без да протака, и да продължи напред. „Това днес няма да се случи“ — помисли си, като се облегна и погледна усмихнато баба си.

Габриел също ѝ се усмихна, но остана мълчалива.

Джъстин знаеше, че баба ѝ едва сдържа въпросите си за личните и семейните дела. Пое дълбоко дъх и си наложи да запази спокойствие. Ще говорят по-късно. Това беше сигурно.

Анита каза:

— Ах, ето Зейнеб и Мехмед.

Влезе млада жена, която буташе масичка на колелца, зад нея идваше готвачът с бяло сако и висока шапка — облеклото на всеки майстор в кухнята.

— Мадам — обърна се той към Анита, свеждайки глава, — да сервирам ли първо шампанското?

— О, да, Мехмед.

Мехмед отвори бутилката с церемониален жест и напълни високите кристални чаши. Зейнеб обиколи с подноса компанията, настанила се около масичката в турски стил пред камината.

— Благодаря, Зейнеб, Мехмед. Ще си сервираме сами — освободи ги Анита със сърдечна усмивка.

— Моля, позвънете, мадам, ако имате нужда от нещо друго — промърмори готвачът, преди двамата с момичето да излязат.

— Ястията на Мехмед са много специални, Ифет. Знам, че и на теб ще ти харесат, Джъстин. Прави някои типично турски неща, както и обичайните сандвичи и кифлички за следобедния английски чай.

Майкъл вдигна чашата си и обяви:

— Време е за тост. Поздравления, Габи. Най-накрая се събра с внучката си. И теб поздравявам, Джъстин, за детективските ти умения. Наздраве!

Тя промърмори:

— Не съм чак такъв детектив. Чист късмет беше да намеря баба.

— Не съвсем — обади се Анита. — Понеже аз написах писмото.

— Да, написала си го, но без адрес. Не знаех къде да те откроя.

Майкъл и Габриел като че ли се изненадаха и се спогледаха. Той поклати глава, изглеждаше озадачен, после се обърна към Джъстин:

— Все пак дойде в Истанбул. Много смело от твоя страна.

— Благодаря, но всъщност не беше... — Гласът ѝ заглъхна, проницателните му очи я смутиха и тя за пръв път осъзна колко привлекателен мъж е той. Извърна глава, за да избегне погледа му.

Анита обясни:

— Навярно съм забравила да напиша моя адрес на плика, а винаги го пиша. Предполагам, понеже писах няколко пъти това писмо. В бързината съм пропуснала. Във всеки случай майка ти има моя адрес, както и този на Габи. Защо не ти го е дала?

Джъстин погледна баба си и забеляза как за миг в очите ѝ се появи страх. Покашля се и каза припряно:

— Нека да обясня какво всъщност се случи, Анита. Моята майка прекарва напоследък повечето време в Калифорния. Има много клиенти в Бевърли Хилс, където живее сега. Когато се е получило писмото ти в „Индианско бърдо“, тя не е била там. Двамата с Ричард бяхме в Ню Йорк. Имахме много работа и цял месец не се бяхме връщали. Прочетох писмото ти едва когато се прибрахме у дома. Майка ми вече беше заминала за Китай. Щеше да остане там месец и половина, за да купува стоки за бизнеса си. Затова отворих писмото, показах го на Ричард и тръгнах веднага. Пробвах да откроя твоя телефонен номер в Гугъл. След това Ифет потърси в местния телефонен указател, но без успех.

— Точно така, не би могла да ни намериш в указателя — отвърна Анита с унила усмивка. — Аз съм вписана под името Бентли, защото след смъртта на Максвел, моя първи съпруг Максвел Лоуи, прекрасен човек... — Тя въздъхна. — В края на краищата се омъжих след няколко години. Вторият ми съпруг беше Франк Бентли. Но и той

почина, бяхме женени само две години. Жалко. А Габи е вписана с професионалното си име, нали, скъпа?

— Да — отговори тя и се обърна към Джъстин: — Използвам името Габриел Трент, после ще ти обясня. В моята ялъ имам ателие, в което изработвам десени за тъкани, запазена марка, която се казва „Страст за лалета“. Затова не сте ме открили в телефонния указател — завърши, поглеждайки към Ифет.

Ифет допълни:

— Проверих и регистрите за собственост.

— Ще ни откриеш само с имената Бентли и Трент — обясни Анита и поклати чернокосата си глава. Лицето ѝ изведнъж светна радостно. — Но нали в края на краищата се намерихме. А сега, Ифет, Джъстин, Майкъл, вземете си сандвичи. Има с пушена съомга, яйчена салата, краставички, най-различни други неща, кифлички с ягодово сладко и сметана. Поднасям чая винаги по английски.

— С удоволствие ще изпия чаша чай, Анита, благодаря.

Ифет се усмихна на домакинята, стана и отиде до масичката за сервиране.

Майкъл също стана.

— Да ти наля ли чай, Габриел? А на теб, бабо?

— Да, благодаря — отговори Габриел, Анита само кимна.

Джъстин стана и отиде при Ифет. След миг и Майкъл застана до нея.

— Аз ще им наля чая, а ти поднеси сандвичите — каза той. — Знам как го обичат.

Джъстин го погледна.

— Сигурно познаваш баба отдавна.

— Откакто се помня, е, може би не чак толкова отдавна. Моята майка се омъжила за американец — Лорънс Долтън, аз съм роден и израснах в Ню Йорк. Но естествено мама идваше в Истанбул всяка година да види майка си, ние с татко я придружавахме. Когато се роди сестра ми, и тя идваше с нас. А Габриел беше често тук в нейната ялъ, която е до тази на баба. Нашите баби са като сиамски близнаци.

Той започна да налива чая, а тя да поднася сандвичите.

Габриел ѝ се усмихна с очи, изпълнени с любов.

— Искам да ми разкажеш всичко за моята правнучка, Джъстин. Имаш ли нейни снимки?

- Да, но са в хотела. „Чъраган Палас“.
- Искам да дойдеш при мен, в моята ялъ — предложи Габриел.
- Ще дойдеш ли, скъпа?
- Че къде другаде да отида, бабо?

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Чаят следобед винаги носеше радост и всички бяха щастливи, че са заедно, че Джъстин и баба ѝ най-накрая се намериха.

Габриел беше почти в екстаз от радост, че Джъстин е до нея на дивана, и от време на време стискаше ръката ѝ и я прегръщаше. Достави ѝ удоволствие, че внучката ѝ не е глезла и си е същото любещо създание, каквото беше и като малка.

На трийсет и две тя беше сърдечна, очарователна, харизматична, с естествени и непринудени маниери. Освен това беше станала прелестна жена. Имаше дълга руса коса, изваяни черти и огромни сини очи. „Висока и грациозна като моята майка — помисли си Габриел — и като моята баба. От нашия род е, няма никакво съмнение.“

Замисли се за Дебра, която определено беше Хардуик — помургава и чернокоса като красивия си баща. Дебра. Беше я изгубила много отдавна. Не само през изминалите десет години, но още от детството ѝ, откакто Питър Хардуик я възпита по свое подобие, сложи ѝ печат, че е негова, както бе постъпила и арогантната му майка. Беше я превърнал във фанатичка от малка. Стана глупава снобка с изключително мнение за себе си и за произхода си. Повлияха ѝ прекалено много и в известен смисъл съсипаха живота ѝ, втълпявайки ѝ очаквания, които бяха опасни — несъобразени със способностите ѝ и всъщност недостижими за нея. Гледаше почти всички отвисоко, изтъкана от класови предразсъдъци.

— Давам пени за мислите ти, бабо — обади се Джъстин, вглеждайки се в лицето ѝ.

— Не струват цяло пени. Но ти нямаш цена. Гордея се с теб, Джъстин, за това каква си станала.

— Може би нямаше да се гордееш, ако знаеше какво бях намислила — подсмихна се тя.

Габриел седеше до един висок прозорец. Сноп слънчева светлина позлатяваше сребрилата ѝ коса и озаряваше очите ѝ, и те станаха сини както в младостта ѝ.

Възрастната жена поклати глава, лицето ѝ засия.

— Никога не можеш да ме разочароваш и като дете никога не си ме разочаровала. Но кажи ми каква пакост беше измислила?

— Щях да публикувам снимката ти в обява в турски вестник. Обявата е за моя нов документален филм, но се надявах, че ако я видиш, ти или Анита, ще се свържете с мен.

— Това нито щеше да ме разстрои, нито да ме изплаши, би трябвало да го знаеш, скъпа. Нямаше да ме смути. Коя снимка между другото? Надявам се, че е хубава.

Джъстин се подсмихна.

— Помолих Ричард да ми я изпрати с куриер. Утре ще я получа... Подари ми я преди петнайсет години и е правена в къщата на чичо Трент в Лонг Айлънд. — Очите на Джъстин блеснаха изведнъж. — Знаеш ли, на нея си със синя рокля, същият цвят като този шарф.

— Спомням си съвсем ясно деня... значи ще правиш нов филм?

— Нарекох го „Биография на един град“, ще бъде за Истанбул, бабо. Отначало си измислих филма, за да привлече Ифет. Нали разбираш, всъщност дойдох, за да те намеря. Но през тази седмица се запалих.

— Наистина чудесна идея. Ще я осъществиш ли все пак, въпреки че ме откри?

— Да, бабо, защото идеята си заслужава, и за този град има какво да се разказва. Филмът, който току-що завърших, ще се излъчи през септември и дадох няколко интервюта за него в местните турски вестници, както и в тези, които излизат на английски. Надявах се, че ще прочетеш за мен и ще ме потърсиш в „Чъраган Палас“.

Габриел сви вежди.

— Кога са излезли?

— В началото на седмицата.

— Снощи с Анита се върнахме от Бодрум, на юг е. Бяхме там няколко дена и явно не съм ги видяла.

Джъстин кимна, поколеба се, после попита шепнешком:

— Знаеше ли, че Анита е писала на майка ми?

Габриел поклати глава и отговори също така тихо:

— Не знаех. Решила го е на своя глава, без да спомене и дума. Но когато Дебра не й отговори, се разтревожи и ми призна. Отначало се изплаших. Но не се изненадах, че дъщеря ми не се обади. През тези години писах много пъти на майка ти, но тя не ми отговори нито

веднъж... — Ифет се запъти към тях и Габриел смени темата: — Как попадна на Ифет?

— Приятелка на Джоан е. О, божичко, така се заплеснах, че забравих да съобщя новината на Джо! Извинете ме, трябва веднага да ѝ се обадя.

Ифет стоеше до дивана.

— Ще си тръгвам вече, Габриел... Джъстин. Анита любезно ме покани на вечеря, но мисля, че е по-добре да останете сами тази вечер. Имате да си говорите толкова много.

— Но аз те поканих на вечеря — напомни ѝ Джъстин.

— Да, много мило. Но това беше, преди да намериш баба си — засмя се Ифет. — Още не мога да дойда на себе си!

— Нито пък аз — възкликна Джъстин.

Габриел стана и прошепна:

— Много благодаря за помощта, Ифет. Никога няма да мога да ти се отблагодаря. Мисля, че по божия воля сте се разхождали по Босфора днес следобед. Наистина го вярвам. Не вярвам в случайности... Мисля, че има космически план. — Приблужи се до Ифет и я целуна по страната. — Надявам се, че ще те видя през следващите няколко дена.

— Със сигурност.

— Хайде, ще те изпратя до кея — каза Джъстин.

— Благодаря, но не е необходимо.

* * *

Джъстин и Ифет вървяха към кея през градината, опасваща вилата на Анита. По едно време Ифет каза:

— Баба ти е чудесна и много хубава. Англичанка от глава до пети.

— Да, прекрасна е. Анита също е привлекателна като баба, но по свой начин. Някак блага.

— Не мога да изразя колко се развълнувах, когато намери баба си. Беше истинско чудо.

— Късмет. Но така е в живота, нали знаеш? Изпълнен със странни обрати на съдбата, съвпадения, неочаквани събития, които са

като благословия. Знам само, че я намерих и нямам никакво намерение да я губя отново. — Джъстин замълча, после добави: — Не мога да ти се отблагодаря, помогна ми толкова много, Ифет, държа се с мен търпеливо и мило.

— Беше ми приятно. Ще снимаш ли филм?

— Да... Също така ще пусна обявата. Мисля, че идеята да се подберат истории за хората в Истанбул и за техния живот, не е за пренебрегване. Намеренията ми не са се променили. И все така искам да работя с теб.

— Разбира се, с удоволствие, Джъстин.

— Виж, Нури ни маха от кея.

* * *

Като се връщаше към старинната ялъ, Джъстин спря за момент и набра номера на Джоан. Тя не й отговори. Обади се и в нейния апартамент в Ню Йорк, но когато се включи телефонният секретар, остави съобщение за чудесната новина и затвори.

Щом влезе в гостната, усети промяна в атмосферата. Огледа се и забеляза, че Габриел и Анита са по-спокойни. Майкъл беше в другия край на стаята и говореше по мобилния телефон.

Отиде до баба си и каза:

— Току-що звънях на Джоан, но не я намерих. Оставих й съобщение. Тя ще ми се обади. Знам, че ще иска да говори с теб, бабо. Нали нямаш нищо против?

— Разбира се, скъпа — отговори Габриел. — Порасна пред очите ми, все едно е от нашето семейство. Как е тя?

— Все същата си е, винаги оптимистка като мен. Знаеш, че не мога да понасям мрачните хора. Омъжи се за един от онези типове от Уолстрийт, дете уж са голяма работа, но се оказа невъзможен. Разведоха се. Имат момченце, казва се Саймън и на години е колкото Дейзи. Джо се занимава с връзки с обществеността във филмовите продукции.

— Ами Дейзи? Каква е моята правнучка?

— Прилича на мен и на теб, бабо. Руса, със сини очи, висока, преждевременно развита, без да е досадна, сияйна като цветна пъпка.

Прелестна е.

— А майка ѝ?

— Памела почина преди две години — отговори Джъстин натъжено. — Имаше рак на матката и си отиде бързо. Ричард го понесе изключително тежко. Беше съкрушен.

— О, Джъстин, много съжалявам — натъжи се Габриел. — Горкият Ричард. Такава загуба се понася трудно.

Анита прошепна няколко съболезнователни думи и после попита по нейния изключително откровен начин:

— Ами ти, Джъстин? Мома ли си, омъжена, разведена?

Джъстин се разсмя.

— Не съм се омъжвала, затова не съм и разведена. Мома съм, волна като птичка и ми харесва така.

— Наистина ли? Ммм, това ме кара да се замисля, скъпа моя. — Докато говореше, искрящите ѝ черни очи се спряха на внука ѝ до прозореца и лицето ѝ придоби някак замечтано изражение.

Габриел забеляза и взе да се подсмива.

— Досещам се какво ти минава през ума.

Джъстин отмести поглед от баба си към Анита и после към Майкъл, в когото баба му се беше загледала. Отново се обърна към възрастните дами, забеляза заговорническите им изражения и за неин ужас усети, че се изчервява. Отвори уста да реагира бурно, но веднага я затвори, защото Майкъл тръгна към тях.

— Имах уговорена среща за вечеря, но я отмених. Така че съм волен като птичка — обясни той.

Анита се разсмя. Габриел едва се сдържа.

Джъстин седеше на дивана, беше все така смутена и не каза нищо. Лицето ѝ остана безизразно.

Анита изрече тихо:

— Странно как се изрази, Майкъл.

— Как се изразих, бабо?

— „Волен като птичка“. Само преди секунди Джъстин каза същото. Но имаше предвид нещо друго.

Той не обърна внимание на забележката ѝ, взе стол и седна срещу Джъстин.

— Трябва да решиш тази вечер ли ще се преместиш при Габриел или утре сутринта.

— Тази вечер, разбира се. — Погледна баба си и попита: — Удобно ли ти е?

— Не ставай глупава, естествено, че ми е удобно. Защо да чакаме до утре? Не чакахме ли достатъчно дълго да бъдем заедно?

— Правилно — отговори Майкъл, преди младата жена да отвори уста.

Взря се в него и си помисли, че определено знае как да поеме командването в дадена ситуация. Той я погледна с такава топлина, че тя почувства отново онова странно напрежение и веднага се извърна, съзнавайки как ѝ въздейства.

— Как искаш да отидем, за да си събереш багажа и да напуснеш хотела, с кола или да прекосим Босфора с нашата моторница?

— Както ти е удобно, Майкъл — успя все пак да проговори.

— По моста сигурно има голямо задръстване — отбеляза Анита.

— Така си е. Тогава значи е решено. Отиваме с моторницата. — Той стана. — Шюкри, нашият капитан, ще почака да ни върне навреме за вечеря. — Като хвърли поглед към Габриел, попита нежно: — Съгласна ли си, Габи?

— Да.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Майкъл Долтън седеше на терасата на „Чъраган Палас“ и пиеше бяло вино, докато чакаше Джъстин да събере багажа си.

Беше изправен пред дилема и се чудеше как да я разреши. Преди с Джъстин да излязат от вилата на баба му, за да дойдат тук, Анита го дръпна настрана и му каза да се погрижи за сметката на Джъстин в хотела. Когато възрази, баба му настоя.

Колебанието му се дължеше на впечатлението от Джъстин Ноулан. За няколко часа, които тя прекара във вилата, той разбра, че е независима, със силен характер и много самостоятелна.

Искаше се доста кураж от нейна страна да дойде тук, без да разполага с адреса на Анита. Това също му показва, че тя много обича Габриел и че е била твърдо решена да я открие. Рискувала е, когато е тръгнала, нямала е представа какво ще се случи. Заключение, което си направи, бе, че Джъстин не е от хората, които разрешават друг да им плаща сметките.

И така, реши да действа по интуиция.

Засмя се в себе си, защото съзнаваше отлично, че я харесва много, че го привлича непреодолимо и не желае по никакъв начин да я разстройва.

Майкъл имаше слабост към brunetki, въпреки това копнееше да грабне в прегръдките си тази висока, дългокрака блондинка, която възбуждаше у него такова сексуално желание, че направо се изплаши от себе си. Не беше негов тип и все пак сърцето му се разтуптя, когато застана близо до него в гостната, и после в моторницата, когато се разлюля от минаващи лодки, и Джъстин залитна към него.

Не беше от женкарите, нито пък прескачаше от жена на жена, дори на по-млади години. Беше придирчив и някак консервативен в предпочитанията си. Между любовните си истории дълго време беше оставал сам, а тази вечер изпитваше силно желание към Джъстин, макар че скъса с Ванеса едва преди няколко месеца. Ванеса. Джъстин. Боже, бяха толкова различни, колкото можеха да бъдат различни две жени...

Престана да размишлява и се изправи пъргаво, като видя, че Джъстин идва към него с усмивка на лицето. Забеляза веднага, че се е преоблякла. Сега беше със синя копринена блуза, морскосин панталон и син шал. Дългата ѝ руса коса блестеше; беше се гримирала.

Той се усмихна и ѝ поднесе стол.

Тя седна и каза:

— Извинявай, че се забавих, но реших да се преоблека... вечер тук захладнява. Както и да е, тук съм. Оставих багажа си при портиера и платих сметката. Всичко е уредено.

— Платила си сметката! Това означава, че ще ям бой от Анита.

— Образно казано, разбира се.

— Образно казано, да. Помоли да прехвърля твоята сметка на нейната. Но трябва да призная, че се поколебах, не ми се искаше.

— О, защо? — попита Джъстин и го погледна втренчено. Сега, когато беше пак с него, осъзна защо не престана да мисли за този мъж, докато беше в стаята и събираше багажа си. У него имаше нещо, което я привличаше, възбуждаше желание да го опознае по-добре.

— Реших, че си от жените, които не приемат да им се плащат сметките... че може би ще се обидиш.

— Нямах да се обидя, но не бих ти разрешила да прехвърлиш моята сметка на тази на Анита, защото не е необходимо.

— Значи съм постъпил правилно.

— Да.

— Ще изпиеш ли чаша вино, преди да тръгнем?

— Една заради вълнението — засмя се тя.

Той също се засмя, схващайки веднага аналогията, и направи знак на сервитьора да донесе вино.

Попита Джъстин:

— Кога ще дойде Ричард да види Габриел?

— Веднага, щом се освободи. Има още цяла седмица работа по монтажа на инсталациите. Архитект е на нов, луксозен хотел в Батъри Парк. Гори от нетърпение да дойде, както можеш да предположиш.

Майкъл кимна. Изпитваше силно желание да разбере нещо повече за нея и след като бяха насаме, смени темата:

— Спомена един от филмите си, нещо за деца с пушки. За какво се отнася.

— Точно за това. Заглавието му е „Деца с пушки: малките войници на Африка“. Спечелих „Еми“ за него... Снимах го преди няколко години.

— Поздравления, за наградата, имам предвид. Съжалявам, не съм го гледал, но темата винаги ме е интересувала.

— Ще ти дам копие, ако искаш... но защо те интересува тази тема, Майкъл? — погледна го тя.

Преди той да отговори, сервитьорът донесе виното. Чукнаха се и Майкъл отговори:

— Предполагам, защото често съм ангажиран в някаква война. Най-различни войни.

— О, как така? Военен ли си?

Майкъл поклати глава и отпи от виното.

— С какво тогава си изкарваш хляба? — продължи да пита Джъстин, изненадана сама от себе си.

— Управлявам охранителна компания. Главният офис е в Манхатън, имам още два — един в Лондон и един в Париж. Всъщност следвах право, после история, дипломирах се, но не станах адвокат, за изненада на родителите си.

— Мога да си представя. Значи твоята майка е дъщеря на Анита.

— Да. Казва се Корнелия и също е адвокатка. — Подсмихна се. — Е, учила е право в Харвард, където се е запознала с Лари Долтън, моя баща. Дипломира се е, но не е практикувала. Влюбила се, омъжила се и много бързо ме родила, след това и сестра ми Алиша.

— И ти ли си завършил Харвард? — попита Джъстин, изпълнена с любопитство, и осъзна изведнъж, че изпитва необходимост да разбере какъв е в действителност.

— Да, и следването ми беше много интересно. За щастие разбрах, че не ставам за адвокат. Един ден имах нещо като просветление. Осъзнах, че изпитвам силен патриотизъм и трябва да служа в Сикрет Сървис. Исках да служа на родината си. Точно това и направих.

— Значи стана агент в Сикрет Сървис? — вдигна тя вежди.

— В края на краищата, да. Преминах много сериозен курс на тренировки в академията във Вашингтон.

— Охранявал ли си президента?

— През последната година на работата ми там. Претърпях инцидент, нямах късмет и окото ми пострада. Зрението ми намаля и очевидно не бях годен да пазя президента или някой друг. Затова предприех следващата стъпка. Напуснах службите и основах охранителна компания, но работя главно на бюро, управлявам бизнеса. От време на време обикалям моите офиси... — Майкъл прекъсна, понеже телефонът му зазвъня. — Ало?

— Майкъл, баба ти е. Къде сте? Да не се загубихте?

— Не, бабо — засмя се той. — Съвсем скоро ще дойдем.

— О, добре. Габи и аз... ами, липсват ни.

— До скоро. — Като прибра телефона в джоба си, Майкъл погледна Джъстин, все още усмихвайки се. — Нали разбра?

— Да. Двете не са ли направо изумителни?

Майкъл я погледна внимателно и кимна.

— Обзалагам се, че си очаквала да намериш две стари дами с проходилки, но попадна на две сладурани, издокарани с рокли на „Валентино“ и на високи токчета. Готови за подвизи, както би се изразила Габриел.

— Наистина очаквах това и останах изненадана.

* * *

Движението през Босфора беше намаляло, вълнението — утихнало и пътуването до азиатския бряг мина много по-леко. Майкъл зададе на Джъстин много въпроси — за Ифет, как я е открила, какво са предприели двете, за да намерят Габриел.

Тя му отговаряше бързо с обичайната си откровеност и той се възхити на нейните находчивите идеи, изобретателност и упоритост.

— Свалям ти шапка, Джъстин — каза, когато тя свърши с обясненията. — Идеята за обява е направо блестяща. Освен да привлечеш внимание към себе си и да предупредиш Анита, че си тук, мисля, че молбата към жителите на Истанбул да ти разкажат техните истории за града е била... и е... интересна. Сигурен съм, че моята баба знае много истории, които ще ти разкаже.

— Тогава тя ще бъде моята първа събеседница — усмихна му се Джъстин. — В известен смисъл един документален филм също

разчита на късмет. Дойдох тук, за да намеря Анита и чрез нея — баба. Но не исках да влизам в лични подробности с Ифет, затова ѝ казах, че проучвам идеята за документален филм. Но само се оправдах така, докато не започнах да обикалям града и осъзнах неговата пленителна история. При мен това е съвсем естествено.

Майкъл кимна, погледна я за миг с леко присвити очи и попита:

— Да си била случайно на терасата на „Чъраган Палас“ миналия петък? Късно следобед?

— Да, бях. Защо?

— Забеляза ли един мъж, който те зяпаше влюбено?

Тя го изгледа дълго и възкликна:

— Да, забелязах. Приличаше на англичанин и постоянно ми хвърляше погледи. После при него дойде друг един — висок, тъмнокос. О, боже! Ти ли беше? Не исках да окуражавам онзи мъж, затова не му обърнах никакво внимание. Пиших си бележките и забравих за него, и затова не те видях в лице.

— Аз също не се оглеждах, защото щеше да бъде невъзпитано и може би щях да те поставя в неудобно положение. Той е безобиден, просто харесва хубави жени, но само ги заглежда, Джъстин. — Майкъл се подсмихна. — Щастливо женен е.

— Значи е твой приятел?

— Клиент и приятел.

Майкъл се облегна, по лицето му мина странно изражение и взе да клати глава.

Джъстин, която остро чувстваше присъствието му и забелязваше всичко, попита:

— Какво има? Изглеждаш изключително странно.

— Изведнъж си спомних нещо много ясно. Моят приятел ме караше настойчиво да се запознаем с теб и да те поканим на питие. И ако беше успял, щеше да се наложи да дойда с него при теб. Щяхме да се представим. Ти нямаше да знаеш моето име, но аз твоето щях да знам. Джъстин Ноулан от години има място в моя живот.

— И ако го беше чул, щеше да ми кажеш, че си внук на Анита, че познаваш баба ми и пак опираме до късмет.

— Точно това си мислех — отговори той и поклати отново глава.
— Пропуснат шанс.

— Вярно е, но пък късметът не ме изостави... — Замълча изведнъж и се загледа в морето.

Майкъл забеляза и попита:

— Сега твоето изражение стана странно. Какво си помисли току-що?

— Чудя се в живота всичко ли е... късмет? Случайности, късмет, прежеждия, изпитания, които те връхлитат изневиделица?

— Не знам, но на мен ми се е налагало да се справям в живота с много случайни стечения на обстоятелствата, лични и професионални... ненадейни срещи, които са се оказвали от голямо значение, радвал съм се и на късмет.

— Моята баба не вярва в случайността в живота. Според нея има божествен план. Когато бяхме малки, обичаше да повтаря думите на онази песен: „Бъдещето е пред нас. Каквото е писано, ще стане“. Каза на Ифет, че по божия воля сме били този следобед на Босфора, по божия воля и тя е била там, и затова сме се намерили.

— Предполагам, че по божия воля се е случило този петък, а не миналия.

„По божия воля съм в Истанбул, а не в Париж“ — помисли си той. По принцип беше планирал пътуване до Париж, за да се срещне със своите френски клиенти, но после най-неочаквано промени намеренията си и реши да дойде тук, без никаква специална причина. И това ли беше късмет?

Джъстин попита:

— Баба ми разказвала ли ти е много за мен? Имам предвид, че по думите ти от години имам място в живота ти.

— Да, тя говори за теб от време на време от много години, дори преди това нелепо отчуждение, преди проблема с майка ти. Знаеш ли за какво става въпрос?

— Не знам, Майкъл, но непременно ще разбере. И съм напълно убедена, че вината е на майка ми, а не на баба.

— Не бих се изненадал — съгласи се Майкъл. — Пристигнахме. Шюкри ще ни помогне за багажа.

* * *

След няколко минути вратата се отвори и баба ѝ застана усмихната на прага на нейната ялъ.

— Нямах много багаж, скъпа — удиви се Габриел.

— Пътувам с малко багаж, бабо — обясни Джъстин, спусна се към нея и я прегърна.

Майкъл се обърна към Шюкри:

— Подай ми саковете, моля те, и много ти благодаря. Повече няма да имаме нужда от теб тази вечер. Ще се видим утре сутринта.

Шюкри кимна усмихнато и изчезна зад завесата от увиснали клони.

Габриел поведе внучката си вътре, като ѝ говореше:

— От години това е моят дом, скъпа, и мисля, че ще ти хареса.

Майкъл се обади:

— Разбира се, че ще ѝ хареса. — Влезе заедно с тях и внесе двата сака на Джъстин. — Оставям ви за малко. Трябва да се обадя по работа в Ню Йорк. После ще вечеряме заедно.

— До скоро — промърмори младата жена. — Благодаря ти, Майкъл.

— За мен беше удоволствие.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Щом останаха сами, Габриел хвана Джъстин за ръка и каза:

— Ела, скъпа, да отидем в малката всекидневна. Чувствам необходимост да говоря с теб, а за вилата имаме предостатъчно време, след като ще бъдеш при мен.

— И аз, бабо, горя от нетърпение да говоря с теб. Преди да кажеш каквото и да било, ще задам първия си въпрос. Въпросът, който ни измъчва с Ричард. Каква е причината за тази раздяла?

— Да седнем до камината. По това време на годината винаги ми я палят... вечер захладнява... и ще ти разкажа всичко, което искаш да знаеш.

Джъстин седна на удобно канапе срещу баба си.

— С Ричард нищо не знаехме, преди да пристигне писмото и да го отворя аз.

— Слава богу, че си го отворила ти — развълнува се Габриел. — Ако го беше препратила на майка си, щеше да сглумиш и ние двете сега нямаше да седим пред камината.

— Какво се случи между вас, бабо?

Възрастната жена не бързаше да отговори и Джъстин попита пак:

— За пари ли се скарахте?

Габриел загледа внимателно внучката си, мислейки си колко е умна.

— Отгатна от пръв път, скъпа. Главно за пари беше... Дебра е някак сребролюбива, алчна, когато става въпрос за материални неща. Никога нищо не ѝ е достатъчно и съм сигурна, че си е все същата, нали?

— Вълкът козината си мени, но нрава — никога, бабо, и тя все още е такава. Но да си кажа честно, с Ричард не я виждаме често, откакто отиде да живее в Бевърли Хилс преди осем години. Двама съпрузи и два развода напоследък, но все си мисля, че отново е на лов за богат съпруг. Затова не идва в Ню Йорк. Бевърли Хилс сега е нейният предпочитан ловен район.

— Бих казала, че в Палм Бийч уловът е по-богат. Там няма ли повече вдовци? — попита с леко саркастичен тон Габриел.

Джъстин избухна в смях:

— О, стига, бабо! Никой не е като теб. Както и да е, разкажи ми, моля те, как скъсахте.

— Ще ти разкажа. — Габриел се взря във внучката си. — Когато баща ти почина преди дванайсет години, майка ти поиска веднага да поеме контрола на изложбения салон и магазина в сградата на D & D. Каза ми, че ще го управлява като баща ти. Отговорих ѝ, че няма как да стане, понеже на мен това ми е работата. Естествено веднага се развика, разкрещя се, изнесе цял спектакъл. Щом се поуспокои, ѝ обясних, че компанията за внос е моя собственост. Наемът на изложбения салон и на магазина беше на мое име и бях финансирала повечето от дейностите. Не ми повярва, разбира се. За нея беше даденост, че е на баща ти, но той на практика беше вложил съвсем малка сума. В края на краищата се наложи да ѝ покажа всички документи, за да я убедя.

— Значи моят баща е работил при теб, а не обратното, и въпреки това всички са мислели, че компанията е негова — прошепна Джъстин.

— Знаех, но за мен нямаше значение. При цялото ми уважение, слуховете не разпространяваше баща ти, а майка ти. Но с него бяхме страхотен екип. Той работеше с удоволствие с мен, както и аз с него. Свали голям товар от плещите ми. Плащах му добра заплата и той беше наистина доволен. Майка ти си имаше своя компания за вътрешно обзавеждане и също печелеше. Но нейният бизнес нямаше онзи успех, както внушаваше на хората.

Габриел се натъжи. Въздъхна и каза:

— Майка ти е ужасен инат от деня на нейното раждане и се опасявам, че си е такава до ден-днешен.

— О, бабо, аз ли не знам. Много отдавна с Рич разбрахме, че е от онези, дето знаят всичко. Все пак едно нещо ме изненадва. Бяхме останали с убеждението, че нейната компания се радва на голям успех. Постоянно пътуваше, както добре знаеш. Казваше, че е по работа. Чудех се, особено като пораснах. — Джъстин погледна баба си красноречиво. — Не исках да те прекъсвам, моля те, продължавай.

— Реших, че най-доброто е да ѝ плащам заплата на баща ти всеки месец, за да ми се махне от главата и да не пречи в магазина.

Направих го да има мир и спокойствие и за да запазя бизнеса си на същото ниво. Спомняш си Едгар Кларк. Работеше при нас, докато баща ти беше жив. Повиших го на позицията на баща ти, стана управител и свърши добра работа за мен. Особено когато бях в Лондон или пътувах. Най-накрая реших да ликвидирам изложбения салон и магазина, за да прекарвам повече време в Лондон и тук, в Истанбул. В последна сметка вие бяхте вече в колежа.

— Спомням си, бабо, но много ни липсваше, когато те нямаше. Татко почина, мама вечно отсъстваше. — Джъстин помълча за малко, преди да добави тихо: — Защо те нямаше цели десет години?

— Няколко неща, скъпа. Около година преди това затворих магазина. Престанах да изплащам на майка ти заплатата на баща ти. Компанията за внос вече не съществуваше. Какво повече? Но именно заради това тя ме посети в Лондон през 1994 година. Къщата на леля Берил още беше моя и тя отседна при мен, стараяше се да бъде мила, тъй че повярвах... Гласът на Габриел потрепери, тя замълча, покашля се, преди да продължи малко неуверено: — Един следобед, когато бях излязла на среща, разбила писалището ми. Можеш ли да повярваш? Най-безочливо разбила ключалката. Откраднала бижутата, които леля Берил ми беше оставила в завещанието си. Плюс голяма сума пари. Дебра прочела също така личните документи и всъщност заради тях се развилня. — Габриел издуха носа си и избърса с кърпичката очите си. — Бях потресена, че собствената ми дъщеря не зачита личния ми живот и краде от мен.

Джъстин се ужаси и взе ръката на баба си.

— Не плачи, бабо. Аз съм при теб и Ричард ще дойде скоро, и ще те накараме да забравиш мъката, която ти е причинила. Обещавам ти.

Габриел се усмихна едва-едва, кимна и притихна.

След няколко минути Джъстин попита:

— Върна ли си бижутата? Ами парите?

— Да, защото допусна грешка. Кражбата стана, когато прислугата беше в почивка. Не можеше да обвини тях, също така нямаше следи от взлом в къщата. Затова беше очевидно, че майка ти е взела бижутата, парите и документите. Не намери никакво оправдание и беше принудена да върне всичко.

— А какви документи е намерила, бабо?

Габриел доста време мълча, преди да отговори:

— Намери брачното ми свидетелство. Научи, че съм се омъжила за чичо Трент година преди да умре. Оттогава има четиринайсет години.

— Щастлива съм, че си се омъжила, бабо! Той те обожаваше и беше прекрасен човек — мил, сърдечен. Но защо не си казала на никого? На татко? На мен и на Рич? Или на нашата майка, твоята дъщеря?

„Така наречената“ — помисли си Джъстин, като си спомни коварството на майка си.

— Казах на баща ти. Всъщност той ме накара да се омъжа за Трент и...

— Защо татко те е накарал да се омъжиш? — прекъсна я тя.

— Защото с Трент бяха на едно мнение, и двамата настояваха да се оженим, за да се предпазя, ако се случи нещо с Трент. Разбираш ли, той беше по-възрастен от мен, откриха, че е болен от левкемия година преди да почине, и макар че бяхме от много години заедно, аз все отказвах да се омъжа за него.

Габриел замълча, поклати глава унило, сякаш не намираше оправдание за поведението си. Втренчи се в празното пространство и потъна в мислите си.

След няколко секунди, докато Джъстин чакаше търпеливо да се съвземе, тя най-сетне продължи:

— Трент искаше на всяка цена да бъде негова жена, понеже ме обичаше, обичаше ме от деня на запознанството ни, и понеже му оставаше малко време. Искаше също така да ме осигури. Никога не се беше женил, нямаше деца, но имаше сестра и племенник. Като адвокат знаеше много добре на какво са способни роднините, когато става въпрос за пари. Досети се, че сестра му и нейният син могат да оспорят завещанието, ако не съм негова съпруга.

— Разбирам — промърмори Джъстин. — Това са искали да предотвратят татко и чичо Трент.

— Точно така. Затова най-после се съгласих да се омъжа за Трент, като настоях да завещае на сестра си и на племенника си къщата в Лонг Айлънд и апартамента в Ню Йорк. Не исках неприятности. Не съм алчна и се съгласих да се омъжа, за да бъде щастлив Трент.

— Чичо Трент съгласи ли се?

— Отначало се противопостави, но после отстъпи и остави двата имота на сестра си и на племенника си, които между другото бяха не само изненадани, след като почина Трент, но и много щастливи, че получават наследство.

— Чичо Трент е бил щедър — прошепна Джъстин и направи гримаса. — Значи мама е намерила брачното свидетелство и това я е вбесило. Едно нещо не ми е ясно... защо все пак? Чичо Трент тогава е бил покойник.

— Ще стигна и дотам, но нека да ти обясня нещо друго. Преди години, много отдавна, майка ти и баща ти още не бяха женени, открих красиво имение в Кънектикът. Казваше се „Индианско бърдо“, домът, който всички ние обичахме, с изключение на майка ти. Трент го купи на мое име. Винаги е бил мой и все още е...

— „Индианско бърдо“ е твоя собственост! Не е на мама! — Джъстин беше зашеметена и отново си помисли каква патологична лъжкия е майка ѝ.

— Да, Джъстин — отговори Габриел. — Когато майка ти дойде в Лондон, поиска да ѝ прехвърля „Индианско бърдо“. Обясних ѝ, че е невъзможно, понеже имотът е под попечителство. Тръстът „Съмърсет“ беше основан няколко години преди това и „Индианско бърдо“ е под опеката на тръста, за да го получите ти и Ричард, след това вашите деца, после техните деца и така нататък. Един ден, когато умра, вие ще го наследите. В тръста няма нищо скрито-покрито. На майка ти никак не ѝ хареса новината за тръста „Съмърсет“. Напомних ѝ, че никога не е обичала, дори не е харесвала къщата, но може да живее там, докато съм жива. След това ще бъде ваша и вие с Ричард ще решавате какво да правите.

— Бабо, радвам се много, че ще наследим „Индианско бърдо“, и Ричард ще... много ти благодаря. Не знам какво друго да кажа. Толкова е щедро от твоя страна и някак си едно „благодаря“ ми се струва недостатъчно.

— Вие сте моето семейство. След като леля Берил почина, нямам други близки роднини. Тя беше последната от рода на майка ми, с изключение на мен. Сега ти и Ричард ще продължите рода... Вие и вашите деца след моята смърт. Колкото до майка ти, не знам какво да кажа.

Джъстин се трогна, развълнува се така дълбоко от разказа на баба си, че не можеше да говори. Седеше съвсем притихнала и се мъчеше да се успокои.

Най-после пое дълбоко дъх и прошепна:

— Обзалагам се, че Дебра е побесняла.

— Беше ужасно разярена. Тогава се закле повече никога да не ми проговори, никога да не ме види, да ме изхвърли от вашия живот.

— Значи тази е била причината за раздялата. Както сама каза „материални неща“. Бабо, искам...

— Може ли да довърша, преди да ме попиташ?

— Да, моля те.

— Важно е да знаете, че тръстът беше основан, когато бяхте деца, защото знаех колко много обичате имението, Тони също. Баща ви го обичаше с цялото си сърце и ако беше жив, щеше още да живее там, затова го включих в „Съмърсет“.

— Но не и майка ми.

— Да, Джъстин, доколкото става въпрос за къщата. За нея няма никаква стойност, освен пазарна. Щеше да я продаде начаса.

Джъстин се загледа в баба си замислено и най-после попита:

— Защо не се омъжи за чичо Трент, когато беше по-млада? Защо си чакала, докато татко не те е накарал? Защото чичо Трент е бил болен и татко е знаел, че няма да живее дълго ли?

Габриел въздъхна дълбоко, сините ѝ очи, блестящи от интелигентност, се спряха върху Джъстин.

— Всъщност винаги съм копняла да се омъжа за него. Но не можех. Имаше ужасна пречка, разбираш ли?

Джъстин присви очи и се разгорещи:

— Майка ми! Тя е била ужасната пречка. Не харесваше Трентън Сондърс. Почувствах го, когато бяхме малки. Все се противеше, когато тръгнахме с теб за Лонг Айлънд. Тя е била пречката, нали?

— Тя беше. Но, скъпа, как си разбрала, че не харесва Трент?

Габриел изглеждаше искрено учудена.

— Бях много наблюдателна, ако си спомняш. И тя всъщност не криеше антипатията си към него, дори бих казала сега — омразата си. Изпитваше силна омраза към чичо Трент и не мога да си представя защо. Той беше толкова мил и чаровен.

— Така е. Баща ти обичаше Трент, обичаше и мен и в края на краищата ме накара да разбера. Каза ми: „Да върви по дяволите проклетата ти дъщеря, живеј живота си, бъди щастлива и дай щастие на този предан мъж, докато е още на тази земя“. Никога не забравих думите на баща ти.

— Къде се оженихте, бабо?

— В кметството в Ню Йорк. Баща ти дойде с нас, като се пошегува, че иска да е сигурен, че наистина ще се оженим. След това ни заведе на обяд в изискан френски ресторант. Не казахме на никого, освен на Анита, която познаваше Трент добре, и на Лари Долтън, бащата на Майкъл и мой адвокат.

— О, бабо, мила, каква история само! Да беше се омъжила години по-рано...

Джъстин замълча. Миналото си е минало, нищо не може да се промени.

Габриел каза:

— Бяхме женени законно година. Но колкото до мен, бяхме женени през всичките години, през които бяхме заедно. Всъщност трийсет години и както казах веднъж на Трент: „Лист хартия няма да промени нищо за нас, нито ще промени живота ни“. И той се съгласи.

— Но когато стане въпрос за завещание и правни въпроси има значение, нали, бабо?

— Разбира се, скъпа. Преди малко те прекъснах. Какво искаше да ме попиташ?

Джъстин пое дъх и като си помисли за онова, което щеше да каже, и ѝ стана гадно.

— Бабо, сигурно си се питала защо с Ричард не те потърсихме преди десет години и след това никога...

— Помислих си, че майка ви е разказала някоя ужасна история за моето поведение или ви е внушила, че страдам от деменция, може би алцхаймер, и съм настанена в старчески дом.

Очите на Джъстин се напълниха със сълзи, които се затъркаляха по страните ѝ. Тя изрече сподавено:

— Тя ни каза... каза ни, че си умряла, че си загинала в самолетна катастрофа.

— Боже мой! — Очите на Габриел се насълзиха. — О, горкичката ми, с Ричард сигурно много сте се разстроили. Как е могла

дъщеря ми да изрече такава ужасяваща лъжа.

Джъстин стана, отиде до баба си, коленичи до нея и взе ръцете ѝ. Ръце, които се бяха грижили за нея, когато беше болна, които я бяха успокоявали, щом се натъжеше. Тези любящи, грижовни ръце, вече старчески, и тя се наведе и ги целуна.

— Разстроени не е точната дума, бабо. Бяхме съсипани и тъгувахме за теб години наред. Когато разбрахме, че си жива, останах поразена и нямах търпение да те откроя, Ричард също. Разтревожихме се как си... опасявахме се, че си повярвала, че не ни пука, че не те обичаме, но ти знаеш, че те обичаме.

Габриел се приведе и я прегърна силно.

— Никога не ми е минавало през ум нещо лошо за вас. Никога. Знаем от какво тесто сте... С баща ви се грижихме за вас през годините, когато се формира характерът.

Габриел избърса очите си, Джъстин също, после изведнъж се спогледаха и се разсмяха.

Габриел каза:

— Благодаря ти, че ме намери.

Джъстин погледна баба си право в очите и изрече:

— Искам да те попитам нещо.

— Питай.

— Защо не дойде веднага в Ню Йорк да се срещнеш с мен и Ричард. Майка ни нямаше да ни повлияе. Знаем, че е лъжкиня и измамница. Щяхме да повярваме на теб, бабо.

— Мислех, че не искате да ме виждате, че не искате да имате нищо общо с мен. Дебра беше така вбесена, че чак ме изплаши. С думи може да те съсипе, както знаеш. И тогава, тъкмо бях събрала кураж и възнамерявах да летя до Ню Йорк, получих писмо от нея с приложен имейл от теб и Ричард.

Габриел отиде до писалището и извади някакви листове.

— Майка ти ми писа следното: „Майко, предупреждавам те. Чувствата на Джъстин и Ричард към теб са същите като моите. Не те искат в семейството. За тях си само една лъжкиня. А ти си точно такава. Отказват се от теб, както и аз. Стой далеч от нас. Дебра“.

Джъстин остана смаяна.

— Това е ужасно. Не е вярно. Честно, не е.

— Този имейл от теб до нея беше приложен към писмото. В него пише: „Мила мамо, всеки, който лъже като твоята майка, няма място в живота ни. Постъпила си правилно, като си се отказала от нея. И ние се отказваме от нея. На твоя страна сме. С обич Ричард и Джъстин“. Съжалявам, но повярвах.

— Моля те, бабо, мога ли да погледна имейла?

След като го прочете, Джъстин заключи:

— Изпратен е от моя компютър. Но не е от мен. Фалшив е. Тя се е добрала до компютъра и го е изпратила до себе си. Какво двуличие!

— Знам какво имаш предвид — отвърна Габриел.

— Как ѝ е хрумнало да измисли тази самолетна катастрофа! Докъде е стигнала!

— Много странно, претърпях автомобилна катастрофа точно когато се върнах в Истанбул преди десет години. Бях инвалид няколко месеца със счупен крак и рамо. Дълго не можех да пътувам.

— Благодаря на бога, че те намерих, бабо. Благодаря му и за късмета.

Джъстин погледна към сводестата врата. Внезапна усмивка озари лицето ѝ.

— Добър вечер, дами — поздрави ги Майкъл, влизайки в стаята. — Трябва да ви отведе по нареждане на моя шеф, наричан още Анита. Ще се радва да вечеряте с нас. Тук съм да ви охранявам по пътя през двора.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

Беше хубава вечер, небето беше осеяно с ярки звезди. Сребърният диск на луната изглеждаше измамно близо, сякаш нарочно беше увиснал над градините като във филмов декор. В далечината Босфорът проблясваше на лунната светлина.

Френските прозорци бяха широко отворени и вътре в къщата нахлуваше сладкото благоухание на цветята, примесено с лек дъх на море, с който бе пропит топлият въздух.

Трапезарията във вилата на Анита беше нестандартна — кръгла, с куполовиден таван, стени, боядисани в розово, и керамичен под. Кръгла маса за хранене заемаше централно място с дълга до пода покривка с ярки, източни мотиви и старинни френски столове.

Анита, облечена с кафтан от коприна в цикламени и виолетови тонове, побърза да посрещне Габриел, Джъстин и Майкъл. Усмихна се сърдечно и ги покани с жест да влязат. Хвана за ръка Джъстин и я поведе, обяснявайки:

— Мехмед приготви за вечеря менюто за вашия неделен обяд, защото Габи ми каза колко си обичала неделните обеда, когато си била малка. Решихме, че това ще ти хареса най-много.

Джъстин се разсмя и погледна баба си.

— Никой от нас не може да го сготви, както трябва, бабо, след като се върна в Лондон.

— Мехмед ще го сготви. Той е специалист — отвърна Габриел и сините ѝ очи заблестяха от щастие.

Анита ги настани на масата — Джъстин до Майкъл, Габриел срещу внучката ѝ. Радостта на Габриел, че внучката ѝ е пред нея, нямаше граници и след като разбра причината внуците ѝ да не я потърсят досега, най-после се успокои. Джъстин поглеждаше скришом баба си и си помисли колко е хубава все още, колко по-млада от годините си изглежда.

Това се дължеше на няколко причини: гъста коса, платиненоруса, каквато винаги е била, високо чело и високи скули, тен, плюс

изключителна виталност, чието излъчване внушаваше усещане за младост. Джъстин забеляза колко пъргаво и грациозно се движи.

Джъстин не можеше да не им се възхити, на нея и на Анита. И Анита беше пълна с енергия, също като нейната баба, и също в добра форма. Хубава жена, умна, уравновесена, с къса, къдрава кестенява коса и блестящи черни очи. Джъстин разбра, че двете са много близки, и преди малко забеляза, че си разменят многозначителни погледи.

След като си наляха вино и вдигнаха тост, Анита докосна ръката на Джъстин.

— Извинявам се отново, че забравих да напиша адреса си на плика. Глупачка! Къде съм се заплеснала? — Изглеждаше ядосана на себе си и поклати глава учудено. — Сигурно започвам да забравям на моята възраст.

— Не, не забравяш — взмути се Габриел. — Остави възрастта. Бързала си да пратиш писмото. Така предполагам.

Джъстин се обърна към Анита и каза мило:

— Нали ви намерих, друго няма значение.

Майкъл се намеси:

— Джъстин, мога ли да те попитам нещо?

— Разбира се.

— Не ви ли хрумна да наемете частен детектив да ги открие?

Той изглеждаше озадачен и я погледна странно.

— Да, естествено. С Ричард обсъдихме тази възможност още преди да замина от Ню Йорк. Но решихме да не наемаме, защото не искахме да разстроим... — Тя замълча, явно притеснена.

Той се разсмя и довърши нейното изречение:

— Две стари дами. Нали това щеше да кажеш, Джъстин?

Тя кимна и се разсмя заедно с него. Анита и Габриел — също, понеже много добре съзнаваха, че изобщо не приличат на старици. Ни най-малко с техните прически, обувки с високи токчета, елегантни туники и ярко червило.

След малко влезе Зейнеб с голям поднос и Анита обясни на Джъстин:

— Това е лакерда, местен вид риба от Черно море.

Джъстин си сервира две тънки парченца и резен лимон.

— Изглежда вкусно — промърмори.

Майкъл подхвана разговор с нея за местата в Истанбул, които е обиколила, докато е била „на лов за Габи“, така се изрази той, и двете баби също се поинтересуваха какви забележителности е видяла, къде е била.

— Ходих в един хан — каза им тя.

— Нима? — учуди се Анита и я погледна. — Кой хан?

— „Везир хан“. Ифет ме заведе в „Пунто“ и...

— О, божичко, магазинът за килими! — прекъсна я Габриел. — От няколко години не съм ходила там. Познавах собственика много добре.

— И аз го разбрах — отговори Джъстин и им разказа защо са отишли в магазина. Каза им, че собственикът помни баба й, даже я назовал Габи. Габриел и Анита се спогледаха и се усмигнаха.

Майкъл каза:

— Много умно от твоя страна, Джъстин — захили й се той. — Цял детектив си.

Тонът му беше шеговит.

— Всъщност не съм, Майкъл — отговори тя сдържано, макар че се подразни от тона му. — Бях журналистка, преди да се захвана с документалните филми, тъй че знам нещичко за това как да изроя информация.

Габриел помоли тихо:

— Разкажи ни повече за последния си филм, Джъстин. Много бих искала. Имаш ли нещо против?

— Не, разбира се, че не, бабо. Той е за човек, смятан за най-големия жив художник, Жан-Марк Бретон — живописец и скулптор. Снимах историята на неговия живот и на неговото изкуство, като съсредоточих вниманието върху изкуството му. Филмът е два часа. В момента тече реклама за него. Ако пуснете телевизора малко по-късно, ще я видите. Дадох няколко интервюта в истанбулски вестници за „Доказателство за живот“ с надеждата, че може да ме видите и да разберете, че съм в Истанбул.

— Не бяхме тук. О, скъпа, колко жалко, че сме пропуснали рекламата и интервютата — поклати глава със съжаление Анита.

Габриел кимна.

Майкъл се загледа в младата жена.

— „Доказателство за живот“. Не е ли странно подобно заглавие за документален филм, проследяващ живота на един художник?

— Това е полицейска терминология, която се използва, когато има заложници. Избрах заглавието, защото е странно и хората ще се поинтересуват каква е историята. Подходящо е, понеже Жан-Марк е живял като отшелник много години, стоял е в сянка, така да се каже. Някои хора са мислели, че е покойник, но той не е, затова си помислих, че заглавието е подходящо. Филмът доказва, че е жив.

— Като го обясни по този начин, съм съгласен с теб — отвърна Майкъл. — Колкото до мен, нямам търпение да го гледам. Харесвам неговото изкуство. Какъв е той?

— Много надарен... гений, по мое мнение. Голям художник — запали се тя.

— Искан да кажа какъв е като човек, като личност?

— О, ами, нека да помисля. — Джъстин сви вежди замислено. — Пленителен, очарователен и труден... невъзможен, всъщност зависи от часовете на деня или от деня в седмицата. Може да бъде изключително дразнещ заради темперамента си. Но също така и най-привлекателният и съблазнителен мъж, когото познавам.

Тя замълча изведнъж, усещайки напрегнатия поглед на Майкъл. Почувства, че тилът ѝ пламва, след това и лицето ѝ. Също така разбра, че той си направи някакви изводи от думите ѝ или от тона, и се ядоса на себе си. Беше се изложила.

След като се взира в нея доста дълго, Майкъл промърмори:

— Струва ми се, че той ти е направил силно впечатление, дори неотразимо. Без съмнение филмът ти за него ще е чудесен.

Тя кимна, но не отговори, после забеляза, че Габриел и Анита се споглеждат. Засрами се. Майкъл Долтън беше твърде проникателен. Нали все пак беше обучаван в Сикрет Сървис?

Всички се умълчаха. За щастие Зейнеб влезе и вдигна чиниите от ребата. След това се появи Мехмед, бутайки количка за сервиране, и атмосферата сякаш се разведри.

— Ще падне истинско угощение, Джъстин — засмя се Анита. — Баба ти казва, че у нас се приготвя най-хубавия йоркширски пудинг извън Йоркшир.

Докато говореше, хвърли поглед на Майкъл, учудена какво става с него. Беше толкова саркастичен преди малко и очите му потъмняха

повече от всякога. Ставаха почти черни, когато се ядосаше. Защо се ядоса сега? Заради изказванията на Джъстин за художника. „О, боже мой — помисли си Анита, — той я харесва. А дали не е повече от харесване?“ Надяваше се да е така. Ванеса не беше за него. Красива, да, но упорита, егоистка, самовлюбена и манипулаторка, не особено умна, хитра, но не и интелигентна.

Беше на върха на щастието, когато внукът ѝ скъса с нея. Анита мечтаеше Майкъл да срещне добра жена, такава, каквато заслужаваше.

Дали Джъстин не беше тази жена? Според нея беше. Джъстин беше непоклатима като скала, с изграден характер, силна жена. Анита почувства всичко това още през деня. Самата тя се влюби в красивата внучка на Габи, при това мигновено. А той?

Направи ли му Джъстин същото поразително впечатление? Молеше се да е така. Искаше той да се влюби безумно, от пръв поглед. Искаше да изпадне в луд възторг, да бъде заплепен, очарован. Искаше Джъстин да изпита същите чувства... иначе магията нямаше да се получи.

Но сега трябваше да се покаже като добра домакиня.

Мехмед се суетеше и жестикулираше около агнешкото бутче и пудинга. Най-после започна да реже месото с голяма вещица. Всички парчета бяха тънки като хартия, съвсем по английски, точно както ги обичаха.

Габриел и Анита разговаряха с майстор — готвача по техния обичаен, приятелски начин, като се надяваха, че атмосферата ще се промени. Двете бяха в пълна хармония, знаеха мислите си, само се споглеждаха от време на време.

Майкъл мълчеше. Ядосваше се на себе си. Никога не показваше слабост, контролираше реакциите си и все пак тази вечер направи точно обратното. Наруши своите правила. Защо се подразни от думите на Джъстин за Жан-Марк Бретон? Защото някак инстинктивно разбра, че е имала връзка с прочутия френски художник и може би още имаше. И той... ревнуваше.

Колко невероятно. Досега никога не е бил ревнив. Беше самоуверен, съзнаваше своята привлекателност.

Изпи на един дъх бялото вино и стана. Отиде до бюфета и взе гарафата с червено вино, което беше приготвил преди това, и забеляза,

че ръката му потреперва. Докато носеше виното, се зачуди какво, по дяволите, му става.

Успя някак си да налее вино в чашите на всички, без да капне и капчица, и когато остави гарафата на сребърната подложка, се зарадва, че ръката му е сигурна отново.

Мехмед сервира агнешкото и пудинга, Зейнеб остави пред всеки купичка с ментов сос, за да си вземат сами. Бяха сервирани още печени картофи, различни зеленчуци и всъщност се получи типична английска трапеза, подготвена в чест на Джъстин.

Майкъл нямаше апетит. Стомахът му беше свит на топка и онова странно усещане в гърдите се появи отново, все едно е вързан здраво. Как беше възможно тя да му действа по този начин? Запозна се с нея едва този следобед, почти не я познаваше. „О, познаваш я — нашепна му някакъв тих, вътрешен глас. — От години слушаш за нея и веднага почувства нещо, в същия миг, когато я видя да тича през градината към Габриел, все едно животът ѝ зависеше от това. Точно тогава открадна сърцето ти.“

* * *

Атмосферата стана пак непринудена. Напрежението спадна. Хранеха се с удоволствие, агнешкото беше превъзходно. А Джъстин всъщност разведри атмосферата, като им разказа за Дейзи и за нейните лудории. Най-вече двете стари дами бяха очаровани от историите за детето.

После тема на разговора стана Ричард, неговият брак и блестящата му кариера на архитект.

По едно време Джъстин погледна Майкъл.

Той усети погледа ѝ и също се обърна към нея.

Тя му се усмихна.

Той забеляза странно изражение в сините ѝ очи, но не го проумя. Почти несъзнателно ѝ се усмихна, не можеше изобщо да ѝ устои. Веднага се почувства по-спокоен и се отпусна.

Отне му малко време, но най-накрая се включи в разговора. Отново се държаха приятелски един към друг и двете възрастни жени, които естествено бяха забелязали всичко, си отдъхнаха. За тях щеше да

бъде истинско нещастие, ако двамата не се разбираха, дори само като приятели, толкова бяха свързани семействата им.

След като плодовият десерт беше сервиран и изяден, се преместиха на терасата и Зейнеб донесе чай от мента.

Именно Габриел попита Джъстин за работата ѝ. Колкото до младата жена, тя с готовност разказваше, защото по този начин отвличаше мислите си от Майкъл. От момента, в който дойде, чувстваше присъствието му, всяко негово движение, тона му, изражението му. Беше я покорил. Притежаваше обаятелност и очевидно го съзнаваше. Но пък от друга страна, не се правеше на важен, не се държеше надут. Само реагира остро на думите ѝ. И тя не остана по-назад. „О — изохка наум. — О, Господи! Значи това било. Поразена съм като от гръм.“ Сърцето ѝ се разтуптяваше само при мисълта за него. Той беше висок, хубав, истински мъж. И тя се бе влюбила жестоко. А той?

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

— Това, Ричард, е историята на баба за отчуждението — завърши Джъстин. — Беше вече в леглото в спалнята на вилата, отпусната удобно върху куп възглавници.

На хиляди километри нейният брат близък седеше на бюрото си в своето остъклено студио в „Индианско бърдо“.

— И така, в заключение можем да кажем, че всичко е било само за пари. Нашата майка ни е разделила с баба само заради пари!

— Точно така, пък и ние си знаем, че тя е ненаситна — отговори Джъстин. — Очевидно е побесняла, като е научила, че „Индианско бърдо“ е под попечителство и е наше, и тя не може да го пипне с пръст.

— Да, Джуджу. Колкото до мен, аз съм във възторг. От страна на баба е страхотно, толкова е щедра към нас. Хайде, разправяй по-нататък. Защо Анита не е написала адреса си на плика? От разсеяност, предполагам. Или може би от възрастта.

— Нито едно от двете. Мисля, че е била притеснена. Писала е и е преписвала писмото няколко пъти. И знаеш ли какво, те не са стари. Те са две модерно облечени сладурани с рокли от „Валентино“ и с обувки с високи токчета. И с ярко червило. В цветущо здраве, без следа от старческо слабоумие.

— О, боже мой, да не би да намекваш, че си имаме палавница?

— Нищо подобно, просто си имаме страхотна баба, имаме си и нейната приятелка, която е мила и много грижовна. Те изглеждат превъзходно и са много жизнени.

— Много се радвам. А ти премести ли се?

— Тази вечер.

— Каква е къщата на баба?

— Очарователна е, Ричард, обзаведена в неин стил — пестеливо, с някои изящни антики, красиви тъкани, изработени главно по неин дизайн от колекция, която е нарекла „Страст за лалета“. Има малко ателие, пристроено към нейната ялъ, което ще ми покаже утре. Тази вечер беше много изморена.

— И ти сигурно си изморена. Щом тук е пет часът, при вас е полунощ.

— Да, полунощ е, но съм превъзбудена. Вълнението, че я намерих, срещата, запознанството с Анита. Беше много напрегнато, уверявам те — обясни Джъстин. — Нейната старинна ялъ е доста малка, но има стаи, обзаведени за нас. Представяш ли си? Постоянно е очаквала да се появим. — Джъстин позамълча и после добави: — И през ум не й е минавало, че нашата майка я е погребала преждевременно и така ни е казала.

Ричард не отговори в първия момент, след това възкликна:

— Боже мой, ужасно е, като го изтърси ей така. Толкова е безцеремонно, хладнокръвно, но нейната дъщеря това ни съобщи. Баба сигурно се е натъжила и разстроила, като е разбрала. Нали?

— Всъщност изглеждаше съсипана, като че ли някой я беше ритнал в корема...

— Всъщност, образно казано, е било така — заяви Ричард.

— Когато се разплака, я прегърнах и се помъчих да я успокоя. Овладея се, знаеш каква е — истински боец. След това прекарахме една много приятна вечер... — Джъстин за малко да се разсмее, но се сдържа и прибави: — Беше наредила готвачът на Анита да сготви ястията, които се поднасяха у нас в неделя на обед заради мен и заради всички. Защото са ми любими.

— Такава си е нашата баба. А обясни ли й защо не съм с теб в Истанбул?

— Разбира се, няма търпение да види и теб, и Дейзи. Разказах й всичко за нашето съкровище.

— И тя се влюби веднага в нея, нали? — подсмихна се Ричард.

— Естествено.

— Джъстин, ще ми се да преповторим отново събитията... Стана ми ясно всичко и осъзнавам, че мама си е все така алчна, но има нещо, което не схващам.

— Какво?

— Баба е казала, че майка е разбила писалището й, откраднала е бижута и пари, също така е посегнала на нейни тайни, така се изрази ти, понеже е намерила някакви документи и ги е прочела.

— Какво намекваш?

— Каза документи — множествено число, но спомена само брачното свидетелство. Тогава какви са били другите документи?

Настъпи дълго мълчание и накрая Джъстин уточни:

— Баба говори само за брачното свидетелство.

— Сигурна ли си, че е казала документи?

— Абсолютно съм сигурна. Определено така каза. Но обсъди само един. Тогава какви са другите документи? Това се питаш. Също така защо нашата майка е била толкова вбесена? Та чичо Сондърс е покойник от години.

— Наистина, имаш право, майка ни е видяла нещо съдбоносно, нещо, от което е полудяла. Но баба не ти е казала какъв е бил този документ. Мисля, че Дебра е прочела нещо, което я е шокирало. Положително е много по-важно от свидетелството за брак с отдавна мъртъв човек.

— Какво ли е било? — разтревожи се Джъстин.

— Нямам представа. Но не ми се вярва майка ни да се разяри заради „Индианско бърдо“. Тя никога не го е харесвала.

Младата жена не отговори и сви вежди озадачена.

— Доста смущаващо е, Рич, сега като ми обърна внимание. Но никак не мога да се сетя какво е.

— Изненадан съм, че не си забелязала, когато е споменала само брачното свидетелство...

— Толкова много неща се случиха — прекъсна го тя. — Току-що я открих. Имахме много да си говорим. Искях да ѝ обясня защо не сме я потърсили, да разбера каква е причината за скъсването. Беше много напрегнато. Пък и други неща отклониха вниманието ни. Пихме чай у Анита, после вечеряхме, толкова щастие и приказки...

Гласът ѝ заглъхна.

Ричард продължи:

— Защо не попиташ баба какво е имала предвид?

— Едва ли ще мога. Не искам да я подлагам отново на... инквизиция. Господи, не сме я виждали десет години, Ричард! Нямам намерение да я карам да се чувства като на разпит.

— Права си, не се нервирай. Само си го помислих. Пък и няма значение — завърши тихо той, осъзнавайки грешката си.

— Не, няма — съгласи се Джъстин. — Както и да е, ако има друго, през следващите няколко дни, като се поуспокоим, ще обясни.

— Точно така.

Поговориха още малко за Дейзи, за уикенда и тогава Джъстин изведнъж се сети.

— Забравих да те попитам. Говори ли с Джоан?

— Говорих, получила е съобщението ти, много се радва, че най-после си я намерила. Не ти се е обадила, за да не прекъсва първата ти среща с баба. Каза ми да ти предам поздрави и че утре ще ти се обади. И аз ще ти се обадя. Сега трябва да отивам при дъщеря си, Джуджу. Затваряй и заспивай.

* * *

Но тя не заспа.

Сън не я хващаше.

Как да заспи, като в главата ѝ се въртяха толкова много неща?

Умът ѝ трескаво работеше. Опита се да си спомни точните думи на баба си, преповтаряйки разговора. Чу ясно гласа ѝ с нейната прецизна дикция. „Документи“, в множествено число. Точно така каза. „Лични документи“. Беше сигурна.

Какви документи е прочела майка ѝ и защо са я вбесили до такава степен? Или е бил само един?

Като се замисли за документите, които хората пазеха обикновено на сигурно място, Джъстин си направи наум списък: свидетелство за раждане, брачно свидетелство, завещание. А може две или три завещания... На чичо Трент? На лелята на баба ѝ — Берил? Тя беше оставила завещание, облагодетелстващо племенницата си Габриел. Беше слушала преди години за обичта на Берил към баба ѝ.

Да не би Дебра да е намерила доказателства, че майка ѝ е много по-богата, отколкото е предполагала? Това беше възможно, нямаше съмнение. Баба ѝ беше работила много през целия си живот и още работеше.

Да не би майка ѝ да беше осиновена? Възможно ли беше да го е разбрала в деня, когато е разбила писалището на майка си?

Не, невъзможно. Габриел Хардуик беше много честна, за да крие подобен факт от дъщеря си с десетилетия.

От друга страна, майка ѝ не приличаше на Габриел. Даже никак. Двамата с Ричард също не приличаха на нея. Тя не беше висока и стройна като баба им и тях, нито пък беше светлоруса. Дебра беше пониска, закръглена, с черна коса и сиви очи. По характер също бяха различни. Дебра беше деспотична и леко истерична.

Често се бе чудила от кого е наследила майка ѝ някои неприятни черти като своенравие, чувство за превъзходство, снобизъм. Положително не от Габриел Хардуик, която беше пълна противоположност. Баба ѝ имаше много по-благороден характер от майка ѝ, която беше направо подла.

„Не е добър човек — помисли си изведнъж Джъстин, — нито е любеща.“ Как ѝ беше хрумнало подобно нещо, защо беше постъпила така? Десет дълги години. Издала бе жесток указ и го бе спазвала. Беше държала баба им далеч от тях. Наказание ли е било? Ако е било наказание, за какво беше?

Просветна ѝ внезапно, че Дебра Хардуик Ноулан очевидно мрази майка си, и то с такава сила, че я беше изключила от семейния кръг, без да се замисли или да се притесни от последствията.

Какъв документ беше прочела майка ѝ?

Какви тайни пазеше баба ѝ?

Защото положително имаше тайни, нещо скрито, съдбовен документ, както каза Ричард преди малко. А как да разбере? Само двама души можеха да ѝ кажат истината... майка ѝ и баба ѝ, но мисълта да попита някоя от двете не я привличаше, а баба си в никакъв случай не би попитала. Щеше да бъде грубо към жена, откъсната от внуците си години наред по такъв жесток начин. Беше изживяла достатъчно мъка... Джъстин не можеше да си представи какво е преживяла баба ѝ през всичките тези години.

Въртя се доста време в леглото и най-накрая отчетна завивките и стана. Баба ѝ ѝ беше дала красива стая с изглед към Босфора и градината точно под прозореца ѝ. Просторна, макар и не много голяма, беше изящно подредена със старинни мебели и завеси с мотиви на лалета.

Дръпна завесите и погледна градината, после морето и изпита внезапно желание да излезе навън. Искаше да вдъхне нощния въздух, да усети умиротворяващата сила на природата. Може би след това сънят щеше да дойде.

Обу чехлите си и излезе тихо от стаята.

* * *

Колко красива беше градината през нощта. Окъпана в лунна светлина, изпълнена с ухание на божури, рози и цъфтящия нощем жасмин. Сладко, упоително благоухание. Дърветата прошумоляваха едва-едва от лекия ветрец и Джъстин се почувства веднага ободрена, лекото ѝ главоболие започна да минава.

Докато вървеше по пътеката към морето, разбра изведнъж защо баба ѝ живееше тук, в Истанбул. Климатът и красотата на природата бяха опияняващи, животът течеше спокойно, със забавено темпо. В двете ялъ цареше прекрасна мирна атмосфера. Освен това тук беше Анита, приятелка на баба ѝ от детството, нейна опора; нима не бяха и една за друга опора.

Джъстин стигна до градинска пейка, разположена под цъфтяща глициния, и се загледа към Босфора. Трафикът там беше все още много оживен. Минаха увеселителни кораби, елегантни яхти, товарни кораби. Проливът беше важен морски път, свързващ Черно със Средиземно море.

След като се успокои, допусна най-сетне мисълта за Майкъл Долтън. Беше си забранила да мисли за него, докато не си легна, и може би по тази причина не можа да заспи. Той ѝ се натрапваше в ума, когато най-малко очакваше. Не познаваше друг като него. Изненада се, когато той почувства нещо недоизказано в нейното описание, и я свърза веднага с Жан-Марк Бретон. Затвори очи. Тази вечер не искаше да се връща към този епизод от живота си. Или когато и да било. Беше описала Жан-Марк съвсем точно. Жалко, тя не го хареса.

Джъстин отвори очи и застана нащрек. Дочу шум, камъчетата на пътеката захрущяха от нечий стъпки и тя се обърна.

В тъмнината се мярна нещо бяло. Неговата риза. След това Майкъл се появи на няколко крачки от пейката. Лицето му беше сериозно, когато погледна към нея и попита:

— Не можа ли да заспиш?

— Не можах.

— И аз. Затова реших да дойда при теб. Имаме много, за което да си говорим.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ ПОРАЗЕНИ ОТ ЛЮБОВ

*Как те обичам? Обичам те без
мярка.*

*Обичам те с онези висоти
на своя дух, когато полети
в безкрайния простор на
вечността,
обичам те и тъй — с
нежността
към простите неща
— към слънцето и светлината
на свещта.*

*„Португа
лски сонети“
— Елизабет
Барет
Браунинг^[1]*

*Два-три пъти в тебе влюбен
бях,
преди да зная името ти, както
и лицето.*

*„Етер и
ангели“ —
Джон Дън^[2]*

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

Майкъл седна до Джъстин, сложи ръката си върху облегалката на пейката и кръстоса крак върху крак. И двамата мълчаха.

Близостта му изпълваше с трепет младата жена и тя се отмести към края на скамейката, надявайки се той да не долови силното туптене на сърцето ѝ. Вълнуваше я, не се досещаше за друг начин да опише своята реакция.

Макар че тя нямаше как да знае, Майкъл се измъчваше от същия проблем. Загубваше равновесие, когато беше близо до нея. Въздействаше му както никоя друга жена и го привличаше във всяко отношение. Питаше се какво си мисли за него. По време на вечерята забеляза странния ѝ поглед и запленяващата ѝ усмивка, но не проумя какво изразяват. Поне не още.

Най-накрая Джъстин не издържа и наруши мълчанието:

— Как разбра, че съм тук?

— Бях в спалнята си и говорех по телефона с моя офис в Ню Йорк. Отидох до прозореца и погледнах навън. Видях те да идваш насам от вилата на Габи.

Джъстин само кимна и той продължи:

— Приключих разговора и реших да дойда при теб.

— Спомена, че имаме много, за което да говорим.

— Да, имаме, но преди това искам да ти се извиня. Държах се зле, когато направих онези неоснователни забележки за „Доказателство за живот“. Наистина нямах никакво намерение да бъда саркастичен. Беше неволно. Чувствам се ужасно. Приемаш ли извинението ми?

— Няма за какво да се извиняваш, Майкъл.

— Мисля, че има, но ти благодаря за любезността. Приятели ли сме пак?

Тя кимна.

— Приятели сме.

— Чудесно. — След кратко мълчание той продължи с по-сериозен тон: — Не искам да бъда нахален, но бих искал да те попитам

нещо.

— Питай за всичко, което ти хрумне, а пък аз ще се помъча да ти отговоря.

— Габи каза ли ти каква е причината за тази дълга раздяла с майка ти?

— Да, обясни ми. И аз като теб исках на всяка цена да разбера, също и брат ми. Баба веднага ми разказа. Мисля си, че чувстваше необходимост да се освободи от този товар. Да говори за случая за нея беше истинско облекчение.

— Трябва ли да остане тайна или можеш да споделиш?

— С теб мога. Опасявам се, че е било заради пари. И заради алчността на майка ми. Моята баба наистина е невинен наблюдател, така мога най-добре да го опиша. Майка ми е алчна по природа, такава си е. Но скандалът е избухнал преди десет години и това вече е нелепо.

Джъстин забеляза веднага, че Майкъл се изненада и я загледа вторачено. Най-накрая каза възмутено:

— И твоята майка е изхвърлила от семейството баба ти заради пари! Но това е ненормално. — Той въздъхна и поклати глава. — Но нали така казват — парите са коренът на всяко зло.

— В случая с майка ми вярвам, че е точно така.

— Какво каза брат ти? Как го понесе Ричард?

— Почувства се по същия начин. — Джъстин погледна Майкъл предпазливо и попита: — Според теб баба пазила ли е в тайна причината за скъсването? Би ли споделила с Анита?

— Според мен е възможно. Но Анита ми каза, че няма представа защо са прекъснали отношенията си. Но знаеш ли какво, това няма никакво значение. Двете са много близки. — Майкъл замълча и се загледа замислено в далечината. Най-накрая промърмори: — Анита може да знае от години и да си мълчи. Винаги се пазят една друга.

— О, да, това ми стана ясно.

— Мога ли да продължа с въпросите?

— Да, Майкъл.

— Какво обяснение даде майка ви? Как обясни изчезването на баба ви? Десет години са много време.

Джъстин сведе глава и се загледа в ръцете си. Чудеше се как да отговори. Всъщност не й пукаше какво ще си помисли за нейната майка. Но изведнъж се притесни дали на баба й ще й бъде приятно

някой да научи, че нейната дъщеря, единственото ѝ дете, я е обявила за мъртва пред внуците ѝ. Да погребе майка си приживе беше наистина позорно и безсъвестно.

— Джъстин, всичко е наред. — В тона му се долавяше нежност. — Не се измъчвай заради това. Не си заслужава. Не е необходимо да ми казваш, ако не искаш. Любопитен съм, защото съм прекарал много време с Габи през тези години и знам как страдаше. Сега си тук и това е, което има наистина значение. Сега си тук с нея и това е най-важното.

Тя се загледа в него, все така безмълвно.

Той видя как сълзите се затъркаляха по страните ѝ, прегърна я и я привлече до себе си. Избърса сълзите ѝ.

— Не плачи. Не мога да те гледам разплакана.

Джъстин пое дълбоко дъх. Изрече толкова спокойно, колкото успя:

— Майка ни ни каза, че баба е загинала в самолетна катастрофа.

Майкъл я погледна смаяно:

— Кога ви каза?

— В деня след нашето дипломиране. Не е имала друг изход. Трябвало е да обясни някак отсъствието на баба, понеже тя не се появи на церемонията. Ние естествено ѝ повярвахме. На кого ще му мине през ум, че тя ще изрече такава противна лъжа.

Той кимна, но замълча. Най-после каза нежно:

— Съжалявам, че с Ричард сте преживели тази мъчителна история. И най-вече Габриел. Не е било необходимо и десет години са изгубени. Десет скъпоценни години, когато тя е имала нужда от вас...

Не довърши изречението. Разстрои се и не можеше да говори. Обичаше Габриел и откакто се помнеше, тя имаше място в живота му.

Настъпи дълго мълчание.

Джъстин хвана несъзнателно ръката му и той я стисна. Бяха един до друг и това ги успокояваше.

Младата жена прошепна внезапно:

— Това, което е направила майка ми, е неппростимо...

— Да, неппростимо е — отвърна той. — Тази ли е причината да не я потърсите нито веднъж? Наистина сте повярвали, че е мъртва.

— Точно така... Майкъл, искам да те попитам нещо. Наскоро да се е случило нещо важно? Имам предвид на баба. Да се е разболявала?

Да е имала сърдечна криза? Все се питам защо Анита след всичките тези години реши изведнъж да напише това писмо на майка ми?

Майкъл я изгледа, след това отговори:

— Аз настоях. Тревожех се за Габриел. През изминалата година се затвори, притихна, не се държеше както обикновено и се досетих, че се е замислила за осемдесетия си рожден ден. Затова хванах бика за рогата, така да се каже, и казах на Анита да напише писмо на майка ти и да я помоли да сложи край на раздялата.

— Щастлива съм, че си накарал Анита да вземе лист и писалка. Писмото ме доведе тук и слава богу. Щастлива съм, че дойдох.

— И аз.

Не каза нищо повече от страх да не провали началото на нещо специално. Защото знаеше, че е начало. Колко беше странен животът. Вчера не се познавах, въпреки че той знаеше много за нея. Преди девет часа профуча покрай него на кея и едва не го събори. Веднага се досети коя е и я последва. И за тези кратки няколко минути животът му се промени. Безвъзвратно. В душата си не изпитваше ни най-малко съмнение, че тя е неговата съдба и че той е нейната.

* * *

Габриел се сепна и се събуди, седна в леглото и в първия момент не знаеше къде се намира. Беше сънувала, че е в „Индианско бърдо“, в нейната градина с рози, и сега примигваше объркано.

Не, не беше в Кънектикът, а в Истанбул, в нейната ялъ, домът, който обичаше и беше споделяла с Трент много години. Все пак се намираше в Истанбул.

Но усещаше нещо различно.

И тогава ѝ просветна. Джъстин беше тук. Милата ѝ внучка я беше открила. Сърцето ѝ се разтуптя от радост. Джъстин беше с нея, скоро щеше да дойде и Ричард с нейната правнучка Дейзи. Изгаряше от нетърпение.

Снощи Джъстин ѝ бе подарила албум, подреден набързо. Беше пълен със снимки на Дейзи, Ричард и Джъстин. Имаше и няколко на Джоан, също нейна любимка, с малкия ѝ син Саймън. Всички скоро щяха да бъдат заедно, под един покрив.

Габриел познаваше себе си добре, затова ѝ беше ясно, че се затваря, става необщителна, усамотява се, тъгува, дори понякога изпада в депресия. Въпреки всичко обикновено се справяше с тези състояния, като постоянно си намираще работа. Сега най-неочаквано почувства прилив на сили, на радост, че е жива.

Нейното семейство. Колко важно беше да си има човек семейство. Семейството ти принадлежи и ти принадлежиш на своето семейство, и когато сте заедно, всичко в света следва своя естествен ход. Семейството е сигурност, обич и нежни грижи. Така беше в „Индианско бърдо“, докато Тони беше жив. Той обичаше децата си, нея и Трент. Жена си също обичаше, но Дебра правеше живота му нетърпим. Отсъстваща съпруга. Отсъстваща майка. Отсъстваща дъщеря.

Габриел се замисли за нея. От години знаеше, че с дъщеря ѝ нещо не е наред, но не можеше да го формулира точно.

И после, преди десет години, когато Дебра изпадна в истерия, след като разби писалището ѝ, най-накрая разбра.

Единственото ѝ дете беше неуравновесена душевноболна и е била такава от години. По онова време се бе питала многократно какво е направила, за да стане такава? Нейна ли беше грешката?

Изпитваше огромна вина. Но най-накрая се отърси от самообвиненията... защото си спомни още веднъж годините, прекарани с Питър, как щастливият ѝ брак се бе превърнал в катастрофа, когато малката ѝ дъщеря стана на пет. Съпругът ѝ като че ли се интересуваше повече от своята дъщеря, отколкото от нея. После надменната му майка се намеси със съвети, които никой не ѝ беше поискал. Давина Хардуик всъщност я нарече негодна майка и ѝ се присмя. Габриел никога не проумя защо. Или с какво беше заслужила това отношение.

„Нищо лошо не бях направила. Те искаха Дебра за себе си и в известен смисъл ми я отнеха, макар и да живеехме под един покрив. Но не бяхме истинско семейство. Понасяха присъствието ми, но както изглеждаше, нямаха нужда от мен. Отблъснаха ме. Защото бях различна. Не бях като тях. Бях толерантна и справедлива, не страдах от предразсъдъци.“ Докато всички от семейство Хардуик бяха изтъкани от предразсъдъци, и най-вече Давина. Нейният покоен съпруг беше майор в индийската армия. Осуалд беше заразен от снобизма на някои

британски офицери в Индия и в арабските страни. Расовото превъзходство за тях беше изначално. Наричаха индийците туземци и гледаха отвисоко всеки, който не е англичанин или протестант, в това число влизаха и католиците. За тях араби, евреи и азиатци бяха мръсни, невежи варвари или просто „тълпа“, както ги описа веднъж Давина за ужас на Габриела.

Очевидно Осуалд и Давина бяха заразили с омраза единственото си дете Питър. Беше изпълнен с чувство за расово превъзходство и класова принадлежност и беше същият сноб и фанатик. По време на войната не каза една добра дума за съюзниците. Мразеше американци, французи и поляци.

Тези отблъскващи черти се задълбочаваха с годините, като белязаха и Дебра. Тя боготвореше баща си. Боготвореше го и след смъртта му.

Габриел си помисли, че йезуитите са го казали най-добре: „Дайте ми дете, преди да стане на седем години, и аз ще ви дам мъж.“ Или жена в този случай.

Въздъхна тихо и се отърси от тези мисли.

Отвори очи и стана от леглото. В спалнята беше горещо и отиде да отвори прозореца. Като погледна в градината, ги видя на пейката. Джъстин и Майкъл. Усмихна се зарадвана, че се сприятеляват, но все пак се учуди какво правят навън в този час. Минаваше два през нощта. Е, да правят каквото искат, бяха пълнолетни.

* * *

Като каже на Анита, че техните внуци са били заедно през нощта, скъпата ѝ приятелка само ще се усмихне хитро, веждите ѝ ще се повдигнат и ще започне да крои планове. Но нямаше човек на света, който да нареди на Майкъл Долтън какво да прави, Джъстин също беше личност, независима жена на трийсет и две, свикнала сама да взема решения.

Анита ще се надява и ще се моли техните внуци да се съберат. Ами тя? Тя ще чака. Знаеше отлично, че животът си имаше начин да подрежда съдбите. Всъщност никой не можеше да контролира своя

живот. Въобразявах си, че го контролират, но се мамеха. Винаги се намесваха външни фактори и вземаха връх. Бог имаше план за всеки.

Някога, много отдавна, беше загубила вяра в Бога. Беше Го проклела, възненавидяла, упреквайки го за злото в света. Но зло не беше божие творение. Човекът го бе извикал в съществуване. В края на краищата се бе помирила с Бог.

Поради причина, неразбираема за нея, Габриел си спомни изведнъж бебето, момченцето, шокирана, че тази мисъл изплува в съзнанието ѝ. Въздухът не ѝ достигаше и краката ѝ се подкосиха. Облегна се на рамката на прозореца, докато потъваше в опустошителни спомени. И тогава бързо и неумолимо отблъсна нежеланите образи.

Всичко се случи толкова отдавна. И не беше вярно, че времето лекува всички рани. Някои от нейните рани не бяха изцелени, ако трябваше да се каже истината.

* * *

Джъстин потрепери и Майкъл се притесни.

— Знаеш ли какво, стана студено. Излезе вятър, по-добре да се прибираме.

Стана и подаде ръка на Джъстин.

Прегърна я през раменете, притегли я до себе си и я поведе към вилата. Като видя светлината в прозореца на Габриел, каза:

— Баба ти не спи, надявам се, че е добре.

— Може би е отишла да провери как съм, видяла е, че ме няма, и се чуди къде съм.

— Може би — отговори той, като знаеше колко обсебващи са бабите понякога. — Но сигурно е разбрала, че не си далеч. И как иначе.

След секунди се озоваха пред по-малката ялъ и когато Джъстин се запъти към стълбите, той извика:

— Какво ще кажеш за чаша чай или нещо друго.

— Чаша чай ще ми дойде добре — отвърна тя и изтича по стълбите към спалнята на баба си. Почука тихичко, отвори вратата и погледна.

Баба ѝ седеше в леглото и четеше книга. Джъстин влезе и отиде до нея усмихната.

— Бях навън с Майкъл и забелязахме, че при теб свети. Той прави чай, ти искаш ли?

— С удоволствие, скъпа, благодаря. — Габриел стана от леглото, облече халат и продължи:

— Аз също не можах да заспя. Всички изпитваме едно и също. Превъзбудени сме от твоята поява, няма никакво съмнение. Изплува от морето като красива морска сирена. През целия си живот не съм била толкова изненадана или развълнувана.

Джъстин се засмя, хвана баба си под ръка и я поведе вън от стаята.

— Благодаря, Джъстин. Оправям се чудесно и сама — промърмори Габриел и измъкна ръката си. — Още не съм някоя немощна старица. Сигурно помниш, че възрастта е само цифра.

Майкъл стоеше до стълбището и се подсмиваше.

— Сложих чайника на котлона, Габи. Ще ви правя компания с чая, но бих изпил и чашка бренди. А ти?

— Защо не? — отговори тя и се шмугна покрай него в гостната.

Той се усмихна на Джъстин.

— Ами ти?

— Ако пиеш, и аз ще пия — отвърна тя и последва баба си.

— Ще донеса чая след няколко минути — обеща Майкъл и изчезна в кухнята.

Като влезе в гостната, Джъстин завари баба си да разбутва въглените в камината. След това сложи една малка цепеница и съчки.

— Ей-сега ще пламне, Джъстин. Ела и седни до мен да се стоплиш.

Двете се настаниха на канапе до огъня и Джъстин отбеляза:

— Майкъл ми каза, че те познава, откакто се помни, и в такъв случай сигурно постоянно си идвала в Истанбул.

— Повече от петдесет години — отговори Габриел и се засмя. — Но не ми се струва толкова много... който е казал „времето лети“, е бил прав.

— Винаги ли си живяла в тази ялъ? — продължи да пита Джъстин.

— Да, но преди години беше къщата за гости на Анита, идвах тук и отсядах при нея и Максвел, първия ѝ съпруг. Корнелия порасна и отиде в училище с пансион в Англия, а след това да следва в Америка, и тогава нещата се промениха. Анита вече нямаше нужда от тази малка ялъ, но не искаше и да я продаде. Трент я нае за мен за дълъг период от време и в края на краищата тя се съгласи да му я продаде. И ето че съм още тук.

— Подредила си прекрасно тази стая, моята също, както и твоята. Много си талантива.

— Утре ще ти покажа цялата вила. Не знам какво стана с вчерашния ден. Той направо отлетя.

— Да, досещам се какво имаш предвид.

— Ето го и чая — извика Майкъл и влезе с отрупан поднос, който сложи пред тях.

— Там има коняк, Джъстин — посочи баба ѝ масичката за сервиране.

След малко тримата седяха пред огъня, пиеха чай с лимон и бренди, наслаждаваха се на топлината и на радостта, че са заедно.

— Трябва да отида до „Чъраган Палас“, за да взема пратката от Ричард — досети се изведнъж Джъстин и погледна баба си. — Плик с твоята снимка.

— Ще те заведа — предложи Майкъл.

— О, Майкъл, не искам да се превръщам в напаст. Пък и...

— Имам среща там следобед — прекъсна я той. — В три часа. — Ако ме почакаш около час, ще се върнем заедно. Ако не ти се чака, Шюкри ще те отведе и ще се върне да ме вземе.

— Ще се радвам да се върнем заедно.

Той кимна.

— Значи се разбрахме. А къде да ви заведа на вечеря?

— О, скъпи — погледна го хитро Габриел. — Страхувам се, че няма да стане. Анита организира малък прием. Поканила е няколко приятели, за да ги запознае с Джъстин.

Майкъл ѝ се усмихна, за да я успокои.

— Няма проблем, ще вечеряме у дома, а пък ще отидем на ресторант, преди да замина.

— Къде отиваш? — попита Джъстин с леко възбуден глас и почувства, че се изчервява. „Колко съм глупава, издадох чувствата си.“

— В Париж да се срещна с един клиент — отговори той небрежно, като внимаваше да не му проличи колко се зарадва на начина, по който попита тя. Знаеше си, че е прав по отношение на нея.

— В Истанбул ли ще се върнеш или ще заминеш за Ню Йорк? — поинтересува се Габриел.

— Не, Габи, няма да ходя в Ню Йорк. Но по някое време трябва да отида в Лондон. Там имам доста клиенти, с които трябва да се срещна.

Джъстин замълча благоразумно.

Баба й само кимна и също не каза нищо. Но беше абсолютно сигурна, че между тях двамата прехвърчат искри. Дори имаше и нещо повече от искри.

[1] Елизабет Барет Браунинг (1806–1861) — английска поетеса. — Б.пр. ↑

[2] Джон Дън (1571–1631) — английски метафизически поет. — Б.пр. ↑

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

— Този плат е най-красивият — каза Джъстин, разглеждайки копринената тъкан, повесена на стойка в ателието на Габриел, което се намираше в задната част на нейната ялъ. Десенът беше лалета на нежен светлосин фон. Белите лалета бяха с виненочервени мазки. Съчетанието от бяло, червено и зеленото на листата изпъкваше ярко върху мекия основен тон.

— И аз много си го харесвам — призна Габриел. — Обожавам едноцветни лалета, защото са най-красивите и елегантни цветя, но харесвам и шарени.

— Аз също. А кога започна да проектираш десените на лалета, бабо?

— Преди около десет години. — Направи гримаса. — Бях много разстроена, когато се върнах тук след срещата с майка ти в Лондон, и се чувствах объркана. С Анита от години търгувахме с керамика и килими; работата се подреждаше някак от само себе си. Всъщност именно Анита ме помоли да ѝ нарисувам картина за нейната спалня. Искаше цветя и аз ѝ нарисувах ваза с лалета. Картината толкова ѝ хареса, че предложи да изработя десен за плат с лалета. Преди доста време произвеждахме платове по мой дизайн и ги продавахме на местния пазар. Предположих, че иска да ми намери работа, за да не мисля за майка ти и за отчуждението ни.

— Положително такава е била целта ѝ, бабо, и се досещам колко разстроена си била — промълви Джъстин.

— Така започнах пак да проектирам десени, този път само с лалета, и сложихме начало на нов бизнес. За моя най-голяма изненада пожънахме успех и сега платовете се продават в цял свят.

— Не се съмнявам, че се продават с успех! Рисуваш лалетата красиво, бабо, съвсем като истински, имам чувството, че мога да си откъсна някое цвете. Много ми харесва и наименованието, което си измислила. „Страст за лалета“ е марка, която не се среща. Чудесно хрумване.

— Не е точно хрумване, скъпа — отвърна Габриел.

— През седемнайсети век в Холандия има период, известен като „Страст за лалета“. Истинска лудост за лалета обхванала холандците и цената на една луковица достигнала невъобразима цена, понякога струвала колкото голяма къща на някой от плавателните канали. Хората харчели цели състояния, губели имотите си, печелели куп пари... само заради лалетата.

— Боже мой, колко интересно! — учуди се Джъстин. — Не знаех нищо за този период.

— В действителност всичко започва от Турция.

— Какво започва? — попита младата жена и се обърна да погледне баба си, която седеше на стола пред чертожната маса.

— Разпространението на лалетата — отговори Габриел. — Тук ги обожават, а и в цяла Азия, ако трябва да сме точни.

— Мислех, че лалето е холандско цвете.

— Донесено е в Амстердам от Турция през шестнайсети век и хората веднага се влюбили в него. После започва да се отглежда във Франция и Англия и става най-разпространеното европейско цвете. Но, както казах, родината му е Турция и се отглежда тук от векове, много преди холандците да са чули за него. Ако се загледаш повнимателно, ще забележиш, че се използва като орнамент в турските изделия, например керамичните плочки от Изник, вази, домакински съдове, платове и килими. Ще забележиш също до лалетата и карамфили, друго любимо турско цвете. Но лалето все пак е на абсолютна почит.

— Бабо, всичко е много интересно и се надявам, че ще говориш за това в беседата за документалния филм — ентузиазира се Джъстин.

— Разбира се, ще говоря по всеки въпрос, който искаш.

Джъстин ѝ се усмихна и попипа другите платове, кой от кой по-красиви. Помисли си: „Но няма да говориш за всичко. Премълчаваш нещо. Какво е, не знам, но чувствам, че има дълбока тайна.“

Габриел прекъсна тези размисления, като заговори за вечерята, на която Анита ги беше поканила:

— Не знам имаш ли тоалет за вечерта, Джъстин, и ако нямаш, ще ти предложа няколко кафтана от различни платове, за да си избереш. Имам и няколко туники за панталони.

— Ще си избира, бабо! Чудесна идея, понеже нямам нищо, дори относително подходящо за екстравагантните вечери на Анита, а пък

приемът ще бъде екстравагантен, нали?

Габриел се подсмихна.

— Веднага си схванала характера ѝ. Обича да вдига шум, да бъде весело. Да, ще бъде екстравагантен, но изискан. Мисля, че ще бъде със студен бюфет. Поканила е интересни хора. Кафтан или туника ще бъде идеалният тоалет. Хайде да отидем да изберем.

— Много се радвам, че е поканила Ифет — отбеляза Джъстин, като излизаха от ателието.

* * *

Майкъл Долтън стоеше в края на градината, на брега на Босфора, загледан към европейската част на Истанбул. Очакваше да му се обадят.

Утрото беше прелестно. В синьото небе нямаше нито едно облаче, не се усещаше и най-слаб полъх. Долавяше мирис на водорасли и сол, който го потопи в спомени от детството. Хвърли поглед наоколо. Безспорно денят беше великолепен. Предвещаваше хубава вечер за приема на баба му.

Телефонът звънна и той се обади веднага:

— Ало, Хенри, как е днес?

— Горещо-долу, всъщност всичко е наред.

— Обходи ли някой ловен район?

— Да, обходих.

— Попадна ли на птици?

— Нищо особено. Сезонът на гъските започва чак през август, знаеш, нали? А другите са отлетели.

— Моите птици ли? Онези, които ми бяха обещани? — попита нетърпеливо Майкъл.

— Точно така. Повече няма да се върнат.

— Ох, нима? Изчезнали ли са?

— Именно. Но поне никой не бива да се тревожи, че се навъртат някъде... и правят бели.

— Добре е да го знам. Благодаря, че ми се обади, Хенри. Ще се видим след седмица, може би десетина дни. До тогава ще се върнеш ли?

— Естествено. Съобщи ми кога да те очаквам.

— Ще ти съобщя. Благодаря, Хенри, свърши добра работа.

Майкъл затвори телефона и набра номера на Чарли. Той беше в Глостършир, където прекарваше почивните дни със семейството си в тяхната извънградска къща.

Чарли отговори след две позвънявания:

— Добро утро, Майкъл. Какви са новините днес?

— Добро утро, Чарли. Добри са. Говорих с нашия приятел горския пазач и очевидно онези птици, за които ти споменах, вече не са налице.

— Какво е станало с тях?

— Отлетели са — отговори Майкъл.

— Къде?

— Просто са изчезнали, така ми казаха. Повече няма да има проблем с птиците, които вредят.

— Слава богу. Нашият общ приятел беше обезпокоен по този повод. Но се появи друг проблем, макар и незначителен.

— Казвай.

— Олигархът, който ти изпрати цигарите миналата седмица, изглежда се е изпарил.

— Сигурен ли си?

— Напълно, Майкъл. Както стана ясно, изчезнал е от радарите в сряда. Очакваше се да дойде на срещата в „Уолдорф Тауър“ в Ню Йорк, но не се появи. И още го няма.

— Аз нищо не мога да направя, ти също.

— Очевидно е. Ние нямаме нищо общо в случая. Искях само да си информиран. Може да създаде проблеми навсякъде. Затова трябва да го държим под око.

— Благодаря ти, че ми напомняш. Ще дойда другата седмица. Ще бъда в Париж за среща с клиент в сряда, след това скачам в самолета и ще остана два-три дена при теб.

— Чудесно. Ще те заведа на вечеря в ресторанта на Марк.

— Най-хубавия... тихо е, харесвам храната.

— Ще се чуем по-късно — каза Чарли и затвори.

Майкъл пусна телефона в джоба си, отиде до скамейката и седна, за да обмисли сведенията, които му даде Хенри.

Въпросните птици бяха оръжия, предлагани на пазара от някакъв международен търговец. Като по чудо изчезнаха и явно бяха унищожени. Един от екипите на Майкъл се зае със случая заради негов клиент. Клиентът се тревожеше, че оръжията ще попаднат не у когото трябва и той ще си разиграва коня под носа му. Майкъл никога не задаваше прекалено много въпроси по телефона, но каквато и операция да беше провел екипът му, въоръжението беше унищожено. Изчезнало завинаги. Щеше да научи подробностите, като се срещне с Хенри в Лондон.

Руският олигарх, който толкова безпокоеше Чарли, не беше негова работа... още по-малко на Чарли. Но Чарли загатна миналия петък, че е опасен, затова да си отваря очите. А сега руснакът бил изчезнал. Може би някой го е очистил, преди да нанесе огромни щети. М16 или ЦРУ? Може би ФБР? В Ню Йорк се разпореждаше ФБР. Ако се появи информация в пресата, ще се разбере.

Въздъхна дълбоко и се замисли отново за Хенри. Олекна му, че тези оръжия няма да бъдат използвани за някоя революция... и след малко щеше да се обади на своя клиент, за да го уведоми, че страната му е в безопасност.

Чу стъпки и погледна през рамо. Баба му забързано идваше към него и той се изправи разтревожен.

— По-леко, за никъде не съм се запътил, поне не още.

— Зная, но не мога да приключа с приготовленията за довечера, преди да говоря с теб.

— Целият съм твой. — Той я хвана за ръка и я поведе към градинската скамейка. Като седнаха, попита: — Хайде, кажи какъв е проблемът.

— Не е чак проблем. Просто имам нужда от съвета ти. Според теб да наема ли оркестър?

За миг Майкъл замръзна.

— Колко души си поканила? Достатъчни ли са да организираш танци?

Анита се разсмя.

— Не ставай глупав. Ние сме четирима, с Ифет — петима. Поканила съм петнайсет души, значи ставаме двайсет.

— Наистина си мисля, че цял оркестър ще бъде прекалено — каза той, едва сдържайки смеха си. Такава си беше баба му, все се

вихреше, искаше да бъде весело, шумно. — Какво ще кажеш за трио?

— Ще повикам само Абдулах, онзи дето свири прекрасно на китара, слушал си го. Той ще доведе двама или трима от неговите музиканти. Ще бъде хубаво, не си ли съгласен?

— Съгласен съм.

— Харесваш ли я?

— Коя?

— Не се прави на наивен. Джъстин, разбира се.

— Харесвам я, да, при това много, щом толкова държиш да знаеш. Не помниш ли, че Габи ми говори за нея вече пет години, тъй че я възприемам като отдавнашна приятелка.

Майкъл ѝ се усмихна.

— Да не би да намекваш, че ни е промила мозъците? Какво пък, това няма значение, тя е мила и много красива, Майкъл, не намираш ли?

— Да, ако харесваш дълги като върлини, бледи момичета с платиненоруса коса.

— Каза го така, сякаш е ужасна, като... като привидение.

— Дразня те. Виж само как се е вдигнала и е долетяла тук да търси Габи... За това се иска кураж.

— Да. — Анита позамълча, после каза: — Много съм доволна, че е попаднала на Ифет. Какво ли щеше да прави без нея.

Почувства се пак виновна, че не е написала адреса си.

Майкъл погледна към пътечката и прибави:

— Ето я и самата Джъстин, идва при нас.

Пъргаво се изправи и забърза да я посрещне, зарадван, че най-сетне се появява. Усмихна ѝ се и я хвана за ръцете, притегли я до себе си и я целуна леко по страната.

— Радвам се да те видя, радвам се, че изглеждаш свежа и отпочинала.

— И ти изглеждаш отпочинал, Майкъл. — Макар че беше метър и осемдесет и пет, трябваше да вдигне глава, за да го погледне. Беше ѝ приятно; харесваше по-високи от нея мъже. — Снощи до късно бяхме будни.

— Както виждаме, не ни се е отразило зле. Анита организира чудесен прием в твоя чест. Тъкмо ми разказваше.

— Толкова е мило от нейна страна.

— Ще бъде страхотна вечер.

Двамата се приближиха до скамейката и Джъстин поздрави баба му:

— Добро утро, Анита, благодаря за вечерята снощи.

— Добро утро, Джъстин, удоволствието беше мое. А къде е Габриел?

— В ателието, разглежда кафтани и туники и затова ме изпрати да ви потърся. Имаме нужда от мнението ти, Анита, и от твоето, Майкъл.

След минути бяха в ателието заедно с Габриел, която беше сложила на закачалка четири кафтана.

— Джъстин не можа да реши кой да облече тази вечер. Затова ѝ предложих да ви доведе, за да ѝ помогнете да си избере. — Габриел се усмихна на Майкъл и погледна Анита. — Имаш набито око, избери ѝ ти.

Предложението явно достави удоволствие на приятелката ѝ.

— О, веднага ще ви кажа. Бледосиният е идеален. Ще отива на очите ти, Джъстин.

— На мен ми харесва червеният — изгърси Майкъл, макар че не му пукаше с какво ще бъде облечена. Искаше в този момент само едно — да я хване здраво за ръка, да избягат от техните баби и да я заведе в спалнята си. „Ах, ти, Майкъл, лошо момче!“ — наруга се. След това прибави: — Макар че синьото е твоят цвят, Габи, а ти приличаш много на нея, Джъстин.

— Моя по-млада версия — отбеляза бързо Габриел — Много, много по-млада.

— Ще сложа на себе си всеки един — предложи Джъстин и отиде да вземе синия кафтан. Взе го от закачалката, застана по средата на ателието и го допря до себе си. Всички промърмориха одобрително. След това показа как ѝ стои червеният, после зеленият, жълтият и накрая белият. Всяка дреха беше с мотиви от лалета и явно бяха най-скъпите от колекцията на Габриел.

— Бледосиньо — каза най-накрая Майкъл. — Независимо кафтан или туника.

Анита се съгласи, Габриел също.

Джъстин им се усмихна.

— Благодаря ви. Винаги се осланям на семейните решения —
отбеляза и изведнъж се изчерви.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Майкъл я чакаше на кея, както се бяха уговорили. Беше се качил вече в моторницата, а Шюкри беше готов да потегли.

Майкъл помахаше и се усмихна, като я видя, после извика:

— Слез, ще ти помогна да се качиш. Този следобед трафикът е ужасен и вълнението е много силно.

— Добре че съм с ниски обувки — каза Джъстин, като се стараеше да запази спокойствие. Както обикновено, щом го зърна, и сърцето ѝ се разтуптя. Въздействаше ѝ така, както никой до този момент.

Докато слизаше, спря за малко. Беше ветровито. Черната му коса се рошеше, морскосинята му, широка риза се вееше; изглеждаше безгрижен и невъзможно красив. Знаеше, че каквото и да се случи, винаги ще си го представя така. Слезе по стълбите. Сърцето ѝ бурно се разтуптя.

— Подай ми чантата си — протегна ръка Майкъл, когато застана пред него. Подаде му я и забеляза колко силно се клати моторницата. — А сега ми подай ръка.

Тя хвана ръката му и прескочи страничния борд, олюля се и залитна към него. Той също се олюля, но запази равновесие и я притисна до себе си. Не я пусна, докато тя не се засмя и не се отпусна в прегръдките му. Едва тогава се отдръпна.

— Казах ти, че морето е бурно. Има много плавателни съдове, които надигат вълни. Ела да седнем тук.

Докато я подкрепяше да седне на пейката, подвижна на турски на Шюкри.

След секунди се носеха към европейския бряг на Истанбул. Преди да разменят и две думи, телефонът на Майкъл зазвъня и той се обади.

— Долтън на телефона. — Заслуша се, после продължи: — Добре, да, става, Али. Но вече тръгнах. Нека да се срещнем, както се бяхме уговорили, ще прегледам набързо документите. Довечера ще се

занимая с тях по-сериозно и утре сутринта ще закусим заедно, след като така предпочиташ.

Майкъл се заслуша пак, после каза „довиждане“ и затвори телефона. Погледна я и отбеляза:

— В края на краищата срещата няма да продължи дълго, както чу.

— Работата си е работа и нямам нищо против да те почакам, колкото и дълго да е. Казах ти още вчера — отговори тя. — Постоянно ли работиш, Майкъл? Дори и през уикенда?

— Малко или много, но обикновено съм на бюро, а не на бойното поле. Днешната среща е за охранителната система на голяма сграда, всъщност на няколко сгради, и трябва да обясня какви ще бъдат съоръженията, които ще монтираме. Между другото нашите две баби имат невидима електронна ограда около двете вили, така че са много добре пазени.

— Да, баба ми спомена снощи, после пак тази сутрин, докато ми показваше къщата. Обясни, че ти си я инсталирал, сякаш не се досетих сама.

Той я погледна.

— Двете се държат, като че ли са се наговорили, и аз се радвам, че са приятелки, и разчитат една на друга. Поддържат си доброто настроение и оптимизма. — Без да сваля очи от нея, хвана ръката ѝ и я притегли да седне близо до него. — Не мога да ти опиша колко съм щастлив, че най-после си сама с мен. Далеч от скъпите ни баби и техните орлови очи.

Джъстин се разсмя.

— Не са ли направо вдетинени?

— Странна дума използваш. Внимавай, вдетиняват се. Но също така зорко ни наблюдават и се мъчат да отгатнат какви са чувствата ни. Ще го кажа без заобикалки, не мисля, че ще се възмутят, ако изчезнем в моята стая или в твоята... за да останем насаме.

Майкъл забеляза особеното ѝ изражение и сви вежди.

— Те са много модерни и изключително романтични. Особено когато се отнася до нас. Горят от желание да... ами... да бъдем заедно, така да се каже.

Джъстин помълча, после му се усмихна.

— Не се изненадвам, че Анита е романтична, вероятно и баба е. Но през изминалите двайсет и четири часа бях така замаяна от срещата с баба, че сигурно съм пропуснала някои неща... недоизказани, премълчани, каквото и да е.

— Но не и начинът, по който ми въздействаш, надявам се.

Очите му се впиха в нейните.

— Нима бих могла?

— Поведението ми правеше ли впечатление?

— Не. Но ти ми въздействаш по същия начин.

— Как? Как те карам да се чувстваш, Джъстин?

— Неспokoйна, развълнувана — промълви тя и ѝ олекна, като си призна. — Смутена, разтреперана. Избери си дума.

Майкъл я прегърна и я притегли до себе си, после я целуна по устните, много нежно, бързо се отдръпна и я погледна.

— Ето, осмелих се! Най-после те целунах, въпреки че целувката беше съвсем целомъдрена, нали? Такава, каквато изобщо не си представих, когато те видях за пръв път.

— Беше прелестна първа целувка — каза тя и се отпусна до него.

Той я прегърна здраво и не се отдели от нея, докато не стигнаха „Чъраган Палас“, където Шюкри спря моторницата до кея на хотела.

* * *

Мълчаливо вървяха ръка за ръка през градината към хотела. Джъстин се радваше, че се стигна до откровен разговор. Вече не се чувстваше напрегната. Също така начинът, по който я прегърна нежно и грижовно, докато прекосяваха развълнуваното море, ѝ вдъхна спокойствие и сигурност. „Поне не съм сама в тази ситуация“ — усмихна се тя на себе си. И после изведнъж се разсмя, като осъзна колко абсурдна е тази мисъл.

Майкъл я погледна и попита:

— Защо се смееш? Ще споделиш ли кое е толкова смешно?

Тя се поколеба, изведнъж се почувства неловко и замълча, след това каза:

— Тъкмо си мислех, че не съм сама в тази ситуация.

— В коя ситуация? — попита той, загледан в нея. И той се развесели, като знаеше какво има предвид, но успя да запази невъзмутимо изражение.

— Знаеш какво имам предвид, Майкъл.

Той кимна.

— Искаш да кажеш, че и аз съм оплетен заедно с теб.

— Точно така... не се заблуждавам.

— Разбира се.

Продължиха да вървят, минаха през терасата и влязоха в хотела. Отидоха на рецепцията и Джъстин попита дали са получили куриерска пратка на нейно име. Служителят веднага ѝ предаде плика.

Майкъл каза:

— Има петнайсет минути до моята среща. Искаш ли да седнем на терасата? Ще се видя с моя клиент за половин час, после ще дойда при теб. Той може да отдели днес само толкова време. Ще се отпуснем и ще изпием по едно питие, преди да се върнем.

— Чудесно — отговори тя и излезе заедно с него на терасата. Явно тук всички го познаваха добре и сервитьорът се засуети около него. Предложи им маса с изглед към Босфора. След като се настаниха и поръчаха чай, Майкъл я попита:

— До кога ще останеш в Истанбул?

— Не знам... защо?

— Ще ме чакаш ли?

— Какво имаш предвид?

— Трябва да отида в Париж следващата седмица. Налага се после да замина в Лондон, за да се срещна с шефа на английския клон на моята компания. След това ще се върна. Надявам се, че ще те заваря тук, Джъстин.

— Разбира се, че ще те чакам да се върнеш — отговори тя и почувства как лицето ѝ пламва. Защо се изчервяваше винаги когато е с него? Прокашля се и бързо изрече:

— Възнамерявам да остана при баба, докато дойде Ричард. Искаме и двамата да прекараме известно време с нея.

— Много добре, тя има нужда и от двамата ви. Тези години не бяха леки за нея и като видях вчера как... засия, много се зарадвах. Ужасно се тревожих за нея.

— Но всъщност тя не е била болна, нали?

— Не, не беше, тя е силна жена, като моята баба. Имат здрави гени, предполагам. И двете се държат. Но Габи беше все потисната най-вече заради семейството си.

— Сигурно е била много нещастна, дори не е знаела защо не сме се опитали да я потърсим. Радвам се, че е имала до себе си теб и Анита.

— Майка ми също, когато идва тук. Всички обичат Габриел. Тя всъщност е член на нашето семейство.

— Хората винаги са я харесвали — промълви Джъстин и извади снимката от плика. — Само я погледни, Майкъл, виж, колко е красива на тази снимка.

— Красива е. И ти приличаш много на нея.

— Всички така казват. Естествено и двете сме високи и руси.

Сервитърът донесе чая и след като го наля, изчезна.

След няколко минути Майкъл каза:

— Ще отида да се срещна с моя клиент. — Стана и я стисна за раменете. — До скоро — промълви и тръгна.

Джъстин се облегна назад. По едно време погледна часовника си и видя, че минава три, значи в Щатите беше осем. Беше време да се обади на Ричард, а след това и на Джоан.

* * *

От другата страна на Босфора двете приятелки също пиеха чай. Този следобед бяха в градината на Габриел. Обикновено си почиваха на терасата на Анита, най-вече защото Мехмед, нейният готвач, държеше да поднася традиционния английски чай, но днес там кипеше работа. Подготвяха приема, който Анита нареди да бъде тържествен, и Мехмед приготвяше деликатесите. В този момент двама помощници увиваха около дърветата лампички, монтираха фенери. Две маси за по десет души бяха подредени на терасата.

— Много мило от твоя страна, Анита, че организиращ прием заради Джъстин — каза Габриел.

— О, не ставай смешна, за мен е удоволствие. Много се радвам, че е тук. — Взря се внимателно в приятелката си. — Мога да се

закълна, че нейната внезапна поява вчера смъкна двайсет години от теб.

— Знаеш ли, чувствам се с двайсет години по-млада! — усмихна се Габриел.

Анита отпи от чая и продължи:

— Как мислиш, ще се съберат ли, Габи?

— О, да. Вчера видях да прехвърчат искри между тях и...

— Само искри! Надявах се на светкавици.

Габриел се подсмихна.

— Спокойно можеш да го наречеш „светкавично влюбване“, доколкото знам, и също като теб се моля това да е така. Те си подхождат, нали си съгласна, и забелязах, че снощи Джъстин го гледаше много съсредоточено. На лицето ѝ беше изписан копнеж и щях да се разплача, толкова беше явен.

— Наистина ли? Това е прекрасна новина. Според теб Майкъл забеляза ли?

— Не знам. Но хубавото е, че и двамата „са волни като птички“, както каза вчера Джъстин. Не си ли доволна, че Майкъл скъса с Ванеса? Че и той е свободен?

— Знаеш много добре, че нямах търпение той да осъзнае що за жена е. — Като погледна Габриел много красноречиво, тя продължи: — Бях на тръни през последните няколко месеца, въпреки че не ти казах нищо. Все си мислех, че ще му извърти някой гаден номер, например че е бременна. Но тя повече не се появи и си мисля, че вече си е намерила друг. Нямах представа колко ми олекна.

— Това нямаше да се случи, да забременее от Майкъл. Твърде умен е, за да си навлече такава беля — отбеляза Габриел.

— Умен е, но щеше да загази на няколко пъти. Знаеш много добре какви са мъжете. Когато са възбудени, нищо друго не ги интересува.

Габриел се разсмя, кимна и си наля още чай.

— Ето какво мисля, че трябва да направим. Да не им се мяркаме много-много, за да остават колкото е възможно повече насаме. Нека нещата да се развият по естествения си път.

— О, да, съгласна съм с теб. — Анита се загледа в градината, после добави тихо: — Толкова ми напомня за теб, когато беше на нейните години, Габриел. Спомням си как веднъж отидохме да пием

чай в „Риц“, когато бях в Лондон. Хората те гледаха, поразени от твоята красота. Така говореше скъпият ми Макс за теб: „Няма човек, който да не е поразен от чара на Габи“. — Тя въздъхна и се облегна назад. — Е, добре, и ние си поживяхме, нали?

— Слава богу — отвърна Габриел и не каза нищо повече.

След няколко минути приятелката ѝ се наведе към нея и попита съвсем тихичко:

— Какво каза на Джъстин? Имам предвид скандала.

— Разказах ѝ как майка ѝ разби чекмеджето на моето писалище и намери брачното свидетелство, разказах ѝ още за „Индианско бърдо“ и моето завещание, което повече или по-малко е истината.

— Значи не си ѝ казала истинската причина? Не си ѝ признала истината за миналото.

Габриел я погледна подозрително и пребледня.

— О, Анита, знаеш, че не мога! Не мога да говоря за... за... — заекна.

Анита веднага хвана ръката ѝ нежно.

— Съжалявам, Габи, много съжалявам, че повдигнах въпроса. Миналото си е минало.

— И така трябва да си остане.

— Обещавам ти. Това е наша тайна, Габи.

— Безрезервно ти вярвам.

За кратко настъпи мълчание.

Първа заговори Габриел:

— Мислих си за... бебето, момченцето, наскоро беше, Анита. Така се стреснах от неочаквания спомен и не зная защо се появи пак. — Смръщи се. — Сънувах онези... онези дни, но не помня съня, толкова смътен беше, когато се събудих, и после си спомних бебето.

Отпусна главата си на облегалката на стола и затвори очи.

— От време на време сънувам странни сънища, откакто леля Берил почина — продължи след малко. — Може би защото е сестра на майка ми и беше последната ми връзка с нея. Не знам да тълкувам сънища, ти също... но нека да си го кажем направо, ние, човеците, сме странни, емоциите ни владеят, въздействат върху всяка наша постъпка. Така си мисля.

Анита само кимна.

Габриел застана изведнъж напрегнато.

— Не бива да мислим за миналото, нито за хубавите дни, нито за тъжните. Трябва да гледаме към бъдещето и да се надяваме, че тези двамата ще разберат какво чувстват...

* * *

Майкъл се появи по-рано, отколкото Джъстин очакваше.

— Ето ме. — Седна той и остави на масата големия плик, който носеше.

— Добре ли мина срещата? — попита тя, долавяйки, че е по-сериозен от обикновено, че не е усмихнатият Майкъл.

— Мина добре. Моят клиент се безпокои за някои елементи в плана за охрана. Ще го коригираме. Това не е проблем. Но той е малко нетърпелив, иска още тази нощ да се свърши работата.

— Което е невъзможно.

— Схвана веднага. Ще се оправя с него утре. — Погледна я и сложи ръка върху нейната. — Да изпием ли по чаша шампанско, преди да си тръгнем?

— Защо не? — промърмори тя, загледана в него, като се мъчеше да отгатне мислите му.

— Какво има? — озадачено се намръщи той.

— Стана изведнъж угрижен и много сериозен. Свързано ли с работата?

— Не е свързано с работата, която предполагаш.

— Тогава с каква?

— С работата между нас.

Тя не отговори. Майкъл направи знак на сервитьора, който веднага дойде. След като поръча две чаши шампанско, се обърна пак към нея, взе ръката ѝ и целуна дланта ѝ.

— Искам да ти кажа нещо, Джъстин, и то е, че... съм свободен, нямам любовна връзка. Габриел каза ли ти, че скъсах с моята годеница преди около пет месеца?

— Не.

— Изненадан съм, като имам предвид обстоятелствата. Нашите баби обикновено са много бърбиви. А ти? Жан-Марк Бретон има ли още място в живота ти?

— Не, няма, и всъщност никога не е имал, Майкъл. Миналата година имахме кратка, дори бих казала мимолетна връзка. Свърши много бързо. Аз трябваше да престана да се виждам с него за мое добро.

Той кимна.

— Защо? Или не искаш да говориш с мен по този въпрос?

— Няма проблем. Разбрах, че не го харесвам и не искам непрекъснато да бъда с него. Ще ми кажеш ли защо развали годежа си?

— Почти по същата причина като теб. Един ден видях Ванеса такава, каквата е в действителност, и осъзнах, че не сме един за друг, че няма да живеем добре. Коренно различни сме.

Сервитьорът донесе шампанското. Майкъл вдигна своята чаша, Джъстин също. Чукнаха се и той каза:

— За теб, Джъстин.

— За теб, Майкъл.

Мълчаливо отпиха по глътка, всеки потънал в мислите си. Изведнъж Джъстин се обади:

— Струва ми се, че имаш право за нашите вдетинени баби. Докато беше на срещата, си спомних, че баба ме попита два пъти дали те харесвам.

— И какво ѝ отговори? — попита Майкъл, вдигайки вежда.

— „Да“, казах ѝ „да“.

Той отмести поглед и замислено се загледа в далечината. На устните му трепна мимолетна усмивка. Когато пак я загледа, изразът му беше тържествен. Взе ръката ѝ и я попита:

— На мен ще кажеш ли „да“.

— Ще кажа.

— Държа да знаеш, че за мен това не е игра, Джъстин.

— Зная. Чувствам го в поведението ти, виждам го в очите ти. И за мен не е игра.

— Щастлив съм да чуя и че се разбираме.

— Знам, че се разбираме.

— Съзнавам, че някой може да ни погледне подозрително, да ни вземе за луди; от друга страна, бабите ни очевидно са наши храбри покровителки, и това ме радва. Те са мъдри, отдавна са на тази земя, знаят всичко за живота, за неговите странни обрати. Обичам ги и вярвам в любовта от пръв поглед, мисля, че и ти вярваш.

— Така е, макар че досега не ми се е случвало.

— Нито пък на мен — каза Майкъл. — Но чувството е прекрасно, нали?

Джъстин само кимна, защото не смееше да говори. Той пак успя да я разтрепери и да я изненада.

Майкъл взе ръката ѝ и бързо прибави:

— Не се тревожи, не съм несериозен, почти на трийсет и девет съм, видял съм много, живял съм на ръба и знам какво правя. Съгласна ли си?

— Да — отговори тя, понеже не намери повече думи. Не познаваше друг човек толкова честен, толкова искрен, и това ѝ харесваше. Изведнъж без всякакви задръжки му повярва.

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Като се облегна, Джъстин се взря в образа си в огледалото и остана доволна от начина, по който изглеждаше. Обикновено не обръщаше особено внимание на грима. Усмихна се, съзнавайки защо си сложи очна линия, бледосини сенки, спирала и руж. За Майкъл. Беше толкова светлоруса и в първия момент можеше да остави впечатление, че е посърнала, а тази вечер искаше той да я види в най-добрата ѝ форма.

Джъстин стана и отиде в гардеробната. Взе черен копринен панталон и го обу. Облече туниката и обу сандалите, които ѝ даде Габриел. След това се запъти към стаята на баба си.

Като дете винаги отиваше при баба си за одобрение на тоалета и тази вечер машинално постъпи така. Изведнъж се почувства щастлива, защото баба ѝ отново беше до нея и един стар ритуал най-неочаквано се възобнови, което върна спомените ѝ.

Почука на вратата, отвори и попита:

— Бабо, мога ли да вляза?

— Разбира се — отговори Габриел и се обърна.

— Дойдох за одобрение.

В първия момент Габриел не можа да продума от вълнение. Тази вечер внучката ѝ беше прелестна. Беше прибрала русата си коса на кок и се беше гримирала добре. Джъстин ѝ се усмихваше — много висока и много елегантна. Гордееше се с нея, гордееше се, като виждаше каква жена е станала.

— Нищо не ми казваш — промълви Джъстин, като се питаше дали не е прекалила с грима.

— Защото загубих дар слово. Красива си, Джъстин. — Габриел отиде до тоалетката и взе черна кадифена кутийка. — Тъкмо щях да дойда при теб. Искях да ти ги дам. Трент ми ги подари преди много години и един ден трябваше да ги получиш ти. Отиват на очите ти.

Джъстин загледа баба си, отвори кутийката и ахна. Върху бял сатен имаше обици с четвъртита форма, всяка една с аквамарин, обграден с малки диаманти.

— Бабо, много са красиви! — целуна тя Габриел. — Благодарят ти. Винаги ще ги пазя.

— Трент казваше, че аквамаринът е създаден специално за синеоки жени.

Джъстин си ги сложи и се обърна към баба си:

— Съвършени са, не мислиш ли?

— Да, съвършени са, скъпа. Като се появиш, ще смаеш всички. Макар и да съм сигурна, че само на Майкъл искаш да направиш впечатление. Не съм ли права? Нима неговият чар не те покори?

— Покори ме — призна Джъстин. — Чувствата са взаимни. Очевидно с Анита сте забелязали, че се привличаме.

— Привличате се! — Габриел я погледна странно. — Какъв мек израз употребяваш, за да опишеш какво се случва помежду ви. Предпочитам да го наречеш „поразени от любов“.

— Толкова ли е явно?

Джъстин не сваляше поглед от възрастната жена.

— За нас, да. Той не откъсва очи от теб, а ти страдаш от същото пристрастие. Като че ли сте се хипнотизирали един друг. Изглеждате замаяни, а може би по-скоро като поразени от гръм.

— Срегнах го едва преди два дена и вече ми липсва, когато не е с мен. Странно е, бабо, но като че ли съм познавала Майкъл цял живот.

— Никак не е странно, скъпа. Можеш да бъдеш с някой мъж двайсет години и да не разбереш кой е. От друга страна, можеш да срещнеш мъж и да разбереш всичко за него в един миг. За вас с Майкъл не се притеснявам. Друг като него няма.

— Зная.

— Вярвам му безусловно — допълни Габриел.

— Дойдох да те търся и това промени целия ми живот.

— И моя, и на Майкъл, и на Анита. — Габриел се загледа внимателно в Джъстин, обичаше я толкова много. После прибави: — Промени го за добро.

— Надявам се, че животът на Ричард също ще се промени.

Баба ѝ я погледна сепнато.

— Какво имаш предвид?

— Понеже отсъствам, Джоан ме замества и наглежда Дейзи и Ричард. Особено Ричард. От години е влюбена в него, дано между тях се случи нещо специално.

— Това ще бъде прекрасно, скъпа, пък и той трябва да си има жена. Едва ли му е лесно. — Габриел съблече халата си и облече кафтана.

— Трябва да побързам и да довърша тоалета си. Иди, моля те, при Анита да не е сама. Кажй й, че няма да се бавя.

* * *

Вечерта беше вълшебна.

Небето вече тъмнееше, обсипано с ярки звезди, и сребристият диск на луната висеше над Босфора, както обикновено.

Джъстин тръгна бавно през градината и веднага забеляза как е преобразена, беше направо като магия. Между дърветата просветваха китайски фенери, цъфналите храсти се поклащаха от ветреца, блещукаха свещички в стъклени купи около стволите на дърветата и покрай пътеките. Ароматът на цветята и на свещите се смесваше и изпълваше въздуха с опиянително благоухание.

Огледа се, търсейки Анита. Видя само тримата музиканти и сервитьорите, наети за вечерта. После чу неговите стъпки. Той се оглеждаше, както тя преди малко. Беше с черна копринена риза и подходящ черен панталон. Излъчваше самоувереност, както обикновено.

Тя излезе крадешком от градината и пристъпи на терасата. Той веднага я видя и замръзна на място. Впери очи в нея с изненада и възхищение.

Джъстин продължи да върви, докато не застана пред него.

— Изглеждаш прекрасно, Майкъл — усмихна му се тя, като се чудеше дали той чува ударите на обезумялото й сърце.

— Като те видях, дъхът ми спря. Изглеждаш толкова съвършена, че се страхувам да те приближа. — Независимо от това я привлече до себе си и леко я целуна по устните. — Пак непорочна целувка, но по-късно ще я коригираме.

— Надявам се — отвърна тя тихо.

Майкъл я хвана за ръка, отведе я до бара в края на терасата и помоли да налят две чаши шампанско. Изведнъж музикантите засвириха и музиката изпълни пространството. След миг видяха, че

баба му идва към тях, червеният ѝ копринен кафтан се увиваше около тялото ѝ, докато тя пристъпваше пъргаво.

Майкъл прошепна:

— Ще си осигурия място до теб на вечерята. Ифет също ще бъде до нас.

— Радвам се — отговори тя и като отиде до Анита, я целуна. — Изглеждаш фантастично. Само червено трябва да носиш.

— Обличам се най-вече с червени тоалети. — Анита загледа Джъстин и продължи, като че ли изпитваше благоговение: — Невероятна си. Наистина си красива. Нали, Майкъл?

— Моето чаровно, разкошно момиче — отговори Майкъл, като прегърна Джъстин през талията и я привлече до себе си.

— Твоето ли? — изрече баба му многозначително, взирайки се строго в него. — Това всъщност вярно ли е? Или само така се изразяваш?

— Попитай нея — отговори той, поглеждайки Джъстин, и черните му очи играеха закачливо.

— Негова съм — потвърди Джъстин уверено, макар че в себе си трепереше. Или може би сърцето ѝ туптеше силно? Така невероятно ѝ въздействаше, когато беше до нея, че загубваше ума и дума.

— На това му се казва бързина. — Анита ги погледна внимателно. — Но бързо е най-добре. Така беше с мен и Макс. Погледнахме се и това беше. Дядо ти беше любовта на живота ми, Майкъл, и аз на неговия. Бяхме щастливи до деня на неговата смърт. — Въздъхна тихо и се огледа. — Къде е Габи?

— След малко ще дойде, Анита. Отидох при нея, преди да дойда тук, и се разприказвахме. Забавих я. — Джъстин докосна едната обица. — Подари ми обиците. Нали са красиви?

— Спомням си, когато ги сложи за пръв път. Подари ѝ ги Трент, за да отиват на очите ѝ.

— Да, каза ми.

Майкъл се провикна:

— Ето я и леля Габи, идва през градината. Отивам да я посрещна.

Анита се обърна към Джъстин и ѝ прошепна:

— Щом казва пред мен, че си неговото момиче, значи наистина е така. И между другото, никога не съм го виждала такъв. Мисля, че е

сериозен, предполагам ти също.

— Да, Анита, сериозна съм.

— Тогава и аз съм щастлива, но не забравяй, че той никога няма да те измами или изостави, така е устроен. — Взе ръката на Джъстин. — Родени сте един за друг. Казах вчера на баба ти — любов от пръв поглед, изписано е на лицата ви.

— Досега не ми се е случвало.

— Случва се веднъж в живота. Вярвай ми. Доколкото зная, и на Майкъл не се е случвало.

Майкъл доведе Габриел и веднага отиде да донесе чаша шампанско и за нея.

— Зашеметяваща си, бабо — ахна Джъстин. — Какъв необикновен цвят има твоят кафтан.

— Трябваше да е бургундско червено, но се получи с тъмнолилав нюанс — отговори Габриел. — Помислих си, че е страхотен. Харесва ми.

Майкъл се върна и поднесе чашата на Габриел. Като погледна всяка една дама, усмихна се широко и обяви:

— Заобиколен от три красиви жени, се чувствам като щастливец в своя харем. Много съм разглезен.

— Разглезен си — отвърна баба му бързо и му намигна. — И ние безумно те обичаме.

— Взаимно е — каза той и добави: — О, виждам Ифет на кея, Дафне и Пол Лейлънд тъкмо пристигат заедно със семейство Дрейпър, бабо.

— С Габи ще отидем да ги посрещнем. — Хвана Габриел за ръка и продължи: — Очевидно тази вечер всички са решили да дойдат с лодки. Погледни само колко народ се събра на нашия кей.

Щом останаха сами, Майкъл целуна Джъстин по страната и прошепна:

— Нека след моята среща утре да отидем да обядваме двамата сами.

— Струва ми се странно да оставя баба, след като тъкмо я открих, Майкъл — отговори Джъстин, въпреки че копнееше да останат сами, също като него.

— Разбирам те, но ако не са отменили срещата, обикновено обядват с племенника на Анита — Кен. Той пое бизнеса на баща си и

сега е техен партньор. Но ти си права, да не избързваме.

— Да, утре ще решим.

— А може да отидем на обед с тях — погледна я Майкъл красноречиво и й направи физиономия.

— Щом съм с теб, защо не — разсмя се тя.

— Само опитай да се отървеш от мен! — отговори той и като я завъртя, продължи: — Виж, идва Ифет. Много е шик с тази тъмносиня рокля.

След малко двете се прегърнаха, възхищавайки се на тоалетите си.

Майкъл се извини, че трябва да нареди на сервитьорите да обиколят и в градината с подноси с питиета, и се отдалечи.

Двете жени заговориха за документалния филм.

— Вече можем да пуснем обявата и да подготвим материала — каза Джъстин.

— Много добре, ще ми кажеш с какво да помогна. Ще накараш ли Еди Грейндж да дойде в Истанбул?

— Бих могла, но не съм сигурна, Ифет. В понеделник ще му се обадя.

Майкъл се върна при тях заедно с мъж на име Дейвид Грейнджър, английски романист и негов приятел, и с Катрин Бургвил, парижка модистка.

Сервитьорът им поднесе питиета и след малко всички намериха общи теми и се разприказваха.

Майкъл стоеше малко встрани от компанията и наблюдаваше внимателно. Забеляза колко свободно общува Джъстин с всеки. Беше грациозна и очарователна.

Телефонът му зазвъня и той се отдръпна още по-далеч от тях.

— Ало?

— Добър вечер, Майкъл. Чарли се обажда. В неудобно време ли се обаждам? При теб сигурно е девет часът.

— Удобно е. Баба дава прием и гостите тъкмо пристигат. Добре ли си? Да не се е случило нещо? В банката ли?

— Тъкмо напротив... както и да е, трябва непременно да говоря с теб. Лично. Не по телефона. Кога точно възнамеряваш да дойдеш в Лондон?

— Да ти кажа право, опитвам се да го отложам за четвъртък. В сряда следобед трябва да бъда в Париж и възнамерявам да летя от Истанбул за Париж във вторник следобед.

— Можеш ли да дойдеш в понеделник да се срещнем, Майкъл?

— Разбира се. Ще променя плановете си. Чарли, гласът ти е особен. Какво има? Да не би да се е случило нещо в банката?

— Проблемът е по-скоро личен, Майкъл. Трябва да се посъветвам с теб. Ти си единственият човек, на когото мога да се доверя, че ще ми даде правилен съвет. Освен това ти вярвам. Зная, че си дискретен и благоразумен. Извини ме, че ти се обадох по това време, но да си кажа честно, цял ден се мъча с този проблем.

— Не се притеснявай за часа, можеш да ми си обаждаш по всяко време. Виж, ако искаш ще ти се обадя по-късно, да поговорим по-подробно.

— Не е удобно, ще ходим на вечеря. А утре сутрин?

— Имам среща с клиент в единайсет, истанбулско време. Така че можем да говорим преди десет.

— Да ти позвъня ли в девет? Твое време, разбира се.

— Да. Дочуване, Чарли, приятна вечер.

— И на теб, Майкъл. Още веднъж благодаря. О, мога да ти изпратя частния си самолет да те чака на истанбулското летище в понеделник рано сутринта. Така ще ти бъде по-лесно. Ще се срещнем следобед.

— Ще ми помогнеш много, благодаря, Чарли.

След като приключиха разговора, Майкъл се запита за какво става въпрос. По интуиция и без да знае нищо конкретно, разбра, че се е случило нещо ужасно. Очакваше от Чарли лоши новини. Изведнъж осъзна, че вече е подготвен за тях.

Помъчи се да се отърси от мрачното предчувствие и се върна при компанията, с която бяха Джъстин и Ифет. Умееше да прикрива чувствата си. Усмивката не слезе от лицето му, разговаряше оживено с гостите и беше очарователният домакин както винаги, когато баба му даваше прием.

Но стомахът му беше свит на топка. Обзе го тревожно чувство. От службата в Сикрет Сървис беше научил да не пренебрегва интуицията си.

* * *

След като гостите намериха местата си на масите на терасата, Анита, Габриел и Майкъл ги поканиха в трапезарията, където беше бюфетът. Изящно подредени цветя, сребърни купи с екзотични плодове, бели свещи в сребърни свещници красяха масата, покрита с колосана, бяла ленена покривка.

Всички блюда бяха поразително красиви. Бяха сервирани обичайните турски мезета като бюрек, пълнени чушки и домати, най-различни видове риби, морски дарове и печени меса. Между тях имаше големи купи с паста, ориз, зеленчуци и панерчета с турски хляб.

На количка за сервиране имаше цяло агне печено. Мехмед стоеше до количката, за да изпълнява желанията на гостите. Усмиваше се широко и кимаше на онези, които познаваше.

Сервитьорите помагаха на гостите. С мезетата предлагаха турска анасонова ракия, с печеното — червени и бели вина.

Всички бяха съгласни, че празникът е вълшебен. Музикантите свиреха тихо, гостите бърбеха, смееха се и се шегуваха. Приемът имаше голям успех според Майкъл, който наблюдаваше внимателно.

Но това, което го радваше най-много, беше близостта на Джъстин. Предстоящото пътуване до Лондон и Париж го разстройваше, защото не искаше да я остави. При нормални обстоятелства щеше да я вземе със себе си. Но беше невъзможно; тя трябваше да е с баба си, и той разбираше защо е така.

Погледна Габриел и почувства огромно облекчение. Изглеждаше прекрасно, както никога, и явно беше щастлива. Забеляза също така, че като се обърнесе към Джъстин, засилваше от гордост и обич. Стори му се, че сърдечната ѝ болка се е уталожила.

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Беше един през нощта, когато най-сетне Джъстин и Майкъл останаха сами. Гостите си отидоха, прислугата привърши работата си и изчезна, а Габриел и Анита си легнаха.

Седяха на скамейката с изглед към Босфора и се радваха на самотата си. Мълчаха и се наслаждаваха на тихата градина след оживената вечер. Всички се забавляваха и бяха очаровани да се запознаят с внучката на Габриел, а баба ѝ беше изпълнена с гордост, както и Анита. Двете сияеха от щастие.

Джъстин първа наруши мълчанието:

— Нещо не е наред, нали, Майкъл?

— Защо мислиш така? — погледна я изпитателно той, учуден от нейната чувствителност.

— Защото усетих, че по време на вечерята се появи някакъв проблем.

— Смаян съм, че веднага разбра какво става с мен — промълви той, все така взирайки се в нея в нощния сумрак. — Мислех си, че изглеждам спокоен, дори безразличен.

— Изглеждаше спокоен до известна степен. Въпреки това усетих преструвката.

— Как? Бих искал да разбера, Джъстин.

— Видях го в очите ти. Появи се страх или може би тревога.

— Много си интуитивна и наблюдателна. Не съм чак толкова прозрачен. Тренирал съм да не показвам чувства, когато бях агент в Сикрет Сървис.

— Да, но аз се вирах в очите ти. Станаха някак угрижени. С теб съм и долавям всяка твоя реакция. Зная какъв си, независимо че се познаваме съвсем отскоро. Тази вечер баба каза, че една жена може да познава един мъж от двайсет години и да не знае кой е, но да срещне друг и да разбере наистина какъв е за миг. — Настъпи мълчание, преди да прибави: — Когато се запознахме, прекарах само няколко часа с теб и разбрах кой си и какъв си като човек. Естествено същото се отнася и за мъжа. За нас става въпрос, нали, Майкъл? За теб и мен.

— Разбира се. Познахме се, щом се срещнахме. Веднага разбрахме, че сме един за друг, че сме открили сродната си душа. Осъзнах, че ти си жената, с която искам да бъда... — Изведнъж замълча и се загледа в морето. Съдба! Джъстин можеше да дойде в Истанбул, когато той е в Ню Йорк. Или някъде по света. Съдба. Тяхната съдба е да бъдат заедно, нима не е така?

Джъстин търпеливо чакаше, защото знаеше, че най-накрая ще ѝ каже какво го тревожи, и се отпусна. Единствената причина, заради която го разпитваше, беше да му помогне, ако е възможно.

Не след дълго Майкъл обясни:

— Обади ми се мой клиент, докато пиехме аперитива в градината. Искане спешно да се срещне с мен следващия понеделник в Лондон. Не ми каза нищо конкретно по телефона. Да си кажа честно, предчувствам лоши новини. Но за какво, не знам.

— Значи ще промениш плановете си.

— Възнамерявах да замина за Париж във вторник следобед и в четвъртък да отида в Лондон, но сега се налага да тръгна по-рано.

— Разбирам — промълви тя и в гласа ѝ се долавяше разочарование.

Той я погледна.

— Казах ти, че ще отсъствам следващата седмица.

— Да, каза ми.

— И ти ми обеща да ме чакаш, спомняш ли си?

— Спомням си, Майкъл. Ще те чакам. В момента няма да се връщам в Ню Йорк. А ти докога ще бъдеш в Истанбул?

— Ще обикалям Европа няколко седмици. Имам срещи с клиенти в различни страни. Надявам се да дойдеш с мен при някои пътувания. Може би след седмица-две ще усетиш дали можеш да оставиш Габриел и да ме придружиш. Искане го, искам да бъдем заедно колкото е възможно по-дълго.

— И това ще стане. Баба скоро ще разбере, че ще бъда винаги с нея, когато има нужда от мен.

— О, Джъстин, мисля, че тя вече го знае. Нещата се изясниха, тя знае истината, че отчуждението няма нищо общо с теб и Ричард. Виж докъде стигна, за да я откриеш.

— Предполагам, че си прав. По всяка вероятност ще бъда тук заради документалния филм. Трябва да се върна в Ню Йорк само за да

се срещна с Миранда Евънс. Надявам се да подпишем договор. Тя винаги ентусиазирано ме е подкрепяла... купи моя пръв документален филм за кървавите диаманти.

— Ако не съм тук, ще те чакам в Ню Йорк. Все пак е по-добре да се върнем заедно.

— Наистина ли? Ще заминеш заедно с мен?

— Естествено. Не искам да ми изчезваш от погледа.

— Никога няма да се отървеш от мен, господин Долтън.

— И слава богу.

Загледаха се един в друг много дълго. После Майкъл нежно я привлече и я целуна по челото. След миг се зацелуваха страстно, както копнееха от първия миг. Вече нямаха никакви задръжки.

Джъстин се притисна до него с желание, силно като неговото, и отвърна пламенно на целувките му. Прегърнаха се, забравили целия свят, освен чувствата, които изпитваха един към друг.

Най-после се отдръпнаха и се загледаха леко замаяни от допира на телата им. Той знаеше, че тя е възбудена не по-малко от него, и я притегли към себе си. Долавяше силното туптене на сърцето ѝ, обезумяло като неговото, и се наведе да я целуне по шията. Застинаха така, осъзнавайки неизбежното.

Той прошепна нежно:

— Искам да правя любов с теб, откакто те видях за пръв път. Чувстваш същото, не отричай.

— Дори и през ум не ми минава.

— Не може да стоим тук — продължи той. — Ситуацията ще излезе извън контрол много скоро, а тук, в градината сме кажи-речи на открито. Освен това застудява, има вятър.

— Да отидем в твоята спалня или в моята — предложи тя.

— Не зная, чувствам се неудобно.

Явно се колебаеше, което не му беше присъщо.

Изведнъж разбра какво го притеснява и ѝ беше смешно, толкова беше абсурдно, но остана сериозна.

— Те нямат нищо против, имам предвид нашите баби — успокои го тя.

— Зная, че нямат нищо против.

Джъстин се обърна към него:

— Колко сме глупави, Майкъл. Бабите ни ще умрат от смях, ако знаят, че седим тук и се чудим къде да правим любов, след като имаме две спални на разположение. Те горят от желание да ни съберат, за бога. Аз съм на трийсет и две и скоро ще стана на трийсет и три, а ти си на трийсет и девет. Пораснали сме. Затова хайде да вървим и да направим това, което толкова много искаме — да се любим. В моята спалня или в твоята?

Майкъл засия, изправи се и дръпна и нея. Точно това харесваше у нея — искреността и откровеността. Беше толкова чисто и привлекателно.

— Отиваме в твоята. Ако Габриел тръгне да те търси... ще се успокои, че си където трябва да бъдеш... в леглото си.

— Заедно с теб — възкликна тя и като се хванаха за ръце, се затичаха през градината, смеейки се.

* * *

Промъкнаха се през глициниите и дивите рожкови и се озоваха в пространството между двете вили. Джъстин отвори вратата на вилата на баба си и влезе, Майкъл я последва. Включената лампа в коридора осветяваше стълбището. Тя се заизкачва първа. Видя, че баба ѝ още не е заспала, защото под вратата на нейната спалня се процеждаше светлина.

Минаха на пръсти по коридора и влязоха в стаята на Джъстин. Майкъл затвори веднага вратата и се облегна на нея. Притегли Джъстин в прегръдките си и я целуна.

След малко Джъстин се отдръпна. Отиде в гардеробната, свали туниката и панталона, после махна и обиците.

Майкъл я наблюдаваше, после заключи вратата и се приближи до нея, разкопчавайки ризата си. Хвърлиха се в прегръдките си и започнаха отново да се целуват, като същевременно трескаво се разсъбличаха.

После се изпъгнаха един до друг на леглото. Майкъл се надигна на лакът, погледна я и нежно погали страната ѝ. Целуна я, притегли я до себе си, плътно я притисна към тялото си.

— Не съм си представял, че ще се чувствам по този начин.

— Как се чувстваш? — попита тихо тя.

— Отдаден на емоции. Напълно отдаден на теб. Не се владее, а това никога не ми се случва.

— Аз се чувствам по същия начин.

Тя махна всички фуркети от кока си и косата ѝ се разпиля по раменете.

Неудържимо привличаше Майкъл и той започна да обсипва тялото ѝ с ласки, както и тя неговото. Въздъхна няколко пъти, когато тя го милваше. После отвори очи и се загледа в нея. Изпита безумно силно чувство, което го понесе като вълна.

И тя впи очи в него с копнеж. Той видя желанието, изписано на лицето ѝ, отразяващо неговото. Целуна устните ѝ, езиците им се докоснаха, сплетоха се и той потръпна от интимността на този момент.

Най-неочаквано той я пусна, стана от леглото и загаси двете лампи на тоалетката. Изведнъж светлината в стаята стана мека, лунните лъчи нахлуваха през прозореца и изпълваха пространството със сребриста мъглявина.

Гледаше го как се връща при нея и се разтрепери. Възбудата ѝ се засилваше, тялото ѝ пламна. Усети, че дори лицето ѝ поруменява. Стори ѝ се нереално, че най-накрая са заедно в нейната стая като любовници. Стана толкова внезапно, беше толкова непознато и все пак абсолютно в реда на нещата. Копнееше за Майкъл. За нея това беше съвсем ново изживяване.

— Така е по-добре — промърмори той, докато лягаше до нея. Отново я притисна до себе си и започна да гали лицето ѝ, гърдите ѝ, да ги целува нежно. Бавно плъзна ръката си по копринената ѝ кожа, изгарящ от желание.

Погледна я. Очите ѝ бяха затворени и той видя, че е изпаднала в екстаз. Тялото ѝ беше горещо и пламваше от неговите милувки.

Джъстин се отпусна от нежността му, после за миг настръхна, когато най-накрая той докосна най-интимното ѝ място, отначало много нежно, след това възбуждащо. Изведнъж тялото ѝ се изви към него. Тя искаше да се слее с него.

Нейната пламенна реакция разпали Майкъл. Той се плъзна върху нея и тя изстена, когато се почувства в негова власт.

— Ето — прошепна той. — Най-сетне съм там, където копнеех да бъда. Копнеех да се слея с теб.

За секунди влязоха в ритъм и вплетените им тела се движеха като едно. Страстта му се разгаряше едновременно с нейната, възбудата ѝ отговаряше на неговата. Бяха почти яростни, вкопчени един в друг с възвисяваща се екзалтация. Едновременно изпаднаха в екстаз, но продължиха да се любят, неспособни да спрат, алчно желаещи да получат повече и повече от другия.

Майкъл пръв падна върху нея преситен и тя го прегърна така, сякаш никога нямаше да го пусне.

ДВАДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Лежаха един до друг, стаили дъх, всеки потънал в своите мисли. Стаята беше изпълнена със същата сребриста мъглявина на лунна светлина, ветрецът къдреше пердетата на прозорците. Царяха пълна тишина и спокойствие.

Джъстин почувства лекота, все едно се носеше във въздуха, беше на седмото небе и дължеше цялото изживяване на мъжа до себе си. Най-неочаквано очите ѝ се напълниха със сълзи и тя се сепна. Затъркаляха се по страните ѝ.

Майкъл я прегърна и когато лицето му допря нейното, усети, че страните ѝ са мокри.

Отдръпна се.

— Какво има, скъпа, защо плачеш? — попита, загледан в нея.

— Не знам — отвърна тя през сълзи, усмихвайки се изнурено. — Сигурно от щастие. Чувствата ми към теб са много дълбоки, Майкъл. Досега с нито един мъж не съм се държала така, затова се учудвам на себе си. В еуфория съм. Щастлива съм. И може би заради това съм развълнувана до сълзи. Сълзите са от щастие и чувство за пълнота.

— Чувствам се по същия начин, Джъстин. Копнеех за теб, както ти за мен — изрече той тихо. — Безумно се влюбих в теб, но ти го знаеш.

Тя се подсмихна и го подразни:

— Да, но си бил много добре подготвен от нашите баби съзаклятнички.

— Не ми се вярва, защото те не са знаели, че именно ти ще се появиш, изплувайки от Босфора като красива морска сирена, да цитирам Габриел.

— Но Анита е написала писмото, пратила го е и очевидно е очаквала да се появя.

— По-скоро е очаквала майка ти.

— Бъди сигурен, че баба нямаше да я очаква, ако е знаела.

— Може би имаш право. — Той се разсмя и продължи: — Не, не бях подготвен, мила. Но когато едва не ме прегази на кея и аз хукнах

след теб, си казах: „Тя е моят човек“.

— Наистина ли?

— Да.

Тъмните му очи светеха насмешливо, когато прибави:

— В един миг ти се обърна и ме изгледа дръзко, после бързо отмести поглед. И се изчерви. Издаде се.

Тя само се усмихна и продължи да изучава лицето му, мъжествената извивка на челюстта, трапчинката на брадичката, извитите вежди над тъмнокафявите му очи, които сега искряха от любов.

Как е възможно този мъж да е неин?

Преди седмица дори не го познаваше. Изпълни я удивление... заради Майкъл, заради ненадейните обрати в живота, за тази изключителна страст, която се събуди у нея. Неподправено удивление, изтъкано от радост.

— За какво си мислиш? — попита той, опитвайки се да проникне в мислите ѝ.

— Колко си красив и каква щастливка съм, и все се питам как е възможно този разкошен мъж в моето легло да е мой?

— О, но той е твой, че и отгоре, не го забравяй, хлапе. — Ухили ѝ се, после продължи с по-сериозен тон: — Всъщност този мъж, преди да те срещне, никога не е бил нечий.

— Но ти си бил сгоден. — Тя го погледна озадачено и сви вежди.

— Вярно е и се отнасях съвсем отговорно към ангажимента, докато не проумях, че тази връзка не е за мен. Знаех, че няма и да бъде. Дори нямаше връзка, ако трябва да кажа истината, а само секс. Започнах да разбирам, че с нея няхахме нищо общо. И това стана още по-очевидно през изминалите два дена. Всъщност, откакто те срещнах.

— Защо с мен е различно?

— Между нас няма бариери. Мога да бъда какъвто съм. Също така на теб ти вярвам, чувствам се в безопасност с теб. Знам, че думата е странна. Но имам предвид, че се чувствам спокоен с теб. Защото си предана, на теб може да се разчита, никога няма да ми измениш...

— И знам, че ще бъдеш до мен. — Джъстин докосна лицето му. — Анита ми каза: „Моят внук е консервативен“. Габриел също ми каза, че никога няма да ми измениш, а те би трябвало да знаят най-добре.

— Те са големи хитруши. Често им казвам, че са като сиамски близнаци, и те умират от смях.

— И са ти много предани. Искам още веднъж да ти благодаря, че не си забравял баба през тези десет години. Знаем колко много си направил за нея. Благодарна съм ти, че понякога си бил тук и си я разсейвал от самотата ѝ, и че си толкова грижовен, Майкъл.

— Винаги ще бъда грижовен. Боже мой, дори нямаше да ме има на този свят, ако не е била леля Габриел.

— Какво имаш предвид?

— Спасила е живота на Анита, когато са били на около четиринайсет години. Всички от моето семейство я обичат заради това, обичат я и защото е истински човек.

Джъстин го зяпна. Попита го смаяно:

— Как е спасила живота на Анита? Какво се е случило?

Майкъл веднага осъзна грешката си. Направи гаф. Очевидно Джъстин не знаеше нищо за ужасното минало на Габриел, нито пък за опропастените ранни години от живота на Анита.

Забеляза любопитството, изписано на нейното лице, и изрече набързо и нехайно:

— Виж, Джъстин, това е една от историите на Анита. — Усмихна ѝ се и с привидно равнодушие прошепна: — Попитай Анита. Тя и бездруго очаква в края на седмицата да я интервюираш за живота ѝ в Истанбул. За документалния филм. Тогава ще ти разкаже всичко.

— Не е ли по-добре да попитам баба.

— Ако бях на твое място, не бих я питал, скъпа. Тя е стеснителна, никога не говори за това, не обича да припомня стари истории. Невероятно скромна е, въпреки красотата ѝ и успеха ѝ в бизнеса. Не може да понася самохвалство и надути приказки.

— Баба е много скромна — отвърна тя.

— Такава е.

Той я прегърна, започна да я целува и веднага се възбуди, както и тя. Отново започнаха да се любят, по-спокойно и по-нежно, и заплени един от друг, забравиха света.

ПЕТА ЧАСТ ТАЙНАТА

„Ангелът на смъртта се е понесъл надлъж и на шир, ако се заслушаш, ще дочуеш пляска на крилете му.“

Джон Брайт^[1],
Камара на общините, 23
февруари 1855

„И видях, и ето сив кон, и върху него ездач, чието име беше смърт; и адът следваше подире му.“

Откровение на Св.
Йоан 6:8

ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Габриел беше ранобудна и във ведрото, слънчево утро в понеделник стана около пет и половина, закуси и до седем часа работи в ателието си.

Докато вървеше по широката пътека в градината с лалетата, които се преливаха в градината на Анита, се ободри от гледката; великолепие то на стотиците лалета с ярки цветове я смая.

Запристъпва бавно и като се взираше в различните видове, си спомняше имената на някои. Най-накрая застана пред любимото си снежнобяло лале, деликатно набраздено с тъмноръчно. Продължи по пътеката и стигна до широко пространство само с жълти цветове, нашарени тук-там с яркочервено. „Повредените“ лалета, както ги наричаха, бяха от най-любимите ѝ, въпреки че харесваше всеки вид, дори обикновените едноцветни. Отдръпна се и продължи да ги съзерцава. Бяха празник за очите.

Въздъхна, спомняйки си всичките години, през които с Трент бяха облагородявали градината. Продължителна и изтощителна работа, но им доставяше радост; колко горд беше Трент, когато градината предизвикваше възхищението на всеки, който я видеше.

Докато обикаляше по пътеките и правеше снимки, за да изработи нов десен за своята колекция, не забеляза Майкъл, който стоеше в края на поляната и я наблюдаваше.

Сърцето му се разтопи, като видя Габриел в градината. Беше я гледал как я обработва още от детството си и сега го връхлетяха спомени. От най-ранно детство Габриел беше около него, както е била и около Джъстин, и това беше още една връзка помежду им. Беше повлияла и на двамата по свой начин.

Когато и да се сетеше за Габи, независимо дали е в Ню Йорк, Париж или другаде, винаги си я представяше в тази градина, може би защото заемаше важно място в живота ѝ.

Веднъж, много отдавна, когато я беше поздравил за красотата, която сътворяваше с лалетата, тя беше кимнала и тихо беше казала:

— Непрекъснато изпитвам желание да създавам красиви неща, навярно защото съм видяла много грозота и жестокост в моя живот.

Тогава си замълча, но никога не забрави думите ѝ. Имаше моменти, когато копнееше да разгадае тайнствеността, която я обграждаше, да подразбере нещо, макар и съвсем малко, за нейното минало, да я накара да сподели тайните си. Но никога не се осмели да я попита каквото и да било. А пък онова, което знаеше Анита, беше заровено дълбоко, завинаги заключено в сърцето на баба му, и никога нямаше да бъде разкрито.

Майкъл пристъпи на пътеката, камъчетата изхрущяха и Габриел обърна глава.

Лицето ѝ светна, щом го видя, и веднага ѝ направи впечатление колко невероятно изглежда тази сутрин. Както обикновено носеше снежнобяла риза, тъмносив спортен панталон и черен блейзър. Това беше неговата униформа, но с тези дрехи видът му винаги беше момчешки.

Майкъл беше висок, с подчертано мъжествено телосложение като дядо си Максвел Лоуи, но в красивото, изваяно лице приличаше на баща си Лари Долтън. От баба си Анита беше наследил нейните тъмнокафяви, искрящи очи, издаващи чувство за хумор и сърдечност.

След малко Майкъл я прегръщаше и ѝ пожелаваше добро утро.

— Правя моята сутрешна проверка — промълви тя и усмихнато го погледна.

— Разкошни са, Габи! — провикна се той възхитен. — И макар да съм го казвал преди, ще повторя: никъде по света не съм виждал лалета като тези.

— Съгласна съм, фантастични са. Но сигурно си спомняш, че тук е тяхната родина, по произход са турски цветя. — Изведнъж се разсмя и добави: — Сякаш изнасям урок на деца, нали? Все пак наистина тук на брега на Босфора растат буйно и според мен цъфтят толкова много, защото са дошли от Азия, и от векове се отглеждат в този район.

— Харесвам белите с тъмночервената шарка по листенцата, изключителни са.

— И на мен са ми любими, освен това са най-красивите, такива отдавна не съм виждала. Разбира се, каква луковица ще купиш, си е чист късмет. — На лицето ѝ изведнъж грейна усмивка. — И като си помислиш, че вирус причинява появата на тези следи по листчетата.

Стотици години ботаниците и градинарите са се опитвали да се доберат до тайната на „повредените“ лалета, изследвайки луковиците по всевъзможни начини. Откритието станало в края на двайсетте години на миналия век в Англия.

— Спомням си, че ми разправя за вируса, когато бях на около четиринайсет, и останах смаян и същевременно очарован. Никога няма да забравя удивлението си, че вирусът се причинява от плодна мушица, която напада луковиците.

— Да, така беше, но едва ли си дошъл тук, за да опресняваш познанията си по ботаника... Подозирам, че искаш да ми кажеш „довиждане“.

— Дойдох да се сбогувам. Тази сутрин летя за Лондон и преди да замина, искам да ти кажа нещо, лелю Габи, а също и да те помоля.

Габриел го хвана под ръка и двамата тръгнаха по пътеката.

— Знаеш, че с мен можеш да говориш за всичко, Майкъл.

Той изведнъж се спря, тя също.

— Влюбих се в Джъстин.

Тя го загледа.

— Така си и мислех, Майкъл.

— Намеренията ми са сериозни. Нейните също.

— И двамата сте минали трийсетте, знаете какво правите.

Жената явно се зарадва.

Тогава той ѝ се усмихна, тъмните му очи светнаха.

— Значи одобряваш?

— Одобрявам.

Той я притисна до себе си и се наклони да ѝ каже каква досадна грешка допусна през нощта, но се отказа.

Най-накрая престанаха да се прегръщат и тръгнаха през ливадата към нейната тераса.

Той я целуна по челото и ѝ се усмихна по неговия дързък начин.

— Ще се видим в края на седмицата.

Майкъл се запъти към старинната ял на баба си.

— Лек полет — извика след него Габриел.

Той погледна през рамо и ѝ изпрати въздушна целувка, преди да се скрие между глициниите и дивите рожкови, които растяха между двете вили.

* * *

Анита седеше на терасата, свързана със спалнята ѝ, и погледна внука си, който идваше при нея.

— Ето те и теб, скъпи — каза тя и обичта озари лицето ѝ. Беше щастлива, че има такъв внук. Габриел го наричаше с право „истински пуритан“. — Чаках те. Имаш ли време за чаша кафе?

— Да, бабо. — Седна на дивана до нея и тя му наля кафе. — Трябва да ти кажа нещо. Да те предупредя, Анита.

Тя го загледа и сви вежди.

— Много си сериозен. Какво има, Майкъл?

— Направих груба грешка снощи или по-скоро в ранните часове на сутринта и ужасно съжалявам. Казах на Джъстин, че баба ѝ е спасила живота ти.

— О, Майкъл, не! О, не, не си ѝ казал! — разтревожи се тя и поклати глава. Без да иска, беше отворил кутията на Пандора.

— Опасявам се, че ѝ казах. Изплъзна ми се, беше грешка и се усетих, щом го изрекох. Промених темата и отказах повече обяснения, защото тази история е твоя, не моя. Казах ѝ да попита теб, за да не пита Габриел, каквото беше намерението ѝ. Трябваше да я спра, бабо.

— Да, наистина. Как успя?

— Казах ѝ, че Габи не обича да говори по този въпрос, че не е от хората, които се хвалят. Джъстин се съгласи да не я пита, но със сигурност ще попита теб. Ще повдигне въпроса, когато те интервюира за документалния филм. Така че бъди нащрек.

— Разбирам. — След кратка пауза Анита попита: — Каза ли на Габи?

— Не. Имах такова намерение, но не се осмелих.

Баба му съзнаваше, че е било злощастен пропуск от негова страна, и не можеше да го обвинява, че случайно му се е изплъзнало. Независимо от всичко беше сигурна, че Джъстин ще бъде изключително настояща, ще задава въпроси, на които ще бъде много трудно да отговори. Била е журналистка, по природа беше любопитна и инстинктите ѝ едва ли бяха притъпени.

— Ще предупредиш ли Габи вместо мен, бабо? Виж, Джъстин не знае нищо за миналото на Габи, сигурен съм, пък и аз не знам почти

нищо.

Погледна я много сериозно.

Анита седеше, вперила поглед в далечината. На лицето ѝ се изписа тъга, докато си мислеше за Габриел, скъпата ѝ приятелка, чието минало и за нея беше същата тайна, както и за всички останали. В известен смисъл Габриел беше загадъчна личност.

Майкъл почака и изпи кафето, замислен за баба си. Когато беше у дома си в Ню Йорк, или пътуваше по работа, често се замисляше за нея, също както най-ненадейно се сещаше за Габи.

В представите му тя беше жизнерадостна, весела жена, с която толкова много се бяха забавлявали, докато растеше. Анита, бизнес дамата, прекрасната домакиня, изпълнена с енергия и доброжелателство, любимка на всеки, която предпочиташе тоалети във всички нюанси на червеното пред другите цветове. Не познаваше друг, който повече да се радва на живота, да дава толкова много от себе си на своите приятели и на семейството си и чиято обич беше безусловна.

Като прекъсна тези мисли, Анита най-сетне каза:

— Ще предупредя Габи, но тя няма да пожелае да разкаже на Джъстин как е спасила живота ми. Нито пък ще се разприказва за най-ранните си години. И с мен не е споделяла, знаеш много добре. — Поклати глава и продължи: — Никога не е споменавала пред мен, след като дойдох да живея тук, какво се е случило през годините, когато бяхме разделени. Спаси живота ми, проявявайки огромен кураж, и аз никога няма да го забравя, нито пък тя, ние сме наистина много свързани. И въпреки това нито веднъж не е намекнала за своята тайна, и почти не говори за тези далечни години.

— Намирам го странно, бабо, като имам предвид вашето изключително приятелство... израснали сте заедно.

— Наистина вярвам, че не е по силите ѝ да говори за тези „изгубени години“, както ги наричам. Веднъж ми каза, че толкова дълбоко е затрупала миналото, че не може да го извади наяве. Според мен тя не иска да си спомня, ако трябва честно да ти призная.

— Никога нищо ли не ти е казвала? Съвсем нищо?

— Съвсем малко, но нейното минало си е нейна работа... Нито една подробност не е споменавала за липсващото време и съм абсолютно сигурна, че и на Трент нищо не е казвала. — Доближи се до внука си и продължи да обяснява: — Убедена съм, че освен на мен

пред никой друг не е говорила. Вероятно аз знам най-много, което всъщност е почти нищо... няколко подмятания, споделена тайна, която обещах никога да не разкривам. Това е всичко, което ми е казвала.

Майкъл беше изненадан, но забеляза тъгата в очите на баба си и реши да прекрати разговора. Нямаше смисъл да се обсъжда миналото на Габи.

— Стига, Анита, да не говорим повече по този въпрос. Нека да се радваме, че се срещнахме с Джъстин и се влюбихме... нали такава беше желанието ти? — Подсмихна се и я прегърна през раменете. — Знаеш ли какво? Според Джъстин вие сте искали да ни свържете с нея и аз съм знаел.

Като чу това, Анита се разсмя. Не беше съвсем вярно, но без съмнение, щом видя Джъстин, разбра, че красивата внучка на Габи е идеалната жена за него.

В края на краищата успя да сподави смеха си и отбеляза:

— Джъстин е много умно момиче. Уловила ни е с Габи, че се споглеждаме. Освен това имаш право, новината, че лудо си се влюбил, е прекрасна. С нея сте точно като мен и дядо ти. Запознахме се, същата вечер се целунахме, на другата нощ се озовахме в едно легло, следващата седмица се сгодихме и месец по-късно се оженихме. Бяхме най-щастливата двойка от всички, които познавам, което често се случва с влюбените от пръв поглед. Любовта като че ли трае вечно.

* * *

След няколко минути Майкъл намери Джъстин в малката библиотека на Габи, свързана с гостната. Тя вдигна поглед, когато той влезе.

— Тръгваш ли вече?

— Да. Промених намерението си и ако искаш, можеш да дойдеш с мен, поне до „Чъраган Палас“. Според Шюкри по моста движението е претоварено. Той се обади в хотела и нае кола и шофьор да ме закара до летище „Ататюрк“. Шюкри ще те върне тук, след като ме остави в хотела. Какво ще кажеш? Искат ли ти се едно малко пътешествие с моторница?

Тя се засмя.

— С удоволствие.

Стана, отиде до него и той веднага я грабна в прегръдките си.

Прошепна в косата ѝ:

— Обичам те, Джъстин.

— И аз те обичам, Майкъл. Ужасно ще ми липсваш.

— Ще ти се обаждам всеки ден, обещавам.

[1] Джон Брайт (1811–1899) — английски политик и оратор. —
Б.пр. ↑

ДВАДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

Анита и Габриел ги изпратиха до кея и им махаха, докато моторницата не стигна средата на Босфора. Едва тогава двете жени тръгнаха към къщи през градината.

Анита се обърна към Габриел:

— Хайде да седнем на скамейката за малко. Трябва да говорим за нещо важно.

Габриел кимна.

— Да седнем. Мястото е идеално да се отпусне човек във великолепно утро като това.

Щом седнаха, приятелката ѝ каза:

— Искам да ти обясня в каква ситуация се озовахме.

Габриел се обърна да я погледне и се смръщи озадачено.

— Много си сериозна, Анита, проблем ли има?

Вгледа се внимателно в нея.

— Така мисля. — Поклати глава. Очите ѝ бяха помрачени от тревога. — Тази сутрин Майкъл дойде при мен. Сподели, че е направил гаф. Казал на Джъстин, че си ми спасила живота, когато сме били момичета.

Габриел нищо не каза, сърцето ѝ се сви.

— Доколкото познавам Майкъл, това е неволна грешка на езика.

— Така е, не е имал лоши намерения, Габи. Очевидно Джъстин много се е изненадала и заинтригувала и тогава осъзнал, че не е имала представа. Разтревожил се, защото тя проявила силен интерес.

Габриел позамълча, после промърмори:

— Винаги е била любознателна, оттам и желанието ѝ да стане журналистка.

Анита продължи:

— Според Майкъл веднага започнала да задава въпроси и той ѝ казал, че това е моя история, затова да попита мен, щом иска да разбере. Внушил ѝ го, защото искала да говори с теб. Опитал се да я отклони.

— Разбирам.

Габриел прехапа долната си устна; не знаеше как ще се справи с тази неочаквана ситуация, от която следваха много проблеми.

Понеже разбираше колко тревожна е ситуацията за Габриел, Анита хвана ръката ѝ и я стисна.

— Няма да кажа нищо, което не искаш. Какво да ѝ кажа? Все нещо ще се наложи да ѝ обясня.

— Да, ще се наложи. По-разумно е да се придържаме към истината, в последна сметка това е най-доброто. Тя знае, че сме израснали заедно. Затова ѝ кажи, че се е случило по време на войната и толкова.

Анита се съмняваше, че ще бъде достатъчно това обяснение, и се страхуваше от разговора с Джъстин. Тя беше умна млада жена, надарена и много проникателна. Приличаше много на баба си. Анита се покашля и попита:

— Да ѝ кажа ли, че съм била в опасност.

— Не, не ѝ казвай, ако можеш да го избегнеш. Просто гледай разговорът да бъде кратък.

— Ами ако продължи да ме притиска? — попита приятелката ѝ, явно загрижена.

— Сигурно ще настоява, да. Тогава ѝ кажи истината. Че наскоро, след като ти помогнах, твойт брат те е довел в Турция, защото майка ти и нейната сестра са били тук. Искала е и двамата да сте при нея.

Анита кимна и въздъхна дълбоко.

— Знаеш много добре, че един въпрос води до друг... неизбежно е.

— Ако стане така, тогава нямаш избор, освен да ѝ кажеш да говори с мен — отвърна Габриел с решителен тон.

Анита се разтревожи от тази забележка, и погледна изумено Габриел. Учудването ѝ беше очевидно, когато възкликна:

— Но ти не си говорила никога с никого за тези години, дори с мен... — Анита поклати глава. — Няма да можеш, Габи.

Другата жена не отговори. Облегна се назад и затвори очи, умът ѝ заработи трескаво. Изведнъж тялото ѝ се вцепени, лицето ѝ стана като маска. Почувства се объркана, затруднена, не знаеше как да постъпи.

Анита, която я познаваше по-добре от всеки, разбираше какво се върти в главата ѝ. Търсеше начин да каже на внучката си нещо за

своето минало, без излишно да си причинява болка. От години Анита се измъчваше заради нея, отдавна беше приела, че скръбта ѝ е дълбока и че няма желание да разравя стари спомени, които само щяха да ѝ причинят още страдания. Разговаряха кратко само веднъж за „изгубените години“, както ги наричаше Анита, след края на войната, когато пътуването стана по-леко. От тогава почти не бяха споменавали това време. Досега.

С внезапен жест Габриел застана с изправен гръб, обърна се към Анита и впери поглед в нея.

— Ще се опитам да кажа някои неща на Джъстин, за да я удовлетвори. Но както ти е добре известно, не мога да отида докрай.

— Няма да е зле, Габи.

Анита присви очи, като изгледа приятелката си и осъзна колко е бледа. Също така забеляза страха в сините очи на Габриел и реши да смени темата. Непринудено отбеляза:

— Предполагам, че Джъстин ще направи интервюто за документалния филм с мен днес. Ще разговарям с нея. — Помълча, преди да промълви тихо: — Но може да повдигне въпроса.

В тона ѝ се долавяше предупреждение.

— Вече съм подготвена — отвърна бързо Габриел. — Има друго, което трябва да обсъдим. Бяхме предвидили утре да посетим семейство Молкин в Бодрум и да уговорим завършването на обзавеждането на тяхната къща. Не можем да отлагаме, длъжни сме да отидем. Ако е необходимо, ще вземем Джъстин с нас.

— Имаш право. Не бива да бавим проекта. Доколкото разбирам, те искат да се преместят час по-скоро.

След това си помисли за Джъстин. Отново я обзе смут и лицето ѝ за миг се помрачи. От все сърце ѝ се искаше внукът ѝ да си беше държал устата затворена. Не беше типично за него да допуска такива грешки. От друга страна, не разбираше усложненията.

* * *

Габриел прекара сутринта на писалището в своята спалня. На горния етаж беше тихо, нищо не нарушаваше усамотението ѝ. По това време долу кипеше оживление, чистеше се, подреждаха се цветя,

приготвяше се обедът, беше се спасила и от суетнята на Айше и Суна, двете млади жени, които се грижеха за нея и за нейната ялъ. Те бяха усърдни и предани, но имаха навика да я следят като малко дете, което беше забавно и трогателно. Все пак от време на време искаше да остане сама и да подреди мислите си.

Тук горе в просторната си спалня с изглед към Босфора можеше да си почива и да размишлява. Имаше ясен и аналитичен ум и годините не бяха се отразили на умствените ѝ способности.

В момента я интересуваше Джъстин. Отлично съзнаваше, че любопитството на внучката ѝ не се базира на нищо друго, освен на желанието ѝ да научи какви са били ранните години на баба ѝ, понеже я обичаше и се гордееше с нея. Детето, на което помогна да порасне, и което възпита, винаги ревностно ѝ подражаваше, усърдно се учеше, за да ѝ достави удоволствие. Близостта им беше голяма.

Тони, бащата на Джъстин, често се смееше и казваше: „Джъстин иска да знае всичко от игла до конец“. Това беше самата истина. Нямаше никакви скрити причини за неспирните въпроси на момичето, само огромно любопитство към света.

Габриел дълго се вира в празното пространство, мисълта ѝ се носеше безцелно, спомняше си разни неща за Трент, за леля Берил и чичо Джок, за времето, през което бяха живели заедно. Леля Берил я свързваше с миналото. Беше сестра на майка ѝ и обичаше да говори за скъпата си Стела. А чичо Джок ѝ беше като баща.

Продължи и да си спомня миналото. После най-неочаквано решението на нейния проблем се изясни. С рязък жест се надигна и застина сковано. Прозрението ѝ беше така ясно, че разбра какво точно трябва да направи. Имаше решение. Обзе я възбуда.

Изправи се и забърза по стълбището с намерението да намери Анита и да говори с нея. Почти тичешком прекоси малкия закътан двор към другата ялъ с усещането, че от плещите ѝ се е смъкнал огромен товар.

ДВАДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Анита седеше на терасата на Габриел и разглеждаше етажното разпределение на някаква къща, когато Джъстин се върна. Вдигна поглед и я видя да се приближава усмихната, сияеща от щастие.

— Ето те и теб, скъпа. Майкъл замина, нали?

— Да, Анита. — Джъстин я прегърна и седна на стола до нея. Оживено продължи: — Щом пристигнахме в „Чъраган Палас“, потърсихме колата и шофьора, които Шюкри беше наел, и след минути Майкъл замина за летището. Не ми разреши да отида с него.

— Не, няма да ти разреши. Мрази сбогуванията. Подозирам, че е бил много равнодушен, като е тръгвал, нали?

— Да. Каза: „Хайде, до скоро“, целуна ме набързо и изчезна.

— Такъв си е, трябва да свикваш.

— Свикнах, струва ми се. Разбирам го и го обичам, Анита.

— Очевидно е, виждам, че и той те обича.

Джъстин се облегна и се замисли. След една-две секунди продължи:

— Майкъл ми каза, че баба ми е спасила живота ти, когато сте били момичета. Обясни ми, че ти ще ми разкажеш цялата история.

След разговора с Габриел беше подготвена.

— Каза ми, преди да замине. Но Габриел предпочита сама да ти разкаже и възнамерява да говорите утре сутрин. Днес следобед има среща за нейната колекция и мисля, че ние двете можем да проведем интервюто за твоя филм. Да разнищим моя живот тук, в този град. Моментът е удобен, Джъстин, защото утре следобед с баба ти трябва да отидем в Бодрум. Обзавеждаме къщата на наш клиент на брега на морето. Искаш ли да дойдеш с нас?

— Много ми се иска да видя Бодрум, но не мога, Анита. С Ифет уговорихме среща заради обявата във вестниците, което влиза в предварителния ми план. Нали не се сърдиш, че няма да дойда?

— Естествено, че не се сърдя, Габи също няма да има нищо против. Знаем, че ще останеш, докато дойде Ричард, и сме спокойни. Между другото, той кога ще дойде?

— Почти е привършил монтажа на инсталациите в хотела и се надявам, че ще ми съобщи датата на пътуването си днес следобед. — Джъстин стана. — Отивам да си взема магнетофона и бележника. — Да започнем ли сега, преди обяд?

— Защо не.

— Къде е баба?

— Отиде в ателието да вземе някакви мостри. — Анита потупа плана и добави: — За тези стаи във вилата в Бодрум.

Джъстин кимна:

— Връщам се веднага.

Анита се загледа след нея, като си помисли колко е прекрасно да си млад. Въпреки годините си тя не се чувстваше стара, и само това имаше значение.

Джъстин се върна след няколко минути и седна срещу нея.

— Знам, че навярно си интервюирана много пъти, но искам да ти обясня, че не правя обичайните интервюта за документалните си филми. Подхождам малко по-различно. Обичам да си изграждам мнение за хората, да вниквам какво чувстват по отношение на темата. Съгласна ли си, Анита?

— Съгласна съм. Да започваме ли?

— Да започваме, готова съм. Искам да придобия впечатления за Истанбул от теб. Например, когато си далеч, не си тук, какво си представяш?

На Анита не ѝ беше необходимо да се замисля. Веднага отговори:

— Звуци и миризми.

— Имаш предвид звуците и миризмите на града, а не на твоя дом, нали?

— Точно така. Най-острите звуци за мен са воят на сирените на фериботите, които прекосяват Босфора, и виковете на чайките в ранното утро... вдигат много шум тези птици. — Анита поклати глава и очите ѝ изведнъж се засмяха. — Котките не остават по-назад, постоянно се чува мяукане, а през март стават много гласовити, когато са в любовен период, и това трае денонощно. Има много кучета и обикновено започват да вдигат врява, щом мюезините започнат да приканват за молитва. Има още нещо, което ненадейно ме спохожда, когато не съм в града. Музиката на улица „Ъстъклал“. Там са

музикалните магазини. Носи се всякаква музика — кюрдски и арменски песни, турска попмузика, също фолклорна... Винаги ми е приятно да минавам по тази улица.

— Значи не само кучетата и котките вдигат врява — усмихна ѝ се Джъстин.

— Не, съвсем не. Що се отнася до миризмите, те са наистина най-разнообразни. Боже мой, как да го обясня? Градините в старите ялъ. Благоуханието на цветята, примесено със соления въздух, нали се досещаш? Понякога долавям мириса на риба във въображението си и веднага си спомням колко много обичам морето. И устата ми се пълни със слюнки, защото веднага свързвам морето и рибата с вкуса на ракията, която, както вече научи, обикновено пием, докато ядем риба.

— А как ти въздейства цигареният дим? Забелязах, че Истанбул е град на пушачи. Пушенето дразни ли те?

— Малко — отвърна тя. — Но какво да направя? А има по-неприятни миризми. На бензинови изпарения например. На боклук в горещ ден. Но за да доловиш хубавите миризми на града, наистина трябва да следваш обонянието си, Джъстин. Турското кафе с наситен аромат, съблазнителният мирис на топъл хляб от фурните, уханията от ресторантите с така наречената „домашна кухня“. Ако влезеш в някоя пекарна, ще усетиш мирис на бадеми, шамфъстък, баклава и хляб. Такива вкусни миризми. А като отида на Капълъ чаршъ, винаги се отбивам в магазините за благоуханни масла. Чувствам се замаяна, но по приятен начин, скъпа. Другата седмица ще те заведе. Ще ти купя българско розово масло, то с нищо не може да се сравни. С него се маже тялото, не се слага във ваната.

— Какво искаш да кажеш? — Сви вежди озадачено Джъстин. — Че се втрива в тялото ли?

— Точно така — усмихна се Анита. — Само няколко капки тук и там, не литри, защото ще замиришеш като китайски публичен дом.

Джъстин избухна в смях. Харесваше скандалните неща, които Анита изричаше така безцеремонно, без да се интересува какво ще си помислят хората.

— Ще запомня, Анита, само капчица. А сега да сменим темата. Кога дойде да живееш в града?

— О, боже мой, живея тук през целия си живот, с изключение на времето, което съм прекарвала в Лондон с Максвел, моя първи съпруг.

И любовта на моя живот. Беше англичанин, както без съмнение знаеш.

— На колко години беше, когато дойде да живееш в Истанбул?

— На четиринайсет, почти петнайсет. Дойдох с брат ми Марк. Моята майка вече живееше тук — отговори Анита. — Беше вдовица и се пресели при сестра си Леони, която също беше вдовица и се беше разболяла. Майка ми не можеше да я остави сама, затова доведе и нас тук. Тогава избухна войната, беше невъзможно да се пътува, затова след смъртта на леля останахме в Истанбул. Завършила съм гимназия и колеж тук.

— От тази страна на Босфора ли живеехте или в европейската част?

— О, в европейската част, Джъстин. Другата седмица ще те заведа и ще ти покажа къде съм пораснала. Казва се „Бейоглу“. Намира се на стръмен хълм северно от Златния рог и там открай време живеят чужденци... от векове и повярвай ми, не се е променил много. От шестнайсети век насам всички велики държави са открили посолства, които са в този квартал, има също така много исторически сгради — джамии, църкви, синагоги. Прочутият хотел „Пера Палас“ също е там. Ама че хотел беше, мога да ти кажа.

Анита ѝ хвърли многозначителен поглед и завъртя очи.

— Що за хотел е бил? — попита Джъстин. — Хайде, кажи ми, така палаво поглеждаш.

Възрастната жена се подсмихна и поклати глава.

— Не намеквам, че е бил със съмнителна слава. Беше великолепен, всички отсядаха там, дори Агата Кристи, английската писателка. Беше шик и по време на войната там се навъртаха шпиони, жигола, мошеници, донжуановци, дипломати, проститутки и бежанци. Мъже и жени от всякакви обществени прослойки се тълпяха в бара, във фойето, в ресторанта.

Удобно облегната, Анита се умълча за кратко, после продължи:

— По време на войната в Истанбул се крояха заговори. Турция пазеше неутралитет и всякакви персони, като например абдикирали кралски особи и съмнителни типове от всяка страна се събираха тук... — Замълча и се позамисли, преди да попита: — Гледала ли си „Казабланка“?

— Разбира се! Той е знаменит и е един от най-любимите ми. Много романтичен и, о, Ингрид Бергман е божествена! — отговори

Джъстин. — Да не би да правиш паралел между Казабланка и Истанбул от онова време?

— Точно така. Беше интригуващо, опасно, пленително.

— Представям си.

— Обаче аз не бях достатъчно голяма, за да изживея всичко това.

— Какво е „всичко това“? — попита Габриел, която излезе на терасата.

— Удоволствието да отиде човек в „Пера Палас“, да пие коктейли и да се смеси с всички опасни хора — отвърна Анита и очите ѝ светнаха. — Моят брат ходеше понякога с приятелите си, но аз не бях дорасла да им правя компания. Когато станах на около двайсетина години, войната свърши и всичко се промени.

Габриел изглеждаше в добро настроение, когато седна до Джъстин.

— Суна приготвя едно от любимите ти ястия за обед — пържена дребна риба.

— О, бабо, това е чудесно! С Пърл все се опитваме да я изпържим като теб, но все не става като твоята.

— В силно сгорещена мазнина, това е тайната. Радвам се, че Пърл и Тита са добре, и съвсем случайно тази сутрин разглеждах снимки от „Индианско бърдо“. Видях, че моята стара беседка си е все там. Също така зеленият покрив на галерията е страхотен. Свързва хармонично сградите. Ричард е много талантлив. Нямам търпение да го видя и да се запозная с Дейзи.

ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

Трите жени влязоха в трапезарията на Габриел. Не беше голяма, подът беше покрит с плочки в синьо и бяло, и тази тенденция се повтаряше навсякъде в подредбата.

Докато се настаняваха около кръглата маса с колосана бяла покривка и порцеланов сервиз в синьо и бяло, Джъстин каза:

— Не знаех как да те открия, бабо, и си спомних синьо-бялата керамика в твоя апартамент в Ню Йорк. Реших да обиколя всички производители на плочки тук и да разпитам за теб.

Възрастните жени се засмяха и Анита обясни:

— Повечето ни познават. Но ние имаме наша фирма за производство на керамика. Моят племенник я управлява.

В този момент влезе Айше и сервира на всички салатата.

Габриел се обърна към Джъстин:

— Ето още нещо, което обичаш, скъпа — салатата от андив с портокал, ябълка и орехи.

— Да, ти все казваше, че е твоята версия на уолдорфска салатата.

— Боже мой, каква памет имаш! — изненада се Габриел.

Джъстин се облегна и загледа баба си с обич.

— Твърдеше, че имам фотографска памет, и е точно така. Няма нещо, което да не си спомням от моето детство с теб, бабо. Когато оставаше с нас, превръщаше всеки ден в празник.

Габриел преглътна внезапно избликналите сълзи и сведе глава. За момент остана безмълвна, толкова я развълнуваха думите на Габриел. Отново си помисли за дългата раздяла, предизвикана от Дебра... за всичките години, през които внуците ѝ бяха липсвали. Това беше толкова ненужно и ужасно от страна на дъщеря ѝ. Но тези тъжни мисли не бяха уместни. Сега Джъстин беше тук, скоро щеше да дойде и Ричард, и само това имаше значение.

Започнаха да се хранят и като свършиха със салатата, Айше поднесе рибата с грах и пържени картофи.

— Точно както ги обичам! — Джъстин погледна баба си. — Явно и ти си спомняш всичко.

— Спомням си и това ми помогна през всичките тези години. Спомените ми за теб, Ричард и за баща ви. И за Трент, разбира се.

* * *

Пиеха кафе, когато Джъстин най-неочаквано заяви:

— Изглежда невероятно, че лудо се влюбих в Майкъл. Днес е понеделник, а го видях за пръв път в петък. Смаяна съм, случи се толкова бързо.

Габриел не отговори. За миг лицето ѝ придоби замислено изражение и после каза бавно и много нежно:

— За някои хора може да е бързо, но ние с Анита знаем, че влюбването от пръв поглед винаги е мигновено, като проблясък на светкавица. Именно това се случи на вас с Майкъл.

Анита кимна.

— Точно така. — Усмихна се на Джъстин с обич и промълви: — Спомняш ли си, казах ти, че и с мен се случи същото. С Максвел се погледнахме и бяхме обречени.

Джъстин харесваше много искреността на Анита, намираще я ободрителна.

Габриел се пресегна през масата и докосна леко ръката на своята внучка.

— Някои събития могат да те връхлетят много по-бързо, Джъстин. Дългоочаквано бебе да се роди и да умре на секундата. Да изригне вулкан и да засипе цял град за минути. Същото е с цунами, торнадо, ураган. Те разрушават всичко по пътя си толкова ужасяващо, че хората не могат да си поемат дъх. — Тя замълча, поклати глава и след малко продължи: — Човек може да получи инфаркт и да умре, преди да се е строполил на пода, да го блъсне кола или да го застигне заблуден куршум. Всичко става само за миг. Бедите връхлитат неочаквано, застигат бързо и помитат всичко. Никога не забравяй, че светът е катастрофален. Докато примигнеш, и се е променил. Както твоят през този уикенд. Никога няма да бъде същият. Срещна мъжа, предопределен за теб, точно когато трябваше и точно където трябваше. Ти си една от щастливките, Джъстин. Благословена си...

* * *

Късно следобед Габриел отиде на среща и Анита и Джъстин се върнаха на терасата, за да разговарят за Истанбул.

— Как се запозна с първия си съпруг? Бих искала да ми разкажеш — започна младата жена и пушна магнетофона.

— Ах, да, любовта на моя живот. Моят прекрасен Максвел, бащата на единственото ми дете Корнелия. — Анита като че ли се разнежи и после започна да говори: — Както ти казах, дойдох тук през 1938 година. Брат ми Марк беше на двацет и две. Макар че дойдохме, защото майка ни живееше в Истанбул, за да се грижи за болната си сестра, имаше и друга причина. Съпругът на леля Леони току-що беше починал и ѝ беше оставил компанията. Семейството я притежаваше от около петдесет години и след смъртта на съпруга ѝ се управляваше от неин братовчед. Но човекът беше в напреднала възраст и се нуждаеше от помощ. И така, Марк трябваше да се включи в бизнеса, защото те искаха да запазят фирмата в семейството. Марк беше умен и учеше бързо. Наистина харесваше работата. Беше учил бизнес — счетоводство и управлява компанията до края на живота си.

— За същия бизнес с керамика ли стана въпрос по време на обеди? — попита Джъстин.

— Да. Проектирах повечето от моделите, когато бях съвсем млада. Използваме тези мостри, както и образци на плочките от Изник. Понеже бях много увлечена в работата си и работех по цял ден, Марк ме направи съдружник и се трудихме заедно много години. Както и да е, да се върнем към Максвел, с когото брат ми ни запозна.

— В Истанбул или в Лондон?

— О, какъв ти Лондон, не. Максвел живееше тук. Марк търгуваше с английска компания за внос-износ, наречена „Лоуи“. Седалището ѝ беше в Лондон. Беше световноизвестна и през 1948 година вторият син в семейството собственик се пресели да живее в Турция. Зае се с истанбулския клон на фирмата, за да може по-големият му брат Сам да се върне в Лондон. Разместването имаше за цел техният баща да се пенсионира и Сам да ръководи главния офис.

— Тогава ли срещна Максвел?

— Не, две години по-късно, през 1950, след като Максвел беше прекарал две години тук. Маркус го покани на вечеря. Тогава се запознахме. — В очите на Анита изведнъж се появи весели пламъчета. — Останалото е история, както се казва.

— Омъжи се и живя щастливо. Все тук ли, Анита?

— Да, но често пътувахме до Лондон. Брат ми Марк най-накрая се ожени, родиха му се деца, и най-големият му син Оливър пое нашия бизнес, а сега го управлява внукът на Марк — Кен, моят племенник. Стана дума за него преди.

— А какво се случи с лондонския клон на фамилията Лоуи?

— Максвел я управлява до смъртта си, след това племенниците му. Още съществува, но се управлява от новото поколение Лоуи. Имам дял във фирмата, но не участвам в управлението.

— Майкъл ми каза, че майка му е завършила право в Харвард.

— Да, тя е талантилива, умна жена. Но както без съмнение ти е обяснил Майкъл, влюби се в Лари Долтън, омъжи се набързо, веднага след като се дипломира, и никога не е практикувала.

— Също като сина си — усмихнато промърмори Джъстин.

— Да. Колко жалко. Нямах представа колко се тревожех, когато влезе в Сикрет Сървис. Не можех да спя, измъчвах се заради него. Това е опасна работа, Джъстин.

— Не се и съмнявам. Все пак онзи ден той ми каза, че понякога се е отегчавал безкрайно.

— Може би. Но пак е било опасно.

Двете жени продължиха да бърбят още около час и Джъстин слушаше внимателно. Анита прекрати интервюто.

— Заболя ме главата от много приказки, скъпа, трябва да си почина. Но ще продължим, когато поискаш.

ТРИДЕСЕТА ГЛАВА

След като Анита си отиде в своята ялъ, Джъстин се качи в спалнята с намерението да прослуша записа и да прегледа бележките си. Но изведнъж и тя се почувства изморена. Събу обувките си и легна.

Айше беше спуснала завесите, за да не влиза слънце, и беше включила вентилатора на тавана. Стаята беше леко затъмнена и хладна. След секунди Джъстин се унесе и заспа. Сънят ѝ беше дълбок, без сънища.

Когато се събуди, погледна часовника и видя, че е спала повече от час. Очевидно е имала нужда от сън. С Майкъл си лягаха късно, а последната нощ, когато се любиха, почти не спаха. „Изтощих се и още съм изтощена“ — помисли си тя и посегна към телефона, точно когато зазвъня.

— Ало — изрече.

— Аз съм — чу гласа на брат си. — В неудобно време ли се обаждам?

— Не, съвсем удобно е. Бях задрямала и тъкмо се събуждам. Взех интервю от Анита за документалния филм, после обядвахме, пак разговаряхме и най-накрая и двете капнахме. Всичко наред ли е, Рич?

— Аз съм добре. Монтажът почти приключва. Дотук мина без произшествия, макар че се страхувам, като го казвам... не искам да предизвикам съдбата.

— Чудесна новина. Знаеш ли вече кога ще дойдеш в Истанбул? Всички те очакваме с нетърпение — прибави Джъстин с желание да го накара да обещае.

— Още седмица и ще мога да тръгна. Скоро ще дойда, не се тревожи.

— С Дейзи, надявам се.

— Разбира се. — Настъпи мълчание. Ричард се покашля и предпазливо попита: — Имаш ли нещо против Джоан и Саймън да дойдат с нас?

Брат ѝ я свари неподготвена, за момент се сепна и не отговори веднага.

— Нали всичко е наред? — неспокойно попита той.

— Естествено. Баба ще бъде на седмото небе от радост, аз също.

— Поколеба се, преди да попита: — Сигурно сте прекарвали хубав уикенд с нея.

— Да, прекарахме чудесен уикенд. Повечето време бяхме в „Индианско бърдо“ с децата, с нея се отпуснах, почувствах се спокоен. Не се бях чувствал толкова добре, откакто... ами, както преди Памела да се разболее. Джоан беше наистина невероятна. Постоянно ме разсмиваше, тя е истинска приятелка. И...

— Винаги е била истинска приятелка — прекъсна го Джъстин и се засмя тихичко. — Просто си забравил.

— Вярно е, предполагам.

— Да, вярно е, но се надявам, че сте повече от приятели — промърмори тя, за да го предизвика да говори.

Настъпи мълчание, преди Ричард да отговори:

— Да, повече от приятели сме. Тя е сърдечна, любяща и секси. Аз сякаш изплувах от дълбок сън... За пръв път, откакто Памела умря, се почувствах жив.

— Радвам се, Ричард, че си щастлив. Особено с жена като Джоан. Познаваш я много добре, а тя те разбира.

— Сигурно съм бил тъп, та да не разбере... че има дълбоки чувства към мен — изрече брат ѝ.

— Няма значение, нали сега знаеш.

— Виж, Джуджу, трябва да ти кажа нещо. Чух го от майка ни.

Джъстин седна изправена като струна и извика:

— Кога? Какво иска?

Това предвещаваше неприятности.

— Получих имейл от нея — отговори Ричард. — Едва тази сутрин го намерих. Пита ме дали познавам някой архитект в Лос Анджелис. Явно обзавежда грамадна къща в Токио на някакъв мастит японец. Наета е като дизайнер. Иска да се консултира, това е всичко.

— Попита ли за Дейзи? Или за мен? А за теб? Поинтересува ли се как сме?

— Не спомена никого от нас. Толкова беше делова, та чак се подразних малко, признавам си.

— Карай в същия дух и не ѝ отговаряй.

— Ще ме бомбардира с имейли, ако не ѝ отговоря. Не мога да го понеса. Не искам да ми се обаждат. Толкова е арогантна.

— Зная. Тогава по-добре ѝ отговори хладно и делово като нея. А още ли броди по китайската земя или е отишла в Хонконг?

— Нямам представа и нямам намерение да бъда любезен. Не изпитвам към нея сърдечни чувства. Тя е невъзможна — развика се Ричард.

— Един ден и ние ще ѝ кажем какво мислим.

— Точно така. Предполагам, че не си питала баба какви други документи е намерила майка ни, когато е разбила писалището.

— Не съм. Нито пък ще я попитам, Рич. И все пак Майкъл ми каза нещо. Спомена, че баба е спасила живота на Анита. Тя сама ще ми разкаже утре, преди с Анита да заминат за Бодрум. — В гласа ѝ се долавяше смях, когато добави: — Двете обзавеждат къщата на клиент в Бодрум, ако искаш, вярвай.

— Вярвам... баба, която си спомням, винаги работеше. Как е спасила живота на Анита? — попита Ричард, също толкова любопитен, колкото сестра си.

— Майкъл не уточни, но ще ти кажа, щом разбере. Това е епизод от миналото, от тайнственото минало на Габриел.

— Съгласен съм, не знаем почти нищо за ранните ѝ години. Ще се обадиш ли на Джоан?

— Ще ѝ се обадя и ще изпратя, както обикновено, имейли на нея и на Дейзи. Съобщи ми кога възнамеряваш да пристигнеш. Колкото по-скоро, толкова по-добре.

— Искат ми се да тръгнем още утре. Изведнъж наистина се развълнувах за това пътуване.

— И аз, а баба сигурно отдавна брои дните. Е, приятен ден. Ще се чуем по-късно.

— Целувки, Джуджу.

След като затвори, Джъстин се замисли за разговора. Много се радваше, че Ричард и Джоан са успели да направят огромната крачка към леглото.

Замисли се и за майка си. Време за нея вече нямаше, искаше само да застанат очи в очи и да я попита за ужасната лъжа, която им каза преди години. След това щеше да се освободи от нея. Завинаги.

Джъстин стана от леглото и набра номера на Джоан в Ню Йорк. След секунда Джо се обади:

— Ало?

— Направи го! — викна Джъстин. — Най-после вкара брат ми в леглото.

— Той ли ти каза? — попита приятелката ѝ и в гласа ѝ долови нежност и смях.

— Не го каза направо, знаеш колко е сдържан. Но така или иначе ми го каза. И аз съм много щастлива, Джо, защото вие сте един за друг. Чудесно е, че със Саймън ще дойдете в Истанбул.

— Когато Ричард ме попита дали ще дойда с него и Дейзи, като взема и Саймън със себе си, се изненадах, но естествено веднага се възползвах от възможността. Не мисля, че е нещо мимолетно. Сигурна съм, че връзката ни ще продължи.

ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

По-късно същия следобед Джъстин отиде в градината да чака Габриел, чиято среща беше от другата страна на Босфора. Седна на скамейката и се замисли за своя документален филм. През изминалата седмица, докато търсеше баба си, формулира много от своите идеи и след като прегледа бележките си преди малко, установи, че е на прав път. Въпреки че животът ѝ се промени драстично за няколко дни, все така се надяваше да снима филма. Майкъл също държеше да го направи.

Чу стъпки, обърна се, усмихна се и помахна на Анита, която идваше към нея. Носеше многоцветна туника и големи слънчеви очила. Беше много шик, както винаги.

— Да седна ли при теб?

— Да, разбира се — отговори Джъстин и като стана, я прегърна.

След като седнаха, Анита каза:

— Знаеш ли, като се замислих за двете интервюта, които направихме, видях, че сме докоснали само повърхностно моето отношение към Истанбул.

— Но твоите мисли и наблюдения са много интересни и аз усетих града, що се отнася до звуци и мирис. Представих си местата, които посетих, като те слушах, усетих мириса на града.

На Анита явно ѝ стана приятно, после каза:

— Но едва ли можеш да заснемеш на филмова лента миризми, нали?

Джъстин се засмя и поклати глава.

— Но звуци могат да се уловят, а ти ще говориш за миризмите, докато обикаляме заедно града и аз снимам. Ще обиколим пазарите, сергиите с риба, бакалниците, Капъль чаршъ, и ще обрисоваме жива картина на миризмите в известен смисъл.

— Разбирам. — Анита се извърна и погледна внимателно младата жена. — Истанбул е градът на моите спомени, това е другото, което осъзнах, докато си почивах. Израснала съм тук. Тук започна моята кариера в приложното изкуство. И, разбира се, тук прекарах

прекрасните години с Максвел, пак тук отгледахме нашата дъщеря Корнелия, майката на Майкъл. Естествено имам прекрасни спомени и от Лондон, когато отивахме там за кратко, понеже носталгията измъчваше от време на време Максвел. Но най-скъпите ми спомени са дълбоко загнездени тук.

Анита хвърли поглед на градината и прошепна:

— И особено в тази старинна ялъ, която Максвел обичаше толкова много, колкото и аз.

— Баба обича нейната ялъ, Анита, и е щастлива и доволна, че е близо до теб. Сигурна съм, че и тя има много спомени за Истанбул.

— Да, има. Беше щастлива тук с Трент. От друга страна, беше щастлива в Англия и в „Индианско бърдо“. Габи много обича този имот в Кънектикът, обича да бъде с теб и Ричард там. — Анита се загледа в Джъстин, после попита: — Той кога ще дойде? Знаем ли вече?

— Знаем. Току-що говорих с него. След седмица ще приключи монтажът на инсталацията в хотела и възнамерява веднага да тръгне.

Джъстин премълча, че Джоан и Саймън също ще дойдат. Искаше Габриел първа да научи новината.

Телефонът ѝ завибрира и тя го извади от джоба си.

— Ало?

— Здравей, Джъстин — обади се Майкъл. Тя погледна Анита и беззвучно обясни: — Майкъл е.

Възрастната жена ѝ каза:

— Предай му, че го обичам.

После стана и се отдалечи по градинската пътечка, понеже знаеше всичко за любовта и че влюбените изпитват необходимост постоянно да разговарят.

— Там ли си, Джъстин? — попита Майкъл, надигайки глас.

— Тук съм, здравей, здравей! Баба каза да ти предам, че те обича. Седяхме на скамейката в градината и си бърбяхме. Тя се отдалечи, за да си говорим спокойно. Как си? При теб всичко наред ли е? Какво става с твоя клиент?

— Добре съм, всичко е под контрол. Както знаеш, не мога да обсъждам бизнеса, затова само ще ти кажа, че намерих решение за клиента си. Сега той се поуспокои. Какво се случва при теб?

Тя се засмя.

— Замина сутринта! Нищо ново няма, Майкъл, поне около нас. Добрата новина е, че Ричард ще дойде след около седмица не само с Дейзи, но и с най-добрата ми приятелка Джоан и нейния син Саймън. И знаеш ли какво, те най-накрая са спали заедно и са влюбени.

— Това е прекрасно, нямам търпение да се запозная с тях и най-вече с Ричард. — Той заговори по-тихо: — Липсваш ми. Искан ми се да беше с мен. Мислех си да те взема, но не исках да те откъсвам от Габи. Въпреки това съжалявам, че не си с мен.

— Щеше да бъде прекрасно, но и аз се чувствам по същия начин заради баба.

— О, хайде, качи се на някой самолет и ела! Бъди с мен тук. Моля те.

— Не ме изкушавай, Майкъл. Знаеш, че искам, но баба обеща, че утре ще ми разкаже как е спасила живота на Анита... По-добре е да остана. Трябва да науча какво е нейното минало.

— Сигурно си права, но ужасно ми липсваш, мила.

— И ти ми липсваш.

* * *

Габриел засия, когато видя Джъстин да бърза към нея, и извика:

— Какъв балсам за старите ми очи си.

След миг Джъстин прегръщаше баба си и я притискаше към себе си.

— Много те обичам.

Като хвана под ръка Джъстин, Габриел каза:

— Ще изпия чаша чай, а ти?

— С удоволствие. Ще отида да го запаря и после ще ми разкажеш как мина срещата ти.

— Айше ще се погрижи, Джъстин. Не желае някой да шета в кухнята ѝ, Суна е същата.

— Майкъл ти праща поздрав, каза, че е свършил работата си.

— Значи си говорила с него?

— Да, обади ми се преди около половин час.

Джъстин се усмихна на баба си и ѝ стисна ръката.

— Вие двамата сте толкова различни и вече разбирам защо си допадате толкова много. Изпълнени сте с обич, състрадателни сте и хармонични.

— Ей, благодаря, скъпа, какви мили думи.

Джъстин последва баба си в антрето и попита:

— Да потърся ли Айше и Суна? Да ги помоля ли да приготвят чай?

— Да, и ги попитай, моля те, има ли шоколадови бисквити.

— Веднага се връщам, бабо.

Габриел застана на вратата на гостната, загледана след внучката си. Обичаше я толкова много, беше доволна, успокоена, че тази млада жена така упорито беше решила да я открие. Габриел се съгласи с идеята, че е било щастлива случайност, късмет, Джъстин да попадне на нея, но вярваше, че това влиза във великия план. Имаше хора, които щяха да го отрекат, които мислеха, че всичко е случайно, просто късмет, и нищо повече.

Габриел седна на дивана, облегна се, доволна, че е в тази красива стая, заобиколена с повечето от нещата, които обичаше. Прозорците гледаха към морето и в този час светлината се променяше, докато слънцето клонеше към далечния хоризонт. Стаята се изпълваше със смътни, златисти отблясъци, също както в гостната на Анита.

Отпусна се със затворени очи и се отдаде на спомени, както често правеше в този час на деня, и чу ясно цигулката, мелодията отекна в душата ѝ.

Под затворените ѝ клепачи се събраха сълзи и тя застана с изправен гръб, примигна и изтри сълзите си. „Няма нужда от сълзи“ — каза си и се усмихна лъчезарно на внучката си, която идваше към нея, толкова жизнерадостна и грациозна.

— Чай с лимон, шоколадови и джинджифилови бисквити — съобщил Джъстин, сядайки срещу баба си. — Е, бабо, кажи ми какво стана на срещата? Ще купят ли най-новите ти платове?

Габриел кимна и сините ѝ очи светнаха.

— Цялата колекция, Джъстин. Новата фирма взима всеки образец от различни тъкани — памук, лен и коприна. И което е още по-хубаво, ще ги продават в цяла Америка. Те като че ли полудяха по мен... или по-скоро по платовете.

Баба ѝ изглеждаше изненадана и Джъстин озадачено се загледа в нея за момент.

— Защо да не полудеят? Мотивите с лалета са сензационни. Поздравления, бабо, заслужи си успеха. — След това се приведе и съобщи: — Имам изненада за теб. Говорих с Ричард. Пристига след седмица... следващия вторник по-точно.

— О, това е прекрасно! Нямам търпение да видя него и малката Дейзи. Кой би си помислил, че ще доживея да видя правнуче?

— За теб ще бъде много вълнуващо, зная. Има и още, Джоан ще дойде с него, ще доведе и малкия си син Саймън, който е на годините на Дейзи.

— Ще бъде все едно сме си у дома, всички заедно, както едно време в „Индианско бърдо“. Винаги съм харесвала Джо.

Лицето на Габриел сияеше, докато говореше.

— Имам още една новина — продължи Джъстин. — Те двамата, имам предвид Ричард и Джо, най-накрая са гаджета. Тя е влюбена в него от дете и да си призная, не вярвах, че това ще стане. Но се случи.

— Каквото е писано, ще стане — промърмори Габриел, повтаряйки любимата си поговорка.

Вратата се отвори и Айше влезе, бутайки количката за сервиране, и възрастната жена я поздрави топло.

ТРИДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

След като приключиха със следобедния чай, поднесен с повече закуски, отколкото Габриел очакваше, тя се загледа в Джъстин.

Нейната внучка усети този изпитателен поглед и попита:

— Бабо, вторачила си се в мен. Да не съм се изцапала?

— Не, скъпа, не си. Просто ти се любувам, мисля си колко си красива.

Джъстин се усмихна и лицето ѝ светна.

— И ти си красива и много елегантна с този черен костюм и бяла риза. Като бизнес дама на висок пост.

Габриел поклати глава.

— Аз съм само художничка. — След кратко мълчание добави: — Искам да говоря с теб, Джъстин, но преди това ще те попитам нещо. Утре по кое време ще дойде Ифет?

— Следобед. Но не сме уговорили още часа.

— Мисля, че трябва да отмениш срещата.

— Защо? — Джъстин застана нащрек. Не разбираше за какво става въпрос. — Случило ли се е нещо?

— Не, не, няма нищо общо с Ифет. — Габриел замълча, пое дълбоко дъх и продължи: — Обещах да ти разкажа как съм спасила живота на Анита и ще изпълня обещанието си утре. Но повече от това не бих могла да ти разкажа за ранния ми живот, моето минало...

— О, не! — прекъсна я тревожно младата жена. — Искам да знам всичко.

— Нека да ти обясня — отвърна Габриел. — Когато бях девойка, животът ми беше труден. Не беше щастлив. Докато растях, положението ми се променяше и тогава започнах да крия миналото си. С такава забрава го обгърнах, че не можех да го извадя наяве. Никога. Заличих го от съзнанието си, все едно нищо не се е случвало, и затова нямаше как да говоря за него. Но мисля, че имаш право да знаеш какъв е бил животът ми в онези ранни години, каква съм била, коя съм.

— Благодаря ти, бабо, радвам се, че ще говориш с мен, че мен си избрала да чуя историята ти.

— О, но аз нямам намерение да ти разказвам каквото и да било, Джъстин.

— Но ти каза, че искаш да знам.

— Искам и ще знаеш. Никога не съм споделяла спомените си за тези години с никого. Никой на тази земя не знае моята история и...

— Дори Анита? — прекъсна я Джъстин.

— Дори тя. Моето детство ѝ е известно. В края на краищата израснахме заедно и спасих живота ѝ, когато бяхме петнайсетинагодишни. Малко след това животът ни раздели. Не се срещнахме през следващите няколко години и тя няма представа какво се случи с мен през това време... нито пък аз за нея. Споделих с Анита само едно нещо, когато се намерихме отново, и тя знае кои са хората, които бяха добри с мен, но това е всичко.

— Не си могла да разкажеш и на чичо Трент ли? — попита Джъстин.

— Да.

Габриел се облегна и за момент се загледа в далечината. Обхвана я тъга. Най-накрая заговори:

— Преди десет години, когато с майка ти се скарахме, дойдох в Истанбул, а тя се върна в Щатите. Както знаеш, направи всичко възможно да се разделим, нареди ми да не припарвам до нея или до децата ѝ — до теб и Ричард. Всъщност ме изрита от семейството. Както можеш да си представиш, бях шокирана и с разбито сърце. Дойдох в Истанбул, защото тук се чувствах по-спокойна. Имах моята ялъ, знаех, че приятелите ми ме обичат и ме уважават. Имах Анита, а Майкъл беше внимателен и грижовен, когато идваше.

— Радвам се, бабо, че е бил около теб, това ме утешава.

— Той е добър човек... Но да продължа. През изминалите десет години започнах да си спомням откъслеци от моето минало, фрагменти от моя живот и ги записах. Някои са погребани толкова дълбоко, че не можех да ги извадя на повърхността на съзнанието си. Затова останаха незаписани. Но има достатъчно от тези фрагменти, за да си съставиш картина за ранния ми живот. Отне ми много време да напиша тези страници... е, възнамерявах да ги нарека мемоари, но не е точно. По-скоро са епизоди, сцени, фрагменти от един живот. Разбираш ли, скъпа?

— Разбирам. Нещо като бележник ли е? Това ли имаш предвид?

— Да, така мисля. Ще ти го дам утре, преди да заминем за Бодрум.

— Затова ли ме посъветва да отменя срещата с Ифет? За да го прочета ли?

— Да. — Габриел се поколеба за част от секундата, преди да добави: — Мисля, че някои неща ще ти се сторят... тежки. Като те знам каква си, ще предпочетеш да останеш сама, за да възприемеш прочетеното.

— Разбрах — отговори Джъстин и наистина разбираше. — Ще се обадя на Ифет по-късно.

— Не го чети наведнъж — промълви Габриел. — Чети бавно. Отбелязала съм мястото на събитията и датата на всеки фрагмент, на всеки епизод. Така ще си наясно къде съм била и кога.

— Ако поискам да говоря с теб, мога ли? Мога ли да ти се обадя в Бодрум?

— Да, на мобилния ми телефон.

— Ще разрешиш ли на Ричард да прочете фрагментите?

— Да, разбира се. Той трябва да ги прочете. Трябва да знае какъв е бил ранният ми живот.

— Да му кажа ли за бележника?

— Предпочитам сам да прочете. По-добре е да не научава предварително. Искам да го възприеме правилно. Тъй че не му казвай нищо, моля те, Джъстин.

— Няма. А на Майкъл?

Габриел се позамисли.

— Да, можеш да говориш с Майкъл, ако почувстваш необходимост. Той знае някои неща от Анита.

— Каза, че не знае нищо — сви вежди Джъстин.

— Това е съвсем вярно. Няма сведения за онези години, освен във връзка с баба му. Ще разбереш защо са му известни отделни епизоди, щом прочетеш първите няколко страници.

— Ще ме разстрои ли написаното в този бележник, бабо? — бавно попита младата жена, като чувства внезапна нервност и тревога.

Габриел не отговори.

Джъстин я погледна и сърцето ѝ се сви. За миг зърна болката в очите на баба си и разбра отговора на своя въпрос.

ТРИДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Същия следобед, като се приготви за заминаването за Бодрум, Габриел отиде до сейфа, който се намираше в гардеробната на нейната спалня, и извади дебел бележник, подвързан с черна кожа.

Пазеше го под ключ от години и го изваждаше само когато искаше да прибави нещо. Сега за пръв път щеше да се чете. От нейната внучка. За миг Габриел се подвоуми пред сейфа, изкушавайки се да прибере бележника. „Не — помисли си. — Искам Джъстин да знае истината за моя живот.“ Решително затвори сейфа и го заключи.

Взе дамската си чанта и слезе да потърси внучката си. Джъстин не беше във вилата и когато Габриел излезе в градината, я видя да отива към скамейката, обърната към Босфора.

Габриел се усмихна. Скамейката ѝ беше станала любимо място. На нея Джъстин и Майкъл бяха признали чувствата си и естествено сега беше любимо място за тях.

След няколко секунди Габриел седна до внучката си и каза:

— Е, скъпа, тръгвам за летището с Анита и искам да ти дам това. — Докато говореше, ѝ подаде малка торбичка за пазар. — Това е бележникът с моите записки, с фрагментите, за които ти говорих вчера.

Джъстин взе торбичката и кимна.

— Благодаря, нямам търпение да го прочета, бабо. Започвам още следобед. Между другото, Ифет нямаше нищо против да отложим срещата. Оказа се, че и за нея е по-добре. Има клиенти и обикновено се грижи за тях, докато са в града.

— Сега ще имаш достатъчно време да четеш и да осмисляш прочетеното. — Габриел взе ръката на Джъстин. — Имах намерение да оставя в завещанието си бележника на теб и на Ричард. Да си кажа честно, не вярвах, че ще ви видя отново до края на живота си. Дори и в най-смелите си мечти. Но ти ме намери. И още съм жива, затова реших, че сега трябва да го получиш. Ричард ще го прочете, когато дойде следващата седмица.

— Ще го пазя, бабо, разбрах, че е предназначен само за моите очи... докато Ричард се появи.

— Помни, написан е през последните десет години, доколкото паметта ми е била услужлива.

* * *

Габриел и Анита заминаха, Джъстин занесе торбичката в своята спалня, седна на стол и остави бележника с черна кожена подвързия на масичката пред себе си.

Доста време го гледа вторачено. Искаше ѝ се да го вземе и да го разтвори, но по странен начин се страхуваше. Не беше сигурна какво ще открие между тези страници.

Пое дълбоко дъх, взе го и се загледа в първата страница. На нея беше написано заглавието „Фрагменти от един живот“. Под него стоеше името на авторката. „Габриел“, само толкова, нямаше фамилно име. Джъстин обърна страницата и прочете думите в началото. Отляво беше отбелязан градът — Берлин, отдясно беше изписана датата — 16 ноември 1938.

Джъстин сви вежди, докато се взираше в името на града. Озадачи се. Какво е правила баба ѝ в Берлин през 1938 година? Наистина беше странно.

Погледна страницата и се увери, че това е почеркът на баба ѝ. Познаваше го добре. Беше характерен, равен, елегантен и четлив.

Берлин

16 ноември 1938 г.

Бях щастлива, когато се връщах у дома. Стигнах до улицата, на която живеехме, и душата ми се изпълни с радост. Стъмваше се. Излезе студен вятър. Затова се разбързах. Изведнъж се затичах, щом съгледах нашата жилищна сграда. Нямах търпение да видя родителите си и моята сестричка Ерика. Като влязох в преддверието, пригладих косата си и оправих шалчето си, преди да поема по стълбището с моя куфар.

Долових нещо различно. И тогава се досетих, че е неестествено тихо. Бях живяла тук почти през целия си живот и никога не е било толкова тихо. Обикновено се чуваха странни шумове. Стигнах до

втория етаж и забелязах нещо още по-странно. Вратата на нашия апартамент беше откритата. Винаги се затваряше и заключваше. Кой ли е бил така небрежен?

Не влязох. Стоях, гледах я и се заслушах. Цареше пълна тишина. Вътре беше тъмно. Най-после бутнах вратата и влязох в антрето. Зърнах мъждива светлина в края на коридора, а като погледнах вдясно, забелязах друг слаб проблесък от кабинета на баща ми. Застинах за миг, изплаших се. Най-накрая светнах лампата в антрето и извиках:

— Мами! Папа! Върнах се!

Не се чу глас. Нито радостен смях. Нямаше ги родителите ми. Сестричката ми не дойде да ме прегърне. Пуснах куфара. Устата ми пресъхна. Преглътнах, стегнах се и закрачих. Като стигнах до кабинета на баща ми, предпазливо бутнах с крак вратата. Лампата на писалището светеше. Цигулката на баща ми стоеше на специалната си поставка. Не беше в калъфа. Беше странно. Тревожно. Инструментът беше „Страдивариус“. Папа винаги го прибираще. До него имаше ноти. Моцарт.

Минах по коридора, отидох до кухнята и надникнах, преди да вляза. На печката имаше тигани, на плота — дъска за рязане. Очевидно мама беше зарязала набързо всичко. Това беше единственото обяснение. Никога не оставяше кухнята в безпорядък.

Къде беше семейството ми?

Не исках да приема мисълта, която се появи в главата ми. Стоях там, изплашена, вцепенена. И тогава чух шум като проскърцване на врата. Обърнах се и се озовах срещу госпожа Вебер, която живееше на същия етаж.

Тя се спусна към мен, грабна ме в прегръдките си и ме притисна до пълното си тяло. Чух хълцане, ридание. Като погледнах лицето ѝ, видях, че е бяло. Също като престилката.

— Габи, трябва веднага да тръгнеш. Сега, на секундата — каза ми тя. — Ела с мен, ще ти дам нещо.

Попитах къде са родителите ми, сестричката ми. Тя не отговори. Само клатеше глава. Хвана ме за ръка и ме изведе от кухнята. Като стигнахме до антрето, взе куфара ми, излязохме от нашия апартамент и отидохме в нейния.

Госпожа Вебер заключи вратата и ме заведе в кухнята. Прозорецът беше отворен. Чувах уличния шум. Тя пусна радиото, за да заглуши гласовете ни. Знаех. Наблюдавах я внимателно.

— Къде са те? — попитах. Цялото ми същество трепереше.

— Отведоха ги — прошепна тя и млъкна. Чаках, впила очи в нейните. — Гестапо — каза тя.

— Гестапо. Не! Не! — изпищях. — Мами, папа, малката Ерика. Не! — плачех аз. Смразих се, обхвана ме ужас, сълзите ми потекоха, задушавих се.

Госпожа Вебер се втурна към мен.

— Габи, моля те, млъкни!

Дръпна ме до себе си, хвана ме за ръка и почти ме завлече в спалнята. Затвори вратата, заключи и измъкна изпод леглото куфар. Обясни ми, че ѝ го е дала майка ми. Преди няколко седмици помолила да го пази. Напомни ми, че на врата си нося ключ на панделка. Извадих го и отворих куфара.

Дрехите ми бяха прилежно подредени. Най-отгоре беше паспортът ми заедно с плик за писма. Отворих го. В него имаше пари и снимка на нас четиримата. Взех я и загледах семейството си. По страните ми се затъркаляха сълзи. Някога ще ги видя ли отново? Не знаех отговора.

Обърнах се към госпожа Вебер и настоях да взема цигулката на баща си. Тя се разтревожи, каза, че не мога да се върна в апартамента.

— Скоро ще дойдат и за теб — прошепна. — Имат списъци. Не бива да пипаш нищо в апартамента, за да е както те са го оставили. Ще се върнат и ще забележат.

Разридах се. Тя избърса очите ми със своята кърпичка, пак ме прегърна, притисна ме и погали косата ми.

— Знаеш ли какво да правиш? — попита.

— Да — отговорих. — Мама ми каза.

Тя кимна и добави.

— А сега да съберем всичките вещи в куфара на майка ти.

Направих каквото ми заръча.

Госпожа Вебер ме прегърна и ме изпрати до тяхното антре.

— Бог да е с теб, Габриел.

Благодарих ѝ, надзърнах в коридора и бавно заслizaх по стълбището. Не виждах нищо от сълзи.

„Бог ли? Какъв Бог?“ — учудих се.

Нямаше Бог. Бях съвсем сама. Бях на четиринайсет години.

Когато излязох на улицата, беше много тъмно. Завих наляво, после надясно и пак наляво. Тръгнах по следващата улица и вървах, докато стигнах жилищната сграда, където живееше Анита Фишер с по-големия си брат Маркус. Трябваше да им кажа, да ги предупредя. Влязох в преддверието, изкачих се до първия етаж и натиснах звънеца. Стоях и чаках. Още треперех, изплашена до смърт. Питах се дали са ги отвели.

Вратата се отвори. Анита се усмихна, като ме видя. После изведнъж физиономията ѝ се промени.

— Какво е това? Какво се е случило? — развика се тя и ме дръпна вътре. Затръшна вратата и заключи.

— Отвели са ги — прошепнах.

Разхлипах се неудържимо.

— Гестапо ли? — попита тя.

Не можех да говоря, само кимнах.

Ненадейно се появи Маркус.

— Гестапо ли? — повтори тихо.

Пак само кимнах.

— Навън са, преследват евреи — каза той с мрачен глас и лицето му побеля като на госпожа Вебер. — Нацистките главорези показаха кои са през Кристалната нощ — промърмори той, местейки поглед от мен към Анита. — Показаха у кого е властта. Искат всички ни да избият. Няма да се успокоят, докато не избият до крак евреите в Германия.

Аз го зяпнах. Анита също се ококори срещу него.

— Това не е възможно — изохках.

— Само почакай и ще видиш — отвърна той.

Отидохме в дневната. Анита се зае да направи чай.

Ние с Маркус седнахме. Той беше двацет и две годишен, умен млад човек.

— Искаш ли да останеш при нас?

Поклатих глава.

— Трябва да отида при приятелка на мама, така ми е поръчала — промърморих, преглъщайки сълзите си.

— Рускинята ли? — попита Маркус.

— Да — отговорих. — Мога ли да телефонирам?

Той кимна.

Маркус ме заведе в малкия кабинет, посочи ми телефона и ме остави сама. Набрах номера, който бях запомнила по молба на мама. Започнах да чакам, както ми се стори безкрайно.

— Да — обади се женски глас.

— Добър вечер, княгиньо — казах на немски и добавих на английски: — Обажда се Габриел Ландау.

Тя не отговори веднага, после попита на английски:

— Наред ли е всичко?

— Не е — отговорих. Каза ми веднага да отида при нея. Отговорих, че ще отида.

Върнах се в дневната. Анита, бяла като платно и треперееща, беше запарила чай. Седнахме и започнахме да пием мълчаливо. Анита каза, че днес Маркус ще получи виза, но не и тя.

— Ти няма ли да заминеш? — попитах.

Маркус ми отговори:

— Ще намеря начин. Трябва да заминем за Истанбул. Ако не успеем и двамата, ще остана да пазя Анита.

След като изпихме чая, помолих Маркус да ме заведе до дома на княгиня Ирина Трубецкая, която живееше до „Тюргартен“, прелестния старинен парк, който майка ми обожаваше. Той се съгласи да ме закара със своя мотоциклет.

С треперещи ръце Джъстин остави бележника на масичката. Всъщност цялата трепереше и лицето ѝ беше мокро от сълзи. Не ѝ се вярваше какво прочете току-що, нито пък разбираше. Знаеше, че баба ѝ е англичанка. Но е грешала. Беше немкиня... немска еврейка. По тази причина и тя беше еврейка, и Ричард, и майка им. Джъстин разбра, че не е която мислеше, че е, нито пък те. Но това всъщност нямаше значение за нея. Имаха значение болката и страданието, които беше преживяла баба ѝ като момиче. Четиринайсетгодишно момиче

само в нацистка Германия. Еврейско момиче, изложено на опасност повече от всеки друг.

„О, бабо, о, бабо, как си издържала?“ Джъстин отново се разплака, легна и скри лице във възглавницата. В този момент искаше само да прегърне Габриел и да ѝ каже колко я обича.

Но нямаше как. Габриел и Анита бяха в самолета за Бодрум.

ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Джъстин продължи да лежи, като се опитваше да се успокои. Изтощи се от плач и като че ли не ѝ останаха сълзи. Първите страници от бележника на баба ѝ наистина я шокираха и смаяха. Имаше въпроси, на които само баба ѝ знаеше отговорите.

Не можеше да си представи как е понесла такава огромна мъка и загуба в такава ранна възраст. А как е оцеляла сигурно щеше да научи по-нататък.

Джъстин беше добре запозната с историята, знаеше за Втората световна война и Холокоста. И сега можеше само да се чуди и да се измъчва заради изпитанията на баба си през онези мрачни времена в нацистка Германия. Това, че е избягнала смъртта, положително е било по чудо.

Погледът ѝ попадна на черния кожен бележник.

Привличаше я като магнит. Стана, отиде до масичката, взе го и седна на стола. Прелисти прочетените страници и започна да чете.

Отказахме се от мотоциклета. Проблемът беше моят твърде голям куфар. И което беше по-важно, на Маркус не му се искаше да остави Анита сама. Съгласих се с него. Живеехме в опасни времена. Кой знаеше това по-добре от мен. За главите на евреите беше обявена награда. По-добре Анита да дойде с нас.

На улицата бързо намерихме такси. Казах на шофьора да кара към Тиергартеницраце. Като седнахме на задната седалка, Маркус ме попита откъде майка ми познава рускинята. Казах му, че се е запознала с нея преди няколко години у Арабела фон Витинген. Арабела беше омъжена за Курт фон Витинген.

— Познавате принца — добавих. — Той е нещо като генерален представител и консултант на Круп, краля на оръжейната промишленост.

— О, да, сега си го спомних — каза Маркус.

Продължих да обяснявам:

— Майка ми и Арабела са ходили заедно на училище в Англия. По рождение е лейди Арабела Кънингам, дъщеря на граф Лангли от Йоркшир. Останали са приятелки, след като са завършили училище.

— Все забравям, че майка ти е англичанка — каза Маркус.

— Родена е в Лондон — напомни му Анита.

— Зная — отговори той и се взря в мен на мъждивата светлина в таксито. — Много време прекарвахте в Лондон. Жалко, че не останяхте там — промърмори със съчувствие.

— Жалко е — отговорих.

Зачудих се защо наистина не сме се заселили там. Знаех отговора на този въпрос. Баща ми често дирижираше Берлинската филхармония. Беше изключителен музикант. Говореше се, че ще стане един ден постоянен диригент на филхармонията. Помислих си, че няма да е сега, и изплашено се свих в палтото си.

Побиха ме тръпки. Питах се къде ли е в момента. Моят чудесен баща. Дирк Ландау. Обичаше ни толкова много. Висок, русокос, красив. Добър човек. Човек, който погрешно вярваше, че евреите са в безопасност в своята Фатерланд.

Затворих очи и преглътнах с усилие. Опитах се да запазя самообладание. Трябваше да бъда храбра. Трябваше да се върна при Арабела в замъка в гората. Бях прекарала уикенда при нейното семейство. Те щяха да ми помогнат да намеря родителите си. Ако някой можеше да ги открие, това беше принц Рудолф Курт фон Витинген. Аристократ от висок ранг и със сериозни връзки, така твърдеше майка ми.

Маркус попита:

— Тя не е ли княгиня?

— Да — отговорих. — По рождение е Романова. Нейната майка княгиня Наталия е братовчедка на последния руски цар.

Маркус, кимайки, каза:

— Николай, убит в Руската революция през 1917 година.

— Тогава са избягали от Русия — отговорих. — Скитали се по Европа. Бежанци. Нямали са нищо. Установили се в Берлин преди десет години. Княгиня Наталия се омъжи наскоро. Съпругът ѝ е пруски барон. Най-после имат дом. На „Люцовуфер“.

Като ме загледа пак, Маркус сви вежди и напомни:

— Каза на шофьора да кара към Тиергартенщрасе.

— Да. — Погледнах го многозначително и продължих: — Ще продължим пеша.

Анита направи знак на брат си.

— Не е далече, Маркус.

Той замълча. Всички се умълчахме. Преглъщах риданията си, които постоянно ме разтърсваха. Къде са? Мама, папа и Ерика? Още ли са заедно? Или са ги разделили? Точно така постъпват от Гестапо. „Боже мой, не!“ — разтреперих се аз.

По страните ми се стичаха сълзи. Ерика беше само на осем. Ще се изплаши, ако я откъснат от мама. Анита хвана ръката ми. Помислих си, че ще се задуша от сълзите. Какво щях да правя без приятелите си?

Слязохме от таксито на Тиергартенщрасе. Маркус плати на шофьора и взе куфара ми. Поведох ги по красивата улица, минаваща покрай парка, после свърнахме към „Люцовуфер“. Като погледнах към „Ландверканал“, си спомних друга приятелка на майка ми, която живееше в апартамент с изглед към канала. Рената фон Тигал.

Най-после стигнахме „Люцовуфер“. Поведох Анита и Маркус към къщата, където живееше княгиня Ирина Трубецкая със своята майка княгиня Романова и с втория си баща господин барона.

В къщата не светеше нито един прозорец, освен този до входната врата. Знаех, че това е кабинетът на секретаря на барона. Маркус почука няколко пъти с тежкото месингово чукче. Почти веднага вратата се отвори. Самата княгиня Ирина застана на вратата. Червената ѝ коса пламтеше като ореол около главата ѝ, осветена от лампата зад нея. Покани ни да влезем. Веднага заключи и ни огледа. След това ме прегърна.

— Всичко ще бъде наред — каза ми тя на нейния перфектен английски със слаб акцент.

— Надявам се — прошепнах.

Пусна ме и се обърна към Маркус и Анита. Представих ѝ ги. Тя им се усмихна и предложи:

— Да отидем в гостната, която е откъм двора. Там ще поговорим.

Поведе ни през затъмненото фоайе и по коридора. Знаех къде е гостната. Често бяхме идвали на гости с майка ми.

Княгиня Ирина ни каза да седнем. Попита ни дали искаме топло кафе, като прибави, че нощта е студена.

Ние приехме и благодарихме. Тя наля кафе в чашите и попита кой иска мляко и захар. Поднесох кафето на Анита и Маркус. Четиримата седнахме да го изпием пред камината и се стоплихме. След малко Ирина ме погледна и попита:

— Какво се е случило, Габриел?

Разказах ѝ, че съм била у фон Витинген през уикенда, за да се грижа за децата им — Диана и Кристиан. Тя явно знаеше. После обясних, че шофьорът ме е закарал до Берлин днес следобед и ме е оставил близо до вкъщи. Че съм заварила апартамента празен и какво ми е казала госпожа Вебер... че от Гестапо са отвели семейството ми.

Когато свърших, княгинята кимна мрачно. Погледна мен, после Маркус.

— Миналата седмица в този град беше дадена свобода на дивашко зло — нацистките главорези. Появиха се за пръв път, за да покажат сила. „Кристална нощ“ — така я нарекоха. Заради изпочупените стъкла, сигурна съм. Какво красиво име за такова брутално безумство. Изпотрошени прозорци на еврейски домове и синагоги, витрини на магазини, ресторанти. Много избити хора. Не, трябва да се поправя. Много избити евреи. Това е престъпление. Това правителство е съставено от банда престъпници и убийци. Тяхната диващина е белег за времето.

Княгинята млъкна, погледна Анита и Маркус и попита меко:

— Евреи ли сте?

Те кимнаха.

— Трябва да бъдете предпазливи и благоразумни, да не привличате внимание към себе си...

Острото позвъняване на мобилния телефон накара Джъстин да подскочи. Стана и отиде да го вземе от нощното шкафче.

— Ало?

— Аз съм — беше Джоан. — Имаш ли една-две минути?

— Да, разбира се — отговори Джъстин, стараяйки се да не ѝ проличи колко е разстроена. — Гласът ти е странен, Джо. Какво има?

— Опасявам се, че новините са лоши. Дейзи се разболя от инфекция на ушите.

— О, боже! — извика Джъстин и седна на леглото.

— Лекарят ѝ забрани да ходи на училище.

— Искаш да ми кажеш, че няма да сте в състояние да пътувате следващата седмица. Това е, нали?

— Да, Джъстин. Много съжаляваме и сме много разочаровани. Ричард ще ти се обади по-късно. Рано сутринта трябваше да замине за Вашингтон. Има среща за хотела. Както и да е, това са фактите. Дейзи няма да може да пътува през следващите две седмици. Ричард се тревожи за Габриел. Знае колко ще се разстрои.

— Тя ще се разстрои, Анита — също. Щяхме да се съберем за втори път като семейство. Но какво да се прави?

— Ричард иска да уговорите друга дата... за нашето пътуване до Турция. През юни.

— Да, но не знам какви са плановете на баба — отговори Джъстин.

— Ще се разберем. А ти добре ли си? Говориш, сякаш си настинала.

— Добре съм.

Джъстин нямаше намерение да споделя с приятелката си.

Двете побъбриха още малко и се сбогуваха. Джъстин тъкмо щеше да седне и телефонът в ръката ѝ зазвъня отново.

— Ало?

— Аз съм, Джъстин — каза Габриел. — Искам само да те успокоя, че кацнахме в Бодрум и вече сме в хотела.

— Бабо, о, бабо! — викна Джъстин. Сълзите ѝ веднага рукнаха и тя се разхълца. — Бабо, обичам те много. Искам да го знаеш. Как, за бога, си понесла всичко, което ти се е случило? Съжалявам, че не си тук, за да те прегърна. Ще те обичам и ще те пазя винаги, бабо.

— О, Джъстин, не плачи. Знаех, че ще се разстроиш, но също така държах непременно да научиш истината, скъпа.

— Като разбрах някои неща, куп въпроси се въртят в главата ми, бабо.

— Сега не мога да ти отговоря, миличка, тъкмо отивам на срещата с клиентите. Съвсем скоро ще получиш отговори на въпросите си, ако продължиш да четеш. Ще ти се обадя утре сутрин да

видя как си. Нека Айше да ти приготви вечеря. Обещай ми, че ще се нахраниш.

— Ще се нахраня, обещавам. Обичам те, бабо.

— И аз те обичам, Джъстин. Много.

ТРИДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Джъстин се канеше да продължи да чете, когато на вратата се почука.

— Влез — извика тя.

Айше подаде глава и съобщи:

— Донесох ви чай, госпожице Джъстин.

— Благодаря, Айше.

Тя ѝ направи знак да влезе.

Прислужницата влезе, остави подноса с чая пред Джъстин, усмихна ѝ се и излезе. След като си наля чай и прибави лимон и подсладител, Джъстин взе бележника и жадно продължи да чете.

... не привличайте внимание.

Те кимнаха. Поговорихме още малко. Княгиня Ирина говореше за опасностите по улиците, особено нощем. Отиде до малкото писалище, седна и записа телефонния си номер. После даде листчето на Маркус и го помоли да ѝ телефонира, щом се приберат вкъщи.

— Единият е моят телефонен номер, а другият е в замъка Витинген. Държа да го имате — добави княгинята. — Ще заведе там Габриел за няколко дена.

Анита ме погледна тревожно. Казах ѝ, че ще поддържаме връзка. Княгинята мило я успокои:

— Може би ще имаш възможност да я посетиш. Ще попитам дали е удобно. Например през уикенда.

Последната забележка накара Анита да се усмихне, макар и едва-едва. Обичах Анита. Беше най-скъпата ми приятелка. От съвсем малки бяхме заедно. Утешавах я, когато преди пет години баща ѝ почина. Сега майка ѝ беше в Турция, за да се грижи за болната си сестра, също вдовица. Анита тъгуваше за майка си. В гърлото ми заседна буца, като си помислих за моята майка. Не преставах да се питам дали е добре, каква ли ще бъде ужасната ѝ съдба. Добре че бях седнала. Почувствах, че ми прилошава.

Маркус изведнъж стана, обърна се към княгинята и ѝ се поклони леко.

— Мисля, че е време да тръгваме. Благодаря ви, княгиньо Ирина. Бяхте много любезна.

Анита също ѝ благодари. Прегърнах и двамата. Прошепнах на приятелката си, че скоро ще се видим. Изпратих ги до входната врата. Щом си отидоха, княгинята заключи и залости вратата.

— Отиваме в кухнята, Габриел — каза тя. — Трябва да се нахраним, да пазим силите си.

Тръгнах след нея. Обясни, че прислугата тази вечер е в почивка и че майка ѝ, княгиня Наталия, и господин баронът са в неговото имение в Баден-Баден. После отбеляза, че може би ще останат там за неопределено време. Каза още, че вторият ѝ баща е аристократ от старата школа — антинацист и антифашист. Според него Хитлер щял да поведе Германия към безсмислена война с Англия. А може би и с цяла Европа.

— Той смята, че Хитлер ще съсипе Германия — изведнъж заяви тя. — Според барона той е луд и мегаломан. Склонна съм да се съглася с него.

Аз замълчах. Но щях да си спомня тези думи. Като влязохме в кухнята, тя се разбърза. Извади от килера тенджерата със супа и я сложи на печката да се стопли. Помоли ме да напълня чайника с вода и да направя чай. Пак влезе в килера и извади от хладилника пушена съомга, шунка и сирене. Усетих болка, като видях на вратата му марката на магазин „Хародс“. Мама обичаше да пазарува там. Моята майка, моят баща, моята сестричка. Къде ли бяха в този момент? Изпълни ме страх. Разтреперих се. Едва се държах на краката си. Надявах се княгинята да не забележи. Хванах се за масата. Трябваше да бъда силна, да издържа. Щях да ги търся, да ги намеря и да ги спася. Трябваше да ги спася на всяка цена. Моето скъпо семейство.

Джъстин затвори черния кожен бележник, облегна се и сълзите се затъркаляха по страните ѝ. Извади от джоба си кърпичка, попи ги и пое дъх няколко пъти. Колко смела е била баба ѝ като девойче.

Всъщност дете. Четиринайсетгодишна. Толкова уязвима, съвсем сама, изплашена...

Джъстин погледна часовника и за своя изненада видя, че вече е шест часът, значи в Лондон беше четири. Майкъл ѝ се обади рано тази сутрин и каза, че ще се чуят пак вечерта. Тя искаше, не, имаше нужда да говори с него. Но не биваше да го безпокои, когато работеше, затова търпеливо щеше да почака.

Взе подноса с чайника и чашата и го отнесе на долния етаж в кухнята, където свари Айше.

Джъстин ѝ каза:

— Моля те, не ми пригответе нищо за вечеря. Кажи на Суна, че не съм гладна. Ще хапна само една салата като тази, която поднасяте на обед.

Айше кимна.

— Госпожица Трент рече и плодове.

Джъстин се усмихна.

— Да, моята баба точно така ще каже. Добре, плодове и чай с лимон, нищо повече.

На Айше явно ѝ стана приятно и кимна.

— А вечерята в колко часа?

— Около осем. Моля те, Айше, не по-рано.

* * *

Джъстин почувства нужда от свеж въздух, да излезе, да повърви и да помисли. Щом излезе от вилата, тръгна през градината с лалета и изведнъж я обхвана огромна радост при вида на обширното пространство, изпълнено с цветя в цялото им великолепие от ярки цветове — червени, розови, жълти, морави и оранжеви.

Каква жизнерадостна гледка представляваха, растящи на брега на морето. А може би точно затова бяха тук. Цветята хранеха душата, съживяваха духа. Присъщо беше за Габриел. Нейната баба знаеше какво е наранена душа.

Който и да четеше дневника на Габриел, щеше да се развълнува, също като Джъстин.

Но заради личното ѝ отношение беше смразена до мозъка на костите си. Думите се врязаха в съзнанието ѝ. Докато беше жива, нямаше да ги забрави.

Искаше ѝ се да изтича в къщата и отново да започне да чете, но още не беше готова да понесе душевната болка, която щеше да ѝ причини текстът. Знаеше, че от време на време трябва да си дава почивка.

Джъстин вече беше разтърсена емоционално. Това малко, четиринайсетгодишно момиче беше нейната баба и страданието на Габриел е било ужасно. А Джъстин беше сигурна, че ще стигне до много по-ужасни събития...

Тръгна по пътеката покрай лехите с лалета и се запъти към скамейката с изглед към Босфора. Това беше вече тяхното място. Нейно и на Майкъл. Поклати глава, примигна и пое дълбоко дъх. Колко хубаво беше тук, в тази красива градина с нейните лалета и с пламтящите цветове на дивия рожков, люляково синята глициния... и в далечината розово златистият хоризонт, където слънцето бавно потъваше.

Баба ѝ обожаваше красотата... тя беше за нея противоотрова срещу грозотата, бруталността, болката, страданието и загубата на любими хора. Сега Джъстин наистина разбра защо градините в „Индианско бърдо“ бяха толкова важни за Габриел. Именно тя направи цялото имение толкова красиво. Засади голям брой високи дървета и цъфтящи храсти, включително рододендрони, хортензии, люляци и люляково сините глицинии. Имаше и овощна градина с ябълкови дървета, както и прочутата розова градина на Габриел, за която тя се грижеше с любов часове на ред.

Като дете Джъстин ѝ беше главният помагач, помощник-градинар — така я наричаше баба ѝ. Носеше инструментите, чесновите глави, които баба ѝ казваше, че предпазват от гадните черни бръмбари, които ядели розите.

Джъстин се усмихна на себе си. Спомняше си толкова много и сега разбираше много повече. Нейната баба беше грижовна и състрадателна.

Когато най-сетне седна на скамейката, изпита копнеж по Майкъл. Искаше ѝ се да се изповяда пред него, да му постави въпроси. Като затвори очи, Джъстин се отпусна, наслаждавайки се на

благоуханния въздух, на мириса на морето, примесен с благоуханията на цветята. По-късно, когато дневната светлина угасне, цъфтящият нощем жасмин ще разпростре тежкия си аромат върху всичко.

След малко Джъстин се отърси от мислите си и стана. Хвърли поглед към гъмжащата от милиони хора централна част на Истанбул и бавно се върна във вилата.

Там я очакваха дневниците на баба й.

ТРИДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Щом влезе в спалнята, Джъстин взе бележника, седна на канапето и го отвори. Погледът ѝ за секунда се задържа върху заглавието „Фрагменти от един живот“ и изпита любопитство към това, което следва, но и се страхуваше да започне да чете отново.

Намери страницата, до която беше стигнала, и се взря в думите.

Провинция Бранденбург

17 ноември 1938 г.

Не заспах. Плаках почти цяла нощ. Не преставах да мисля за мама. Или за папа и Ерика. Изпитвах болка. Копнеех да бъда с тях. Къде бяха? Как се чувстваха? Умът ми трескаво работеше. Трябваше да разбера какво се е случило с тях. Къде са отведени. Сигурно съм заспала от изтощение. Княгинята ме събуди в девет часа сутринта. Беше облечена за излизане. Каза ми да се приготвя и да сляза за закуска. Хеди, готвачката, ме очаквала, а тя отивала при човек, който можел да ни помогне. Княгинята се наведе, нежно погали косата ми и добави, че ще гостуваме известно време на Арабела фон Витинген в замък в провинция Бранденбург.

Изпълних всичко, което искаше. Бях готова и я чаках. Когато тя се прибра, веднага разбрах, че не носи добри новини. Каза ми, че нейният познат все още не знаел нищо. Щял да научи, увери ме и ми се усмихна. Слязохме във фойето. Наведе се до мен и прошепна:

— Не говори лични неща пред никого от прислугата. Никъде. Сигурна съм, че са ни предани, но по-добре си мълчи — завърши тя.

Ханс, шофьорът на господин барона, щеше да ни закара. Прибра куфарите ни. Помогна на княгинята да седне на задната седалка. Качих се след нея. Седяхме мълчаливо. Чудех се по кой път ще поемем за провинцията. Тръгнахме към Тиергартенщрасе. Като минахме покрай „Тиергартен“, си помислих за мама. Градината беше оформена като естествен английски парк, затова мама я харесваше толкова много.

Пътувахме по „Унтер ден Линден“. Княгинята затвори очи и промърмори:

— Обезобразили са най-хубавите булеварди на Берлин.

Направих гримаса. Знаех какво има предвид. Нацистите бяха издигнали колони в редици по средата и от страни и на върха на всяка имаше двуглав нацистки орел. Мама казваше, че това е глупост, нелепа приумица.

Завихме към Вилхелмщрасе и аз настръгнах. На тази улица се намираще канцлерството на Райха, където Хитлер измисляше налудничавите си планове заедно със своите престъпни поддръжници. Фюрерът кроеше заговори за смърт и разрушение зад тези стени. Неудържимо се разтреперих. Княгинята ме погледна.

— Отиваме в Британското посолство — прошепна тя. Мислите ли ми прочете?

Отвори чантата си, извади писмо и ми го показа.

Беше адресирано до сър Невил Хендерсън, британския посланик в Берлин. Колата спря пред посолството. Ханс взе писмото. Надникнах през стъклото. Гледката ме ободри. Знамето на Британското кралство се вееше. Спомних си сестрата на мама леля Берил, която беше там, далеч в Лондон. Писмото заради мама ли беше?

Като потеглихме отново, княгиня Ирина каза:

— Макар че съм била много пъти в дома на Курт, почти нищо не знам за областта. Моля те, Габриел, разкажи ми.

Започнах да ѝ разказвам:

— Някога тази област е била собственост на рицарите от Тевтонския орден. Горите в провинция Бранденбург са били тяхно владение. Простира се до Прусия. Сред тях има много езера, канали и малки реки, които минават през старинни и очарователни села. Има три реки в областта — Хавел, Шпрее и Одер. Има и няколко големи замъка. Двата най-големи принадлежат на принц Курт и на граф Райнхард фон Тигал.

— Благодаря, Габи — каза княгинята. Тя се облегна назад и затвори очи. Аз направих същото. Мълчахме, докато стигнем в замъка, в който живееше семейство Фон Витинген.

Принцеса Арабела фон Витинген, най-добрата приятелка на мама, ни чакаше на стълбището пред замъка. Щом я видях, очите ми

се напълниха със сълзи. Тя беше висока, стройна, русокоса и синеока. Приличаше много на майка ми. И двете бяха англичанки, имаха еднакви кадифени гласове. Моята майка не беше аристократка като Арабела, но произхождаше от високоуважавано семейство на английски евреи. Нейният прапрадядо дошъл в Англия от Франция в началото на деветнайсети век. Казвал се Лео Голдсмит. Бил е търговец на диаманти. Бизнесът му бил изключително успешен и семейството на майка ми забогатяло.

Искаше ми се да изтичам към Арабела, като слязох от колата. Но се сдържах и тръгнах спокойно с куфара си в ръка. Княгинята ме последва заедно с Ханс, който носеше нейния куфар.

Като изкачих стълбището, Арабела разтвори ръце. Пуснах куфара на земята и се притиснах към нея. Тя ме прегърна и зашепна утешителни думи. После влязохме. Ханс замина. Не харесвах шофьора. Не му вярвах. Бях доволна, че мълчахме пред него. Не виждах Диана и Кристиан и се обърнах към Арабела да попитам къде са.

— При баба си са. Ще си дойдат утре, Габриел.

Като че ли беше прочела мислите ми. Като Ирина. Това толкова лесно ли беше? Трябваше да се науча лицето ми да не ме издава.

Арабела ни заведе в салона. В камината гореше силен огън и на масата забелязах чайник, чаши, чинийки и чиния със сандвичи. С княгиня Ирина се зарадвахме на горещия чай с лимон и на огъня.

Седнахме и Арабела каза:

— Днес говорих със съпруга ми и той ще се постарее да разбере къде са Стела, Дирк и Ерика. — Погледна въпросително Ирина. — Знам, че и ти си се опитала, Ирина.

— Опитах се — отговори руската княгиня, клатейки глава. — Нямах късмет. И се страхувам от най-лошото.

Свих се на дивана и я погледнах.

— Какво искаш да кажеш?

— Моят познат, човекът, с когото се срещнах тази сутрин, ми каза, че навярно вече са изпратени в лагер, Габи. Не ти казах веднага, защото исках да си с Арабела, когато научиш. Трябва да знаеш, че ще те пазим.

— Но семейството ми — избухнах в сълзи.

Арабела, която седеше до мен, ме прегърна и аз се разридах още по-силно. Оприличих я на майка ми.

Най-последно престанах да плача, изправих гръб и изтрих сълзите си.

— А можем ли да ги изведем от лагера?

— Не знам — много тъжно промърмори княгиня Ирина.

Арабела каза:

— Нека да видим какви новини ще донесе Курт. Има още нещо, което искам да обсъдя с теб, Габриел. — Кимнах и тя продължи: — Става въпрос за твоята леля Берил в Лондон. Обади ли ѝ се по телефона? Знае ли какво се случи вчера?

— Не. Не съм ѝ се обаждала. — Тогава разказах още веднъж как заварих апартамента. Разказах и за госпожа Вебер. — Не съм се обаждала, пък не ми дойде наум — промълвих. — Бях разтревожена за семейството си.

Двете жени се спогледаха и Ирина каза:

— Мисля, че ще взема още една виза. Според Арабела можем да уредим пътуването ти до Лондон. Ще се погрижа за някои неща, но и двете сме сигурни, че ще успеем.

Поклатих глава.

— Не искам да заминавам! Искам да остана тук. Да намеря родителите си. Не мога да ги изоставя. Не искам. Трябва да съм смела и да остана в Берлин, да намеря мама и папа, и Ерика.

Гласът ми трепереше, докато говорех. Притиснах ръка до устата си. Мисълта да замина без семейството си ме плашеше.

— Ще ги търсим! — извика Арабела. — Трябва да запазим спокойствие и да се контролираме. Да не прибързваме. Но междувременно нищо не ни пречи да предприемем някои стъпки. Не си ли съгласна, Ирина?

— Съгласна съм — отговори тя и добави: — Ще говоря с един човек. Ако някой може да помогне, това е той. И ще помогне. Ще вземе виза, Арабела.

Руската княгиня ми се усмихна с обич. Знаех, че е добра и грижовна и иска да ме успокои. Но нямаше как. Наистина не можеше. Дълбоко в себе си знаех, че щом Гестапо отведе някои хора, повече никой не ги вижда. Нацистите имаха пълна власт. Бях чула баща ми да го казва много пъти.

Същия следобед облякох палто, вързах си шал и излязох на разходка. Имението беше красиво дори през зимата. Грамадни ели се издигаха наоколо и сякаш докосваха синьото небе. Отвсякъде долиташе ромон на вода. Около замъка имаше много канали. Моята майка си имаше тук любимо място на върха на един скалист хълм. Изгледът към езерото и долината беше великолепен. Мама обичаше да седи там и да чете. Понякога Арабела уреждаше пикник и водеше Диана и Кристиан. Тогава ставаше много весело, всички се радвахме от сърце.

Седнах под скалите, облегнах се и затворих очи. В този момент чух гласа ѝ, изричаше моето име, наричаше ме „скъпото ми момиче“, рецитираше любимото си стихотворение или ми четеше нещо от някоя специална книга.

Дали щях да чуя пак гласа ѝ? Щях ли да видя усмивката ѝ? Щях ли да погледна нейните ясни сини очи? Никога ли нямаше да усетя нежната ѝ ласка? Прегръдката ѝ? Завинаги ли ме беше напуснала моята майка? А малката Ерика? Сестричката ми, която беше само на осем години? Ами татко? Никога повече ли нямаше да го чуя да свири на своя „Страдивариус“? Нямаше ли да видя как щастливо се смее, колко радостно е лицето му, когато е с малобройното си семейство? „Моите момичета“, така ни наричаше. Обичаше ни нежно. И ние го обичахме. Бяхме щастливо семейство.

Въпреки че не го казаха направо, бях сигурна, че принцесата и княгинята не са оптимистично настроени по въпроса за моето семейство. Усетих го. И не можех да се отърся от това чувство.

Как се справя човек с такава загуба? Джъстин затвори книгата и се облегна. Отчаяние, самота, страх, скръб... всички тези чувства са смазвали баба ѝ, когато е била само на четиринайсет. Тази мисъл съкруши Джъстин. Беше непоносимо и трябваше да остави бележника за малко, за да се успокои.

Изпита внезапно желание да говори с Майкъл. Погледна колко е часът. В Лондон беше с два часа по-рано. Поколеба се за момент, защото не знаеше дали не е на среща. И като пое дълбоко дъх, набра номера на мобилния му телефон.

След малко чу гласа му.

- Долтън на телефона.
- Джъстин се обажда. Удобно ли е да поговорим?
- Здравей, удобно е. Тъкмо се върнах в хотела.
- Искам да ти разкажа нещо — започна тя и се разплака.

ТРИДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

— Разказвай — подкани я Майкъл, когато Джъстин замълча.

— Знам малко повече за миналото на баба — започна, но гласът ѝ стана несигурен и тя млъкна.

— За какво става въпрос? — притесни се Майкъл. — Да не си настинала?

— Не, не съм. Плача.

— Защо, Джъстин? Какво се е случило? — попита той, повишавайки тон от тревога.

— Нищо не се е случило, Майкъл. Четях бележките на баба за ранните години от живота ѝ и се развълнувах. Всъщност ми стана много тъжно. Но не това исках да ти кажа. — Настъпи кратка пауза, преди да продължи: — Току-що открих, че съм еврейка.

Отговор не получи, Майкъл мълчеше.

Джъстин попита:

— Там ли си, или линията прекъсна?

— Не, тук съм. Смаян съм. Значи Габриел най-после ти каза.

— Не точно. Имам предвид, че не е говорила с мен. Даде ми един бележник. Озаглавила е бележките си „Фрагменти от един живот“. Ръкопис със случки от живота ѝ и сцени от миналото ѝ. Започвам да осъзнавам, че е избрала епизоди, които са променили живота ѝ. Явно е писала спомените през изминалите десет години, след като са се скарали с майка ми. Възнамерявала е да ги прочетем след смъртта ѝ, но е променила решението си, когато съм я открила.

— Боже мой! И на никого не е казвала... Радвам се, че разбра, че си еврейка, Джъстин. Фактът, че не знаеше, ме тревожеше. Много. Говорих с Анита, преди да тръгна за Лондон, и тя беше абсолютно сигурна, че нямаш представа за еврейското потекло на Габриел. Или че ние с баба сме евреи. Казах на Анита, че ще обсъдя въпроса с Габи, като се върна, и тя някак си се изплаши.

— Мога да си представя. Но вече не е необходимо да говориш с баба, защото аз знам.

— Олекна ми. Между другото бях твърдо решил да научиш възможно най-скоро. Според мен имаш право да знаеш какъв е произходът ти.

— Съгласна съм с теб — отговори Джъстин.

— И как се чувстваш? — попита любопитно той.

— Изненадах се, когато открих, че баба е не само еврейка, но и е родена в Германия с баща немец. Винаги съм вярвала, че е англичанка. Видът ѝ е такъв, говорът, маниерите, англичанка е от глава до пети.

— Е, половин англичанка е, заради Стела, нейната майка, и съм сигурен, че е възприела много от нейните маниери и от лелята в Лондон. Знаем от Анита, че с майка си са били много близки. Прекарвали са много време в Англия преди войната. После Габи се е омъжила за англичанин — Питър Хардуик, твоят дядо, и е живяла там доста години, преди да отиде в Америка.

— Да, така е, и предполагам, че това са единствените факти, които са ти известни, нали, Майкъл?

— Да. След като Габи спасява живота на Анита, двете се разделят и живеят в различни страни до края на войната. Знаеш ли, дори не знам как са се намерили отново. Все пак е било в Лондон, така ми се струва, Джъстин.

— Убедена съм, че майка ми не знае нищичко за ранните години на баба. Иначе щеше да бъде по-внимателна с нея, по-мила. Може би никога нямаше да се отчуждят.

— Може би. Но виж, Габриел винаги е била много потайна за живота си, преди да отиде в Ню Йорк в края на петдесетте.

— Съжалявам, че не е казала на нас с Ричард. Баща ми не знаеше, убедена съм.

— Вероятно, Джъстин. Очевидно Габриел не е споделяла с никого. Ако беше казала, че е еврейка, че е израснала в нацистка Германия, щяха да я засипят с въпроси. Хората щяха да се интересуват за живота ѝ, какво е преживяла като млада жена.

— Предполагам, че е така, пък и тя е забележителна, била е истинска красавица като млада. Очарователна, елегантна. Привличала е хората. Щяха да любопитстват.

— Габриел трудно се връща към спомените за онези години. По тази причина никога не е говорила за тях. И никога няма да говори.

Разбирам, Джъстин. Няма да понесе да преживее отново онова, което ѝ се е случило — каза Майкъл. — Твърде мъчително е.

Джъстин промълви:

— Цял ден не съм на себе си, Майкъл.

— Не се съмнявам. Надявам се, че Габриел ще ми разреши да прочета бележника. Какво мислиш?

— Споменах ѝ и тя каза, че няма нищо против да ти кажа за бележника. Преди всичко ти си ѝ бил като внук през тези години, обичал си я, съчувствал си ѝ и си я разбирал. Бил си ѝ много близък. Разбира се, че няма да има нищо против да го прочетеш.

— Да, бяхме близки и тя също много ме обичаше. Искане ми се да знам какви са били тези тайнствени години от живота ѝ. Мисля, че е съвсем естествено.

— Има и още нещо, Майкъл. Джоан ми се обади днес. Дейзи е получила инфекция на ушите...

— Няма да дойдат! — прекъсна я Майкъл.

— Да. Тя не бива да пътува през следващите две седмици.

* * *

Майкъл затвори и Джъстин реши да слезе за вечеря. Макар и да не беше особено гладна, знаеше, че ако скоро не се появи, Айше ще я потърси.

В кухнята завари Суна.

— Добър вечер, госпожице Джъстин. Айше е на терасата.

Джъстин кимна, благодари и излезе на терасата. Прислужницата подреждаше малката маса за вечеря.

— Благодаря ти — рече Джъстин, като застана до красивата, млада туркиня и ѝ се усмихна. — Добре си се сетила. Ще ми бъде много приятно да вечерям навън.

Айше също ѝ се усмихна.

— Да донеса ли салатата?

— Да, моля те, Айше.

Вечерта беше прелестна, небето наситено тъмносиньо с постепенно изгряващи звезди и лунния сърп, увиснал над града. Джъстин се почувства спокойна и се замисли за Майкъл.

ТРИДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

След вечерята на терасата Джъстин се върна в спалнята. Разговорът с Майкъл и кратката почивка я ободриха и тя нямаше търпение да започне отново да чете, дори изпитваше необходимост да научи миналото на баба си.

Когато се върнах в замъка след разходката, принцеса Арабела ме чакаше в салона.

— Сега по-добре ли се чувстваш? — попита ме тя.

Кимнах:

— Трябваше да се успокоя.

Седнах срещу нея. Чаках да заговори. Виждах колко е сериозна.

— Да отидем в моя кабинет, Габриел — предложи ми тя. — Трябва да се обадим на леля ти в Лондон. Редно е да знае.

Кимнах, станах и я последвах. Кабинетът ѝ беше в другия край на коридора. Тя отиде право до писалището. Направи ми знак да се приближа. Посочи ми стола и вдигна слушалката. Подаде ми я. Знаех номера на моята леля наизуст. Набрах го. Зачаках. Накрая тя се обади.

— Аз съм, лельо Берил. Габриел.

— О, здравей, скъпа, как си? — попита ме тя.

Изведнъж изгубих дар слово. Гърлото ми се сви. Преглътнах и успях да изрека:

— Мами изчезна, лельо Берил. И папа, и Ерика. От Гестапо са ги отвели.

Леля Берил се развика:

— Не! Не! О, не, не и скъпата ми Стела, не Дирк и Ерика.

— Вярно е — казах аз.

— А ти къде си — извика тревожно тя. — В безопасност ли си?

— У Арабела фон Витинген съм. Ето, тя ще ти се обади, лельо Берил.

Чувах как леля Берил плаче. Станах от стола.

След като поздрави леля ми, с която се познаваха, Арабела седна, изрази съчувствието си и разказа още подробности. Каза на леля ми, че мога да остана при тях. В провинцията ще бъде в безопасност. Каза още, че княгиня Трубецкая ще ми осигури виза и по някакъв начин ще успеят да ме изпратят в Англия.

Навярно леля ми отговори, че ще изпрати пари, толкова, колкото са необходими, защото Арабела каза:

— Не, Берил, не изпращай, нямаме нужда от пари. Благодаря. Съпругът ми с радост ще помогне на Габриел. Ще поддържаме връзка. Щом получим визата за Габриел, ще ти съобщим. Ако имаме новини за Стела, ще ти се обадим.

После се заслуша, направи ми знак да се приближа и ми подаде слушалката.

Леля каза:

— Пази се, Габи. Чакам те. Слушай принцесата. Тя е взела присърце твоята съдба, все едно си нейно дете.

— Ще я слушам — обещах аз и затворих телефона.

Княгиня Ирина влезе в кабинета. Усмиваше се.

— Говорих с моя познат.

— Ще ни помогне ли за Габи? — попита Арабела.

— Разбира се — отговори тя. — Все едно товар падна от плещите ми. Сега вече съм готова да работя по твоя проект.

Погледнах едната, после другата. Арабела каза:

— Хайде, Габриел. Отиваме на тавана. Да преровим сандъците. Ще търсим дрехи. Моят нов проект.

Тръгнах след принцесата и княгинята. Чух Ирина да казва:

— Ще останем дълго, Бел. Страхувам се, че моят познат беше много сериозен. Според него нацисткият погром миналата седмица е само началото. Хитлер планирал да обяви война и да погълне западните демокрации. Война, каквато не сме виждали. Моят познат е ужасен. Много от генералите също. Те са гневни. Искат да свалят Хитлер.

Арабела кимна.

— Не съм изненадана. Възможно е да се надигне бунт. Съгласна съм, че трябва да се отървем от Хитлер. Този човек е демон и абсолютно луд.

На тавана имаше много големи сандъци. Арабела ми посочи един, а на Ирина — друг.

— Извади всичко, прегледай го и прецени струва ли си да се поправа. Моята шивачка прави чудеса.

Преглеждах дрехите, както ми поръча, и слушах. Те говореха свободно пред мен. Вярвах ми.

Княгиня Ирина каза:

— Попитам моя познат може ли да издаде нов паспорт на Габи. Не беше сигурен. Предложих фалшив, но той предпочита да използва нов. Това ме разтревожи. Онзи ден един от моите полски приятели ми каза, че Гьобелс е дал ново име на нас, аристократите от различни страни. Нарича ни „международен боклук“.

Ирина се разсмя, но тя остана сериозна.

— Доктор Гьобелс е нацистка измет — каза тя и продължи да рови в сандъка. После изведнъж добави: — Не повярвах на очите си миналата седмица, когато бях в Британското посолство. Там някой сигурно е полудял. Бяха поканили най-долна измет, включително така наречени „дами“, които изглеждаха като труженички от бордея на мадам Кити.

Тази забележка отново разсмя Ирина, но не и Арабела. Тя заговори малко по-оживено:

— Адам фон Трот ще дойде на вечеря в събота заедно с Райнхард и Рената фон Тигал. Искаш ли да поканим и твоя познат?

Ирина се изправи и я загледа.

— Не зная. На него вероятно ще му бъде приятно. Но напоследък не се среща много с хора. Затрупан е с работа.

— Курт го цени много — отбеляза Арабела. — Двамата си приличат по възпитание, традиции и убеждения, пълна противоположност на Хитлер са, на всичко, което представлява той.

Ирина затвори капака на нейния сандък. Аз ровех в моя и ги слушах. Руската княгиня промърмори:

— Много от флотските офицери, които са на негово подчинение, са на същото мнение, фактически във всяко министерство има хора, които мразят нацистите и осъждат действията им. Те ги вбесяват. Както и да е, ще го попитам, Бел.

Арабела ни каза да сортираме дрехите, да натрупаме поотделно рокли, палта, сака и костюми. Каза ни, че според съпруга ѝ

военното положение ще бъде дълго. Скоро ще има дефицит на стоки. Ще липсват храна и дрехи.

— Войната ще бъде дълга и ужасна — добави тя.

После отидох в моята стая. Искях да остана сама. Но това не беше стаята, в която обикновено ме настаняваха, а тази, която майка ми смяташе за нейна. Харесваше ми. Чувствах присъствието на майка.

Принц Курт се върна чак в събота. Доведе и децата. Кристиан беше на дванайсет, Диана — на девет. Зарадваха се, като ме видяха. Аз с удоволствие щях да им правя компания. Имаше само едно правило. Трябваше да говорим на английски. Дори когато Гретхен, тяхната гувернантка, беше с нас. Принцеса Арабела държеше на това. Не беше беда. Искеше да говорят свободно нейния майчин език. Казваше, че им влияя добре, понеже говоря перфектен английски.

По-късно същия следобед Арабела ме заведе в библиотеката да се срещна с принца. Беше любезен и разговаря мило с мен. Новините, които донесе, бяха лоши. Седях до Арабела и го слушах. Цялата треперех.

— Твоите родители и Ерика са изпратени в Бухенвалд. Проучих подробно и получих тази информация. Съжалявам, Габи. Много съжалявам.

Не можех да говоря. Не преставах да треперя. Сърцето ми беше съкрушено. Бях ги изгубила. Знаех. Какво щях да правя без мама? Без папа и сестричката ми Ерика? А те какво щяха да правят без мен? Аз винаги ги размивах, когато бяха тъжни. Давах им цялата си обич. Помагах на мама. Грижех се за Ерика. Бяхме едно цяло. Сега останах само аз. Сама.

Арабела виждаше страданието ми. Прегърна ме и ме притисна до себе си. Дълго плаках. Тя ме утешаваше. Също и принцът. Попитах дали ще освободят семейството ми след войната.

— Разбира се, Габи. Този ден ще дойде и ще бъде ден на радост — увери ме той.

По-късно, като се прибрах в моята стая, се вкопчих в тази мисъл. Свих се в леглото, където беше спала майка ми, и пак почувствах присъствието ѝ. Беше тук с мен. Бдеше над мен като ангел хранител. Долавях аромат на рози. Нейният любим парфюм. Ако

затворех очи, чувах гласа ѝ, чудния ѝ кадифен глас. Плаках за семейството си, докато заспах.

Вечерта дойдоха приятели на семейство Витинген на вечеря. Видях ги отдалеч. Нахранихме се с децата и Гретхен и се прибрах в стаята си. Там се чувствах спокойна, близо до мама и в безопасност.

Утре Анита щеше да дойде и да остане. Това ме зарадва. Нямах търпение да посрещна нея и Маркус. Скоро заспах. Бях изтощена. Спала съм час, може би и повече. Изведнъж се събудих от гласове в моята стая. Лежах неподвижно, изплашена до смърт. Заслушах се. От Гестапо ли дойдоха да ме отведат? За секунди осъзнах, че съм сама. И все пак чувах гласове. Включих лампата. В стаята ми нямаше никого. Гласовете идваха от камината, от стаята под моята. Беше гостна. Станах от леглото, отидох до камината и коленичих.

Чух Ирина да казва:

— Дори да убият Хитлер, правителството му остава.

— Това е вярно — отговори мъжки глас. Познах го. Говореше Райнхард фон Тигал. — Не планирам убийството на тирана, само размишлявам.

В разговора се включи друг мъж. Разбрах, че е Зигмунд Вестхайм.

— Налага се заговорът за убийството на Хитлер да засегне широки кръгове от управляващи. Властта трябва веднага да се завземе. Определени хора ще поемат управлението, при това в същата минута, щом той умре. Ще упражнят пълен контрол.

Курт каза:

— Има много антинацисти. Може би ще се намери някой, който ще направи план как да се избавим от този луд. Разтрепервам се при мисълта какво следващо зверство ще му хрумне, ако не бъде спряно. „Кристалната нощ“ е изцяло негова идея.

Ирина каза:

— Разбрах от Канарис, че много генерали искат да спрат безумствата на Хитлер. Адмиралът каза, че се страхуват да не разруши Германия отвътре.

Заговори принц Курт:

— Като оглавяващ Абвера няма нещо, което да не знае. Той е натоварен с военното разузнаване. Вече е направил много. Помага на

хора да се спасят — евреи, католици, дисиденти. Онези, които са набелязани от Гестапо. Поема огромни рискове. Някои твърдят, че неговият анти нацизъм е обществена тайна. И все пак успява да работи с Хитлер, който се възхищава от него. Да, Канарис върви по опънато въже. Добър човек е. Трябва да го пазим, да внимаваме какво говорим и пред кого. Нацистките шпиони са навсякъде. Никой от нас не е защитен.

Принцът се закашля и продължи:

— Предлагам тост. За адмирал Вилхелм Канарис. Един истински герой. Наздраве!

Всички казаха „наздраве“. След това гласовете се отдалечиха и замряха. В гостната настана тишина. Бяха отишли да вечерят. Пъхнах глава в отвора на камината. Не разбирах как гласовете им дойдоха дотук. Сигурно имаше пролука във вентилационната тръба. Не съм имала намерение да подслушвам. Просто не можях да се сдържа. Щях да опазя тайните им.

Легнах пак и лежах будна дълго време. Мислех за онова, което чух. То ме зарадва, но и изплаши. Не исках нищо лошо да сполети моите приятели. Особено Ирина. Тя беше на двацет и седем, импулсивна и храбра. Имаше свой стандарт, както ми каза веднъж. Обясни ми, че династията Романови паднала от власт, когато е била шестгодишна. Майка ѝ е била на двацет и пет. Тогава са избягали от Русия. Живели в Силезия и Полша, преди да дойдат в Берлин. „Деспоти и диктатори — промърморваше от време на време. — Светът рухва заради тяхната жажда за власт.“ Знаех, че ще се бори срещу нацизма с всички сили. Само се надявах да не поема твърде голям риск.

Джъстин остави бележника, а на лицето ѝ беше изписано удивление. Явно е имало сериозна съпротива срещу нацистите. Неочаквано си спомни, че е чела за немската аристокрация, която е действала срещу демоничния нацистки режим. Имало е нелегално движение из цяла Германия.

Стана, остави бележника и излезе от спалнята. Изтича по стълбите и отиде в кухнята. Взе бутилка вода от хладилника и чаша от

шкафа и се върна в спалнята. Нямахте търпение да прочете за преживяванията на баба си по-нататък.

ТРИДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

Като се върна в спалнята си, Джъстин реши тази вечер да чете колкото се може по-дълго. Изпитваше силно желание да узнае повече, да се потопи в спомените на баба си. Отвори бележника и запрелиства страниците до мястото, където беше стигнала преди няколко минути.

Провинция Бранденбург

10 декември 1938 г.

Чаках в малкия кабинет, в който се влизаше от вестибюла, когато Гретхен надникна вътре.

— Чувам шум от мотоциклет — каза тя. — Сигурно са Маркус и Анита.

Веднага оставих бележника и скочих от дивана. Гретхен беше излязла в коридора. Последвах я. Бях много развълнувана. Анита идваше на гости за няколко дена. Маркус я беше водил в края на ноември и оттогава не я бях виждала. Княгинята и принцесата мислеха, че тук е по-безопасно, отколкото в Берлин. Бях съгласна с тях. Гретхен стоеше на парадното стълбище. Отидох при нея. Тя се смееше. Аз също се засмях. За първи път от седмици насам.

Анита седеше на задната седалка на мотора на Маркус. Беше омотана с шалове. Беше си сложила зелената шотландска барета, която ѝ бях донесла от Лондон, когато завършваше училище. Носеше най-хубавото си тъмносиньо палто. По време на пътуването от Берлин бузите ѝ бяха поруменели от вятъра и приличаха на червени ябълки. Държеше се здраво за брат си.

Ревът на двигателя утихна и мотоциклетът спря. Спуснах се по стълбите, последвана от Гретхен. Мисля, че младата гувернантка харесваше Маркус. Винаги, когато той водеше Анита тук или идваше да я прибере, Гретхен беше щастлива. Беше много симпатична млада жена. Харесвах я и мисля, че Маркус също я харесваше.

Анита, мъжкарана и винаги пълна с енергия, скочи от мотора и се втурна да ме прегърне.

— Липсваш ми — казах аз.

— И ти ми липсваш, Габи — отвърна тя и ми се ухили.

Както обикновено, когато се возеше на задната седалка, на гърба си носеше раница. Тя я свали и я хвана в ръка.

Маркус погледна към мен и Гретхен и се усмихна.

— Къде да паркирам мотора? — попита той.

— Отзад, до кухнята. Ще останеш ли за обед, Маркус? — отвърна Гретхен.

— Да, благодаря. Много мило — каза той, заобиколи с мотора терасата и отпраши към задната част на двореца. Анита поздрави Гретхен. След това всички се качихме по стълбите и влязохме във вестибюла.

— Принц и принцеса Витинген отидоха на гости при майка му — казах на Анита. — Децата са с тях. Ще се върнат довечера. Княгиня Ирина е тук и ще ни посети по-късно. Отиде да поядва с една приятелка. Ти я познаваш — Рената фон Тигал. Тя ще обядва в техния замък.

Поведох Анита към вътрешното стълбище. Гретхен каза, че ще чака Маркус на задната врата, и изчезна по коридора към кухнята. Анита се зарадва, че ще бъде в любимата си стая. Тя се намираще до вестибюла, точно срещу моята. След като свали палтото, шаловете и баретата си, тя отвори раницата.

— Това е за теб. — Подаде ми малко пакетче. Отворих го и открих вътре любимите си марципанови плодове.

— Благодаря ти, Анита — прегърнах я аз.

Тя извади от раницата още няколко неща и ги подреди по местата им. Най-накрая извади паспорта си и също го сложи в чекмеджето. Попитах я:

— Как е майка ти?

— Притеснява се — отвърна и смръщи вежди. — Мама се притеснява за нас, че сме тук сами, а също и за сестра си, леля Леони. Тя е много болна и ако умре, мама ще се върне в Берлин.

— О, не! — ужасих се аз. — Не бива да се връща. Много е опасно. По-добре да стои в Истанбул.

— Знам, но тя не слуша нито мен, нито Маркус.

Анита седна на кревата и каза:

— Берлин никога не е бил толкова опасен. Постоянно изчезват хора. Собственикът на пекарната, господин Шрьодер, ми каза, че са прибрали шурей му. Цялото семейство. — Анита зашепна: — Гестапо е навсякъде. Един приятел на брат ми казва, че телефоните на някои хора се подслушват.

Аз само кимах. Знаех, че положението е лошо. Княгиня Ирина беше ходила в Берлин няколко пъти и се връщаше оттам с ужасяващи истории. Тя също спомена за подслушването на телефони. Погледнах към Анита и се усмигнах. Но усмивката ми помръкна. Лицето ѝ изведнъж стана мрачно, а искрящите ѝ очи потъмняха.

— Какво има? — попитах.

— Ще може ли да остана при теб за по-дълго време? Принцеса Витинген ще позволи ли?

— Но нали щяхте да заминавате с Маркус за Турция? — сепнах се аз.

— Чакам визата си. Трябва да я издадат всеки момент — обясни Анита. — Но ако я забавят, искам той да пътува сам. Аз ще замина по-късно.

Този разговор ме разтревожи. Не биваше да пътува сама през цяла Европа чак до Истанбул. Не беше пътувала много. Нямах опит като мен.

— Няма да ми позволи да остана, нали? — каза Анита с насълзени очи.

— Разбира се, че ще позволи — отговорих моментално. — Утре ще я питам.

Изправих се, приближих се до Анита и я прегърнах.

— Не плачи — прошепнах. — Ще направя за теб всичко, което е необходимо. Обещавам.

Като чу това, на лицето ѝ се появи усмивка.

— Знам, че ще го направиш, Габи — каза тя и се изправи. — Хайде да слизаме за обяд.

Долу заварихме Гретхен и Маркус. Седяха в кабинета и пиеха лимонада.

— Обедът ще е готов след десет минути — обяви Гретхен. — Лоте ми каза.

Кимнах. После отидох до страничната масичка и налях лимонада за мен и Анита.

Беше събота и затова Маркус не беше на работа. Той пиеше лимонада, облегнат удобно в креслото. Изглеждаше спокоен, но щом го погледнах, забелязах тревогата в очите му.

— Как е Алберт Вент? — попитах. — Знам, че за теб той е добър шеф и истински приятел.

Маркус кимна и се надигна.

— Господин Вент ме харесва и ми помага — каза. — Затова днес успях да дойда. Даде ми един ден отпуски.

— О, нима вече работиш и в събота? — попитах изненадано.

— Да. Всички работим в събота — отвърна той. — Муниципалитетите имат решаващо значение за армията и затова сме претоварени с поръчки. Ние сме един от най-големите производители след „Круп“.

— Принц фон Витинген е търговски представител на „Круп“ — каза Гретхен.

— Знам — отвърна Маркус.

След това не разговаряхме много. Той се затвори в себе си. Поради някаква причина не му беше удобно да говори пред Гретхен.

Лоте дойде и ни предупреди, че обедът е сервиран в дневната. Ние я последвахме. Беше сложила топлата храна на бюфета; каза ни да си взимаме оттам. Отидохме да разгледаме покритите с капаци ястия. Супа от леща, задушено със зеленчуци и ябълков щрудел. До подноса с тортата имаше кана с гъста сметана. Четиримата изядохме по купичка супа и след това си взехме от задушеното. Забелязах, че и другите ядяха по малко като мен. По-късно Лоте се върна с кана кафе, сметана и захар и ни остави сами, както обикновено.

Княгиня Ирина се върна по-късно следобед. Каза, че не носи никакви важни новини от Берлин. През последните няколко седмици семейство Тигал бяха останали в провинцията. Както всички други, те се чувстваха много по-безопасно далеч от града, от безчинствата на Гестапо, СС и наперените редови войници, които се държаха грубо и агресивно и само търсеха повод, за да притесняват обикновените граждани.

Вечерта хапнахме скромно в дневната, а след това играхме на шарада. Това беше една от любимите игри на майка ми. Постоянно си мислех за нея. Нямах търпение да си отида в стаята, в която винаги я настанявах. Там се чувствах близо до нея, усещах силно

присъствието ѝ. Успокоявах се, когато седях на стола, който тя беше използвала.

Маркус си тръгна на другата сутрин. Каза на Анита, че ще ѝ се обажда всяка вечер. Винаги се обаждаше, за да я успокои, че не са го прибрали. Трите го наблюдавахме как се отдалечава с ревящия мотоциклет, красив и напет, с развят зад него шал. Гретхен въздъхна. Беше ѝ мъчно, че той си тръгва.

— Не се притеснявай, ще се върне — прошепнах ѝ и влязох вътре.

По-късно този следобед княгиня Ирина ме потърси. Намери ме в библиотеката с Диана, Кристиан и Анита. Играехме на „змии и стълби“ — древна индийска игра, която децата на Витинген много обичаха.

— А, ето те и тебе, Габриел — каза тя, като грациозно обикаляше около масата за игра. — Имам нужда от твоята помощ, ако не възразяваш.

— Не, идвам веднага. — Аз бързо станах от масата.

Тя ме хвана под ръка с очарователния си свойски маниер и ме поведе навън. Щом излязохме в коридора, тя обяви с приглушен глас:

— Имам страхотна новина! Хайде да се качим горе, Габи.

Явно беше много развълнувана. Завтекохме се по широкото стълбище. Щом влязохме в стаята ѝ, тя каза:

— Получих съобщение от моя приятел К. Нужен му е паспортът ти. Трябва да го занеса в Берлин. Ще ти издадат виза. Ще заминеш за Лондон при леля си Берил. Арабела ще ти купи билети. Ще пътуваш с влак през Париж. Чудесна новина, нали? Аз лично ще те кача на влака.

— Чудесно — усмихнах се, заразена от нейното възнение. — Отивам да си взема паспорта.

Втурнах се навън и докато вървах по коридора, изведнъж осъзнах какво трябва да направя. Искях да замина за Лондон. Ясно беше, че ще мога да видя родителите си чак след края на войната. Тогаваша защо да стоя в Берлин, след като мога да живея при леля Берил? Но не можех да оставя Анита в голяма опасност.

Спрях рязко в коридора, обърнах се и тръгнах към стаята на княгиня Ирина.

Почуках на вратата.

— Влез — каза тя.

Влязох.

— Не мога да замина — обявих.

— Какво искаш да кажеш? — намръщи се тя.

— Искам да дам моята изходна виза на Анита. Маркус вече има. Мисля, че нейната няма да се уреди. Властите знаят, че ако той замине сам, със сигурност ще се върне. Заради сестра си. Няма да я остави в Берлин сама. Господин Вент, неговият шеф, е издействал изходна виза за него, но не и за Анита.

— Може би си права — промърмори княгинята и седна на стола зад бюрото. Загледа ме замислено, поклащайки глава. Аз ѝ отправих умолителен поглед.

— Ще помолит ли К да даде моята изходна виза на Анита? Моля те, княгиньо Ирина. Искам тя да пътува с брат си за Турция. Майка им има нужда от тях, а и те самите са в опасност.

— Какво безкористно предложение — промърмори Ирина, вперила изпитателен поглед в мен.

— Ще го направи ли? — попитах аз.

— Мисля, че ще го направи — отвърна. — Ако му обясня. Но как да приберем паспорта ѝ?

— О, тя го носи със себе си — обясних аз. — Маркус държи да го носи винаги със себе си, в случай че се наложи да избягат.

— Всички правим така — отговори сериозно тя. — Много си храбра, Габриел. Наистина. Излагаш се на голяма опасност...

— Значи така е постъпила баба — тихо промълви Джъстин и остави бележника. След това стана, протегна се и отиде до прозореца.

„Баба е рискувала живота си, за да спаси живота на Анита. Отстъпила ѝ е безценната изходна виза, която княгинята е издействала толкова трудно. Каква храброст за едно четиринайсетгодишно беззащитно еврейско момиче, чиито родители и сестра са били изпратени в лагерите на смъртта.“

Джъстин опря глава до прозореца и затвори очи. По страните ѝ се стичаха сълзи. „Колко благородно — помисли си. — Баба ми е най-забележителният човек, когото познавам. Кой друг би направил такава саможертва?“

„Аз мога ли да постъпя така?“ — Тя не знаеше отговора на този въпрос. Джъстин избърса страните си с хартиена кърпичка и се загледа през прозореца. Още беше поразена от постъпките на баба си като момиче.

Телефонът в спалнята ѝ иззвъня и тя отиде да го вдигне.

— Ало?

Беше Майкъл.

— Добре ли си? — попита той. — Сигурно още четеш.

— Да. Току-що разбрах как баба ми е спасила живота на твоята баба. Дала ѝ е своята изходна виза. Сигурно знаеш това.

— Да, знам. Но не знам почти нищо за това какво е станало с Габи, след като Анита и Маркус са напуснали Берлин.

— Аз ще ти разкажа. Винаги съм си мислела, че това е най-смелата постъпка, за която съм чувала през живота си.

ЧЕТИРИДЕСЕТА ГЛАВА

Джъстин напълни чайника, сложи го на печката и седна на кухненската табуретка. Докато чакаше водата да заври, пак се замисли за баба си.

Мислите ѝ непрекъснато я връщаха при Габриел в Берлин през 1938 година. Колко ли трудно е било да живееш там в онези времена, когато най-жестокият режим в световната история е бил още много силен. Ужасът и страхът са били постоянни спътници на баба ѝ, беше сигурна в това. А и е била много млада. Само на четиринайсет години! Припомни си каква беше тя самата на тази възраст и я побиха тръпки от ужас. Габриел беше дала възможност на Анита да избяга, за да спаси живота ѝ, а тя самата беше останала, без да знае какво ще ѝ донесе бъдещето.

Най-вероятно сигурна смърт. Но тя не се беше поколебала да извърши най-безкористната постъпка, за която Джъстин някога беше чувала.

Когато чайникът засвири, тя се изправи, изключи го и си направи английски чай, добави лимон и подсладител и се върна в спалнята. Вече използваше знак, за да отбележи докъде е стигнала, и затова лесно намери страницата, която четеше преди малко.

— Излагаш се на голяма опасност. Обмисли добре решението си. Не прибързвай — казакнягиня Ирина. Отговорих, че много добре съм обмислила всичко, извиних се и излязох. Отидох в спалнята на Анита и ѝ казах, че визата ми скоро ще е готова. Не споменах нищо за К. Знаех, че трябва да съм много дискретна, за да не му навредя.

— О, много се радвам за теб! — каза Анита. — Леля ти ще те чака с отворени обятия. Обичам леля ти Берил, много е добра.

Седнах до нея на леглото и я хванах за ръката.

— Нямам намерение да използвам тази виза. Мисля да я дам на теб, Анита. Така ще можеш да заминеш с Маркус в Турция при майка си.

Анита беше толкова изненадана, че ме гледаше като ударена от гръм. Мълча известно време и накрая каза:

— Не мога да приема, Габи. Визата е за тебе. Не е редно да приема.

— Ти трябва да я ползваш — настоявах аз.

Анита клатеше яростно глава. Изразът ѝ стана упорит.

— Не, няма да я взема — повтори. Помолих я да ми даде паспорта си, за да приложат към него изходната виза. Тя отказа. Заинати се, както би казала мама.

Започнах да я увещавам. Опитвах се да говоря убедително, но без никакъв успех. Накрая изрекох тихо:

— Слушай, Анита. Не съм ти казвала досега, но аз знам къде са закарали родителите ми и Ерика. В Бухенвалд. — Гласът ми затрепери, думите започнаха да ме душат. Поех си дълбоко въздух и казах: — Вече знам, че ще мога да ги видя чак след края на войната.

Анита настръхна. Гледаше ме втренчено. Пребледня, а искрящите ѝ кафяви очи се изпълниха с ужас. Беше потресена.

— Как разбра? Кой ти каза за лагера?

— Принц Курт — отговорих. — Той има връзки с много хора на важни позиции в Третия райх. Той проучи в кой лагер са ги пратили. Аз му вярвам. Той е добър човек. Когато войната свърши, искам да съм тук, Анита. Да намеря родителите си. Лондон е далече. Може би ще мине много време, докато успея да се върна. Твърдо съм решила да остана тук. Даже и да не използваш визата ми. Защо да пропускаме тази възможност? Моля те, Анита, използвай я ти. Глупаво ще е, ако не го направиш.

След още малко увещания и сълзи от двете страни, Анита се съгласи да ми даде паспорта си. Вече можех да го дам на Ирина, а тя щеше да го занесе в Берлин, за да му прикрепят изходната виза.

Върнах се в спалнята на княгинята и всичко ѝ разказах. Тя кимна и прибра паспорта на Анита в чантата си. След това хвърли бегъл поглед към мен. Теменуженосините ѝ очи излъчваха някакъв странен блясък, когато ми каза:

— Каква прекрасна приятелка си, мое малко храбро момиче. Рядко съм срещала такава смелост дори при възрастни мъже.

Берлин, 20 декември 1938 г.

Стояхме на перона на Силезийската гара. Хората сновяха насам-натат. Беше много оживено. Имаше и много гестаповци, и войници от Вермахта. Пътниците вече се качваха на влака „Берлин — Париж“, който току-що беше влязъл в гарата. Княгиня Ирина не искаше да идвам да изпратя Анита и Маркус. Страхуваше се за мен. Анита се държеше здраво за ръката ми. Очите ѝ бяха пълни със сълзи. Маркус стоеше зад мен с ръка на рамото ми. Отново прошепна в ухото ми:

— Благодаря ти, Габи. Благодаря ти от цялото си сърце.

Княгиня Ирина беше дошла с мен, защото се притесняваше за моята безопасност. Изведнъж тя се обърна и се усмихна на Арабела и Курт фон Витинген, които идваха при нас. Те ни поздравиха сърдечно. Изведнъж усмивката ми изчезна. Изтръпнах от страх. Един офицер със сивата бойна униформа на Вермахта се спря до принца. Като го видя, принцът се обърна и му кимна, след което двамата се ръкуваха. После офицерът дойде при нас, поздрави ни учтиво и се ръкува с всички, сякаш ни беше добър познат. Дори целуна княгиня Ирина по бузата. Тя забеляза ужасеното ми изражение и ми намигна. Тогава разбрах, че това не беше враг, а приятел. Офицерът каза нещо на принц Курт, който веднага отиде при Маркус.

— Покажи ми пак документите ви, моето момче — каза принцът, сякаш говореше на някой свой роднина. Маркус извади документите от джоба на палтото си и му ги подаде. Офицерът също разгледа документите и каза на Маркус:

— Къде са билетите ви?

Маркус му ги даде.

— Билети за отиване и връщане до Париж от Берлин. Връщане в Берлин на десети януари.

Офицерът наклони глава и като върна билетите, каза с приглушен глас:

— На границата след Аахен ще проверяват документите и ще претърсват багажа ви. Това е нормално. Във влака ще има много хора на Гестапо и СС, а също и войници — това също е нормално. Сега ми позволете да ви настаня в купето. След малко влакът заминава.

Прегърнах Анита, след това Маркус. Княгинята и принцесата също ги прегърнаха. Принц Курт се ръкува с тях и им пожела късмет. Двамата тръгнаха с офицера към влака. Като стигна до най-горното стъпало, Анита се обърна и ми изпрати въздушна целувка. Аз също. След това се загуби от погледа ми. Дали някога щях да я видя отново.

Малко по-късно Анита чукаше по прозореца на купето. Помахах ѝ с ръка за сбогом. Ирина и Арабела също ѝ помахаха. Кондукторът развя червен флаг. Чу се свирката на локомотива, който бълваше облаци пара. Трина офицери от СС си пробиха път към влака и се качиха, последвани от други войници и няколко жени с малки деца.

Офицерът със сивата униформа, който вече беше настанил Анита и Маркус в купето, слезе от влака и дойде при нас.

Всички проследихме с поглед влака, който напусна гарата и тракайки пое към Париж. След това се разотидохме.

Ирина ме върна в къщата на пастрока си на Люцовуфер. Щяхме да прекараме деня и вечерта там, преди да се приберем в замъка на другия ден. Трябваше да останем в провинцията до Нова година.

Когато се върнахме в къщата, Хеди ни приготви топъл шоколад и го сервира с понички. И двете бяхме гладни. Седнахме пред камината и Ирина каза:

— Офицерът, който дойде да настани Анита и Маркус във влака, работи за Абвера. Властите ще се съобразят с факта, че полковник от Военното разузнаване проявява специално внимание към Анита и Маркус. Мисля, че всичко мина много добре.

— Той с К ли работи? — попитах аз. Тя кимна утвърдително и след като помълча, сподели:

— На тръгване от гарата той ми каза, че много войници са му отдали чест, докато е съпровождал двамата до купето. Много е важно човек да има стабилни връзки.

— Така е — съгласих се.

Княгинята продължи:

— Анита ми каза, че ще отседнат в Париж, а след това ще продължат до Ница. Утре сутринта ще пристигнат на Северната гара. Ще пренощуват в хотела на гарата и на другия ден веднага тръгват към Ница. Оттам ще продължат с кораб за Истанбул. — Княгинята се замисли. — Майка им е уредила пътуването с кораба. Дано всичко мине добре.

— Дано — прошепнах.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

— Аз съм, Рич — каза Джъстин. — Удобно ли е да говорим? Искаше ми се да те чуя.

Брат й явно се изненада, като чу гласа й, и възкликна:

— За мен е удобно, а за теб? В Истанбул е посред нощ.

— Будна съм — отговори тя. — Как беше във Вашингтон?

— Страхотно. Току-що се върнах в Ню Йорк. Щях да ти се обадя, Джуджу, но мислех, че спиш.

— Как е Дейзи?

— Оправя се.

— Радвам се, че Джоан е при вас. Тя е много грижовна.

— Ами баба? Чака ли ме? Нетърпелива ли е?

— Нетърпелива е, но не знае за инфекцията на Дейзи, понеже още е в Бодрум. Като се върнат с Анита, ще й кажа. — Джъстин позамълча, после изрече:

— Хрумна ми страхотна идея. Мисля си, че ще бъде много хубаво, ако доведе баба в Ню Йорк, за да види теб и Дейзи. Също ще се радва да види „Индианско бърдо“. Тя още го притежава с всичките му партакеша, казано без заобикалки.

— Да, наистина. О, боже, дано не й стане неприятно заради промените, които направих в имота.

— Как ще й стане неприятно? Толкова е красиво. Освен това тя разгледа албума със снимките, който й донесох, и се възхити на таланта ти, казах ти.

— Каза ми, но снимките са малко по-различни от реалността.

След необичайния телефонен разговор Джъстин взе бележника и отново започна да чете.

Провинция Бранденбург

4 май 1939 г.

Беше прелестен ден. Слънцето блестеше и пролетните цветя вече бяха цъфнали в градината. Ябълковите дървета бяха отрупани с

пъпки. Искаше ми се да изляза и да се поразходя, но първо трябваше да свърша уроците си. Харесваше ми библиотеката, където учех всеки ден. Беше пълна с книги и красиви стари картини. Децата на Витинген учеха до мен. Бяха приятна компания, но днес следобед отидоха с майка си в Берлин за профилактичен преглед. Липсваха ми. Диана и Кристиан бяха сърдечни и нежни деца, постоянно вдигаха весела олелия. Караха ме да се смея дори когато ми беше тъжно. Внасяха много живот в този старинен замък, допринасяха за една по-радостна атмосфера.

Княгинята и принцесата се заеха с моето обучение в началото на тази година. Моите ангели хранители. Така ги наричах мислено. Те обичаха майка ми, затова се чувстваха отговорни за мен. Приличаха си по характер. Практични жени, които често казваха: „Хайде да свършим тази работа“ и я свършваха. И двете бяха аристократки, и въпреки това у тях нямаше капчица снобизъм.

Но животът им е бил твърде различен. Арабела, дъщеря на английски граф, с титла по рождение, е получила възпитание и любов в щастливо семейство в Йоркшир. Там е живяла в сигурен, спокоен и изтънчен свят. Била е закрияна.

Ирина, княгиня Романова по рождение, е загубила всичко на шест години, когато баща ѝ и чичо ѝ цар Николай II са били убити. Тя и майка ѝ избягали. Живеели ден за ден, разчитайки на добрината на хората в различни европейски страни и най-вече в Полша, където създали близки приятелства. Ирина често ми разправяше за тези свои приятели и за времето, когато тя и майка ѝ са живели във Варшава. Обясняваше ми, че до голяма степен дължат своето оцеляване на тях. С майка си някак преживели катаклизмите. Ирина беше силна, независима, умна, изобретателна. Може би като последица от скитническия живот на изгнаници. Веднъж ми каза, че е от онези, които оцеляват.

Те бяха като нежни лели. Но никога не забравих мама, с нейните очи, сини като небето, и златна коса. Всяка сутрин мислех за нея, за папа и Ерика. И всяка вечер, когато си лягах, копнеех за тях. Вярвах, че един ден ще ги видя, щом Третият Райх си отиде. Ирина, Арабела и Курт твърдяха, че един ден ще рухне, и то много скоро. Тази увереност ми даваше сили. Даваше ми надежда.

След като Анита и Маркус напуснаха Берлин през декември, аз се върнах в замъка с Ирина. Останах да живея там. Анита ми липсваше, но ми олекна, като избяга. Маркус ни телефонира, че са пристигнали и че са при майка им в Истанбул. След разговора с тях задишах доста по-свободно.

Няколко дни след обаждането по телефона княгиня Ирина ми каза, че от Гестапо са нахлули в жилищната сграда, където живееха Анита и Маркус, само два дни след тяхното заминаване. Много еврейски семейства били отведени и изпратени в лагери. Беше получила тази информация от един любезен полковник, който бил на гарата, за да следи благополучно да заминат. Казвал се Ханс Остер и работел с К в Абвер — немското военно разузнаване. Лицето на Ирина беше сериозно, когато допълни:

— Анита и Маркус заминаха точно навреме, Габи. Бог да благослови К.

Постоянно се тревожех за Ирина. Знаех, че участва в Съпротивата. Често ходеше в Берлин. Оставаше там дни наред. Треперех от страх, докато се върне.

Арабела също се тревожеше за нея. Ставаше необичайно нервна, когато тя отсъстваше.

— Излага се на опасност — мърмореше. — Бог знае какво прави.

Арабела ми преподаваше уроци по английска литература. Моята майка обичаше да чете, насърчаваше и мен. През изтеклите месеци прочетох много романи от Чарлз Дикенс, Джейн Остин, Томас Харди, пиеси от Шекспир. Арабела ме запозна и с нейните любими писателки — сестрите Бронте, които бяха живели в Йоркшир през деветнайсети век.

Ирина ме обучаваше по география. Гретхен ме канеше при децата, когато имаха уроци по математика и рисуване. Беше талантлива художничка. Поощряваше ме да работя върху умението си. Според нея имах върно око и отличен усет за цветове. Всички ме поощряваха.

Случваше се да помоля Ирина да ме вземе със себе си в Берлин. Тя отказваше. Настояваше, че в провинцията и в замъка е по-безопасно. Съзнавах, че е права. Но все пак много ми се искаше да отида в града, който обичах.

Тъкмо бях привършила есе за Емили Бронте и „Брулени хълмове“, когато Гретхен влезе в библиотеката. Помоли ме да отидем на разходка. Предложи да вземем и блоковете си за рисуване. Съгласих се. Денят беше толкова хубав, щеше да бъде приятно да седнем на слънце и да рисуваме.

Княгиня Ирина беше въвела правило, когато се върнахме в замъка през декември. Държеше да знае къде са всички, когато семейство Витинген отсъстваха. Намерих я в малкия кабинет. Попитах я мога ли да отида да рисувам с Гретхен. Тя разреши, но каза да се върнем за чая. Обещах, че ще се върнем.

Тръгнахме към усамотена поляна в гората до едно езерце, където често рисувахме. Седнахме на сгъваеми столове и веднага започнахме да рисуваме.

Внезапен рев на мотоциклет раздра тишината и ние се обърнахме. Изненадано се спогледахме. Гретхен каза:

— Сигурно някакви минават без разрешение през имението.

Кимнах. Гретхен нервно се оглеждаше. Аз също. Мигновено застанах нащрек. Разтревожих се. Зачудих се дали мотоциклетите предвещават беда.

След малко двама войници с мръсносивите униформи на Вермахта на мотоциклети се зададоха по нашата пътечка. Видяха ни, хвърлиха ни по един поглед и продължиха по пътя си. Но минута по-късно се върнаха с ръмжащите си мотори и спряха. На секундата се изправих, разтревожена и готова да побягна. Те се усмихваха. Изглеждаха безобидни. Но инстинктивно знаех, че не са. Единият се провикна:

— Здравейте, ей вие там, здравейте!

Гретхен още седеше. Каза им:

— Не бива да минавате оттук. Това е частно имение.

— И какво от това — захили се другият.

— Влизането на чужди лица е забранено. Веднага напуснете имението — заповяда тя.

— Хайде да се махаме — казах аз и взех да се измъквам. Гретхен седеше, сякаш беше закотвена. — Хайде — изсъсках. Бях ужасно изплашена.

— Накъде се разбързахте? — Другият войник слезе от мотоциклета и се приближи към мен. Аз отстъпих. Той ме сграбчи.

— Не бягай, блонди — прошепна и ме дръпна към себе си, без да сваля очи от мен. Задържах се. Заудрях го, закрепях. Той здраво ме държеше, смеейки се в лицето ми. Беше пил. Миришеше на алкохол. Ритнах го. Ударих го с юмрук по рамото.

Навярно го е заболяло. Изведнъж ме пусна. Побягнах. И Гретхен тичаше. За жалост се препъна и падна. Обърнах се. Помогнах ѝ да стане. Усетих силен удар по тила. Свлякох се на земята. Войникът, който ме нарече „блонди“, ме хвана за ръцете и ме завлече до езерото. Да ме удави ли възнамеряваше?

— Бягай! Бягай! — извиках на Гретхен. Тя се затича, но явно се беше наранила. Последното, което видях, беше как по-младият войник я хвърля на земята. Тя се бореше. Пищеше.

Аз не можех да помръдна. Бях приклецена. Той ме заудря. Успях да го ухапя по страната. Шурна кръв. Той изскимтя, ядоса се и ме удари по-силно. След това заби юмрук в лицето ми като боксьор. Разкъса блузата ми. Изведнъж се просна върху мен. Не можех да го избутам. Беше много тежък. Бях замаяна от ударите. Виеше ми се свят. Бях безпомощна. Кресях. Той затисна устата ми с ръка. Не можех да дишам. Помислих си, че ще ме убие. Вместо това ме изнасили. Брутално.

Внезапно приключи с мен. Усетих, че вече не е върху мен. Отворих очи. Той се изправяше, като закопчаваше панталона си и оправяше куртката си. Безгрижно се отдалечи, без да погледне назад.

Бях изплашена. Реших, че е по-разумно да се правя на умряла. Лежах неподвижно. Болеше ме цялото тяло. Лицето ми смъдеше. Не смеех да го докосна.

Войникът изведнъж се развика:

— Хайнрих! Хайнрих! Да тръгваме!

Отговор нямаше. Къде беше другият? Какво беше направил на Гретхен? О, боже, дали беше още жива?

Чух форсирането на моторите. Надигнах се. Войникът, който изнасили мен, пушеше. Приготвяше се да тръгне. Тогава видях другаря му по престъпление. Пресичаше калния път, закопчаваше си куртката и се хилеше. Качи се на своя мотор, форсираха едновременно моторите и извикаха, колкото им държи глас:

— Зиг хайл! Зиг хайл! Да живее Третият Райх!

Помъчих се да стана. Помислих си, че цялата съм разкъсана. Едва пристъпвах. Имаше кръв по полата ми, по блузата. Отдалечих се от езерото, препъвайки се. Бавно-бавно стигнах до полянката. Там нямаше и следа от Гретхен. Виждаха се само преобърнатите сгъваеми столове и рисуваателните блокчета на тревата.

Войникът дойде от другата страна на пътеката. Закуцуках натам. Гретхен трябваше да е някъде тук. Тогава чух тихо стенание. Успях да се приближа още малко. Видях я да лежи в малка долчинка под мен. Не можех да сляза. Седнах и така се плъзнах надолу. Лицето ѝ беше цялото в кръв. Полата ѝ беше усукана около талията. По краката ѝ имаше кръв. Докоснах ръката ѝ. Разтрепери се. Ужаси се.

— Аз съм — прошепнах.

Тя отвори очи, опита се да каже нещо. Наведох се още повече.

— Не мога да те вдигна. Отивам за помощ. — Тя като че ли се изплаши. — Те си отидоха. Остани тук. Веднага се връщам.

Изпълзях от долчинката, като се хващах за клони и корени. Едва стигнах до замъка. Бях поела по пътеката, която отвеждаше откъм задната страна на замъка. Тъкмо стигнах до кухненската врата и вратата се отвори. Лоте излизаше да хвърли боклука. Като ме видя, се развика:

— О, боже, Габи, Габи! Какво ти се е случило?

Изтича до мен, подхвана ме и ми помогна да вляза в кухнята. Труди, камериерката, изпищя, като ме видя.

— Млъкни! — извика Лоте. — Иди и повикай княгиня Ирина.

Лоте ме настани на стол. Казах ѝ, че Гретхен е в гората и е ранена. Зле ранена, мислех да добавя. В този момент княгиня Ирина се втурна в кухнята. Изглеждаше разтревожена, ужасена. Казах ѝ за войниците, че бяхме изнасилени, че Гретхен още е в гората и трябва да я пренесат в замъка.

Ирина побесня от гняв. Но се овладя и изпрати Труди да намери Клаус, градинаря. Хижата му се намираше в гората. Поръча на Гизеле да отиде до къщата на пазача Стефан при главния вход и да го доведе веднага.

Когато камериерките излязоха, Ирина намокри кърпа и нежно избърса лицето ми. Започна да ме разпитва, но в този момент влезе пазачът. Почти след него дойде и градинарят. Настоях да ги заведем до мястото, където оставих Гретхен. Княгинята тръгна с нас.

Носеше една от ловните пушки на Курт. Не се съмнявах, че знае как да стреля. Лоте остана в кухнята да стопли вода, да приготви кърпи, превръзки за първа помощ и билкови лекове по нейни рецепти.

Градинарят Клаус беше силен и понесе Гретхен на ръце като дете. Беше вбесен. Стефан, пазачът, също беше гневен. Беше гневен и на себе си, че не е чул писъците. Отговорих му, че сме били в гората, далеч от къщата до входа.

Княгинята го попита как са влезли войниците в имението, без да разбере. Той не можеше да отговори. Нито пък градинарят.

Клаус занесе Гретхен в нейната стая. Княгиня Ирина ми помогна да отида в моята. Почисти раните ми. Лоте и Труди се погрижиха за Гретхен. Като ми помогна, княгинята телефонира на лекаря в селото. Той пристигна след петнайсет минути. Прегледа ни, намаза раните ни с мехлем и каза, че на другия ден ще дойде пак. И той остана поразен от нападението, и се разгневи.

Когато вечерта Арабела се върна от Берлин, се встрещи. Как беше възможно да се случи тук? Това е нейният дом. Семейството живееше в това имение от векове. Фон Витинген бяха известни земевладелци с установено положение в обществото. Това, че е възможно да се случи подобно нещо, за нея беше знак за тревога.

— Такова е времето, в което живеем — каза Ирина. — Мислехме си, че тук сме в безопасност. А наистина ли сме защитени? Не мисля. Това правителство е съставено от криминални типове и гангстери. Повечето от обикновените войници са неуки простаци и разбойници. Живеем по правилата на злодеи. Оставени сме на милостта на опасни хора. Хора без принципи или човечност.

Тази нощ размишлявах върху думите ѝ в леглото. Обикновено плачех, докато заспя. Мислех за семейството си и сега пак плачех. Но плачех, защото бях изнасилена. Чувствах се осквернена, унижена, мръсна. Тялото ме болеше. Бях наранена. Удряха ме по лицето. То беше в рани и синини. Тревожех се да не съм забременяла. Какво ще правя тогава? Как ще родя бебе на четиринайсет години? Как ще го гледам? Нямах пари. Нямах нищо. Бях сама на света.

Но на сутринта разбрах, че имам две верни принцеси. Те се тревожеха за мен. Разговаряха с мен за изнасилването, опитваха се да ми дадат съвет. Утешаваха ме, обичаха ме, разбираха ме. Помогнаха ми да се почувствам по-добре. Казаха ми, че никога няма

да ме изоставят. Повярвах им. Наистина бяха загрижени. Моята майка беше казала, че са точно такива.

Джъстин остави бележника и се облегна на възглавниците. Беше дълбоко развълнувана. Стана ѝ много тъжно. Беше потресена, като разбра на каква ранна възраст Габриел е била изнасилена. Едва понасяше тази мисъл. „Дали баба е забременяла? И ако е забременяла, какво е направила? Родила ли е бебето?“ Толкова много въпроси се въртяха в главата ѝ и искаше да разбере отговорите. Но трябваше да поспи. Загаси лампата и затвори очи. Сънят ѝ се изплъзваше. Не можеше да изхвърли от ума си сцените на изнасилването.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Светлината, която нахлуваше през завесите, събуди Джъстин рано. Толкова беше изморена през нощта, че забрави да спусне транспарантите.

Погледна часовника на нощното шкафче и видя, че е едва пет часът. Когато погледът ѝ попадна върху бележника с кожена подвързия, се разсъни. Трябваше да продължи да чете. Но преди това имаше нужда от чаша кафе.

Още никой не беше станал. Слезе в кухнята, направи си кафе и си препече филийка, повече не ѝ беше необходимо.

След петнайсет минути беше в спалнята си и подпряна на възглавници, четеше „Фрагменти от един живот“.

Берлин

1 септември 1938 г.

Първият ден на септември беше тъжен ден за Ирина. „Ден на гибел“, така го нарече. Германия беше във война. Като внезапна светкавица Хитлер беше нападнал Полша на зазоряване. По земя и въздух. Поляците не били подготвени за нападението според Ирина. Стоеше залепена до радиото и слушаше новините по Би Би Си от Лондон, както много берлинчани. Всички вярваха, че тази станция предава истинските новини. Най-мощната армия на дваисети век беше хвърлена срещу тях, а те нямаха нито въоръжение, нито самолети да се защитят. Така ми обясни Ирина. Поляците били свършени.

Плака часове, след като чу новините, и не се откъсна от радиото. Тъкмо започваше емисията в девет вечерта.

Живеехме сами в къщата на „Люцовуфер“, като се изключат Хеди — готвачката, и Анджелика — младата камериерка. Валтер, икономът, служеше в Луфтвафе. Майка ѝ — княгиня Наталия и господин баронът останаха в Баден-Баден. Хеди и Анджелика имаха

свободен ден. Опитах се да накарам Ирина да хапне нещо, но тя отказа.

Оставих я да слуша радиото и отидох в кухнята да направя чай. Добавих лимон и последната лъжичка захар, после го налях в две чаши. Ирина държеше да пие в стъклена.

Като се върнах в библиотеката, тя вече не плачеше. Беше спокойна. Подадох ѝ чая и тя ми благодари.

— Извинявай, Габи — промълви. — Отпуснах се и скръбта ме надви. Сигурно повечето от приятелите ми във Варшава ще умрат, ако вече не са мъртви.

— Може би са имали късмет — прошепнах. Искаше ми се да я ободря.

— Може би — съгласи се тя. Но само за малко, после каза: — Хитлер ще ги изтребят до крак. Неговата омраза към поляците е известна. За него те не са хора.

Зяпнах я.

— За него те не са ли достигнали човешко ниво? — ахнах аз.

Тя кимна.

— Нападна Полша, защото иска да унищожи славянския род. Също така да разшири на изток Лебенсраум, както нарича жизненото пространство за развитие на арийската раса. Според принц Курт Хитлер иска техните земи.

Телефонният звън ме накара да подскоча. Принцесата отговори.

— Да, да — каза на немски и заслуша внимателно. След секунда каза на английски: — Сама съм с Габриел.

После остави слушалката и ме погледна.

— Беше принц Курт. Върнал се е в Берлин. Принцеса Арабела и децата са останали в Швейцария. Наел е къща там. Е, така е най-добре. Принцът сигурно ще е гладен. Имаме ли някаква храна?

— Хеди сготви пиле тази сутрин. Имаме още маруля и четири картофа.

— Няма да ги питам дали са гладни — реши княгинята.

Погледнах я втренчено.

— Тях ли? Още някой ли ще дойде с принц Курт?

Тя наклони глава.

— Двама други мъже. Трябва да се съвещаваме, да набележим план.

Когато се позвъни, Ирина отиде да отвори. Принцът влезе в библиотеката, следван от двама мъже с униформи. Единият беше любезният полковник Ханс Остер. Не познавах другия. Принц Курт ме поздрави топло, а полковник Остер стисна ръката ми. Учтиво, все едно бях голяма жена. После представи другия мъж. Оказа се Вилхелм Канарис от Абвера, шефът на немското военно разузнаване. Мъж с голяма власт. За много хора спасител и светец. Той беше издействал визата за Анита.

Той ми се усмихна по много приятен начин. „Носи огромната си власт с голямо смирение“ — беше ми казала веднъж княгиня Ирина. Знаех, че е добър човек.

Реших да ги оставя сами. Извиних се и излязох от библиотеката. Ирина излезе с мен.

— Само ще изпият по нещо — каза тя. — А ти, Габи, се нахрани.

Поклатих глава. Качих се в стаята си и седнах до радиото. Беше мое. Арабела ми го подари през юни за рождения ми ден. Не го пуснах. Замислих се за Гретхен. Тази сутрин мина да ни види. Идваше веднъж в месеца, за да информира Ирина за здравето си. Беше бременна в петия месец след нещастията в замъка. Аз извадих късмет. За мое голямо облекчение не забременях.

Гретхен стана друг човек — нервна, неспокойна, като че ли чезнеше. Изживяването я беше изплашило. Беше ми мъчно за нея. Не остана дълго. Когато си тръгна, Ирина ѝ даде плик с пари от Арабела. Принцесата се чувстваше отговорна. Изнасилването стана в нейния дом. Гретхен имаше късмет в едно отношение. Нейните сестри живееха в Берлин на улица точно след Тиергартеницрасе. Бяха готови да се грижат за нея и тя самата твърдеше, че няма от какво да се оплаче.

Слушах половин час Би Би Си. Така се чувствах по-близо до леля Берил. От време на време се чувахме по телефона, но връзката понякога беше много лоша. Тя още ме чакаше да отида при нея в Лондон. Вратата се отвори и погледнах натам. На прага застана Ирина. Лицето ѝ беше бледо. Изглеждаше много зле.

— Какво има — попитах.

Княгинята седна, без да отрони дума.

— Какво има — попитах пак.

След кратко мълчание тя отговори:

— О, Габи, моите приятели са обречени, както се страхувах. Хитлер планира масови екзекуции на аристокрацията, духовенството, католическите свещеници, политически дисиденти, евреите и полската интелигенция. Всички ще бъдат избити. Ще бъде кървава баня.

Изохках.

— Но това е невъзможно. Не може да избие цялото население.

Тя се вторачи в мен.

— Виж какво прави с евреите в Германия.

Мълчах. Помислих си за моето семейство и сърцето ми се сви. Боях се за тях повече от всякога.

Ирина каза:

— Нападението беше брутално. Ще се извършат неопишуеми зверства.

— Откъде знаеш? — попитах.

— Канарис ни каза. Отвращава се от нашествието, но онова, което е подразбрал и което знае, неминуемо ще се случи. Моите приятели ще умрат.

Тя се разплака.

Коленичих до нея, взех ръцете ѝ. Бяха леденостудени. Не знаех как да я успокоя.

— Може би няма да е толкова зле. Не е възможно да се избие един цял народ. — Тя не отговори и прибавих тихо: — Нали?

Княгиня Ирина Трубецкая вдигна ръка и се взря дълбоко в очите ми.

— Ако ти си фюрер — да, няма да бъде възможно. Знаеш ли какво ми каза К? — Поклатих глава. — Преди да тръгне, каза: „Прочети «Моята борба» и ще повярваш на онова, което говоря“. Хитлер трябва да бъде премахнат — завърши тя, шепнейки. — Трябва да бъде убит. Ако ли не, ще разруши Германия.

Тези думи ме ужасиха. Били са тук, за да кроят заговор, тези трима мъже заедно с Ирина. Бях убедена. Изплаших се за нея. Не исках нищо да се случи на моята прекрасна руска княгиня.

Берлин

3 септември 1939 г.

Два дни по-късно, в неделя Ирина беше доста по-радостна. Пак се бяхме залепили до радиото в библиотеката и слушахме новините от Лондон. В единайсет часа тази сутрин Британското кралство беше обявило война на нацистка Германия. След шест часа френското правителство последва примера му. Княгинята каза с усмивка:

— Те ще спечелят войната. Британците ще разбият Хитлер.

Беше изпълнена с вяра, че Третият Райх ще падне. И аз вярвах. Тази вяра ни вдъхваше надежда.

Провинция Бранденбург

6 март 1940 г.

Отидохме в замъка, понеже принц Курт беше помолил Ирина да го нагледа. Принцеса Арабела се беше върнала с децата в Швейцария. Принцът постоянно пътуваше като посредник на „Круп“. Когато беше в Германия, живееше в тяхната берлинска къща.

Ирина му каза, че можем да отидем за една-две седмици. Искаше да послужи на принца, пък и реши, че и ние имаме нужда от промяна. В Берлин атмосферата беше мрачна. Цареше отчаяние. По улиците нямаше толкова обикновени хора, колкото от службите на Гестапо, СС и войници на Вермахта. Разбойниците бяха навсякъде. Недостигът на храни се задълбочаваше. Много други стоки от първа необходимост също изчезнаха от пазара. Господин баронът и княгиня Наталия се върнаха в дома си на „Люцовуфер“. Баронът възнамеряваше да превърне избата за вино в бомбоубежище. Според него британците скоро щяха да бомбардират Берлин.

Преди да тръгнем от Берлин, княгиня Ирина се обади по телефона на Гретхен. Каза ѝ, че отменя срещата този месец. Попита Гретхен дали иска да дойде при нас за ден-два. Тя прие. С Ирина се изненадахме. Гретхен уточни, че ще дойде в петък, на осми март, заедно с бебето. Тя беше родила в края на декември няколко седмици преди термина. Бебето беше момченце. Кръсти го Андреас.

С Ирина бяхме сами в замъка, с изключение на готвачката Лоте. Двете камериерки бяха напуснали, за да работят във военен завод в Берлин. Градинарят Клаус и пазачът Стефан бяха още тук и

ние се чувствахме по-спокойни. Двамата мъже обикаляха имението по два пъти на ден. Сега горите бяха заградени с ограда.

Щом пристигнахме, Ирина реорганизира замъка. Затвори много от стаите на партерния етаж и покри мебелите с покривки да не се прашат. Обитавахме само библиотеката, малкия кабинет и дневната. Всички спални бяха затворени и мебелите покрити по същия начин, с изключение на моята и нейната. Това облекчи работата на Лоте. Ирина нае на работа жената на пазача. Идваше всеки ден да помага в чистенето. Аз помагах в кухнята. Искан Лоте да ме научи на някои от нейните специалитети. Бяхме заети първите няколко дена. След това дойде Гретхен. Бебето беше прелестно. Имаше пухкави розови бузки, сини очи и кичурче руса коса. Усмивваше се, гукаше и риташе с крачета. Лоте се влюби в него. Всички му се радвахме.

Кухнята беше най-топлата стая в къщата. Събирахме се там и там се хранехме.

Не изпитвах никакво съмнение, че Гретхен обича малкия Андреас, независимо от обстоятелствата, при които беше заченат. И все пак тя се държеше странно. Споделих с Ирина. Княгинята реши, че е разсеяна и разтревожена. С Ирина наричахме бебето нашия „малък дундъо“. Взимахме го на ръце. Разхождахме го. Хранехме го. Гушкахме го. Играехме с него. Дадохме му плюшени играчки — агънце и мече, които намерихме в стаята на Диана. Извеждахме го с количка навън. Три дена Андреас беше център на нашия живот в замъка. На четвъртия Гретхен изчезна. Андреас също.

Бяхме свикнали на оскъдна храна в Берлин. Обедът ни се стори царски — супа от леща, хляб и за десерт от скъпоценните консервирани плодове на Лоте. След това Ирина отиде да работи в кабинета. Аз останах в кухнята. Лоте щеше да ме учи как да приготвя щрудел. Гретхен отнесе Андреас в своята стая, за да го сложи да спи. Повече не я видяхме.

Следобед Гретхен не дойде да нахрани бебето. Отидох да я потърся в нейната стая. Нямаше ги, нито нея, нито бебето. Но куфарът ѝ и нещата на бебето бяха там. Озадачих се. Обиколих целия замък. Казах на Ирина. После на Лоте и Марта. Започнахме да ги търсим. Стефан и Клаус обходиха цялото имение — градините,

гората. Снегът се топеше, но навън беше още студено. Нямаше никакъв знак от тях. Върнах се в замъка. Пак проверих нейната стая. Палтото ѝ, както и палтенцето, шапката и шалчето на бебето ги нямаше. Но къде потъна Гретхен с детенцето си?

Ирина се разтревожи. Обади се на лекаря в селото. Той се грижи за Гретхен, когато я изнасилиха. Идеята беше моя.

— Може би е завела бебето да го покаже на лекаря.

Не беше се появявала при него. Ирина се обади на сестрите на Гретхен в Берлин. И там я нямаше. Макар и неохотно, Ирина най-накрая съобщи в полицията в селото. На смяна беше само един полицай. Всички други бяха на фронта. Полицай Шмит дойде в замъка. Изслуша ни. Претърси замъка и имението, Клаус и Стефан го придружаваха. Но вече носеха фенери. Свечери се и стана студено.

Гретхен и бебето изчезнаха, докато мигне човек. Никой от нас не можеше да проумее какво се беше случило с тях. Изглежда, тя просто беше излязла и беше изчезнала. Сестрите ѝ дойдоха на следващия ден. Претърсиха всеки сантиметър от замъка от тавана до избите за вино. Отидоха при лекаря в селото. Говориха с полицая. Обиколиха всички къщи и разпитваха дали някой не е забелязал жена с бебе. Отговаряха едно и също: „Не сме ги виждали“.

С Ирина се измъчвахме заради изчезналата Гретхен седмици наред, месеци, години. Беше истинска загадка, която никога не разрешихме. Хрумнаха ни много теории и никакъв начин да разберем дали някоя от тях е вярна. Тъгувахме за тях и плакахме за малкия Андреас.

„Боже мой, каква странна история! — помисли си Джъстин, като затвори бележника на баба си. — Какво ли им се е случило?“ Все така смръщена, отиде в банята да си вземе душ, погълната от този тревожен разказ.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

След като се изкъпа, Джъстин отиде да се поразходи в градината. Баба й излизаше там всяка сутрин. Такава красота я обграждаше отвсякъде — огнените цветове на рожковите, синьо-лилавите глицинии и поляните с лалета. А те бяха великолепни, несравними.

Докато се наслаждаваше на тяхното великолепие, изведнъж осъзна какъв изнурителен труд е вложен в тяхното отглеждане. Баба й беше казала колко много са работили с чичо Трент, особено в началото, когато са решили да отглеждат лалета. „Беше израз на любов — й каза онзи ден Габриел. — Трент притежаваше същата жажда за естествена красота като мен и тази градина се превърна в негова страст. Изпитвах задоволство, като виждах как градината оживява. Тя е противоотрова за цялата грозота, която съм срещнала в моя живот.“

Грозота, бруталност, страдание, загуба на любими хора. Това е доминирало в живота на баба й, когато е била девойче. Не е чудно, че работата й с приложни изкуства е толкова важна за нея, както и градинарството. Габриел сътворяваше прекрасни платове, оформяше прелестно жилищното пространство, живописиста й беше изящна. Точно това подхранваше душата й, противодействаше на мрака и на преживяното преди години страдание.

Джъстин седна на скамейката и се загледа в Босфора и в града на другия бряг. Беше чуден майски ден. Небето синееше. Слънцето грееше високо, обливайки всичко със златна светлина. Какъв великолепен ден!

Джъстин изпита за миг желание да тръгне из Истанбул, да обиколи магазините и бутиците, за да потърси подаръци за баба си, Анита и Майкъл, в които да вложи дълбок смисъл. Ами Ричард, Дейзи, Саймън и Джоан, трябваше да измисли нещо, с което да им покаже колко ги обича, колко са й скъпи. Те бяха нейното семейство, нейното безценно семейство. Нямахше нищо по-прекрасно от това.

„Точно това ще направя“ — каза си тя, изправи се и се върна във вилата, за да се преоблече и да излезе.

Забързана, Айше дойде и като видя Джъстин, се усмихна:

— Баба ви е на телефона — уведоми я и ѝ направи знак да я последва.

Джъстин се досети, че си беше забравила телефона на нощното шкафче. Взе слушалката на телефона в кухнята и каза:

— Здравей, мила бабо!

— Добро утро, Джъстин. Надявам се, че не се обаждам прекалено рано.

— Не, разбира се, не. Излязох за малко и се разхождах в градината. Лалетата са разкошни.

— В този час са най-хубави — промълви Габриел.

— Бабо, искам да ти кажа нещо. Аз... обичам те много, повече отколкото мога да изразя с думи. Радвам се, че ми даде да прочета бележника сега, а не когато получа завещанието. Защото имам възможността да ти кажа колко ти се възхищавам, колко съм горда, че съм твоя внучка, че във вените ми тече твоята кръв... Мисля, че си доблестна и...

Изведнъж млъкна, задавена от сълзи. Баба ѝ също млъкеше и тя чу как и Габриел се разплака. След малко попита малко несигурно:

— Предполагам, че още четеш, нали?

— Да, само от време на време си давам почивка. Отивам в моята стая да продължа, щом затворя телефона. Искам да дочета бележника, преди да се върнете от Бодрум. Кога ще си дойдеш, бабо?

— Мисля, че до събота ще свършим работата и в неделя ще вземем полет до Истанбул.

— Бабо, има още нещо. Страхувам се, че Ричард няма да може да дойде. Дейзи има инфекция на ухото.

— О, мила, много съжалявам.

Поговориха още малко и затвориха. Джъстин си наля кафе и излезе на терасата да го изпие.

После отиде в стаята си и взе телефона да се обади на Майкъл, но се досети, че щом в Истанбул е осем часът, в Лондон е шест и той вероятно още спи.

Седна, взе бележника и намери страницата, до която беше стигнала.

Берлин

10 май 1940 г.

Телефонът звъня много пъти. Един след друг разни хора се обаждаха на Ирина. Чудех се дали не се е случило нещо? В момента си пишех домашните в малкия кабинет в предната част на къщата, където работеше секретарят на господин барона. Той беше в Баден-Баден с княгиня Наталия и виното от най-добрата реколта. Избата за вино сега служеше за бомбоубежище.

Телефонът пак звънна. Този път любопитството ми надделя и отидох да потърся Ирина. Намерих я в кабинета на господин барона. Тъкмо затваряше телефона, когато почуках и надникнах. По изключение се усмихваше. Синьо-виолетовите ѝ очи блестяха.

— Случи се нещо прекрасно. Щях да дойда да ти кажа.

— Какво?

„Поведението ѝ е различно — помислих си. — Тя е щастлива.“

— В единайсет часа тази сутрин Уинстън Чърчил е влязъл на Даунинг стрийт № 10 като министър-председател на мястото на Невил Чембърлейн. Мога само да кажа благодаря ти боже и ура. Вече сме в сигурни ръце, Габриел. Сега знам, че Третият Райх ще бъде унищожен.

— Откъде знаеш за Чърчил? По Би Би Си ли си чула?

— Не, обади ми се кой ли не. Първо позвъни принц Курт, после К, след него Ханс Остер, Рената фон Тигал. Господин баронът също се обади от Баден-Баден. Отново ни покани, аз отказах. Той ме предупреди, че ще ни бомбардират. Отговорих му, че това е чудесно и че ще приветствам британските бомби.

— Според леля Берил той е много умен политик.

— Права е.

Княгинята ме хвана за ръце и затанцува с мен. Никога не я бях виждала такава.

— Крайно време е да си организираме едно малко тържество.

Погледнах я смаяно. Тя се разсмя.

— Ще поканим днес на вечеря принц Курт, Рената фон Тигал, съпрузите Вестхайм. Ще пием шампанско. Знам, че баронът е оставил в избата.

— Шампанско има — отбелязах аз, — но вечеря нямаме.

Тя вдигна вежда.

— Нямаме ли храна?

Поклатих глава.

— Не много — яйца, маруля...

— Яйца — повтори княгинята и сви вежди. — Какво можем да приготвим с яйца? О, я почакай! Яйца по парижки! — рече тя.

— Какви са тези яйца?

— Ела — разбърза се Ирина към кухнята.

Хеди се стресна, като ни видя да нахлуваме в нейното царство.

— Да не се е случило нещо? — попита.

— Нищо не се е случило — усмихна ѝ се княгинята. — Намира ли ни се още някоя консерва аншоа?

— Да — отговори Хеди озадачена.

— А майонеза?

Готвачката пак кимна.

— Тогава ще приготвим яйца по парижки за вечеря.

— Да, княгиньо — каза готвачката.

— Ще имаме гости.

Хеди кимна все така озадачена.

Никога не обядвахме. Храната не достигаше. Аз отново се залових с моите домашни. Княгинята каза, че ще се обади на приятелите си. Следобед надникна в кабинета.

— Тази вечер трябва да сме красиви, Габи — обяви. — Ела с мен.

Отидохме в нейната стая, накара ме да застана под полилея и ме заоглежда внимателно.

— Ще станеш красива. Сини очи, руса коса, съвсем като арийка. Никой няма да те безпокои заради тена, цвета на очите и косите. — Докосна страната ми. — Белезите изчезнаха.

Кимнах. Не исках да мисля за белезите, напомнях ми за изнасилването и за Гретхен, изгубена някъде там. Ирина извади от гардероба рокля от синя коприна.

— Тази ще ти отива — каза и ми я подаде.

— Аз ще присъствам ли на вечерята?

— Непременно, Рената и Урсула Вестхайм са приятелки на майка ти като мен и Арабела.

— Принцесата тук ли е? — попитах.

— Не, в Цюрих е.

— Ще ви преча — промърморих.

— Не, няма — успокои ме тя. — Гостите ще дойдат в шест и половина.

Отидох в моята стая и отворих чекмеджето на скрина, където бях прибрала снимка на моето семейство, сложена в рамка със стъкло. Загледах се в семейството си. Докоснах лицето на мама, на татко, на Ерика.

— Скоро ще те видя, мъничката ми — прошепнах. Изведнъж стана нещо със стъклото, то се замъгли и не ги виждах ясно. После осъзнах, че сълзите ми капят върху него. Избърсах ги и прибрах снимката. В чекмеджето имаше и снимка на мен и Анита, която ни направи Арабела.

Бяхме застанали на ливадата зад замъка. Денят беше слънчев. Вятърът издуваше летните ни рокли. Смеехме се пред обектива. Арабела ни снима преди две години, през лятото на 1938 година.

Щях да навърша шестнайсет другия месец. Легнах си. Замислих се за Уинстън Чърчил. Какво означаваше фактът, че е министър-председател? Леля Берил твърдеше, че е най-подходящият и най-умният. Тя обикновено имаше право. Значи ще бъдем спасени.

В шест часа бях готова. Отидох и почуках на вратата на княгинята. Както каза тя, беше време за контрол. Тя каза да вляза. Ахнах, като я видях. Изглеждаше прекрасно. Беше облечена с тъмночервена рокля. Обувките ѝ също бяха червени. На шията си имаше гердан от сини мъниста. Кестенявата ѝ коса беше вдигната високо. Княгинята беше истинска красавица. Погледна ме изпитателно. Свали гердана си и го сложи на моята шия.

— Ето, последната подробност, за да е завършен тоалетът.

Погледна краката ми и поклати глава. Извади сребристи сандали.

— Малко са ми тесни.

— Но са подходящи — отбеляза тя. — Винаги трябва да носиш синьо, Габи. Това е твоят цвят.

Тя си сложи перлено колие, хвана ме за ръка и ме поведе по стълбището.

— Понеже тази вечер е специална, можеш да изпиеш чаша шампанско. Наздравица за Уинстън Чърчил.

Познавах Урсула Вестхайм и Рената фон Тигал. Бяха съученички на майка ми и Арабела. Бяха истински английски възпитанички.

Урсула ми напомни за мама. Имаше сини очи и руса коса като нея. Рената беше мургава и екзотична. Винаги се обличаше шик. През изминалите две години постоянно се интересуваха от мен. Никога не забравиха майка ми.

Размених няколко думи с тях. Ирина разговаряше със Зигмунд Вестхайм и Райнхард фон Тигал. Наблюдавах ги с крайчеца на окото си. „Пак заговорничат“ — си помислих. Миналата седмица чух ново име — Клаус фон Щауфенберг.

Принц Курт пристигна последен. Стори ми се измъчен. Обикаляше цяла Европа като представител на „Круп“. Явно можеше да пътува свободно, което беше полезно. Беше много разтревожен за Гретхен.

След като поздрави Ирина и двамата мъже, дойде при мен. Искаше да поговорим насаме.

— Още съм разтревожен от изчезването на Гретхен, Габи. Не мога да си представя какво се е случило с нея и бебето. Какво мислиш?

Бях поласкана, че ме попита. С Ирина много пъти бяхме обсъждали случая.

— Имам три теории, принце.

— Кажете ми ги.

— Първата е, че е имала уговорка с някого да я вземе.

— Но в имението никой не е чул шум от кола — промърмори той.

— Шофьорът може да я е чакал на шосето извън портите.

— Да, така е.

— Втората е, че по някаква причина се е върнала в Берлин със случайно минаваща кола. Или живее някъде там, или е мъртва. Зависи от това кой я е взел. Може да е искал бебето и да е убил нея. А може да е стигнала до Берлин и да се е скрила в града, за да се освободи от сестрите си.

Замълчах. Принцът попита:

— Каква е третата теория, Габриел?

— Че е познавала някого в селото, отишла е там и още е там. Може да са поискали бебето ѝ и тя доброволно да го е дала. После е изчезнала. Или пък е била измамена в селото, пак заради Андреас.

Принцът ме загледа, без да мига.

— Теориите ти не са много приятни, Габриел. Надявам се тя и бебето да са живи и здрави.

— И аз се надявам на същото, принце.

С Хеди сервирахме яйцата по парижки върху листа от маруля, гарнирани отгоре с аншоа. Всички ни похвалиха, че са много вкусни. Ирина постоянно отпиваше от шампанското. Вдигаше наздравици за Чърчил. Гостите ѝ също. Всички прекараха една хубава вечер.

Джъстин се облегна и затвори бележника. Фрагментите от миналото на баба ѝ не бяха само тъжни и мъчителни. Те ѝ разкриха защо Габриел предпочиташе сини рокли и шалове, защо имаше склонност към яйца по парижки и как се беше оформил нейният бърз и жив ум. Значи е имала и теории за изчезването на Гретхен. И все пак не е могла да докаже нито една от тях.

— Колко жалко — промърмори Джъстин.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

Въпреки че ѝ се искаше да продължи да чете за ранните години на баба си в нацистка Германия, но всекидневният живот ѝ попречи. Обади се Ифет само да я чуе и да поговорят. След това написа и изпрати имейли на Дейзи, Джоан и на Елън в офиса в Ню Йорк.

После звънна Майкъл от Лондон:

— Здравей, мила. Как си?

— Добро утро, добре съм. Как мина твоята вечеря? Прекара ли приятно?

— Да. Всичко сега е спокойно. Моят клиент е щастлив... е, не точно щастлив, но е доволен, че успяхме да постигнем компромис. Ще ти разкажа, като се върна в Истанбул. Но другата седмица ще се появи във вестниците на финансовите страници.

— О, толкова ли е важно? — изненада се тя.

— В известен смисъл, да. Понеже е свързано с голяма банка. Но както казах, постигнахме споразумение. А как върви четенето? Надявам се, че не се разстройваш прекалено — попита загрижено.

— Понякога е много мъчително, но има и някои по-леки моменти.

— Липсваш ми, мила, и още ми се иска да те бях взел със себе си. Но ще компенсираме.

— Непременно. Кога заминаваш за Париж?

— След няколко часа. Ще приключа с работата, за да се върна в Истанбул в петък вечерта.

— Много се радвам... Майкъл?

— Да, какво има?

— Искам да прочетеш дневника на баба веднага щом се върнеш.

— Редно ли е? — попита той. — Каза ми, че Габи ти е разрешила да не криеш от мен, но само толкова.

— Поемам отговорността. Искам да го прочетеш — отговори Джъстин.

— Добре. Ти си шефът.

След около половин час Джъстин се върна в спалнята и продължи да чете.

Берлин

12 септември 1941 г.

Княгиня Ирина беше щастлива, понеже граф и графиня фон Тигал ни поканиха в замъка си близо до Бранденбург. Не беше далеч от Потсдам. Райнхард фон Тигал беше уредил негов приятел да ни вземе, а след обета друг да ни върне в Берлин. Облякохме се с най-елегантните дрехи от гардероба на Арабела. Ирина носеше тъмнозелен костюм, а аз тъмносиня рокля с подходящо сако. Помислих си, че от години не сме изглеждали толкова добре. Някак си не толкова опърпани. Вече бях на седемнайсет. Бях висока като майка си. Според Ирина бях твърде слаба и това беше самата истина. И тя беше кльоцава. Храната не достигаше и оскъдицата нарастваше.

Пътуването мина без произшествия. През цялото време мълчахме. Ирина заговорваше от време на време шофьора. Той се казваше Дитер Мюлер. Беше приятел на принц Курт. Стори ни се добре информиран по всякакви въпроси. По нейния интелигентен начин Ирина го разпитваше умело.

Посрещнаха ни много топло в замъка. Не беше далеч от дома на фон Витинген. Изведнъж ме обзе носталгия. За наша най-голяма изненада присъстваше и принцът. Току-що се беше върнал от Цюрих. Арабела, Кристиан и Диана ни изпращали поздравии. Арабела работела за „Червения кръст“, децата ходели на училище. Липсвали им Берлин и приятелите.

С Урсула Вестхайм седнахме в гостната. Заговорихме се за майка ми и за техните ученически години. Знаех, че през януари 1939 беше завела сина си Максимилиан и нейната повереница Теодора — Теди Щайн — в Париж. Оттам Теди придружила Максим до Лондон. Сега живеели при лелята на Теди. Урсула се върнала в Берлин, за да бъде със Зигмунд. Надявах се да изведат от страната неговата майка и сестрите му. За съжаление старата госпожа Вестхайм починала от инфаркт през 1940 година. А сестрите му били убити в бомбардировка тази пролет.

Кралските военновъздушни сили ни бомбардираха от време на време. Знаехме, че най-лошото предстои. Но никой от нас не го беше грижа. Те бяха нашите спасители. Бяха победили Луфтвафе в Битката за Британия. Чърчил я нарече техния „звезден миг“. С Ирина викахме „ура“ за победата на съюзниците.

Рената дойде при нас и ми позволиха чаша шампанско, когато вдигнахме наздравица за Уинстън Чърчил. Дитер Мюлер, Зигмунд и Ирина говореха до прозореца. Принц Курт беше погълнат от разговора си със Зигмунд. Обикновено така протичаха срещите ни. Вече бях сигурна, че всички са в един отряд на съпротивата. Изплаших се за Ирина. Но знаех, че не мога да ѝ повлияя. Тя беше упорита. Беше боец.

Най-накрая седнахме да обядваме. Стана ми смешно, като видях ордъовъра — яйца по парижки, след това сервираха задушен заек и най-накрая салата от маруля. За десерт Рената беше опекла ябълков пай. Беше ми ясно, че всички продукти са от имението.

По време на обедата чух името на Клаус фон Щауфенберг. Стана ми интересно кой е.

Принц Курт ни върна в Берлин. Дитер Мюлер замина за Потсдам. Ирина седна на предната седалка до принца. Седнах отзад и се изолирах от техния разговор. Не исках да знам нищо за тяхното съзаклатие. От ден на ден ставах все по-неспокойна.

Три седмици по-късно с Ирина отново отидохме в замъка на фон Тигал. Дитер Мюлер ни закара. Той и княгинята бяха много обезпокоени за съпрузите.

Ирина им се обади да благодари за обедата, но оттогава никой не отговаряше на обажданията. Не можяхме да отидем до замъка. Княгинята се разболя от бронхит и още не беше съвсем оздравяла, но настоя да придружим Дитер. Като пристигнахме в замъка нямаше жива душа, с изключение на един престарял иконом. Съобщи ни, че граф и графиня фон Тигал заминали за Берлин преди няколко дена заедно със съпрузите Вестхайм.

Веднага се върнахме в Берлин. Не открихме нито тях, нито Вестхайм. И четиримата бяха изчезнали безследно. Повече никой не ги видя.

Дитер беше сигурен, че са отведени от Гестапо и изпратени в лагер. Ирина отбеляза, че не са евреи. Той ѝ напомни, че са

подслонявали евреи.

С Ирина бяхме съсипани. Не ни оставаше друго, освен да повярваме на Дитер. Често плачех за мама, Урсула и Рената. Трите изискани дами в концентрационен лагер. Радвах се, че Арабела е в безопасност в Цюрих. Искаше ми се тази война да свърши.

Берлин

29 януари 1942 г.

С надежда посрещнахме британските бомбардировачи, които летяха над Берлин всяка нощ и пускаха бомби. Някои квартали на града се превърнаха в развалини. С Ирина се страхувахме, но същевременно ликувахме. Сгушвахме се една до друга в бомбоубежището, което баронът беше изградил в избата за вино на „Люцовуфер“. Бяхме благодарни, че е бил предвидлив. Беше ни сравнително удобно. Имахме одеяла и възглавници. Баронът беше инсталирал малка тоалетна и душ. Вторият баща на Ирина дори беше прекарал телефон. Напоследък не работеше редовно. Когато приключваха бомбардировките, излизахме от скривалището и живеехме в къщата. Но една нощ това се оказа невъзможно. Прекрасната старинна къща беше разрушена от бомба. За щастие имаше външна врата към избата. Успяхме да я отворим. Като излазахме с Ирина на улицата, видяхме нещо неописуемо. Нито една къща не беше останала.

— Имали сме късмет — каза Ирина, докато смаяно се оглеждаше. — Още сме живи, Габи, и даже не сме ранени.

„Не мога да си представя какво е да преживееш война като тази — помисли си Джъстин, затваряйки дневника. — Америка никога не е нападана. Не проумявам как е оцеляла баба. Какъв инстинкт е имала, за да оцелее.“

Слезе в кухнята, за да си направи чай и да го изпие в градината. В прекрасната градина на баба си, която беше великолепната лепта за чудотворното ѝ избавление. Неин триумф в известен смисъл.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЕТА ГЛАВА

Късно следобед същия ден Джъстин седна на креслото в нейната спалня. Виждаше, че не ѝ остава много от бележника на баба ѝ. Тази вечер искаше да го прочете до края и разлисти жадно страниците. Обаче я обзе мрачно предчувствие. Предполагаше, че разказът ще бъде шокиращ и пълен с изненади.

Берлин

31 март 1945 г.

Живеехме в дупка в земята, моята прелестна руска княгиня и аз. Дупката беше в кратер от бомба. За да стигнем до дупката, се спускахме в кратера, после лавирахме по полуразрушено стълбище с изронени стълби, които стигаха до масивна дъбова врата с железен обков. Беше яка. Преди бомбардировките стълбището водеше от кухнята на господин барона право в избата за вино. В другия край избата беше приспособена за склад за ценни вещи. Там били съхранявани сребърни предмети, антики и безценен порцелан, преди да се превозят до Баден-Баден заедно с по-голямата част от виното.

Тук беше нашият дом. Моята прелестна княгиня казваше, че сме като туниските отшелници, които живеели в пещери. „Не сме ли най-щастливите жени в Берлин?“ — питаше тя. Аз се смеех. Тя обичаше да подхвърля такива забележки, за да ни разсмива.

Бяхме пещерни обитатели три години, след като бомбите разрушиха къщата на „Люцовуфер“, както и къщите по цялата улица. Но ние бяхме живи.

С Ирина вярвахме, че съюзниците скоро ще ни освободят. Надявахме се, че войната ще свърши след няколко седмици. Нелепата война на Хитлер, която доведе до смъртта на милиони, разруши градове и държави. Тя внесе хаос в света. И за какво?

— Хитлер каза, че Третият Райх ще продължи хиляди години — отбеляза Ирина. — Но сметките му не излязоха верни, нали?

Неговият край ще настъпи след няколко седмици. Всъщност сега дойде неговият край. Ние последни ще се смеем, Габи.

Съгласих се с нея.

Баронът беше обзавел бомбоубежището с най-необходимото — голям диван, кресла, няколко скрина. В долапите в някогашния склад прибрахме малкото си лични вещи. Аз спях на дивана, а Ирина — на тясна койка в склада, който беше съединен с избата за вино.

Годините, които преживяхме там, не бяха леки.

Пространството беше тясно, неудобно и понякога не достигаше въздух. Но тухлените стени и циментовият под ни пазеха от влага. С Ирина поддържахме изключителна чистота. Опитвахме се да не се натрапваме една на друга, колкото беше възможно. Смеехме се много. Тя имаше чудесно чувство за хумор, аз също. Това ни помагаше да преживяваме трудните моменти.

Имахме повече късмет от много други. Напоследък доста берлинчани носеха в книжни торби всичко, което притежаваха. Хората живееха при ужасяващи условия — сред купища боклуци, в станциите на подземната железница, под обществените сгради, в пасажите, преградени с кофи за боклук. Познавахме един човек, който живееше в сандък, а друг — в дупка в земята, покрита с ламарина.

Бомбардировките не спираха, откакто американците влязоха във войната. Бомбардировачите прелитаха над града всяка сутрин точно в девет, после по обяд. Нощем бомбардираха британците. Градът беше разрушен. Загубата на хора и материалните щети бяха огромни. Хиляди бяха избити или сериозно ранени. Болниците бяха претъпкани. Нямаше къде да се погребват мъртвите. Под развалините гниеа трупове. Избухваха пожари, водата изригваше от водопроводите. Беше опасно.

И все пак градът функционираше под развалините, берлинчани живееха. Полицаята бяха на крак. Пощата се доставяше. Магазините за храна се отваряха всеки ден. Подземната железница се движеше. Телефонните и телеграфните служби работеха. Колкото и невероятно да беше, оркестърът на баща ми, Берлинската филхармония, даваше концерти. Хората ги посещаваха. Ходеха на театър, на кино. Няколко прилични бара и ресторанта бяха отворени. Излизаха всекидневници. Хората се срещаха с приятели в някое кафене. Напоследък страхът стана най-осезаемото нещо. Страхът

от съветската армия. Бяхме обсадени от британски, американски и съветски войски. Берлин всеки момент щеше да падне. С Ирина се молехме в града да влязат първо съюзническите войски. Всеки берлинчанин се молеше за същото. Някои жени дори възнамеряваха да се самоубият, ако руснаците изпреварят съюзниците.

Беше първият ден от пролетта. Осмелихме се да излезем. Трябваше да намерим храна. Очаквахме принц Курт и Дитер Мюлер. Излязохме от избата в десет часа. Американците обикновено ни бомбардираха в десет, но днес не се появиха. Може би щяха да дойдат по обед. В такъв случай трябваше да се приберем вкъщи.

Ирина заключи вратата с голям железен ключ. Внимателно изкачи стълбите. Аз я следвах.

Денят беше слънчев, небето беше синьо, но беше студено. Слава богу, нямаше вятър. Имахме късмет. По изключение в хлебарницата имаше няколко пресни хляба. Намерихме четири яйца, парче сирене и пакетче скъпоценно масло. Имахме достатъчно купони да платим. Бяхме щастливи, като излязохме от млекарницата.

Вървахме към Тиергартеницрасе. Ирина изведнъж се натъжи. Тази улица ѝ навяваше много спомени. Семейство Вестхайм някога живееха тук. Тя беше прекарвала много време с тях в красивата им къща. Моите родители също. От къщата нямаше и следа. Това беше в друго време, в един по-сигурен свят.

Прекосихме парка „Тиергартен“. Сърцето ми се сви, като си спомних за мама. Тя обичаше парка, някога залесен нагъсто с дървета. Сега бяха изсечени от берлинчани, за да се топят. Паркът беше бомбардиран много пъти. Пъновете стърчаха като някакви странни образувания в безнадеждния пейзаж.

На улиците стояха продавачи на цветя, които с букетчетата си внушаваха усещане за обикновен живот. Като ги зърнах, сякаш се върнах в детството си. Майка ми винаги купуваше малко букетче от тях. За да зарадвам Ирина, купих едно. Този жест предизвика отново усмивката ѝ.

Побързахме да се приберем в нашата бърлога, както я наричаше Ирина. Обявих, че ще приготвя омлет за вечеря, ако принц Курт и Дитер са гладни. Обърнах се и забелязах, че тя ме наблюдава замислено.

— Само си представи, Габриел, ще навършиш двайсет и една през юни. Как се изниза времето!

— Не забелязахме, защото трябваше да оживеем — възкликнах и двете се разсмяхме.

Курт пристигна първи. Носеше голяма книжна торба. В нея имаше две бутилки рейнско вино и малка бутилка коняк. Княгинята остана изненадана. Беше благодарна. Като пийвахме в напрегнатите дни и нощи, ни беше по-леко. Принцът ни каза, че е бил в Есен във фабриките на „Круп“. После пътувал месеци наред. Дойде и Дитер Мюлер с подаръци — четири наденици и бурканче горчица.

— Ще си направим истински банкет — каза Ирина, след като благодари.

Всички изпихме по чаша вино. Разменихме си малкото новини, които знаехме. С княгинята приготвихме надениците и ги сервирахме с пресен хляб, масло и горчица. Взехме чиниите си на колене като на пикник. След това Ирина поднесе салата от маруля и сирене. Накрая отказахме компота. Бяхме свикнали на много по-оскъдна храна.

Принц Курт настоя да изпием по чашка коняк. Взехме чашите си и той седна на дивана. Взря се внимателно в Ирина, после в мен.

— След три седмици руснаците ще влязат в Берлин — съобщи той. — В средата на април. Трябва да се подготвите. Дитер ще ви донесе още храна другата седмица. Искам да останете в тази изба, щом нахлуят. Не бива да излизате. Обещай ми, Ирина. И ти, Габриел.

Обещахме. Тя добави:

— Знам, че всички очакват изнасилвания. Сега това е град на жени, с изключение на малки момчета и старци. Всички мъже или са мъртви, или са на фронта. Руснаците ще изнасилват и ще плякосват. Но главно ще изнасилват. Разбирам отлично.

— Кой по-добре от теб ще разбере, княгиньо — отвърна принц Курт. — Дитер ще ви остави пистолет и амуниции, когато дойде да ви донесе храна, за да се защитите, ако се наложи.

— Ще се защитим — каза тя и добави: — Аз съм добър стрелец.

— Имам и други лоши новини. Току-що научих нещо наистина ужасно. — Замлъкна и изгледа Ирина. — Берлин няма защита. Знам, че е невероятно, но е самата истина. Дори няма план за защита на Берлин. Няма никакви защитни позиции. Всичко е било само във въображението на Хитлер. Берлин не е крепост, както твърдеше

той. Няма провизии за цивилното население. Няма план за евакуация. Жените, децата и старците са в много голяма опасност.

— Това не може да е вярно — започна тя, но замлъкна. Видя мрачното му изражение.

Той продължи:

— Местното управление ще осигури някаква защита, но няма военни части, полицията също е сведена до минимум, понеже повечето полицаи са мобилизирани.

— Ще трябва сами да се пазим или да избягаме — каза княгинята.

— Няма къде да отидете, княгиньо — каза Дитер. — Руснаците всеки момент ще нахлуят в Бранденбург, ако вече не са там. Напредват бързо от Одер насам.

Ирина попита:

— Има ли някакъв шанс войските на съюзниците да влязат първи в Берлин?

Погледна Курт, после Дитер. И двамата мъже поклатиха глави.

— Британците, американците и французите ще пристигнат — каза Дитер, — но вероятно няколко дена след руснаците.

— Бегълци от провинциалните градове разправят ужасни истории за руските войници — допълни принц Курт. — Изнасилват безпощадно.

— Ще се пазим — обеща Ирина, но забелязах, че е изключително бледа. Изсмя се рязко и добави: — Ако разберат, че съм рускиня, бегълка от революцията, че съм от династията на Романови, ще ме убият, след като ме изнасилват. Бъдете сигурни.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ШЕСТА ГЛАВА

Почукване на вратата накара Джъстин да вдигне глава. Извика:
— Влез. — Усмихна се, като видя Айше. — Знам, че идваш да ме попиташ дали ще обядвам, но в момента не съм гладна. Като огладнея, ще си направя сандвич. Благодаря ти, че си толкова внимателна.

Айше се усмихна и затвори вратата на спалнята.

Джъстин отново сведе очи към бележника, обърна страницата и започна да чете.

Берлин

10 април 1945 г.

Сдържах емоциите си, както и княгинята. Принц Курт ни беше казал да не се показваме от избата, но беше трудно. Понякога се налагаше да излизаме. Рано сутрин заставахме в кратера, за да подишаме. Изкачвахме стълбите. Оглеждахме се, после пак се спускахме в кратера и се прибирахме в избата. Правехме същото и през нощта. В някои дни отивахме даже до хлебарницата. И до млекарницата. Винаги заедно. Никога не се шляехме. Обикновено тичахме.

По улиците цареше хаос. Берлинчани се лутаха насам-натат. Търсеха храна. Бегълци от другите градове влачеха багаж. Отвсякъде планини от отломъци. Избягахме кратерите. Атмосферата беше наситена със страх. Страхувахме се както всички. Бяхме изправени пред Армагедон. Съветските войски бяха стигнали Одер. Нападаха градовете по пътя си. Армията на съюзниците затваряше кръга. Тяхната цел беше Берлин. Бяхме на прага на смъртта.

Един вторник, в ранното студено утро се осмелихме да излезем. Ирина заключи вратата. Изкачихме се по изронените стълби. Бързахме, колкото можехме. Не обръцахме внимание на безнадеждния пейзаж. Имахме важни работи — да намерим храна. Да избегнем бомбите, ако ни застигне бомбардировка. Да се върнем в нашата бърлога невредими. Да се скрием.

В хлебарницата намерихме само корав хляб. Купихме. В млекарницата имаше мляко и сирене. Дадохме нашите купони. Тръгнахме си. Американците не ни бомбардираха днес. Досега. Чудех се защо.

Ирина направи кафе. Не ядохме. Пазехме храната за вечеря. Очаквахме Дитер. Обади ни се вчера. По чудо телефонът работеше. Беше съвсем кратък. Щял да ни донесе храна и новини около шест. Пиех кафето. Мислех съсредоточено. Трябваше да задам някои въпроси на Ирина. Погледнах я. Прецених настроението ѝ. Не беше добре. Имаше слаби бели дробове. Лесно настиваше. Лицето ѝ беше бледо. Изопнато. Но очите ѝ блестяха.

— Какво има? — попита тя.

— Може ли да поговорим за К?

Тя сви вежди, после кимна.

— Да. Какво искаш да знаеш?

— Каза ми, че е в затвор. Още ли е там? Още ли е жив?

— Доколкото знам, да — отговори тя.

— Не разбирам. Защо го арестуваха миналата година? Защото е помагал на хора да избягат ли?

Княгинята поклати глава.

— Ще ти обясня. Граф фон Щауфенберг, полковник от Вермахта, беше католик. Антинацист. Против Хитлер. Отиде в главната квартира на Хитлер. В Растенбург. Източна Прусия. Случи се през юли миналата година. В дипломатическото си куфарче носеше бомба с часовников механизъм. Поставил го до Хитлер. Присъствал на срещата почти до края. После се върнал със самолет в Берлин. След няколко часа всички узнаха, че опитът за убийство не е успял. Хитлер беше жив. Клаус фон Щауфенберг беше арестуван и екзекутиран същата нощ чрез разстрел. Без съд. Канарис, други генерали, а също и полковник Остер бяха арестувани след няколко дена. Обвиниха ги в съучастие в заговора за убийството. Много от тях бяха екзекутирани. Но К е още жив. Също и полковник Остер. Британците знаят всичко за Канарис. Ще го спасят. Моля се да има невероятен късмет. Да оцелее, докато те пристигнат.

— Благодаря ти, че ми каза. Олекна ми.

— Получих информацията съвсем наскоро — отговори тя. След известно време ме загледа много внимателно. — Къде е паспортът

ти?

— В чантата ми — отговорих.

— Мога ли да го видя?

Кимнах. Отидох да взема чантата си. Подадох ѝ паспорта си. Тя го разлисти и го разгледа много внимателно. Започна да го къса.

— Кому е нужен паспорт с печат, че си еврейка? Моля те, подай ми тавичка и кибрит. Ще го изгоря.

Зяпнах я. Бях поразена. Тя се разсмя.

— Никой няма документи тези дни. Изгубихме всичко в бомбардировките.

И така, моят паспорт беше изгорен. Пепелта беше отнесена от водата в тоалетната. Там го изхвърли княгинята. Изглеждаше доволна от себе си.

Около обяд винаги огладнявахме. Но не се хранехме. Пазехме малкото храна, която имахме. Следобед обикновено сядяхме до радиото да чуем новините и да послушаме музика. После спяхме. Тогава не чувствахме глад. Този следобед беше за мен малко различен. Дълго се взирах в снимката на мама, татко, Ерика и мен. От все сърце вярвах, че са живи и скоро ще ги видя, съюзниците ще ги освободят. Бях сигурна.

Взех моменталната снимка на двете ни с Анита, която ни беше направила Арабела на ливадата зад замъка през 1938 година. Като си спомнях Анита, се усмихвах. Тя беше в безопасност. В Истанбул. Отново ще я видя. Някой ден. Освен ако бомбите не ме убият. Или руснаците. Спомних си Арабела фон Витинген. За щастие тя беше в Швейцария. С децата. Но на Урсула Вестхайм и Рената фон Тигал не им провървя. Те загинаха трагично през 1943 в Равенсбрук. Каза ни Мария Ланген, приятелка на Ирина. Тя също е била въдворена в Равенсбрук. От 1943 до 1944 година. Най-неочаквано я освободили. Трите жени били заедно там. Били приятелки. Дойде да се види с Ирина и да ѝ съобщи тъжната вест. Попитахме Мария познава ли майка ми и сестра ми. Тя поклати глава. Но беше дочула, че били преместени в Бухенвалд. По-късно се разплаках.

— Лагерът е много голям — опита се да ме успокои Ирина. — Сигурно още са живи. Вярвай, Габи.

Така си мислехме с Ирина.

Винаги се обличахме по-грижливо заради Дитер и Курт. Така се занимавахме с нещо. Чувствахме се по-добре. Изжсулвахме лицата си, сресвахме косите си. Преобличахме се с износените и преправени дрехи от гардероба на Арабела, които ни бяха много скъпи. Чакахме Дитер. Не знаехме защо принц Курт не идва.

— Сигурно пътува — предположи Ирина. — Не би пропуснал да ни посети. Той се тревожи за нас.

Щом се почука, застанахме с Ирина до вратата. Тя също почука. Дитер каза през ключалката:

— Сините тинтяви са нацъфтели.

Това беше тяхната парола.

Ирина отключи. Както винаги Дитер донесе торба с храна. Салам и пакетче чай. Консерва херинга. И бутилка рейнско вино.

— Не е много — каза той.

Ирина му благодари от сърце. Аз също. Той отвори бутилката. Тримата седнахме. Радвахме се да го видим.

— Къде е Курт? — попита княгинята.

— Пътува във връзка с „Круп“. Още се произвеждат боеприпаси. Напоследък не ми се е обаждал. Но ще се появи. Трябва да се подготвите — добави неочаквано. — Руснаците ще нападнат на петнайсети април. Или на шестнайсети. Не по-късно.

Вярвахме на неговата информация. Притежаваше един от най-големите берлински всекидневници. Постоянно получаваше новини от различни източници. Имаше стотици познати.

— Знаем, че е тежко да стоите вътре — продължи той. — Но когато руснаците влязат в града, не бива да излизате. Аз ще дойда, когато разбере, че е безопасно. Да се надяваме, че телефоните и радиото ще работят.

— Имате ли някакви специални инструкции? — попита Ирина.

— Не отваряйте вратата, освен ако не сте сигурни, че съм аз. — После добави тихо: — Разбрахте ли?

Кимнахме. Извадихме хляба и сиренето. Отворихме консервата. Пак се хранехме като на пикник. Междувременно Дитер ни каза, че Хитлер е още в Берлин, в неговия бункер. Носел се слух, че ще се самоубие преди капитулацията. Не искал да бъде заловен жив.

— Берлин наистина ли не е защитен? — попита Ирина.

Дитер кимна.

— Ние с Курт го знаем от най-благонадеждния източник. Генерал Райман. Новият комендант на града. Той знае, че отбраната на града е илюзия. Илюзията на Хитлер. Бил е убеден, че Берлин никога няма да бъде застрашен. А ето че сега е под обсада. Бог да ни е на помощ!

Поговорихме още малко. После Дитер си тръгна. Обеща да ни телефонира, ако има важни новини или да ни предаде инструкции.

Берлин

21 април 1945 г.

С Ирина седяхме свити в нашата бърлога. Тя не се чувстваше добре. Аз бях угрижена. Не знаех какво ще правя, ако се разболея сериозно от бронхит. Изведнъж се спогледахме. Чухме буботенето на самолети.

— Американци! — извика тя. Засмя се. Виолетовите ѝ очи заискриха. — Ура!

И аз се засмях. Ирина винаги приветстваше американските бомбардировачи. И британските. Аз не оставах по-назад. Те се опитваха да ни освободят. Дори и да убиеха някои от нас. Повече от три години и половина самолетите на Осми американски военновъздушен флот и Кралската британска авиация ни изравняваха със земята. Днес не беше по-различно. Чувахме страхотен тътен. Срутването на оцелели сгради. Избухването на бомби. Но шумът идваше отдалеч. След три часа самолетите се оттеглиха. Тътенът заглъхваше.

След малко се чу шум, какъвто досега не бях чувала. Толкова беше пронизителен.

Бяхме пуснали радиото. Говорителят съобщи: „Атакуват ни. Съветските войски завземат града“. После започнаха да предават музика.

Погледнах Ирина. Бях разтревожена. Тя се изправи. Дойде и седна до мен на дивана. Прегърнах я. Тя трепереше.

— Колко е часът, Габи?

Погледнах часовника върху скрина.

— Единайсет и половина.

Тя се взря в мен.

— Току-що Берлин стана фронтова линия. Болшевиките са в града и ще ни убият.

По шума съдехме, че избухват гранати. На „Люцовуфер“, точно над главите ни. По цялата Тиергартенищрасе. Дори по „Унтер ден Линден“. Градът беше под обстрел. Руснаците го смазваха. Знаехме, че не бива да излизаме. Трябваше да се осланяме на тяхното благоволение. Трясъкът от избухналите гранати престана. Но знаехме, че скоро пак ще го чуем. И така стана. Някъде там навън имаше насилие и смърт. Ако не ни хванат войниците, щяхме да загинем от шрапнели и бомби.

Късно следобед огладняхме. Направихме си сандвичи със салам и чай. Имахме още малко захар, дори един скъпоценен лимон. Беше цяло угощение. По едно време се чу глух удар по дъбовата врата. Вцепенихме се. Вторачихме се във вратата. Бомба ли избухна? Артилерията ли обстрелваше? Войник ли стоеше отвън? Чакахме. Бяхме ужасени. Нищо не последва. Станах.

— Не се показвай навън! — изкрещя Ирина.

— Няма — отвърнах. — Само ще се протегна.

И така продължи. Ден след ден. Нощ след нощ. Чувахме стрелба, бомби, артилерия, експлозии. Срутване на сгради. Но никой не се опита да влезе в нашата изба. Не ни удари бомба. Спяхме на пресекулки. Ядяхме съвсем малко, за да имаме храна за по-дълго. Нямахме представа колко ще продължат боевете. Правехме упражнения. Четяхме. Спяхме. Пак спяхме и слушахме радиото. Новините бяха ужасяващи. Хиляди загинали. Хиляди ранени. Болниците били претъпкани. Берлинчани се тълпели по улиците. Немало къде да се подслонят. Всички станции на подземната железница били пренаселени. Навсякъде се виждали мъртви и умиращи. По улиците не можело да се мине от народ.

В края на април последната битка беше към края си. Берлин беше в пламъци и Третият Райх загиваше.

Ние чакахме. Телефонът не звънеше. Но от радиото знаехме какво се случва. Хората се бяха отдали на плячкосване. Съветските войници също. Те бяха започнали да изнасилват. Жени се самоубиваха. Нямахме полиция, нито военни части за вътрешна отбрана. Те бяха мобилизирани или избити от руснаците. По улиците се точеха

танкове, артилерия и оръжия от всякакъв вид. Ако отворехме вратата, щяхме да видим хаос, опасност и смърт.

Стараехме се да знаем кой ден сме. Но бяхме изтощени от тревога, от липса на свеж въздух и храна. Един ден бяхме задрямали, когато се почука по дъбовата врата. Станах с усилие от дивана. Ирина вече отиваше към вратата. Сподирих я. И тя почука. Чухме дългоочакваното: „Сините тинтяви са нацъфтели“.

Княгинята отвори. Дитер Мюлер ни се усмихна.

— Хайде. Да излезем, да глътнете малко свеж въздух.

Излязохме. Примигвахме на дневната светлина, каквато виждахме за пръв път от седмици.

— Край — съобщи той. — Последната битка свърши. И войната свърши.

И двете го прегърнахме радостно.

— Каква дата сме днес? — попитах.

— Осми май — отговори Дитер. — Вчера в Реймс във Франция адмирал Алфред Иодл, представителят на немското главно командване, и адмирал Карл Дьониц... подписаха безусловна капитулация пред съюзническите войски и Съветския съюз. Войната наистина свърши.

Дитер целуна и двете ни по страните. Не преставаше да се усмихва. Заизкачвах изронените стъпала. Ирина вървеше след мен. Дитер излезе последен от кратера. Погледнах небето. Беше наситеносиньо. Слънцето блестеше. Въздухът беше мек. Усецах как приятно гали лицето ми.

— Какъв прекрасен ден — каза Ирина. Аз кимнах. После тя добави: — Но толкова е тихо.

Наистина. Не се чуваше никакъв звук. Беше чак зловещо. Огледах се. Изпаднах в шок. Не можех да повярвам на очите си. Безкрайно пространство от сравнени със земята сгради. Купища отломки, стърчащи подпорни греди, тухли и извити жезла. Навсякъде дълбоки кратери. Дупки, пълни с кална вода. Всичко беше покрито с черни сажди и прах. Центърът на Берлин изглеждаше като безнадежден, утопичен пейзаж на някоя далечна планета. Нищо не спираше погледа. Беше истинска пустош.

— Берлин е изтрит от лицето на земята — каза Ирина с ужас в гласа.

— Така е — съгласи се Дитер. — Маршал Жуков насочи двадесет и две хиляди оръдия към вече разрушения Берлин. Искаше да го доунищожси. И успя.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И СЕДМА ГЛАВА

Макар че не искаше да престава да чете, Джъстин почувства нужда от почивка. Имаше главоболие. Слезе в кухнята и си направи кафе. Взе си бисквити от кутията на кухненския плот. Беше изцяло потопена в миналото.

След няколко минути се върна в спалнята, отвори бележника и започна да чете следващите редове от историята на баба си.

Берлин

15 юли 1945 г.

С княгинята живеехме в град на отчаянието. Той всъщност не съществуваше. Разрушен. Без всякаква дейност и обществени служби. Болниците бяха разрушени, ширеха се болести: тиф, дифтерит и туберкулоза покосяваха населението. Смъртта беше във въздуха, който дишахме. Хиляди трупове не бяха погребани. Плъхове се разхождаха навсякъде. Хората изглеждаха изгубени, замаяни. Берлинчани живееха сред отломки. Пребиваваха, където сварят. Бегълците се завръщаха. Онези, които бяха избягали по време на войната. Бяха прекалено много. Настана страхотно струпване на хора. Хотели нямаше. „Адлон“, „Едем“ и „Кайзерхоф“ бяха разрушени. Появиха се няколко малки. Какъв късмет имахме ние с нашата бърлога. Дупката в земята беше истински рай.

Нещата изведнъж се промениха. За наша най-голяма радост дойдоха американци, англичани и французи. Поеха контрол над нашия сектор, който щеше да стане известен като Западен Берлин. Руснаците бяха изолирани в тяхната зона, наречена Източен Берлин. Бяха далеч от нас. С Ирина задишахме свободно, като видяхме приятелски усмихнатите лица на съюзническите войници. Нашите освободители.

Обстановката се променяше към добро. Пред съюзниците стоеше огромна задача. Руснаците бяха възстановили някои услуги. Съюзниците продължиха бързо да работят в тази насока.

Възстанови се снабдяването с газ и електричество. Телефоните работеха. Подземната железница, трамваите и влаковете вървяха. Отвориха летището.

Появиха се и таксите. Бяха малко на брой, защото бензинът не достигаше. Международният „Червен кръст“ откри клон. Наистина се почувствахме по-спокойни. Бяхме благодарни. Животът беше малко по-добър.

С Ирина бяхме много тъжни. Скърбяхме за адмирал Канарис и полковник Остер. Дитер ни каза, че през май били преместени и екзекутирани в затвора във Флосенбург. Само няколко дена преди края на войната. Каква ирония. Можеха да бъдат спасени. Оплакахме ги. Ирина беше съсипана, когато научи за своите приятели Адам фон Трот цу Золц, Готфрид Бисмарк, Фрици Шуленберг и още други от тяхната конспиративна група.

— Измъчвали са ги, но са умрели, без да ни издадат. Защитили са мен, Дитер и Курт. Какви смели мъже!

Помъчих се да я успокоя.

Един ден през последната седмица взехме решение. Ще излезем навън и ще помогнем в почистването на тухлите. Жените от нашия квартал го правеха всеки ден. Изстъргнаха цимента от тухлите. Товареха ги в ръчни колички и ги складираха. Полезна работа, но изморителна. С тухлите щеше да се построи наново Берлин. Постоянното почукване беше изнервящо, но свикнахме. Смеехме се. Шегувахме се. В един момент погледнах Ирина. Живеехме в абсолютно полудял свят. Тя е Романова. Княгиня. Братовчедка на покойния цар. А сега ровеше в отломките и чукаше камъни като истински черноработник. Обличаше се с износени дрехи. Живееше в дупка под земята, без никакви перспективи. Нещата трябваше да се променят. Аз щях да ги променя. Заклех се.

През май се заклех да откроя родителите си. Но още нямаше никакви вести от тях. Обърнах се към „Червения кръст“, към ционистки организации, към групите на еврейските изгнаници, Обществото на приятелите, което се управляваше от квакерите. Не попаднах на имената на родителите си в нито един списък. Реших да се върна следващата седмица. Нямах да се успокоя, докато не разбера каква е съдбата им.

Тази сутрин се обличахме с Ирина. Бяхме поканени на обед у Дитер Мюлер. Той и жена му Луизе бяха щастливци. Къщата им в Шарлотенбург почти не беше засегната. Слава богу, намираше се в Западен Берлин. Той беше започнал отново да издава вестник. Имаше международно признато име. С баща му са били известни преди войната. Известни бяха също така като антинацисти. Беше добре приет от съюзниците. Особено от генерал Харолд Барлет-Смит, един от командващите окупационните войски. Днешният обед беше в негова чест.

Облякох се. Отидох при Ирина. Тя се усмихна, като ме видя.

— Габи, прелестна си.

Благодарих ѝ. Бях облечена с преправена рокля на Арабела от синя коприна. Носех и синия гердан на Ирина. Бях я помолила пак да ми го заеме.

— Старите ми обувки са ужасни — отбелязах.

Тя се разсмя.

— Никой няма да те гледа в краката. Ще гледат сините ти очи и прелестното ти лице.

Почувствах, че се изчервявам. Ирина беше облечена с ленена розова рокля, пак от гардероба на Арабела. Подчертаваше кестенявата ѝ коса и виолетовите очи. Ирина беше на трийсет и три и беше много красива. Носеше перлите.

— Как изглеждам?

— Като княгиня.

И двете се разсмяхме.

След малко Дитер почука на вратата. Ирина му отвори. Смая се, като ни видя. За миг изгуби дар слово.

— Много сте красиви.

Стори ми се изненадан. Ирина промърмори:

— И чисти.

Последвахме го навън. Ирина заключи вратата. Дитер каза:

— Генералът беше така любезен да ни предостави своята кола с шофьора.

С Ирина се спогледахме. Развълнувахме се. Ще пътуваме с кола с британското знаменце.

Бяхме единствените гости, освен генерала и неговият адютант. Луизе беше очарователна. Познаваше добре Ирина. Аз я бях

срещала веднъж. Беше хубаво, че сме в Шарлотенбург, далеч от купищата развалини. Градината беше прекрасна. Реших, че един ден и аз ще имам прекрасна градина. Когато генералът пристигна, неговата сърдечност ми направи силно впечатление. Явно и на него му направи дълбоко впечатление фактът, че княгиня Ирина Трубецкая е от фамилията Романови. Размени няколко думи с нея, после се обърна към мен. Усмихна ми се и ме попита защо съм в Берлин, след като съм англичанка. Обясних, че майка ми е англичанка, а баща ми е немец. Разпита ме за родителите ми. Отговорих, че са изчезнали, но се надявам да са живи.

Генералът, когото всички наричаха Барт, ме попита имам ли роднини в Англия. Кимнах.

— По-малката сестра на майка ми, леля Берил — отговорих. После помислих и добавих: — И нейният съпруг Алистър Макгрегър.

Генералът ме погледна странно.

— Да не би случайно да го наричат Джок?

Учудих се.

— Да, така го наричат — отговорих.

— В Мейфеър ли живеят?

Пак кимнах. Генералът засия.

— А в стоманения бизнес ли е?

— Да — отговорих.

— Колко е малък светът — заключи той. Загледа ме. — Приличаш на Берил. Като нея си бяла и руса. Леля ти и чичо ти са мои добри приятели, Габриел. Те знаят ли, че си жива и здрава?

— Да, обаждам им се по телефона. Искат да отида да живея при тях в Лондон. Но нямам документи. — Хвърлих поглед към Ирина, която ме наблюдаваше внимателно. — Изгоряха, когато бомбардираха къщата на втория баща на Ирина — обясних и ѝ се усмигнах. Тя ми намигна.

— В Германия ли си родена или в Англия? — попита ме генералът. Гледаше ме замислено.

— В Лондон. Моето свидетелство за раждане беше английско, но имах немски паспорт. В Германия ме смятаха за немкиня.

— Ще видим тази работа — възкликна той. — За мен си англичанка и трябва да живееш със семейството си в Лондон. Ще уредя въпроса.

Кимнах. После погледнах Ирина. Сега ние с нея бяхме семейство. Видях, че ми кима и се усмихва.

Исках ли да отида в Англия? Това означаваше да изоставя Ирина. Обичах я. Тя се грижеше за мен. Пазеше ме. Беше ми като сестра. Преживяхме заедно толкова много. Пък и как да замина, преди да съм открила семейството си? Тогава осъзнах, че всички ме гледат.

— Благодаря, генерале, много ви благодаря.

— Ще се обадя на чичо ти Джок — каза той. — Необходимо е само да извади копие на свидетелството за раждане от кметството. Не е кой знае какво. Щом го изпрати, ще направя необходимото за каузата. Не се колебай. Отиваш си вкъщи.

Генералът си е генерал. Сега той пое отговорност за мен.

След като изпихме чашите си с вино, отидохме да обядваме. Настигнах Ирина и я хванах за ръка.

— Не искам да те изоставям — прошепнах.

— Трябва, Габи. Трябва да разрешиш на генерала да ти помогне. На колко хора им се отваря такава възможност? Това, което се случи днес, е истински късмет.

— Ще се тревожа за теб — прошепнах. Стиснах силно ръката ѝ.

— Господин баронът се връща в Берлин с майка ми. Няма да бъде сама. Пък и Лондон не е на другия край на света. — Усмихна се. — Войната свърши. Можем да отидем, където си поискаме, Габи.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСМА ГЛАВА

Още малко и щеше да дочете спомените на баба си за нейната младост. Нямаше търпение да разбере всичко до края и все пак на Джъстин не ѝ се искаше записките да свършат. Беше се наслаждавала на всяка дума, на всеки ред. Беше преживяла всички премеждия заедно с баба си. Искаше да научи повече... всъщност искаше да научи какъв е бил животът на Габриел до нейното раждане. Отвори бележника и започна да чете.

Берлин

22 юли 1945 г.

Двете с Ирина бяхме убедени, че с Арабела фон Витинген нещо не е наред. Тя се върна в Берлин. Държеше се странно. Дори Дитер се разтревожи. Често ни навестяваше. Арабела се върна в Берлин преди седмица и повече не можеше да пътува до Швейцария. Отиде при свекърва си в Шарлотенбург. Старата принцеса беше наела къща от приятел. Къщата на семейство фон Витинген в центъра на Берлин беше разрушена от бомбите.

Дитер ни заведе при Арабела. Отначало тя се държеше нормално. След това започна да говори несвързано. За принц Курт. Никой не беше го виждал от месец май насам. Всъщност след падането на Берлин. Както изглежда, беше изчезнал.

Волфганг Шрьодер го беше видял. Волфганг, известен фотограф, беше приятел на Дитер и познаваше Курт. Наскоро казал на Дитер, че е срещнал Курт през май. Поздравили се, поговорили. Няколко дни по-късно го зърнал. Разговарял с някакви руски офицери там, където сега е руска зона.

Заради професията си Волфганг постоянно обикаляше Берлин и правеше снимки. Но след този случай повече не беше виждал Курт. Дитер веднага провери в болниците. Не откри никаква следа от Курт. В края на войната се водеха боеве тук-там, точно когато Волфганг го беше видял за последен път. Мислехме, че е убит в някоя от тези

отчаяни, последни битки в края на войната. Трупът му не беше открит. Това разстройваше Арабела. Беше убедена, че е жив и че руските офицери, с които го е видял Волфганг, са го арестували.

— Но защо? — попитахме с Ирина. Тя не може да ни отговори. Налице беше само нейната ирационална вяра, че е жив.

Стреснах се, когато се почука. Изтичах до вратата. Отворих. Поздравих Дитер. Прегърнах го. Поканих го в нашата бърлога. Ирина също дойде при нас.

— Измислих решение — каза тя. — Трябва да убедим Арабела да се върне в Цюрих. Има малка къща там. Какво по-добро от това? Децата ще бъдат спокойни. Ще продължат да учат.

— Тя няма да се съгласи — обадох се аз.

Дитер се съгласи.

— Трябва да ѝ обясним какви са предимствата на живота в Швейцария и какво я очаква в Берлин. Ще ѝ обещаем, че щом научим нещо за Курт, незабавно ще я информираме.

Дитер се замисли.

— Да, трябва да се позовем на обичта ѝ към децата. Диана и Кристиан не могат да живеят тук. Какво им предлага този град? Само руини.

Не бях на същото мнение, но се съгласих да им помогна. Според мен тя трябваше да отиде в замъка.

— Невъзможно — възкликна Дитер. — Бранденбург сега е в руската зона. Опасно е. Ще я предупредя.

Ирина отиде да направи кафе. Дитер каза тихо:

— Мисля, че Арабела е душевно неуравновесена. Ходих при нея онзи ден. Говореше несвързано. Очите ѝ бяха изцъклени. Разтревожих се. Те имат къща в Мюнхен. На старата принцеса е.

— Може би ще отиде там — предположих.

— Как ще стигне оттук до Мюнхен? По пътищата има толкова бежанци. Пътуването до Цюрих е по-лесно.

Беше прав.

Ирина донесе кафето и Дитер веднага смени темата:

— Имам чудесно предложение за вас двете.

Княгинята попита:

— Какво имаш предвид?

— Генерал Барлет-Смит, нашият приятел Барт, иска да работите при него на една конференция. Свиква я другата седмица. Среца на руснаци и немци.

Ние се изненадахме. Попитах:

— Какво ще правим?

— Ще слушате, ще преценявате, ще си водите бележки. Накрая ще му съобщите мнението си.

— Да превеждаме ли иска? — попита Ирина. Беше озадачена.

— Не точно. Той ще има професионални преводачи, които говорят и немски, и руски. Очевидно и английски. Нуждае се от честни отговори. И двете сте живели тук по време на войната и преди нея. В момента също. Изпитали сте нейните последици. Барт каза, че ви има доверие да му разясните какво руснаците и германците в действителност казват. Какво имат предвид. Преводът на професионалистите не е последната дума.

— Той е много интелигентен — каза Ирина. — В превода много се губи. Каква е темата на конференцията? Знаеш ли?

— Знам — отговори Дитер. — Възстановяването на Берлин. — Най-неочаквано се разсмя. — Пак ще участвате в построяването му, но няма да чукате камъни.

Разсмяхме се и ние. Знаехме, че не одобряваше нашето участие в тежката работа.

Малко по-късно изпълзахме от нашата дупка. Отидохме с Дитер на Тиергартеницрасе. Взехме влака за Шарлотенбург. Арабела беше поканена на обед у Дитер. Малко преди да пристигнем, Дитер попита:

— Какво да предам на Барт?

Погледнах Ирина. Тя кимна и каза:

— Ще бъде интересно.

Съгласих се с нея.

— Аз съм длъжна да приема. Той урежда британския ми паспорт. Беше много любезен.

— Да — потвърди Дитер. — Дължиш му услуга.

Арабела изглеждаше чудотворно преобразена. Беше някогашната Арабела. Поздрави ни с обич, когато пристигна. Разсмя се, като ни видя облечени с нейните стари летни рокли от 1930 година. Разбъбрехме се. Изпихме по чаша вино. Луизе дръпна Дитер

настрана. Не чух какво си казаха, но когато се върна при нас се усмихваше. Обедът имаше голям успех. Луизе беше успяла да се сдобие с две билета от черния пазар на Тиергартен. Храната все още не достигаше. Всички наобикаляха Тиергартенщрасе. Там кипеше търговия. Продаваха се хранителни продукти и всякакви други стоки на прилични цени.

Когато ни поднесоха кафето, Ирина попита Арабела дали ще остане в Берлин, или няма. Изглежда, тя се надяваше да ѝ дадем съвет. Кротко, много внимателно ѝ казахме, че трябва да се върне в Цюрих. Така беше най-добре. За децата ѝ. Най-неочаквано тя се съгласи. Каза ни, че е отишла на Тиергартенщрасе и на „Люцовуфер“. Останала ужасена, като видяла, че тяхната къща я няма, от разрушенията, от безнадеждния пейзаж.

— Никой не може да просъществува тук — заключи тя.

С Ирина се съгласихме с нея. Напомнихме ѝ за нашата дупка в земята.

Тя ни разцелува. После се разплака. Прошепна тъжно:

— Знам, че Курт е мъртъв. Убили са го. В някой от последните боеве. Съжалявам за поведението си миналата седмица. Бях полудяла. Хващах се за сламка.

Успокоихме я. Казахме ѝ, че много я обичаме.

Дитер ни изпрати до гарата на Шарлотенбург. Остана да чака с нас. Когато влакът за Берлин изпуктя и спря, попита:

— Да предам ли на генерала, че ще работите при него?

— Да — отговорих. — И, моля те, попитай го кога започваме.

— Мисля, че конференцията започва в сряда.

— Коя сряда — поинтересува се Ирина.

— Тази сряда.

Ние се изненадахме. Закимахме. Той добави:

— Ще ви се плаща.

Така започна нашето малко приключение. Така го нарече Ирина. Трябваше да побързаме да оправим тоалетите си. Охарчихме се. Купихме си шампоан от черния пазар и червила. В сряда сутрин потеглихме за Шарлотенбург, после отидохме на конференцията. Адютантът на генерал Барлет-Смит, капитан Уолтър Фрост, ни поздрави. Той също присъстваше на обяда у Дитер. Заведе ни при генерала. Барт беше сърдечен, зарадва се, като ни видя. След това ни

обясни защо сме му необходими и какво да правим. След като ни инструктира, ни пое капитан Фрост. Даде ни пропуски, бележници и моливи. Поведе ни към залата. По пътя ни показа къде са сервизните помещения и бюфетът. Обясни ни, че можем да се храним в столовата. Влязохме в залата и той ни показа нашите места. После изчезна.

— Хвърли ни на дълбокото и ни заряза — казах аз.

Ирина се разсмя.

Работехме усилено. Слушахме внимателно. Пишехме подробни бележки, давахме мнение. Аз следях немските офицери, Ирина — съветските. През нощта написахме доклад за Барт. Сутринта го предадохме на капитан Фрост. Всеки ден се срещахме с генерала да обсъдим нашите доклади. Запознахме се с Питър Хардуик още първия ден. В столовата нямаше свободни места, освен две на нашата маса, когато той дойде. Попита може ли да седне при нас.

Поканих го:

— Моля, заповядайте.

Ирина само кимна и му се усмихна.

Беше хубав и учтив. Имаше дискретен чар. И двете го харесахме веднага. Беше капитан на служба в административния отдел на британската военна полиция. Фактът, че работехме за генерала, му направи силно впечатление. През този първи ден той ни разсмиваше и ни развличаше. Много ни разпитва за Берлин. След няколко дена ни помоли пак да обядва с нас. Покани ни да излезем някъде в града. Така се изрази той. Трябваше да му обясним, че град няма.

Една вечер, докато подготвяхме дрехите си за другия ден, Ирина изведнъж се обърна към мен. Беше сериозна.

— Питър много те харесва.

— И аз го харесвам — промълвих.

— Зная. Но той наистина е влюбен в теб, Габриел.

Разсмях се.

— Не ставай глупава — отвърнах и пак се разсмях.

Берлин

5 септември 1945 г.

След няколко дни щях да напусна Берлин. Притежавах паспорт и всички необходими документи. В известно отношение тъгувах, че заминавам. Най-вече за Ирина. Тя се грижеше за мен през изминалите седем години. Почти не сме се разделяли. Храбро понесохме жестоките военни времена. Обичах я. Нямаше човек, от когото да се възхищавам повече. Но знаех, че трябва да замина, да бъда с леля Берил и чичо Джок. Преди да замина, щях да се обърна още веднъж към „Червения кръст“ и да обходя всички други агенции. Трябваше да прегледам още веднъж всички списъци. Дългите списъци на хора, загинали в концентрационните лагери.

Когато пристигнах до временната сграда на международния „Червен кръст“, влязох. Намерих жената, която и преди ми беше помогнала. Очите ѝ бяха добри. Не зная името ѝ. Подаде ми нови списъци.

— Тези са от вчера — каза ми с равен глас.

Беше американка. Благодарих ѝ. Взех списъците и се отдалечих, за да бъда сама. Погледнах първо този от Равенсбрук на буквата „Л“. Сърцето ми се сви. Видях го веднага. Нейното име. Ландау, Стела-Елизабет. Под него: Ландау, Ерика. Мама, Ерика, сърцето ми плачеше. Моята майка беше мъртва. Сестричката ми беше мъртва. Чух ужасяващ писък. От очите ми рукогнаха сълзи. Закапах върху листа. Ръцете ми трепереха. Краката ми се подкосиха. Цялата треперех. Намерих списъка от Бухенвалд. Потърсих името на баща си. Беше там. Точно както си знаех. Ландау, Дирк. Пишеше го черно на бяло. Краката не ме държаха. Седнах на пода. Стисках листовете, по страните ми се стичаха сълзи и мокреха хартията. Никога нямаше да ги видя. Никога нямаше да чуя гласовете им... никога... никога... тази дума отекваше в главата ми. „Папа, винаги ще те обичам. Мамо, Ерика, никога няма да ви забравя... никога... никога... никога...“

Почувствах една ръка върху моята. Жената, която ми помогна, беше коленичила до мен на пода. Очите ѝ бяха изпълнени със състрадание. Лицето ѝ беше добро.

— Да ти донеса ли нещо? — попита.

Поклатих глава. В себе си крещях: „Да, да, да, искам моята майка, моята сестричка, моя татко!“

Жената се изправи. След малко се върна. Даде ми чиста носна кърпичка да избърши сълзите си. Сведох глава. Не можех да говоря. Мълчаливо ѝ подадох списъците на онези, които бяха убити в лагерите на смъртта.

Лондон

8 септември 1945 г.

Връщам се в този гостоприеман дом, изпълнен с любов и топлина. Тук съм в прегръдките на леля Берил. Тук съм с по-малката сестра на моята майка. С нея съм най-близо до мама. Прекрасната леля Берил. Тя е спокойна, мила, любяща. Чичо Джок е деликатен човек. Съчувствието и отзивчивостта са изписани на лицето му. Завеждат ме в моята стая. Оставят ме сама... да мисля, да почивам, да скърбя. И спомените бавно изплуват... Чувам цигулката на папа. Музиката звучи в главата ми. Моцарт. Рахманинов. Лист. Шуберт. Чувам веселата песничка на мама, нейния нежен сопранов глас. Те сега са с мен. Виждам лицата им. Ерика с нейните златни къдрици и светнали зелени очи. Моят красив, елегантен баща до нея... и мама до него. Светлорусата коса обрамчва лицето ѝ... златен ореол, искрящ от светлина.

Джъстин се облегна. Още държеше бележника в ръце. Лицето ѝ беше мокро. Накрая плака много. Въздъхна дълбоко. Слава богу, че баба ѝ беше написала тези мемоари... тези фрагменти от нейния живот, живот от далечното ѝ минало. Беше намерила кураж да ги напише. Джъстин разбираше колко мъчително навярно е било за Габи да се рови в миналото, в спомените си. В душата си.

Тъкмо щеше да затвори бележника и видя листче, пъхнато след последната страница. На него беше написано нещо с почерка на баба ѝ: „Мила Джъстин, в сейфа в моя дрешник ще намериш черно кожено куфарче. Мисля, че съдържанието му ще те заинтересува. Ето номера на сейфа: 17-95-9911. Баба“.

Джъстин остави бележника, взе листчето и отиде в спалнята на баба си. Отвори сейфа, взе куфарчето и го отнесе в своята спалня.

Отвори го и взе някакъв плик. Светлосин плик. Зелено мастило. Леко избледняло. „Свидетелства за раждане“ пишеше на него. Имаше копие от свидетелството на баба й. Имаше още две. Едно на леля Берил и едно на прабаба й Стела Голдсмит.

Позадържа ги за момент, после ги остави. В куфарчето имаше черен бележник. Джъстин го разлисти и веднага разбра. Бил е на леля Берил и в него бяха вписани всички суми, които е дарявала за благотворителност на еврейски организации. Стотици хиляди паунда.

Остави бележника при другите документи и извади пакет прозрачни пластмасови папки. Зачуди се какво съдържат. На етикета пишеше „Берил Голдсмит Макгрегър“. Като бръкна в пакета, видя, че папките съдържат изрезки от вестници. Една падна на пода. Наведе се да я вземе. Погледна заглавието:

„Геноцид“.

Очите на Джъстин се разшириха, обзе я ужас, докато се взираше в заглавието, после отмести поглед върху фотографиите.

— О, боже мой! — извика високо. Фотографиите на неописуемо зло, поквара и безчовечност я замаяха. Голи хора, живи скелети, без коси, с хлътнали очи. Струпани едни върху други. Хиляди. И хиляди. Не можеше да понесе гледката. Извърна глава и забеляза датата на първата страница на „Дейли Експрес“. Очите й се замъглиха от сълзи и успя да прочете само „май 1945“.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ДЕВЕТА ГЛАВА

— Защо се върна по-рано, бабо? — попита Джъстин, като гледаше баба си внимателно. — Надявам се, че сте свършили работата. Нали нямате проблем с клиентите?

— Свършихме работата и клиентите са доволни. Върнах се, защото се тревожех за теб. Всеки път, когато говорехме по телефона, ти плачеше. Започнах да си мисля, че сгреших, като написах тези фрагменти, отломки от моя живот. И, разбира се, ми се искаше да не ти бях давала бележника.

Джъстин се приведе и се взря в очите на баба си, съвсем същите като нейните. Усмихна се.

— Радвам се, че ми го даде. Не можех да се откъсна от него. Болеше ме заедно с теб, страдах с теб и плаках заради теб. Ликувах с теб. Освен това копнеех да те прегърна, да ти кажа колко много те обичам. — Стана и отиде да седне до баба си на софата под бледосините цветове на глицинията, надвиснали над терасата. — Като четох твоите записки, осъзнах в какъв ужасен свят си живяла тогава и че той не се е променил много досега. Това ме накара да съм благодарна за всичко, което имам, което съм постигнала. Знам, че съм късметлийка. Също така научих коя съм, каква съм... Защото, бабо, така ме възпита ти и...

— Баща ти има голяма заслуга за възпитанието ви — прекъсна я Габриел. — Тони беше добър човек. Възпита теб и Ричард да знаете какви са истинските ценности.

— Ти също ни учеше. Не познавам по-забележителна жена от теб. Много съм щастлива, че съм от твоя род, Габриел Ландау Хардуик Сондърс. Да прибавя ли и Трент?

Джъстин любопитно погледна баба си.

Габриел поклати глава.

— Трент е псевдоним, просто име, зад което да се скрия. Сценично име, ако предпочиташ.

— Радвам се също така, че нося твоите гени, че имам русата ти коса и сините ти очи. Благодаря ти.

Джъстин ѝ се усмихна с цялата си обич.

— Съвсем като арийци, нали? — Габриел поклати глава. — Ирина постоянно ми го натякваше.

— Каква прекрасна приятелка ти е била.

— Да, наистина... — Гласът на Габриел заглъхна. Внимателно се вгледа във внучката си. — Знам, че си се изненадала, като си разбрала, че си еврейка. Това разтревожи ли те, скъпа?

Джъстин сви вежди и я погледна озадачено.

— Естествено, че не ме разтревожи! Защо да ме тревожи? Твоя внучка съм и само това има значение.

Габриел замълча, замислена каква благословия за нея е тази удивителна млада жена. У нея нямаше никаква злина, нито предразсъдъци. Беше честна, открита, изпълнена с обич, интелигентна, чувствителна и човечна. Какво повече можеше да поиска човек?

— Бабче, не отместваш поглед от мен.

— Моля те, не ме наричай „бабче“, Джъстин. Чувствам се престаряла. Предпочитам „бабо“. Вторачила съм се в теб от почуда, че си моя плът и кръв.

— И много приличам на теб, бабо. Ще те попитам... Моля те, не се стряскай. Няма да те карам да ровиш в миналото. Но бих искала да разбера какво се е случило с приятелите ти от времето на войната. Например с княгиня Ирина Трубецкая. Останахте ли приятелки?

Габриел се усмихна. Лицето ѝ засия.

— Да. Бяхме много близки през онези смутни години, а такава близост остава завинаги.

— Тя омъжи ли се?

— Не се омъжи, макар че не ѝ липсваха нито обожатели, нито предложения. Беше красива, чаровна, съблазнителна и мъжете много я харесваха — отговори Габриел и младата Ирина изведнъж застана пред очите ѝ, припомняйки ѝ толкова много неща.

— Тогава защо не се омъжи?

— Едно време и аз се чудех, Джъстин. Едва през петдесетте разбрах. Един ден в Париж ми каза, че Зигмунд Вестхайм е бил голямата ѝ любов. Все пак никога не са имали любовна връзка. Той беше женен за Урсула. Бяха само приятели. Но е била влюбена в него.

— Разбирам. Това е едно от ужасните неща, които се случват между мъж и жена. Несподелена любов, толкова е тъжно.

— Всъщност тя се радваше на живота, който имаше — продължи възрастната жена. — Беше много известна в обществото, много търсена. Пък и в края на краищата ѝ остана Максимилиан.

— Синът на семейство Вестхайм ли?

— Да. Ирина спаси неговия живот и живота на Теодора Щайн, приятелка на семейството, която се грижеше за Максим. Успя да издейства три изходни визи през 1939 година чрез адмирал Канарис. Зиги не можеше да изостави болната си майка и двете си сестри в Берлин. Но на Канарис не му беше лесно да получава визи. Най-накрая Урсула изведе от страната Максим и Теди. Изпрати ги в Англия при сестрата на Теди. След това се върна при Зиги. Фатално решение, както знаеш. Максим израсна в Лондон. Теди му беше като майка. Стана прекрасен човек и постигна голям успех. Може би си чувала името му — сър Максим Уест.

— Международният магнат! Божичко! Колкото е красив, толкова е и умен, бабо. — Джъстин явно беше впечатлена. — Ти да видиш!

— Такъв си е. Има излъчването на Майкъл, не мислиш ли? — усмихна ѝ се Габриел.

— Да, наистина. Но какво искаше да кажеш за Ирина и Максим? Не разбрах.

— След войната Теди се върнала в Берлин да търси родителите на Максим Урсула и Зиги. Не ги открила. Но успяла да открие Ирина и чрез нея разбрала какво се е случило с тях, с моите родители и със семейство фон Тигал. Те бяха много свързани заедно с фон Витинген, Дитер Мюлер и Луизе. Както и да е, Теди се върнала в Лондон и съобщила на Максим трагичната новина. Когато пораснал и се сдобил с успех, заминал за Берлин да се срещне с Ирина. От този момент насетне пое грижата за нейните финанси. Старият барон ѝ беше оставил малко пари. Максим ги вложи и прибави още. Отнасяше се към нея като към член от неговото семейство.

— Колко благородно от негова страна. А ти продължи ли да се виждаш с Ирина?

— Да. Докато живеех в Лондон, ми идваше на гости. Понякога се срещаме в Париж или в Берлин. Но Ирина беше като Анита. Не обичаше да пътува. Чувстваше се сигурна в Берлин. Точно както Анита е домошарка и се чувства най-добре в Истанбул.

— Това ми е познато, бабо. А с Арабела какво стана? Нали тя остана от трите съученички.

Лицето на Габриел леко помръкна.

— Да. Известно време пътуваше между Цюрих и Мюнхен. Но не беше същата и никога не се възстанови. В началото на петдесетте Дитер се натъкна на една странна история. Немци, повечето цивилни, арестувани от руснаците, когато Германия капитулира, най-накрая били пуснати от затвора „Лубянка“ в Москва. Говореха за някакъв немец, аристократ, когото държали в изолатор. Твърдяха, че е там от 1945. По възраст и външно описание отговаряше на Курт.

— А той ли е бил? — попита Джъстин. Любопитството ѝ се разпали.

— Така и не разбрахме. Руснаците отричаха, че са държали затворник. Но естествено тази история вдъхна надежда на горката Арабела. И това се оказа фатално.

— Представям си. Отново ли се обърка?

— По-лошо, Джъстин. Полудя. Диана имаше много грижи с нея.

— Никога нищо ли не разбрахте? Дали е бил Курт или не?

— Не съвсем. Светът научи за шведския дипломат Раул Валенберг...

— Ами, да, бабо! Чух за него. Спасявал е хора, главно евреи, извеждал ги е от Унгария. Подобно на адмирал Канарис. Сега е провъзгласен за герой, нали? Не е ли умрял в „Лубянка“?

— Така се твърди — отговори тихо Габриел. — Бил е арестуван по подозрение, че е американски шпионин през 1945 или някъде там. Руснаците отричат. Навремето се чува какви ли не версии, никой не знаеше на какво да вярва. Но аз вярвам, че Курт фон Витинген не е бил арестуван от КГБ. Не е бил в затвора в Москва. Според мен затворникът е бил Раул Валенберг. С Ирина почувствахме, че Курт е бил убит в последния бой за Берлин. И затова останките му не са открити.

Джъстин кимна натъжена.

— Колко ужасно е било за семейството да не знаят съдбата на Курт.

— О, Диана и Кристиан са убедени в същото като нас. Поне така твърдят. Арабела се разболя тежко през осемдесетте и умря през 1990-а.

— А Диана и Кристиан?

— И двамата не създадоха семейства. Грижат се един за друг и живеят в малък замък в Бавария, нарича се Витингенхоф. — Габриел се обърна към Джъстин и завърши: — Те са ми много предани. Чувам се с тях от време на време. Понякога се срещаме с Диана в Лондон или в Берлин.

— Още ли ходиш в Берлин? Или спомените ти са твърде мъчителни?

— Да, в известен смисъл, но, от друга страна, част от живота ми мина там. Представи си, на девети ноември 1989 г. бях в Берлин, точно когато падна онази ужасна стена. На следващата вечер се срещнахме с Максим, Ирина, Теди и Анастасия, бившата жена на Максим, за която той пак се ожени. Цяла седмица хората ликуваха по улиците, беше като един огромен уличен купон, нещо специално, в което трябваше да участвам.

Облегна се на възглавниците, загледа се в далечината и се умълча.

— Бабо, а какво стана с Гретхен? Появи ли се?

— Не. Но аз още мисля за нея и за малкия Андреас. Възможно е да са живи. Но в един момент тя започна да се държи странно. Често ми минава през ума, че е убила детето и се е самоубила. Остана загадка. Но често ме преследва споменът за нея. Разказах на Анита преди години и тя се съгласи с мен. Всичко беше много странно.

Джъстин я загледа, като си мислеше колко е красива за жена, която ще празнува своя осемдесети рожден ден през юни. Хвана ръката ѝ и я стисна.

— Изглеждаш толкова тъжна, бабо. Тя умря, нали? Ирина.

Габриел кимна и още веднъж се изненада от проникателността на Джъстин.

— Да, умря. Но беше на деветдесет. Представяш ли си. Умря в съня си през 2001-а. Тихо и мирно си отиде. В Берлин, в града, който въпреки всичко винаги беше обичала. След многото страдания тя имаше прекрасен живот и беше красива до смъртта си. Още си мисля за нея, при това много често.

— Как се разбирахте в онази дупка, бабо? — зачуди се Джъстин на глас, като се мъчеше да си го представи.

Габриел се разсмя.

— Нашата бърлога, както я наричаше тя. Спогаждахме се, нямахме друг изход, Джъстин. Поддържахме изключителна чистота. Държахме малкото си вещи на рафтовете за бутилки и в шкафовете за сребърни прибори. Споделяхме водата и храната. Бяхме много деликатни една към друга, що се отнася до личното пространство. Избите бяха две, както си разбрала. Често бяхме раздразнителни, но се понасяхме, докато не ни разминеше. Но се изискваха големи усилия.

— Докато четях, ми хареса почукването на Дитер Мюлер. Той жив ли е още?

— Почина през 1996-а. Беше на същата възраст като Ирина. Неговият вестник има голям успех. Сега се ръководи от двамата му сина.

Габриел извади носна кърпичка, издуха носа си и избърса очите си.

— Разговорът за моите стари приятели много ме натъжи — каза, после се усмихна. — Дитер се чувстваше изключително отговорен за нас. Вярваше, че ако не се погрижи за нас, ще разочарова Курт. Беше добър човек.

— И аз останах със същото впечатление, докато четях бележника ти, бабо. Извинявай, че те натъжавам. Само още един въпрос. Съгласна ли си?

Габриел кимна.

— Но само един.

— Питър Хардуик е мой дядо. Как се срещнахте отново, след като напусна Берлин?

— Бях му дала адреса на леля Берил. Той ме потърси. Започнахме да се виждаме. Най-накрая се оженихме. Роди ни се дъщеря, твоята майка, и няколко години всичко беше наред. Но после нещата тръгнаха зле. Той беше добър, но слабохарактерен. Имаше властна майка, ужасна снобка. Бяха тесногръди фанатици. Имаха трудни характери. Тя не ме харесваше, защото не съм била достатъчно добра за него. Отчуждихме се... така най-точно мога да се изразя. Според леля Берил той не беше достатъчно добър за мен. О, божичко! Семейни истории! — Разсмя се. — Заради майка ти и през ум не ми минаваше да се разведа. Но той почина внезапно от сърдечна недостатъчност. Скърбях за него, но същевременно изпитах усещане за свобода.

— Значи не е бил невероятният брак, както мама постоянно ни внушаваше. Не е била приказната женитба по любов?

— Не, Джъстин, не беше. А сега, стига за миналото. Да отидем да пием чай. Сигурна съм, че Анита много иска да те види. Доколкото познавам Анита, чаят ще бъде като в „Риц“.

Джъстин стана, почака и баба ѝ да стане. Зърна Майкъл с крайчеца на окото си и му помахаше. Сърцето ѝ се разтуптя.

Само след миг той прегърна Габриел, после целуна Джъстин по страните и прошепна в ухото ѝ:

— Липсваше ми, скъпа.

Тя се разсмя.

— Нямахте ме само един час.

— Стори ми се цяла вечност.

ПЕТДЕСЕТА ГЛАВА

Анита ги чакаше в златната стая. Както обикновено носеше прелестен копринен кафтан и като се затича към тях, около нея се завихри водовъртеж от синьо и зелено.

— Ето те и теб, скъпа моя! — зарадва се тя, щом видя Джъстин. — Липсваше на Габи! И на мен ми липсваше! Толкова е лесно да свикне човек с теб. Като наркотик си.

Майкъл каза:

— Самата истина е.

Поведе Габриел към дивана, докато баба му прегръщаше Джъстин.

Майкъл се върна в Истанбул по-рано, отколкото възнамеряваше. Като чу тъжния ѝ глас и усети сълзите ѝ, като разбра колко е потресена, отмени останалите си ангажименти в Париж и взе полет до Истанбул в сряда вечер. Успя да успокои Джъстин, да я утеши, да ѝ разкаже подробности за някои исторически събития, както и за нацистка Германия. След това в четвъртък и петък прочете „Фрагменти от един живот“ и беше дълбоко развълнуван и смаян колко много е казала Габриел на толкова малко страници. За нея задачата да се върне в миналото сигурно е била тежка. За това се искаше кураж. Но пък той знаеше, че на нея никога не ѝ е липсвал кураж. Смелостта беше изписана на лицето ѝ.

— Много си мълчалив, Майкъл — отбеляза Габриел, като седнаха на дивана.

— Само малко съм уморен — отговори той.

Тя го погледна странно, но нищо не каза.

— А какво мислиш за идеята да дойдеш с нас в Ню Йорк? — започна Майкъл. — Ами Анита, тя би ли дошла?

— Предполагам. Макар че мрази да пътува. Мисля, че това се дължи отчасти на факта, че избяга тук и тук намери убежище, когато беше момиче. Чувства се спокойна в Истанбул, в безопасност. Всъщност не желае да напусна града.

Той кимна и погледна към Джъстин и Анита, които говореха с Мехмед, после се обърна към Габриел:

— Обичам я много тази твоя внучка, Габи.

Очите на възрастната жена бяха влажни, когато взе ръката му и я стисна.

— Знам. — И двамата замълчаха, после Габи тихо попита: — Прочете го, нали, моя малък бележник със спомени оттук-оттам?

— Прочетох го. Джъстин каза, че трябва да го прочета. Също така беше съвсем сигурна, че няма да се разсърдиш. Надявам се, че нямаш нищо против.

— Разбира се, че нямам. За бога, та ти ми беше като внук през всичките тези години, когато бях сама, когато Джъстин и Ричард ми бяха отнети. Не зная какво щях да правя без теб, Майкъл. Имаше абсолютно право да го прочетеш. Заради близостта ни, заради моята обич към теб.

— Десетократно ти я връщам. Твоят кураж, твърдост, сила и дисциплина ме поразиха. И ще ти призная, че имаше случки, на които се разплаках. А аз не се разплаквам лесно.

Тя го погледна изпитателно за миг, после промърмори:

— Ами, да, изпечен агент на Сикрет Сървис, такъв си ти.

— Има моменти, когато издръжливостта ме радва. Мога да бъда твърд, но чак изпечен? Не съм съвсем сигурен. — Сви рамене. — Но може би при определени обстоятелства съм такъв.

Джъстин и Анита седнаха при тях пред камината. Мехмед и Зейнеб сервираха чая и сандвичите.

Джъстин пиеше чая с лимон и загледана в Анита, каза:

— Сега, след като знам много за миналото от баба, бих искала да чуя и от теб нещо, Анита. Имам въпрос.

— И какъв е той?

Анита гледаше Джъстин и си мислеше каква прекрасна млада жена е.

— Бих искала да знам как намери баба след края на войната?

— Бях решила да я търся. Трябваше да отида в Берлин и никак не ми се искаше. Но как иначе да намеря моята Габи, скъпата ми приятелка. И така през 1946-а заминах за Берлин. Естествено не я намерих. Нито пък някого, който дори бегло я познава. Бяха изминали осем години. Знаех, че мога да отида в Лондон при леля й. Върнах се в

Истанбул някак разочарована. Но няколко месеца по-късно отпътувах за Лондон. И ето! Намерих я.

— Ами адресът? Как разбра къде е? — попита Джъстин, местейки поглед от баба си към Анита.

— Имам превъзходна памет. Спомних си, че лелята на Габи живее на улица с името на английски крал — Чарлс. Номерът бях забравила, но лесно щях да позная къщата. Така и стана. Натиснах звънеца и познай кой отвори?

— Баба.

— Не, не, Джъстин, твоята пралеля Берил. Бях гостувала веднъж у тях с Габи и майка ѝ. Леля Берил веднага ме позна и ме прие като отдавна загубена приятелка. Пък и в известен смисъл бях точно такава. Когато Габи се върна от Кралския колеж по изкуствата, полудя от радост. Продължихме нашето приятелство оттам, откъдето беше прекъснато преди толкова години.

— Все пак си знаела къде да отидеш — намигна ѝ Джъстин.

— О, да. Забравих да напиша адреса си на гърба на плика — промърмори Анита и се разсмя от сърце. — Ще престанеш ли някой ден да ми го напомняш?

* * *

Джъстин и Майкъл се запътиха през градината към скамейката с изглед към Босфора. Тяхната скамейка. Джъстин беше станала много мълчалива към края на следобедния чай и продължи да мълчи, докато вървяха по пътеката.

— Какво има? — попита Майкъл, като сложи ръка на облегалката и се взря в Джъстин.

В първия момент тя не каза нищо, после започна да говори:

— Измъчвам се от факта, че за мен е проблем да чета старите изрезки от вестници на леля Берил. Вярвах, че съм силна. Издръжлива. По дяволите, бях журналистка, Майкъл! И все пак ми беше трудно да ги погледна. Чувствам се толкова малодушна.

Той я прегърна през раменете и я притегли към себе си, сякаш да я защити.

— Виж, Джъстин. На всеки му е трудно да чете за Холокоста, за лагерите на смъртта, за астрономическия брой на жертвите. Калени в битките бойци от съюзническите войски — британци, американци, французи, изпаднали в шок и непреодолима погнуса, когато открили тези лагери през май 1945 година. Не повярвали на очите си — ходещи скелети, които ги посрещнали, протягали ръце като към спасители и само с воля за живот се държали на краката си. Войниците били поразени, гневни. Онова, което се случи в нацистка Германия, е най-сатанинското масово убийство в историята на човечеството — шест милиона души.

— Зная — прошепна тя. — Видях списъците с имената на загиналите в лагерите. Толкова са много. Невероятно, Майкъл. Не можах да продължа да чета. Плаках с часове. Що за човек съм, ако не мога да чета за лагерите, след като моите праядо и прабаба е трябвало да живеят там и там са убити?

— Зная, скъпа, зная. Но, моля те, не се чувствай малодушна, Джъстин. Не се упреквай. Аз съм историк и въпреки това имам проблем с ужасяващите картини и страшните подробности. Умът ми отказва да ги възприеме. Ето, ще ти дам друг пример. Генерал Джордж Патън, един от най-калените американски офицери, бил поразен, след като минал през лагера в Ордруф. Плакал и се разболял след това. Айзенхауер, върховният главнокомандващ в Европа по време на Втората световна война, смъртно пребледнял, докато обхождал лагер край Гота. Именно Айк настоял Вашингтон и Лондон да изпратят журналисти и упълномощени лица да видят ужаса, който той бил видял. Да подготвят доклади. Хората изпаднали в шок, били отвратени, безумно разгневени. Не само ти реагираш по този начин.

Тя избърса сълзите си и се притисна до Майкъл. След малко той я успокои. Докато я прегръщаше, си мислеше, че у нея няма никакъв цинизъм и грубост. Беше непоковарена, без предразсъдъци, с отзивчиво сърце.

— Габи знае, че ми даде бележника и че го прочетох — каза той.

— Разсърди ли се?

— Не, изобщо не се разсърди. А според теб ще разреши ли на Анита да го прочете?

— Може би. Не виждам защо да не ѝ го даде. Те са толкова свързани... от деца. А сега са почти по на осемдесет.

— После ще попитам Габи — реши Майкъл.

* * *

Малко по-късно Джъстин отиде да си почине, но не можа да заспи. Хрумна ѝ нещо, докато седяха с Майкъл на скамейката. Затова стана, запъти се към спалнята на баба си и почука на вратата.

— Влез, скъпа — извика Габриел.

— Как разбра, че съм аз?

— Съмнявам се, че Айше ще почука на вратата ми по това време. Сигурна съм, че си почива, преди да се залови с вечерята.

— О, бабо, започнала си да подреждаш куфара. Страхотно, нали? Ще дойдеш в „Индианско бърдо“. Ричард ще полети от щастие.

Габриел кимна.

— Нали виждаш, и аз нямам търпение да заминем. Този куфар е почти готов.

Джъстин седна на едно кресло и започна:

— Бабо, замислих се за нещо. За мама. Хрумна ми, че ако ми разрешиш, ще ѝ изпратя фрагментите. Поведението ѝ към теб коренно ще се промени, ако ги прочете. Знам, че е била бясна, че ни е разделила от недоволство и алчност. Но тези мемоари ще трогнат до сълзи всеки. Могат да бъдат мост. Искаш ли да опитаме?

Габриел стоеше с някаква дреха в ръцете и гледаше Джъстин.

— Уверявам те, че тя няма да пожелае да ги прочете.

— Всъщност не знаеш, бабо. И...

— О, знам! — повиши тон възрастната жена. — Още щом дойде в Истанбул, ти казах, че Дебра разби писалището ми, когато дойде в Лондон преди десет години. Обясних ти, че попадна на едни документи и изпадна в бяс. Получи истеричен пристъп.

— Да, каза ми. Спомена брачното ви свидетелство с Трент. Но какво друго е видяла, не уточни, бабо.

— Видя свидетелствата за раждане на моята майка, на леля Берил и моето. Видя бележника на леля Берил, където беше вписвала даренията за еврейски организации. Чичо Джок беше шотландец, разбира се, но майка му е била еврейка. Той също имаше бележник, където вписваше даренията за благотворителност. В моето писалище

очевидно имаше още няколко неща, които я извадиха от релси, като например изрезките от вестници на леля Берил.

Джъстин се загледа в баба си и видя, че ръцете ѝ треперят неудържимо. Лицето ѝ беше станало пепеляво.

— Бабо, бабо, какво има?

— Дебра ме мрази, защото съм еврейка. Затова изпадна в паника преди десет години. Когато прочете рождените свидетелства, видя списъците с дарения на леля Берил и други документи, полудя. Твоята майка е антисемит, Джъстин. Фанатичен, невеж антисемит.

— Не знаеше ли, че си еврейка?

— Не бях казвала на никого. В противен случай щях да бъда принудена да разказвам за миналото си. За тежкото си детство в нацистка Германия. Не исках да го преживявам отново. Разбираш, нали? Не исках да страдам отново. Не казах на никого, защото не исках постоянно да ме карат да говоря за миналото, за себе си, за живота ми преди години. Тази беше единствената причина, че премълчах. Дебра ме обвини, че съм я лъгала, но това не беше вярно. Не казах на Питър, защото инстинктивно почувствах тесногърдието му. Той и майка му бяха сноби, кариеристи, фанатици и антисемити. Тя си беше внушила идеята за расово превъзходство. Предполагам, че те я възпитаха така. Наследствено е. Промиха мозъка ѝ.

— О, бабо, но това е ужасно!

Джъстин трепереше и беше смъртно бледа.

— Това е истината. Сега знаеш истинската причина за разрива — допълни Габриел. — Тя раздели семейството ни, раздели ме с теб и Ричард. Прогони ме, защото съм еврейка. Има и още нещо... спомняш си, като беше дете, че мразеше чичо Трент. Мразеше го, защото и той беше евреин. Така че тя не може да чете моя бележник. Това ще я разгорещи още повече. Пък и не е нейна работа. Аз съм такава, каквато съм, а тя да върви по дяволите.

Джъстин се спусна към баба си и я прегърна.

— Бабо, не се разстройвай заради майка ми. Тя не заслужава. Имаш нас. Ричард, мен и Майкъл. Ние те обичаме.

Съвсем нетипично за нея, Габриел се разхлипа. Джъстин я прегръщаше и я успокояваше. Все повече се вбесяваше на майка си. Никога нямаше да ѝ прости мъката, която причиняваше на Габриел.

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Майкъл се взираше в огледалото в банята и си мислеше, че не изглежда зле за неговите трийсет и девет години. Е, почти трийсет и девет. Рожденият му ден беше през другия месец. Напоследък лицето му не беше изопнато; нямаше я онази напрегнатост около очите, която никога не изчезваше от времето в Сикрет Сървис. Но това време отмина отдавна.

Независимо от това беше още жилав, сдържан, дисциплиниран, съсредоточен и никога не показваше чувствата си пред хора. Знаеше отлично, че тренингът в академията във Вашингтон ще му остане за цял живот. Беше вече негова втора природа.

Оправи якичката на бялата си спортна риза и влезе в спалнята. Погледна часовника си. Седна и се замисли за Джъстин, и за намеренията си спрямо нея. Когато се запознаха, първоначалната му реакция го изненада. Беше доволен, че замина за Лондон в началото на седмицата. Това му даде възможност да помисли и обективно да огледа ситуацията.

В началото на другата седмица щяха да се върнат в Ню Йорк. Габриел изгаряше от нетърпение да се срещне с Ричард и да се запознае със своята правнучка Дейзи. Анита не искаше да остане сама и реши да тръгне с тях.

Какво ще стане с тяхната връзка, като пристигнат там? Всеки в дома си ли ще живее и ще се срещат? Или ще заживеят заедно? На него му се налагаше да пътува. Тя реши да продължи с документалния филм за Истанбул. Какъв ще бъде животът им?

Изведнъж нещата като че ли се объркаха. Отиде до прозореца и се загледа в градината. Досега никога не се беше чувствал толкова уязвим. Беше заради нея, заради това момиче, за което от години слушаше да се говори, това момиче, в което се влюби. Влюби се безумно.

Любов от пръв поглед или както уместно се изразяваха французите — „като ударен от гръм“. Но какво се случваше след светкавицата? Ще завали ли? Дъждът ще отмие ли всичко?

Трябваше да говори с нея. Но първо се налагаше да проведе един телефонен разговор.

Майкъл излезе и се запъти към кея. Там седна на едно стъпало почти до водата и набра номера на Чарли в Глостършир. След момент неговият клиент се обади:

— Здравсти, Майкъл, какво става?

— Нищо особено. Само искам да знаеш, че другата седмица се връщам в Ню Йорк. Чудех се да мина ли през Лондон за един ден?

— Не е необходимо. Всичко е наред. Съобщението ще излезе в пресата във вторник. Лора веднага се мести в Манхатън. Ще ръководи международния отдел. Джеръми беше назначен за административен директор. Аз се повиших сам. Нямам нищо против да бъда председател.

Той се изсмя.

— Знам. Тези размествания ще сложат край на вътрешните интриги, търкания и горчивини. Ще се прекрати съперничеството между брата и сестрата. Повече няма да има катаклизми в банката.

— Добре, че видя моите деца много по-ясно от мен и намери решение.

— Нали съм за това. Добре, Чарли, това беше. Скоро пак ще се чуем.

— Непременно. Приятна вечер.

Майкъл затвори телефона и го прибра в джоба си. Като изкачи стълбите, видя Джъстин, която идваше към скамейката, махаше му и го викаше. Той се спря и също й помахаше.

Забърза към нея и като се спря, каза:

— Тъкмо идвах да те търся. Трябва веднага да говоря с теб. Важно е.

Тя го погледна внимателно.

— О, интересното е, че и аз исках да говоря с теб, Майкъл.

— За какво?

— Не, кажи първо ти. Хайде. Да седнем на нашето място за малко.

Като седнаха, тя го загледа.

— Стори ми се сериозен. Да не се е случило нещо?

— Не, нищо не се е случило. — Той се вгледа в нея и забеляза напрегнатото й лице. — А ти добре ли си?

— Добре съм, Майкъл. Току-що баба ми каза нещо, което искам да споделя с теб, но не е спешно.

— Мислех си за нашето връщане в Ню Йорк другата седмица и какво ще стане с нас. Имам предвид ще живеем ли заедно? Или какво?

Тя прехапа устната си.

— Не знам. Само решихме, че всички заминаваме за Ню Йорк. За друго не съм се замисляла.

— Аз също. — Обърна се леко, тъмните му очи се спряха върху нея. Вгледа се за момент в Джъстин много съсредоточено и тогава разбра без сянка от съмнение, че я обича с цялото си сърце.

— Омъжи се за мен, Джъстин.

Тя за миг се обърка и не отговори. Майкъл изрече:

— Хайде, кажи „да“, омъжи се за мен. Рискувай с мен... да последваме любовта, Джъстин. Да сграбчим живота и да заживеем заедно. Може да е риск, много важно! Няма какво да губим. Обичаме се и няма нищо по-истинско от това.

На лицето ѝ трепна усмивка и напрежението ѝ се изпари.

— Разбира се, че се обичаме. Любов от пръв поглед, помниш, нали? Да, Майкъл, да. Ще се омъжа за теб и колкото по-скоро, толкова по-добре.

Тя се приближи до него, целуна го и го прегърна. И той я целуна. Продължиха да се целуват, докато най-накрая той не се отдръпна.

— Ти си жената, с която трябва да бъда до края на живота си. А ти трябва да бъдеш с мен.

— Знам, Майкъл. Какво може повече да потвърди силата на живота от нашата любов.

Майкъл бръкна в джоба си и извади малка тъмносиня кутийка.

— Разхождам се с тази кутийка в джоба от дни. — Отвори кутийката и извади пръстен. — Помолих те да се омъжиш за мен и ти прие. — Сложи пръстена на лявата ѝ ръка. — Сега вече сме сгодени.

Джъстин ахна, като погледна наситеносиния сапфир.

— О, Майкъл! Прекрасен е. Благодаря ти, благодаря ти!

— Радвам се, че ти харесва. Този пръстен има история. Миналия понеделник отидох да видя Анита, преди да замина за Лондон. Тя го извади от сейфа и каза, че е за теб. После обясни, че пръстенът е последният подарък, който дядо Максвел ѝ е дал, преди да умре. Не би приела „не“ за отговор.

— Какъв мил жест — промълви Джъстин, трогната от постъпката на Анита. — След това енергично се изправи. — Да отидем при нея и при баба и да им кажем, че сме се сгодили.

Майкъл сви вежда и изправяйки се, ѝ напомни:

— Но ти също искаше да обсъдиш някакъв въпрос с мен.

— О, не е важно — възкликна тя. Нямаше намерение да разреши лошотията на майка ѝ да помрачи щастието ѝ или да съсипе вечерта. Ще му каже после.

Майкъл я грабна, притисна я до себе си и после, хванати за ръце, те се затичаха през ливадата. Намериха възрастните жени на терасата. Очевидно ги очакваха.

Джъстин се спусна към Анита, прегърна я и я целуна по двете страни.

— Благодаря ти, Анита. Благодаря за прекрасния пръстен. Трогната съм, че си го дала на Майкъл да ми го подари.

— Теб е чакал — засия Анита.

Като се обърна към баба си, Джъстин протегна ръка:

— Виж, бабо, Майкъл ми го подари. Помоли ме да се омъжа за него, аз се съгласих и сега сме сгодени. — Наведе се, прегърна Габриел и здраво се вкопчи в нея. — Много съм щастлива, бабо.

— И аз съм щастлива, Джъстин.

Очите, ѝ се напълниха със сълзи. Радостта ѝ беше безгранична.

Майкъл целуна баба си, после Габриел. Като я прегръщаше, прошепна:

— Винаги ще се грижа за нея и ще я пазя, Габи.

Анита каза:

— Случаят изисква шампанско. Къде е Зейнеб?

В този момент се появи Мехмед с шампанско в купа с лед, следван от Зейнеб с поднос ордъоври.

Майкъл погледна първо Анита, после Габриел.

— Защо ми се струва, че сте крачка пред нас?

Двете само се засмяха. След като Мехмед наля шампанското, се чукнаха и вдигнаха наздравици.

— Така се радвам. Трябва да планираме сватбата — разбърза се Анита.

— Никакви планове няма да правим — заяви Майкъл. — Ще се оженим веднага. Е, през някоя от следващите седмици. Скромна сватба

само с нашите семейства и няколко близки приятели. Това бих искал. А ти Джъстин? Съгласна ли си?

— Съгласна съм. Мисля си да се оженим в „Индианско бърдо“, какво ще кажеш, бабо?

— О, боже мой, да, фантастична идея! Там е идеалното място. И е домът на булката преди всичко.

— Еврейска сватба — промърмори Анита и се огледа. — Ще проектирам балдахинения навес. Четирите колони ще декорирам с бели лалета и бели рози, а балдахинът ще е от бяла коприна. Какво ще кажеш, Габи?

— Ще бъде изящно — отговори тя. — А като отидем в „Индианско бърдо“, ще се огледаме за идеалното място, където да го разположим.

Майкъл се засмя и прибави:

— Майка ми ще бъде много щастлива, че ще се ожени за еврейско момиче.

— Момиче, което няма понятие от юдаизма — промърмори Джъстин. — Но искам да се науча.

— Ще те науча на всичко — отвърна той.

ПЕТДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

Момиченцето, което идваше към нея, носеше рокля от жълт муселин с бухнала пола, бели чорапки до глезените и черни лачени обувки с панделки. Държеше жълта роза и изглеждаше много тържествено, пристъпвайки някак самоуверено.

Докато се приближаваше, носейки се плавно по сумрачния коридор, Габриел видя, че има коприна руса коса, сини очи и най-сладкото личице на света.

И ето че внезапно застана пред нея. Усмиваше се. Направи лек реверанс. Подаде розата на Габриел и каза:

— За теб е, бабо. Аз съм Дейзи.

Като се наведе и взе розата, Габриел промълви:

— Благодаря, Дейзи. — Целуна я по страната. — Красиво цвете и красиво момиченце.

Детето се засмя, завъртя се и видя Джъстин зад Габриел. Хвърли се към нея.

— Джуджу, ти се върна.

— Разбира се, че се върнах — отвърна тя и прегръщайки я, си помисли колко е очарователна с новата си рокля.

Дейзи попита:

— Да видиш мама ли ходи? На нея харесва ли й на небето?

Всички се спогледаха, изгубили дар слово за момент. Джъстин първа се окопити:

— Заминах за Истанбул да видя баба.

— О, а къде е Истанбул? — попита Дейзи и започна пак да се върти, щастлива като чучулига.

Габриел погледна към сумрачното пространство и видя някакъв мъж, който стоеше там и ги наблюдаваше. Като тръгна към тях, дъхът й секна. Беше Дирк Ландау, нейният баща. Но това беше само илюзия. Там стоеше нейният внук Ричард, който на трийсет и две години беше копие на баща й. Имаше същата форма на лицето, издължено, изящно. Челото му беше високо, носът — правилен, косата — руса и начупена.

Ричард се усмихна и забърза. Габриел пристъпваше бавно и изведнъж се прегърнаха. Той се смееше, целуваше я, викаше:

— Бабо, о, бабо, добре дошла у дома! Не съм бил толкова щастлив от години.

— Нито пък аз — отговори Габриел, отдръпна се и вдигна поглед към него. Огледа лицето му. — Сега поразително приличаш на баща ми, Ричард. В теб виждам него.

— Забрави ли, бабо, не си ме виждала десет години. За жалост.

Тя само кимна. Обърна се и каза:

— Запознай се с моята скъпа приятелка Анита и нейния внук Майкъл Долтън. Годеникът на Джъстин.

Двамата мъже се приближиха един към друг, изгледаха се от глава до пети и се ръкуваха. Веднага се харесаха. После Ричард се ръкува и с Анита и каза:

— Това е ужасно глупаво.

Наведе се, целуна я по страната и Анита беше покорена начаса.

Джъстин се огледа и попита:

— Къде са Джоан и Саймън?

— Ще дойдат, щом се настаните — отговори той. — Ела, бабо, да отидем при Тита и Пърл. Умират си да те прегърнат и целунат. Това са техните думи.

— Какво, за бога, им казахте? Искам да кажа... откъде се появих внезапно? — сви вежди Габриел.

Ричард я погледна красноречиво.

— Казах им истината. Че е избухнал скандал. Че сме подведени да повярваме, че си загинала. След това сме разбрали, че си жива, и Джъстин е заминала да те търси. Много по-добре е, отколкото да лъжем. Какво обичаше да казваш, бабо? Да не си размахваме кюлотите.

— Прилича ми на афоризмите на Габи — промърмори Анита. — А къде се дяна малката Дейзи? Още не съм я целунала.

Като чу името си, момиченцето дойде, танцувайки.

— Ето ме. — Стискаше две рози — една червена и една бяла. Отиде при Анита, направи реверанс и ѝ подаде червената. — За теб е.

Анита ѝ се усмихна, наведе се и я целуна.

— Благодаря, миличка. Знам, че ще станем приятелки.

Дейзи отиде при Майкъл, вдигна поглед към него и изведнъж като че ли се засрами. Даде му бялата роза. Той ѝ се усмихна, абсолютно очарован.

— Много ти благодаря. Тъкмо за бутониерата ми е. — Погали я по русата коса. — Аз съм Майкъл — нежно прошепна.

Тя вдигна поглед към него, усмихна се и пак затанцува, отдалечавайки се.

Габриел дълбоко се развълнува. Сърцето ѝ беше изпълнено с любов към това прелестно дете. Нейната правнучка. „Всичко си струваше само заради този миг — помисли си тя. — Да видя Дейзи, да зная, че съществува, че имам възможност да я обичам, докато още съм жизнена и здрава. Предстоят ни чудесни дни с нея. Красива е. Типична Ландау. Има нашите гени без съмнение.“

* * *

Джъстин намери работа на всички. Ричард заведе баба си в кухнята, за да се срещне с Тита и Пърл и да се запознае със съпруга на Пърл Карлос и неговия баща Рикардо. Дейзи отиде с тях. Майкъл и Анита излязоха да огледат градината и да намерят място за балдахинения навес, и да придобият представа за „релефа на местността“, както се изразиха.

След като всички се заеха със своите задачи, Джъстин отиде да провери стаите. В понеделник беше дала инструкции на Пърл от Истанбул, преди да тръгнат в сряда. Снощи спаха в хотел по настояване на Майкъл. Днес, след като обядваха, се качиха на лимузина и пристигнаха в Кънектикът.

— Много екстравагантно — беше му прошепнала Джъстин. Той само се захили, като виждаше колко се радват двете баби на всичко и особено на дългата лимузина.

Отвори вратата на стаята, която беше на баба ѝ, и се усмихна, като видя колко е красива. Пърл я беше напълнила с цветя, от най-любимите на баба ѝ. Имаше купа с плодове, вода, бонбони — дребни жестове на внимание, на които Габриел я беше научила преди години. Всичко блестеше. Беше свършено.

Джъстин беше заръчала на Пърл да подготви стаята от другата страна на коридора за Анита и като надникна вътре, установи, че тя също блести от чистота. Не липсваха изящните допълнения.

Третата стая в тази част на къщата беше предназначена за гардеробна на Майкъл, където да не бъде обезпокояван от никого. Там имаше и баня само за него. Нямаше да използва нейната. Подсмихна се. Знаеше, че ще негодува.

Зарадвана, че всичко е наред, Джъстин отиде в своята спалня и затвори вратата.

Седна на писалището и набързо направи списък с покупки за Пърл, после се облегна и се замисли. В понеделник вечерта Ричард ѝ се обади в Истанбул и ѝ съобщи, че майка им възнамерява да пристигне в Ню Йорк идващата седмица.

— Трябва да се видим с нея, да се обясним — каза той. Тя се съгласи и му предложи да определи среща, щеше да се съобрази с него.

Изпитваше известно колебание дали преди това да каже на Ричард за непримиримия антисемитизъм на Дебра и после да му даде бележника. Или да го остави да прочете „Фрагментите“ на Габриел и след това да го осведоми за отношението на майка им.

В събота вечерта беше споделила с Майкъл каква е истинската причина Дебра да скъса отношения с майка си. В първия момент той се втрещи, после се вбеси. Предложи ѝ да даде на Ричард да прочете спомените този уикенд и после да му обясни последиците. Сега разбираше, че така е най-разумно, и точно това щеше да направи.

След това състави менюто за неделния обед, което щеше да предаде на Тита и Пърл. Сестрата на Майкъл Алиша и родителите му бяха поканени. Те естествено искаха да се запознаят с нея и да прекарат деня с майката на Корнелия Анита. Тя също нямаше търпение да се запознае с тях и се надяваше да я харесат. „Престани да се притесняваш — беше ѝ казал в самолета Майкъл. — Ти вече си член на нашето семейство, скъпата ми.“

* * *

— Толкова съм щастлив, че харесваш промените, които съм направил — каза Ричард. — Това е твоята къща, твоята галерия, твоето

имение. Проектира го още преди години. И наистина ще се разстроя, ако не ти харесват ателиетата. Вложих сърцето си в тях.

Габриел го погледна и възкликна:

— Но на мен много ми харесват твоите остъклени ателиета, Ричард. Те са поразителни. Не намирам друга дума, за да ги опиша. И галерията е великолепна. Начинът, по който си отворил пространството, е забележителен. Възхищавам се на идеята ти за плъзгащите се стени. — Бутна една от преградите и пристъпи в другото помещение. — Разбра ли какво имам предвид? Усещането за простор е прекрасно и картините са изложени отлично.

Ричард вървеше след нея.

— Изложили сме много твои картини, бабо. Ето любимата на Джъстин.

На Габриел ѝ стана много приятно, че внуците ѝ са изложили нейните платна, и все пак те не бяха достатъчно добри, за да стоят редом с платната на някои от художниците в галерията.

— В края на краищата моите картини не са чак толкова лоши, нали, Рич? О, ето я онази, която Джъстин обича! Винаги се е заглеждала по нея. Виж, Ричард, това съм аз, ето тук. А до мен е Анита. На една ливада сме да... до... на някаква ливада. Използвах моментална снимка от 1938 година, за да я нарисувам.

Ричард гледаше картината.

— Обожавам я, откакто се помня — каза ѝ той. — Така ми се иска да рисуваш повече, бабо. Много си талантива.

Неочаквани спомени нахлуха в главата на Габриел, докато се взираше в картината, на която беше нарисувала себе си и Анита: спомени за Арабела, Ирина и замъка в Бранденбург. За тяхната бърлога, дупката в земята, която беше тяхно сигурно убежище... толкова много спомени... толкова години бяха изминали. „Повече от шейсет“ — помисли си.

Очите ѝ изведнъж се насълзиха. Надяваше се Ричард да не забележи. „Днес не е време за сълзи“ — си каза. Беше се върнала у дома, в „Индианско бърдо“... предстоеше ѝ да организира сватба.

* * *

По-късно същия следобед Джъстин почука на вратата на Ричард.

— Нали не спиш?

— Не, седя и си мисля за нашата майка. Нямам търпение да ѝ кажа, но се ужасявам от срещата с нея.

Джъстин влезе и затвори вратата.

— Знам какво имаш предвид.

Седна. В скута си държеше бележника с кожена подвързия.

— Какво е това? — попита той, като го забеляза.

— За теб е, Рич. Държа да започнеш веднага да четеш. Всъщност непременно трябва да го прочетеш.

— И защо?

— Защото трябва да знаеш какво е написано, преди да се срещнем с Дебра. Нещо като мемоари са, които баба е писала през последните десет години. „Отломки“ от нейния живот, както ги нарича. Прочетох ги в Истанбул и са изключителни.

— Разкажи ми.

— Не мога. Желанието на баба не е това. Имала е намерение да ни остави бележника при завещанието си, но реши, че сега е време да го прочетем. Не иска аз да ти разказвам. Настоява сам да го прочетеш.

— Добре, ще го прочета. Не ми се струва много дълго.

Джъстин само кимна и продължи:

— Защо майка ни е в Ню Йорк?

— Работи по онзи голям проект в Токио. Предполагам, че е съкратила обиколката си на Китай. Върнала се е тук да купува произведения на изкуството. „Произведения, които си заслужават“ — така се изрази. Всъщност добре че е в Манхатън. Ако трябваше да летим до Западния бряг, за да се обясняваме с нея точно в този момент, щеше да бъде много неудобно. Предстои ни сватба. Нямаме време.

— По-удобно е, че е тук. Нямам търпение да ѝ кажа какво мисля. Уговори ли среща с нея? — попита Джъстин.

— Казах ѝ, че ще ѝ се обадя утре. Отседнала е в „Карлайл“.

— Уговори ден в началото на седмицата, Рич. Майкъл иска да сме тук в четвъртък или петък. — Джъстин стана и му подаде бележника. — Очакват те изненади — предупреди го.

ПЕТДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Джъстин и Ричард седяха в малкия бар на хотел „Карлайл“ на Медисън авеню. Беше пет и трийсет във вторник следобед. И двамата бяха изнервени, защото имаха среща с майка си в шест. Джъстин каза:

— Знам, че още си й бесен, Рич, но не те упреквам. Антисемитизмът е нещо отвратително. Според мен баба е права, като казва, че е наследствена обремененост. Дебра го е наследила от баща си и баба си още през детските си години в Англия.

Той кимна.

— Както ти казах в събота вечерта, след като прочетох бележника на баба, изпаднах в шок. Трогна ме историята ѝ. Възхитих се от нея и от нейната храброст и я обикнах още повече. — Замълча, отпи глътка вода и добави: — Майка ни е ненормална. Винаги е била ексцентричка с болен мозък.

— Не съм много сигурна дали е ексцентрична, но определено е подла. Това е точната дума — отговори Джъстин.

— Идват ми наум доста думи, които много точно ѝ прилягат. Най-вече — алчна. Егоистка. Егоцентрична. Манипулаторка. Лъжкиня. Мога още дълго да продължавам. Впрочем как мислиш да действаме?

— Не знам, Ричард. Ще трябва да импровизираме. Искам да ѝ кажа, че знаем всичко, което е сторила. За лъжата, че баба е умряла. Ще ѝ кажем, че сме на страната на баба, а също, че не я искаме в живота си. Съгласен ли си?

— Напълно. Както винаги оставям инициативата на теб.

Тя погледна часовника си.

— Правилно постъпихме като не казахме на баба, че тя е в Манхатън.

— Разбира се — каза Ричард. — Не желая баба изобщо да я вижда. Днес е първи юни. Този месец тя ще навърши осемдесет години. Ако се срещнат с Дебра, състоянието ѝ може да се влоши. Искам баба да е щастлива. Тя заслужава, особено като се има предвид какво е преживяла досега. Освен това не бива да се притеснява точно преди сватбата ти. Сигурен съм, че ще се съгласиш.

— О, да. Майкъл също. Той още е шокиран от поведението на Дебра, от това, че е съсипала семейството ни и е изгонила собствената си майка. Освен това е вбесен от нейния антисемитизъм.

— Анита знае ли нещо?

— Всичко, в момента четете бележника. Мисля, че страда заради баба — каза Джъстин.

— Това е разбираемо, те са толкова близки, а и какви трудни времена са преживели заедно. — Ричард погледна часовника си. — Почти шест часът е. Не издържам вече. Ще се обадя да й кажа, че ще се качим при нея.

— Няма да е лошо, иначе може да я изненадаме с някой мъж в стаята.

Ричард я погледна многозначително:

— И двамата знаехме за нейните изневери, въпреки че е възможно татко да не е подозирал нищо.

— Баща ни не беше глупак, Рич. Той просто се правеше, че не забелязва нищо, за да има мир и спокойствие. Заради нас. Искаше да ни даде добро възпитание, да избегне разправиите с развода и родителските права. Не желаше да се откъсва от нас.

— Знаем. Е, хайде да отидем във фойето и да й се обадим.

Рич плати сметката, станаха и излязоха от бара. Докато вървяха към фойето, той погледна сестра си и се засмя.

— Какво има? Не изглеждаш ли добре? — попита Джъстин.

Той отново се засмя и каза:

— Фантастична си. Много ми харесват черният ти костюм, бялата блуза и перлите. Косата ти е прибрана на кок. Изглеждаш така, сякаш отиваш на бизнес среща.

— Наистина отивам на бизнес среща. И ще се прицеля в сънната артерия.

* * *

Когато Дебра отвори вратата на апартамента, Джъстин се изненада от вида ѝ. Майка ѝ беше все така красива. Изобщо не се беше променила. „Как ли го прави?“ — почуди се тя и влезе след Ричард.

— Каква приятна изненада — каза Дебра. — Бях започнала да си мисля, че вече не искате да ме виждате. Не сме се срещали от няколко години, деца.

— Тебе все те няма — отговори Джъстин. — А и ние никога не идваме тук.

Майка ѝ не обърна внимание на този коментар.

— Желаете ли нещо за пиене? Барът ми е пълен. Тази седмица ще каня много хора, главно такива, които търгуват с произведения на изкуството. Имам една голяма сделка в Япония. Е, какво ще пиете? Джъстин? Ричард?

— За мен вода, моля — каза той.

— И за мен — отговори Джъстин и седна. Проследи с поглед Дебра, докато отиваше към масата с питиетата и наливаше водата. Фигурата ѝ още беше стегната; може би поради ръста ѝ. Ниска, тъмнокоса, със сиви очи, тя много се различаваше от останалите членове на семейство Ландау. Дали това я дразнеше? Дали им завидваше за високия ръст, красивата външност и светлите коси? Веднъж, преди много години, Джоан каза, че им завидва. Джо беше умно дете. Може би е била права.

Дебра им донесе водата и се върна да вземе своята чаша, също с вода.

— Трябва да се поддържам във форма — каза, оглеждайки критично Джъстин. — Изглеждаш чудесно, Джъстин. И ти също, Ричард.

Не ѝ отговориха. След миг на мълчание Дебра продължи:

— Е, защо сте дошли? Изглеждате ми много сериозни — изрече с въпросително повдигнати вежди.

— Искахме да се срещнем, за да поговорим за някои неща — отговори Джъстин. — Впрочем как мина пътуването ти в Китай?

— Страхотно! За малко време свърших доста работа, купих много синьо-бял порцелан, керамика и антики. Имам бутик в Бевърли Хилс. Нарича се „Екзотични краища и далечни земи“. Развива се много добре и затова ходих до Китай за стока. През есента сигурно ще ходя в Индия.

— Тези имена са ми познати — отбеляза Джъстин, втренчила студен поглед в майка си. — Баба ги използваше, когато държеше с татко магазини на Лексингтън авеню.

— О, да. Спомням си. Сега те са мои, наследих ги.

— Така ли? И понеже говорим за екзотични места, скоро се върнах от Истанбул. Интересен град.

— Може би трябва да отида дотам. Сигурно ще мога да купя доста неща. Ти как мислиш?

Джъстин хвърли бърз поглед към брат си, а след това към Дебра.

— Ходих в Истанбул, за да се срещна с Анита Лоуи.

— Коя е Анита Лоуи?

— Познаваш я. Имаше общ бизнес за килими и керамика с баба.

— Не я помня.

— Ходих при нея, защото се притесняваше за баба. Получих писмо от нея. Все пак баба навършва осемдесет години този месец и напоследък не беше добре със здравето. Слава богу, вече се оправя.

— За кого говориш? Предполагам за Анита Лоуи?

— Не, за баба. Твоята майка. Габриел.

— Не ставай смешна. Тя не е жива! — възмути се Дебра.

— Напротив, жива и здрава е и в момента е в Кънектикът. Доведох я с мен от Истанбул. Настанихме я в къщата, която толкова много обича. „Индианско бърдо“ е нейна къща, не твоя.

Дебра гледаше изумена децата си. Пребледня. Но въпреки втрещения поглед на майка си Джъстин не се съмняваше в нейното коварство.

— Защо ни излъга толкова нагло? Каза ни, че баба е загинала при самолетна катастрофа. Десет години скърбим за нея. Когато разбрахме, че е жива и ти си я изолирала, осъзнахме колко жестоко си постъпила с нея. И с нас. Ти съсипа живота й през последните десет години и ни причини огромна болка.

— Това е нелепо! Няма повече да слушам тези глупости!

Джъстин побесня, но успя да се овладее. Отвори чантата си, извади писмото от Анита и го подаде на Дебра.

— Това е копие от писмото на Анита Льове. Отворих го, защото винаги си ми казвала да отварям пощата ти. Ако не бях го отворила, никога нямаше да разберем каква лъжкиня си. Да, лъжкиня и лоша жена.

Дебра взе писмото, но не започна да го чете.

— Прочети писмото — изрече Джъстин с леден и заплашителен тон, но майка й я гледаше, без да реагира.

Джъстин скочи, приближи се и се надвеси над нея.

— Казах ти да прочетеш писмото! Чети!

Гласът ѝ беше толкова твърд и гневен, че Дебра се подчини. Прочете писмото и го нахвърла на парчета.

— Това са само брътвежи на една изкуфяла старица! — възкликна и захвърли нахвърсаното писмо.

— Ти си невъзможна — ядосано каза Ричард. — Сигурно си мръднала. Баба е жива. Много добре го знаеш и все пак продължаваш да твърдиш обратното. Ти май наистина не си наред. Луда ли си?

— Как се осмеляваш да ми говориш така?

— Я млъкни и слушай! — извика Джъстин. Беше изпуснала за миг нервите си, но се овладя и продължи: — Отидох в Истанбул и намерих баба. Беше ми нужно доста време, за да я излекувам. Тя ми разказа всичко. Разказа ми, че си се ровила без позволение в личните ѝ документи и така си разбрала, че майка ти е еврейка. Това те е извадило от равновесие. Изпаднала си в истерия, защото си открила, че си еврейка. Тогава си изхвърлила баба от семейството, защото си антисемитка.

— Тя ме излъга — изкрещя Дебра с пламнало лице.

— Не, баба не те е лъгала. Тя никога не лъже. Ти лъжеш. Това ни е много добре известно. Тя просто не ти е казала, че си еврейка. Това не е лъжа. Не ти е казала, защото не е искала да възкреси болката от миналото.

— Не, излъга. Аз по-добре знам от теб. Престани да ме обвиняваш. Как се осмеляваш?

— Осмелявам се, защото съм права. Ти съсипа семейството ми. Семейството на Ричард. Изложи на риск живота на баба. Била е толкова съсипана, че се е разболяла. Можела е да умре.

Дебра продължаваше да клати глава, отричайки всичко.

— Ти също си еврейка, нали знаеш? — каза Ричард. — Ние с Джъстин също. Но какво значение има това?

— Аз не съм еврейка — изкрещя Дебра. — Не съм!

— Напротив, еврейка си. Отричаш, защото си антисемитка. Баща ти, Питър Хардуик, и майка му са били антисемити и фанатици. Ти си наследила тези ужасни черти от тях.

— Така са те възпитали — изкрещя Джъстин в лицето ѝ и се отдалечи. Цялата трепереше. Седна на един стол и се опита да овладее

чувствата си и най-вече яда си.

— Не си само патологична лъжкиня, ти си и невярна съпруга! — възкликна Ричард. — Знаем какво причини на татко. Знаем за всичките мъже. За всичките командировки, когато бяхме малки. Ти си покварена. Не искам повече да те виждам.

— Всъщност ти си истински дявол — изрече Джъстин и се изправи. — Няма какво повече да ти кажа. Отричам се от теб. Не желая повече очите ми да те виждат.

Ричард се изправи.

— Как можеш да живееш с такава нечиста съвест? Ти съсипа собствената си майка с лъжите, които разказа на нас, твоите деца. Да беше взела пистолет, направо да я гръмнеш. Слава богу, ние я върнахме към живота.

— Какъв прекрасен сапфирен пръстен, Джъстин — каза Дебра, като че ли нищо не се беше случило. — Носиш го на безименния пръстен. Сгодила ли си се?

Джъстин остана поразена от странното поведение на майка си.

— Да, сгодена съм — отговори хладно, взе чантата си и тръгна към вратата. Ричард я последва, убеден, че майка им е много объркан човек. Дебра се изправи.

— Значи скоро ще се омъжваш?

— Да — каза Джъстин, без да се обръща. — Той също е еврейн като мен, теб и баба.

— И мен — добави Ричард и излезе със сестра си, затръшвайки вратата след себе си.

Докато се спускаха с асансьора към фойето, Джъстин стисна брат си за ръката.

— Едва се въздържах да не я набия. Исках да я ударя с юмрук по лицето и да продължа да я налагам. Никога досега не ми се е случвало подобно нещо. Знаеш, че не обичам насилието.

— И аз исках да я ударя. Вбеси ме. Тя не е наред.

— И аз мисля така.

Когато влязоха във фойето, Ричард попита:

— Къде ще ходиш сега?

— В бара. Майкъл ме чака там. Ела с мен, Рич. Майкъл иска да изпием по нещо. Чувствам, че трябва да пийна нещо.

— И аз. Слава богу, това мъчение свърши.

Като ги видя, Майкъл стана и им помахаша. Те отидоха при него и седнаха.

— Е, как мина? — попита той.

Джъстин поклати глава.

— Идваше ми да я удря по главата, толкова ме вбеси. А пък реакцията ѝ направо ме побърка.

Майкъл сложи ръка на рамото ѝ и се усмихна.

— Нормално е да се чувстваш така. В подобни трудни ситуации всички реагираме по един и същи начин. Важното е, че не си я ударила. Какво искаш да пиеш? А ти, Рич?

— Една водка с лед и лимон — каза Джъстин.

— Аз ще пия същото — каза Ричард и продължи: — Аз също много се ядосах, Майкъл. Честно казано, мисля, че Дебра е откачила. През цялото време отричаше всичко, дори това, че е еврейка.

— Разбира се, че ще отрича.

Майкъл повика сервитьора и поръча напитките.

Още известно време разговаряха за срещата с Дебра. В един момент Майкъл погледна Джъстин и каза:

— Знам, че си скрила от Габи срещата с майка ви. Ще ѝ кажеш ли сега, когато всичко мина?

Джъстин замълча и се замисли, а Ричард тихо каза:

— Има ли смисъл? Ти как мислиш, Джуджу? Да ѝ кажем ли?

— Може би не, Рич. Защо да ѝ разказваме? По-добре да си остане в неведение за тази ужасна среща.

— Правилно — съгласи се Майкъл. — Щом не се налага, забравете.

Малко по-късно излязоха от хотела. Ричард взе такси и се прибра вкъщи. Беше хубава вечер и Майкъл и Джъстин тръгнаха пеша по Медисън авеню. По едно време тя каза на Майкъл:

— Имам нужда от малко свеж въздух след това ужасно преживяване. Просто не мога да повярвам, че така се разярих.

— Скъпа, забрави Дебра Ноулан. Помисли си колко хубаво се чувства Габи сега, защото я намери и я върна в Ню Йорк. Знам, много обича Истанбул, но е привързана и към „Индианско бърдо“. И тя, и Анита са щастливи. Заслугата е твоя. И аз съм щастлив, Джъстин, и пак заслугата е твоя.

Тя се усмихна за първи път този ден и го погледна в лицето.

— Ти си толкова красив мъж и добър, прекрасен човек. Радвам се, че си мой, Майкъл Долтън.

— Мисли само за това и ми го повтаряй. — Той замълча за миг, после се обърна към нея: — Според теб бабите ни умишлено ли ни свързаха?

Джъстин го погледна и поклати глава.

— Не знам, Майкъл. Може би.

— Е, какво значение има. Важното е, че се влюбихме и ще бъдем заедно до края на живота си.

— Без съмнение — прошепна тя и го хвана за ръката. — И най-хубавото е пред нас.

ЕПИЛОГ

ЩАСТЛИВИЯТ КРАЙ

Личфийлд Хилс, Кънектикът
Юли 2004 г.

Беше четвърти юли — Денят на независимостта — и настроението беше приповдигнато. Идеален ден за идеална сватба с идеални младоженци. Габриел знаеше, че и семейната снимка, която се готвеха да направят, ще бъде също идеална.

Тя стоеше между Джъстин, прекрасна булка, цялата в бяла коприна и дантела, и красивия младоженец с елегантен костюм и бяла роза в бутониерата. До Майкъл беше баба му Анита, родителите му Корнелия и Лари, и сестра му Алиша. От другата страна бяха застанали Ричард, Джоан, Дейзи, Саймън и Ифет. Тя беше дошла чак от Истанбул, защото я бяха избрали за шаферка.

Като гледаше всички, сърцето на Габриел се изпълваше с толкова много любов, че щеше да се пръсне. Никога не си беше представяла, че ще има такъв ден в живота ѝ. Ден на щастие и радост. Нямахше думи, които напълно да изразят чувствата ѝ. Да се каже, че е щастлива, не беше достатъчно.

Преди много години един злодейски режим я беше изтръгнал от семейството ѝ. Преди десет години беше загубила още едно семейство, от което я беше откъснала една зловна фанатичка. Доскоро мислеше, че никога вече няма да има пак свое семейство. Но ето че имаше. Те я бяха обградили на поляната в „Индианско бърдо“ и тя знаеше, че я обичат, както ги обичаше и тя.

Снимката вече беше готова. Фотографът си свърши работата, поне за момента. След няколко секунди тържеството щеше да бъде в разгара си. Джъстин каза:

— Бабо, винаги се обличай в синьо, както те е съветвала Ирина. Днес си прекрасна.

— И ти, Джъстин. Всичко е свършено. Дори балдахиненият навес е свършен. Двамата бяхте толкова щастливи, докато стояхте с

равина под него.

Майкъл дойде при Габриел и я целуна.

— Помисли си само, вече сме истински роднини. Мога да ти казвам бабо, нали?

Тя се засмя:

— Разбира се, че можеш.

След това се обърна, за да поздрави хората, които идваха при нея. Анита правеше същото, грееше от удоволствие. Джъстин хвана Майкъл за ръката и му се усмихна.

— Бабите ни са чудесни. Разговарят с гостите като истински кралици.

— Трябва да им го кажеш, много ще им хареса.

Те се спогледаха. Отидоха заедно при Габриел и я дръпнаха настрана. Джъстин каза:

— Бабо, искаме да те попитаме нещо. Сега май е най-удобният момент.

— За какво ще ме питате? — каза Габриел. Гледаше ту единия, ту другия и се чудеше дали нещо не е наред.

— Знаем, че много обичаш Истанбул и твоята ялъ, но се надяваме, че ще се съ согласиш да прекараш известно време в „Индианско бърдо“. Може би през лятото, когато в Истанбул е много горещо — предложи Майкъл.

Тя замълча за миг, после отговори:

— Ще идвам всяко лято, защото тук е семейството ми. Изгубих две семейства в живота си. Сега, когато имам трето, мисля, че трябва да съм... при вас.

— Това е третият ти късмет — каза Джъстин и очите ѝ се навлажниха. — „Индианско бърдо“ е твоето убежище.

Габриел погледна Джъстин и Майкъл и се усмихна лъчезарно.

— Моето семейство е моето убежище...

И продължи да се усмихва през целия ден.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.